

Na temelju odredbi članka 177, članka 179. stavka 5, članka 180. stavka 6, članka 181. stavka 4, članka 182. stavka 2, članka 183. stavka 3, članka 184. stavka 4, članka 185. stavka 4. i članka 191. Zakona o tržištu kapitala («Narodne novine», broj 88/08 i 146/08), Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (dalje: Agencija) na sjednici održanoj 26. ožujka 2009. godine donijela je

PRAVILNIK

O ADEKVATNOSTI KAPITALA INVESTICIJSKIH DRUŠTAVA

GLAVA I.

OPĆE ODREDBE

Poglavlje 1.

Opće odredbe

Članak 1.

Ovim Pravilnikom propisuju se:

- način izračuna kapitalnog zahtjeva za opći i specifični pozicijski rizik, način izračuna kapitalnog zahtjeva za rizik namire i rizik druge ugovorne strane, način izračuna kapitalnog zahtjeva za rizik prekoračenja dopuštenih izloženosti, način izračuna kapitalnog zahtjeva za valutni rizik, način izračuna kapitalnog zahtjeva za robni rizik, način izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik, stavke općih troškova, postupci izračuna relevantnog pokazatelja, način izračuna kapitalnog zahtjeva za operativni rizik primjenom jednostavnog pristupa i standardiziranog pristupa, uvjeti korištenja standardiziranog pristupa i naprednog pristupa, kao i uvjeti kombinacije pristupa;

- uvjeti i dokumentacija za dobivanje odobrenja za korištenje naprednog pristupa za izračun kapitalnih zahtjeva za operativni rizik, internog modela za izračun kapitalnog zahtjeva za rizik druge ugovorne strane i rizik namire, internih modela za izračun kapitalnih zahtjeva za pozicijski rizik, valutni rizik i/ili robni rizik, internog modela za vrednovanje opcija, pristupa temeljenog na internim rejting sustavima za izračun iznosa izloženosti ponderiranih kreditnim rizikom, vlastitih procjena korektivnih faktora kod složene metode financijskog kolaterala i internih modela za izračun potpuno prilagođene vrijednosti izloženosti za standardizirane sporazume o netiranju u okviru tehnike umanjenja kreditnog rizika, te uvjete za oduzimanje odobrenja.

Članak 2.

U skladu s odredbama ovog Pravilnika, obveznici izračuna adekvatnosti kapitala su investicijska društva sa sjedištem u Republici Hrvatskoj iz članka 32. i članka 35. Zakona o tržištu kapitala (dalje: Zakon).

Članak 3.

(1) Investicijsko društvo dužno je održavati kapital koji u svakom trenutku mora biti veći ili jednak zbroju kapitalnih zahtjeva:

1. za tržišni rizik izračunat u skladu s Glavom II. Tržišni rizici ovog Pravilnika, i to:
 - za pozicijski rizik, rizik namire i rizik druge ugovorne strane te rizik prekoračenja dopuštenih izloženosti za pozicije iz knjige trgovanja;
 - za valutni rizik i robni rizik, s obzirom na sve investicijske usluge i aktivnosti koje investicijsko društvo pruža i obavlja;
2. za kreditni rizik, s obzirom na sve investicijske usluge i aktivnosti koje investicijsko društvo pruža i obavlja, uz izuzetak pozicija iz knjige trgovanja i nelikvidnih sredstava, ako se odbijaju u skladu s člankom 161. stavkom 4. Zakona, u iznosu od 8% iznosa izloženosti ponderirane kreditnim rizikom, a koji je izračunat u skladu s Glavom IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika;
3. za operativni rizik, s obzirom na sve investicijske usluge i aktivnosti koje investicijsko društvo pruža i obavlja, a koji je izračunat u skladu s Glavom III. Operativni rizik ovog Pravilnika.

(2) Investicijsko društvo dužno je ispunjavati uvjet iz stavka 1. ovog članka na pojedinačnoj i na konsolidiranoj osnovi.

Poglavlje 2.

Pojmovi povezani s tržišnim rizicima

Opći pojmovi

Članak 4.

(1) **Financijski instrument** označava bilo koji ugovor koji jednoj ugovornoj strani donosi financijsku imovinu, a drugoj ugovornoj strani financijsku obvezu ili vlasnički instrument.

(2) **Izvedeni financijski instrumenti** su:

1. Izvedeni financijski instrumenti na kamatnu stopu:
 - a. jednovalutni kamatni "swap" ugovori (*engl. single-currency interest rate swaps*),
 - b. "swap" ugovori osnove (*engl. basis swaps*),
 - c. kamatni forward ugovori,
 - d. kamatni futures ugovori,
 - e. kupljene kamatne opcije,
 - f. ostali izvedeni financijski instrumenti na kamatnu stopu;
 2. Izvedeni financijski instrumenti na valutu i:
 - a. međuvalutni kamatni swap ugovori (*engl. cross-currency interest rate swaps*),
 - b. valutni forward ugovori,
 - c. valutni futures ugovori,
 - d. kupljene valutne opcije,
 - e. ostali izvedeni financijski instrumenti na valutu;
 3. Ugovori koji su po svojim karakteristikama slični onima iz podtočaka a. do e. točke 1. i podtočaka a. do d. točke 2. ovog stavka, a koji se odnose na druge referentne varijable ili indekse, uključujući minimalno izvedene financijske instrumente iz članka 3. stavka 1. točke 2. podtočke d. Zakona.
- (3) **Neuvršteni izvedeni instrumenti** (*engl. over the counter derivative instruments*) su instrumenti iz stavka 2. ovog članka kojima se ne trguje posredovanjem središnje druge ugovorne strane (osim izvedenih instrumenata za prijenos kreditnog rizika, dalje: kreditne izvedenice).

(4) **Zamjenjiv vrijednosni papir** (*engl. convertible security*) je vrijednosni papir koji imatelju daje pravo zamjene istog za drugu vrstu vrijednosnog papira.

(5) **Financiranje robe** (*engl. stock financing*) predstavlja pozicije proizašle iz poslova termske prodaje robe, pri čemu se troškovi financiranja robe uračunavaju do datuma termske prodaje.

(6) **Varant** (*engl. warrant*) je vrijednosni papir koji imatelju daje pravo kupnje temeljne imovine po unaprijed ugovorenoj cijeni u vremenskom razdoblju do datuma dospijeća, odnosno na datum dospijeća varanta, a čija se namira izvršava u novcu ili imovini na koju se varant odnosi.

(7) **Repo ugovor i obratni repo ugovor** predstavlja ugovor koji ispunjava sljedeće kriterije:

1. prema tom ugovoru, investicijsko društvo ili njegova druga ugovorna strana, prenose vrijednosne papire ili robu ili zajamčena prava koja se odnose na pravo vlasništva s naslova tih vrijednosnih papira ili robe (pri čemu navedeno pravo garantira uređeno tržište, MTP ili priznata burza koja drži prava nad tim vrijednosnim papirima ili robom);
2. ugovorom se investicijskom društvu ne dopušta da, uz obvezu otkupa, prenese ili založi određeni vrijednosni papir ili robu (ili zamjeni istovjetnim vrijednosnim papirima ili robom) na ili kod više od jedne ugovorne strane u isto vrijeme, po određenoj cijeni na određeni budući datum koji je odredio ili će odrediti prenositelj. Repo ugovor za investicijsko društvo predstavlja ugovor koji ispunjava navedene kriterije i u skladu s kojim investicijsko društvo prodaje vrijednosne papire ili robu. Obratni repo ugovor za investicijsko društvo predstavlja ugovor koji ispunjava nabrojene kriterije i u skladu s kojim investicijsko društvo kupuje vrijednosne papire ili robu.

(8) **Ugovor o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe od druge ugovorne strane i ugovor o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani** (*engl. securities or commodities lending and securities or commodities borrowing*) predstavlja svaki ugovor u skladu s kojim investicijsko društvo ili njegova druga ugovorna strana, prenose vrijednosne papire ili robu u zamjenu za odgovarajući kolateral te uz obvezu da će ona ugovorna strana koja je pozajmila vrijednosne papire ili robu, vratiti istovjetne vrijednosne papire ili robu na neki budući datum ili kad to od nje zatraži prenositelj.

(9) **Delta koeficijent** predstavlja očekivanu promjenu cijene opcije koja uzrokovana promjenom cijene temeljnog instrumenta.

(10) **Gama koeficijent** predstavlja relativnu promjenu delta koeficijenta koja je uzrokovana malom promjenom cijene temeljnog instrumenta.

(11) **Vega koeficijent** predstavlja promjenu cijene opcije koja je uzrokovana malom promjenom volatilnosti temeljnog instrumenta.

(12) **Referentna obveza** predstavlja obvezu druge ugovorne strane čiji se kreditni rizik prenosi kreditnim izvedenicom, a koja se upotrebljava za izračun iznosa koji će pružatelj zaštite platiti po nastanku kreditnog događaja, definiranog ugovorom o kreditnoj izvedenici.

(13) **Transakcije s dugim rokom namire** (*engl. long settlement transactions*) su transakcije kod kojih se jedna ugovorna strana obvezuje isporučiti vrijednosni papir, robu ili stranu valutu, u zamjenu za novčana sredstva, druge financijske instrumente ili robu, ili obrnuto, na datum namire ili isporuke, pri čemu je ugovorom određeno razdoblje između datuma trgovanja i datuma namire razdoblje duže od:

1. razdoblja koje predstavlja tržišni standard za tu određenu transakciju, ili
2. pet radnih dana nakon datuma ugovaranja transakcije, ovisno o tome koje je od dva navedena vremenska razdoblja kraće.

(14) **Maržne transakcije** (*engl. margin lending transactions*) su transakcije kod kojih investicijsko društvo odobrava kredit za kupnju, prodaju, držanje, pokrivanje troškova financiranja pri pozajmljivanju vrijednosnih papira ili za trgovanje vrijednosnim papirima, pri čemu takve transakcije ne uključuju druge vrste kredita, a koje su osigurane kolateralom u obliku vrijednosnih papira.

Pojmovi povezani sa skupom za netiranje i skupom za zaštitu

Članak 5.

(1) **Skup za netiranje** (*engl. netting set*) grupa je transakcija ugovorenih s istom drugom ugovornom stranom, a koje su predmet pravno obvezujućeg bilateralnog ugovora o netiranju i za koje se netiranje priznaje u skladu sa člancima 101. do 106. ovog Pravilnika i Poglavljem 3. Tehnike umanjenja kreditnog rizika Glave IV. ovog Pravilnika (Tehnike umanjenja kreditnog rizika). Svaka transakcija koja nije podložna pravno obvezujućem bilateralnom ugovoru o netiranju u skladu sa člancima 101. do 106. ovog Pravilnika, za potrebe ovog Pravilnika smatrat će se zasebnim skupom za netiranje.

(2) **Rizična pozicija** (*engl. risk position*) iznos je dodijeljen pojedinoj transakciji u skladu sa standardiziranom metodom za izračun rizika druge ugovorne strane iz članaka 86. do 89. ovog Pravilnika, prema unaprijed određenom algoritmu.

(3) **Skup za zaštitu** (*engl. hedging set*) grupa je rizičnih pozicija koje proizlaze iz transakcija unutar jednog skupa za netiranje za koje je, pri određivanju izloženosti u skladu sa standardiziranom metodom za izračun rizika druge ugovorne strane iz članaka 86. do 89. ovog Pravilnika, relevantan samo njihov neto iznos.

(4) **Maržni ugovor** (*engl. margin agreement*) je ugovor ili odredba ugovora prema kojem je jedna ugovorna strana obvezna dostaviti dodatni kolateral drugoj ugovornoj strani, ako izloženost druge ugovorne strane prema toj ugovornoj strani prijeđe određenu razinu.

(5) **Maržni prag** (*engl. margin threshold*) je najveći iznos izloženosti prema drugoj ugovornoj strani, pri kojem druga ugovorna strana nema pravo zatražiti dodatni kolateral.

(6) **Maržno razdoblje rizika** (*engl. margin period of risk*) je vremensko razdoblje od posljednje razmjene kolaterala koji pokrivaju skup za netiranje transakcija, ugovorenih s drugom ugovornom stranom koja nije izvršila obveze po tim transakcijama do trenutka kad je pozicija prema toj drugoj ugovornoj strani zatvorena, te je ponovno uspostavljena zaštita tržišnog rizika koji iz toga proizlazi.

(7) **Efektivno dospijeće skupa za netiranje** (*engl. effective maturity*) s rokom dospijeća dužim od godine dana predstavlja, za potrebe internog modela za izračun rizika druge ugovorne strane iz članaka 90. do 100. ovog Pravilnika, omjer zbroja očekivanih izloženosti za razdoblje trajanja transakcija u skupu za netiranje, diskontiranog nerizičnom stopom prinosa i zbroja očekivanih izloženosti tijekom jedne godine u skupu za netiranje, diskontiranim nerizičnom stopom prinosa. Navedeno efektivno dospijeće može se prilagoditi na način da odražava rizik obnavljanja, ako se očekivana izloženost zamijeni efektivnom očekivanom izloženosti za razdoblje procjene kraće od godinu dana.

(8) **Netiranje između različitih kategorija proizvoda** (*engl. cross-product netting*) je uključivanje različitih kategorija proizvoda u isti skup za netiranje u skladu s pravilima iz članaka 101. do 106. ovog Pravilnika.

(9) **Tekuća tržišna vrijednost** (*engl. current market value*), za potrebe standardizirane metode za izračun rizika druge ugovorne strane iz članaka 86. do 89. ovog Pravilnika, predstavlja neto tržišnu vrijednost portfelja transakcija unutar skupa za netiranje, pri čemu se za izračun tekuće tržišne vrijednosti koriste i pozitivne i negativne tržišne vrijednosti transakcija u skupu za netiranje.

Pojmovi povezani s distribucijom

Članak 6.

(1) **Distribucija tržišnih vrijednosti** (*engl. distribution of market values*) je procjena distribucije vjerojatnosti neto tržišnih vrijednosti transakcija u skupu za netiranje za neki datum u budućnosti (razdoblje procjene), a koja se temelji na realiziranim tržišnim vrijednostima navedenih transakcija do tog trenutka.

(2) **Distribucija izloženosti** (*engl. distribution of exposures*) je procjena distribucije vjerojatnosti neto tržišnih vrijednosti, a izračunata je na način da se za predviđene negativne neto tržišne vrijednosti uzima vrijednost jednaka nuli.

(3) **Distribucija neosjetljiva na rizik** (*engl. risk-neutral distribution*) je distribucije tržišnih vrijednosti ili izloženosti u nekom budućem razdoblju, a izračunata je upotrebom pretpostavljenih vrijednosti tržišnih faktora (npr. pretpostavljene volatilnosti).

(4) **Stvarna distribucija** (*engl. actual distribution*) je distribucija tržišnih vrijednosti ili izloženosti u nekom budućem razdoblju, a izračunata je upotrebom povijesnih ili realiziranih vrijednosti tržišnih faktora (npr. volatilnost koja je izračunata na temelju povijesnih cijena).

Pojmovi povezani s mjerama i prilagodbama izloženosti

Članak 7.

(1) **Tekuća izloženost** (*engl. current exposure*) je pozitivna tržišna vrijednost transakcije ili portfelja transakcija u skupu za netiranje, odnosno ona koja predstavlja gubitak u slučaju neizvršavanja obveza druge ugovorne strane, uz pretpostavku da se u slučaju pokretanja stečajnog postupka druge ugovorne strane ta vrijednost ne može nadoknaditi.

(2) **Najveća izloženost** (*engl. peak exposure*) je visoki postotak distribucije izloženosti na bilo koji određeni datum u budućnosti prije datuma dospijeca transakcije u skupu za netiranje s najdužim rokom dospijeca.

(3) **Očekivana izloženost** (*engl. expected exposure*, dalje: EE) je prosjek distribucije izloženosti na bilo koji određeni datum u budućnosti prije datuma dospijeca transakcije u skupu za netiranje s najdužim rokom dospijeca.

(4) **Efektivna očekivana izloženost** (*engl. effective expected exposure*, dalje: efektivna EE) na određeni datum najveća je očekivana izloženost na taj datum ili na bilo koji drugi raniji datum, ovisno koji je iznos veći.

(5) **Očekivana pozitivna izloženost** (*engl. expected positive exposure*, dalje: EPE) je ponderirani prosjek očekivanih izloženosti u određenom vremenskom intervalu, pri čemu ponderi predstavljaju udio pojedine očekivane izloženosti u cjelokupnom vremenskom intervalu. Za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva, koristi se prosjek tijekom prve godine ili, ako svi ugovori u skupu za netiranje imaju rok dospijeca kraći od godine dana, koristi se prosjek tijekom vremenskog razdoblja do dospijeca transakcije u skupu za netiranje s najdužim dospijecem.

(6) **Efektivna očekivana pozitivna izloženost** (*engl. effective expected positive exposure*, dalje: efektivna EPE) je ponderirani prosjek efektivnih očekivanih izloženosti tijekom prve godine ili, ako svi ugovori u skupu za netiranje imaju rok dospijeca kraći od godine dana, prosjek tijekom

vremenskog razdoblja do dospijeca transakcije u skupu za netiranje s najdužim dospijecom, pri čemu ponderi predstavljaju udio pojedine očekivane izloženosti u cijelom vremenskom intervalu.

(7) **Prilagodba izloženosti zbog rizika druge ugovorne strane** (*engl. credit valuation adjustment*) je prilagodba srednjim tržišnim vrijednostima (*engl. midmarket valuation*) portfelja transakcija s drugom ugovornom stranom, pri čemu ta prilagodba odražava tržišnu procjenu kreditnog rizika uzrokovanog neispunjavanjem ugovornih obveza druge ugovorne strane. Navedene prilagodbe mogu odražavati tržišne procjene kreditnog rizika druge ugovorne strane (*engl. one-sided credit valuation adjustment*) ili tržišne procjene kreditnog rizika investicijskog društva i druge ugovorne strane.

Pojmovi povezani s rizicima vezanim uz rizik druge ugovorne strane

Članak 8.

(1) **Rizik obnavljanja** (*engl. rollover risk*) je iznos za koji je vrijednost očekivane pozitivne izloženosti podcijenjena, uz pretpostavku da će se buduće transakcije s drugom ugovornom stranom kontinuirano obnavljati. Dodatna izloženost, koja proizlazi iz takvih budućih transakcija, nije uključena u izračun očekivane pozitivne izloženosti.

(2) **Opći korelacijski rizik** (*engl. general wrong-way risk*) je rizik koji nastaje ako je vjerojatnost neispunjavanja obveza (PD) druge ugovorne strane pozitivno korelirana s faktorima općeg pozicijskog rizika.

(3) **Specifični korelacijski rizik** (*engl. specific wrong-way risk*) je rizik koji nastaje ako je izloženost prema određenoj drugoj ugovornoj strani pozitivno korelirana s vjerojatnošću neispunjenja obveza (PD) te druge ugovorne strane, a koja proizlazi iz prirode transakcije ugovorenih s tom drugom ugovornom stranom. Investicijsko društvo je izloženo specifičnom korelacijskom riziku ako je buduća izloženost prema određenoj drugoj ugovornoj strani visoka kada je PD te druge ugovorne strane visok.

Poglavlje 3.

Pojmovi povezani s kreditnim rizikom

Pojmovi povezani sa standardiziranim pristupom

Članak 9.

(1) **Vanjska institucija za procjenu kreditnog rizika** (*engl. External Credit Assessment Institution – ECAI*, dalje: VIPKR) je subjekt koji izrađuje procjene kreditne sposobnosti, odnosno kreditne rejtinge drugih subjekata. Priznata VIPKR je VIPKR čije kreditne rejtinge mogu upotrebljavati investicijska društva za izračun kapitalnog zahtjeva, a koje je za tu namjenu prethodno priznala Agencija, te se nalazi na Popisu objavljenom na internet stranici Agencije.

(2) **Agencija za kreditiranje izvoza** (*engl. Export Credit Agencies – ECA*, dalje: AKI) je agencija koja podržava fizičke osobe i pravne osobe u privatnom vlasništvu iz države u kojoj AKI ima sjedište u njihovim izvoznim aktivnostima. AKI odobrava kredite osigurane državnim jamstvima i daje jamstva i odgovarajuća osiguranja koja pokrivaju rizik u trgovini robom i uslugama te politički rizik države dužnika. Većina razvijenih zemalja imaju najmanje jednu AKI, kojom najčešće upravlja država ili je u njezinom vlasništvu. AKI objavljuju kreditne procjene subjekata koje mogu koristiti investicijska društva za izračun kapitalnog zahtjeva, ako je udovoljeno odredbama propisanim ovim Pravilnikom.

(3) Multilateralne razvojne banke:

1. Međunarodna banka za obnovu i razvoj,
2. Međunarodna financijska korporacija,
3. Međuamerička razvojna banka,
4. Azijska razvojna banka,
5. Afrička razvojna banka,
6. Razvojna banka Vijeća Europe,
7. Nordijska investicijska banka,
8. Karipska razvojna banka,
9. Europska banka za obnovu i razvoj,
10. Europska investicijska banka,
11. Europski investicijski fond,
12. Agencija za multilateralne garancije investicija,
13. Međunarodna financijska pomoć za imunizaciju,
14. Islamska razvojna banka,
15. Međuamerička investicijska korporacija,
16. Crnomorska banka za trgovinu i razvoj i
17. Srednjoamerička banka za ekonomsku integraciju.

(4) Međunarodne organizacije:

1. Europska zajednica,
2. Međunarodni monetarni fond,
3. Banka za međunarodne namire.

(5) Institucija je kreditna institucija ili investicijsko društvo.

(6) Središnja država uključuje državne jedinice koje se financiraju iz državnog proračuna.

U Republici Hrvatskoj središnjom državom smatraju se tijela državne vlasti koja se financiraju iz proračuna Republike Hrvatske, i to:

- tijela zakonodavne vlasti Republike Hrvatske,
- tijela izvršne vlasti Republike Hrvatske,
- ustavni sud, tijela sudbene vlasti i pravosuđa Republike Hrvatske.

Popis tijela zakonodavne, izvršne i sudbene vlasti Republike Hrvatske objavljen je u Katalogu tijela javne vlasti na internetskoj stranici Hidre ([www.hidra.hr/Dokumentacija/Katalozi tijela javne vlasti](http://www.hidra.hr/Dokumentacija/Katalozi_tijela_javne_vlasti)).

(7) Lokalna i područna (regionalna) samouprava uključuju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

U Republici Hrvatskoj jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave smatraju se županije, uključujući Grad Zagreb, gradovi i općine, predstavnička tijela županija, gradova i općina te njihova izvršna tijela.

Kod jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave izvan Republike Hrvatske, ova kategorija uključuje vjerske zajednice ako imaju pravo prikupljati poreze.

(8) Javna državna tijela (*engl. Public Sector Enterprises, PSE*) su neprofitna administrativna tijela odgovorna središnjoj državi, lokalnim i područnim (regionalnim) tijelima, te neprofitne pravne osobe za čije obveze jamči država, a mogu uključivati i tijela samouprave u skladu s određenim zakonom, a koja podliježu nadzoru države.

Na području Republike Hrvatske **javna državna tijela koja imaju "tretman države"** smatraju se:

1. Agencija,
2. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka,
3. Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave,
4. Državni ured za reviziju,
5. Fond za naknadu oduzete imovine,

6. Fond za razvoj i zapošljavanje,
7. Fond za regionalni razvoj,
8. Hrvatska agencija za malo gospodarstvo,
9. Hrvatska banka za obnovu i razvitak,
10. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje,
11. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje,
12. Hrvatski zavod za zapošljavanje,
13. Hrvatski fond za privatizaciju,
14. Središnji registar osiguranika,
15. Hrvatske autoceste d.o.o,
16. Hrvatske ceste d.o.o, i
17. Hrvatske vode d.o.o.

Neprofitne pravne osobe javnog sektora za čije obveze jamči Republika Hrvatska u djelatnosti obrazovanja, znanosti, kulture, zaštite okoliša, prometa i veza, zdravstva i socijalne skrbi i sličnih djelatnosti te diplomatska predstavništva, imaju »tretman institucije«.

Javna državna tijela iz treće države mogu imati samo »tretman institucije« koji je propisalo tijelo nadležno za nadzor iz te treće države.

(9) **Mala i srednja društva** (*engl. Small and Medium Sized Entity – SME*, dalje: MSD) su trgovačka društva (uključujući obrtnike) koja samostalno obavljaju gospodarsku djelatnost radi ostvarivanja dobiti proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu, neovisno o njihovom pravnom obliku. Kako bi se trgovačko društvo uključilo u ovu kategoriju, podaci moraju zadovoljavati dva od tri sljedeća kriterija:

- ukupna aktiva iznosi do 130 milijuna kuna,
- prihod iznosi do 260 milijuna kuna,
- imaju do 250 zaposlenika.

Dodatni uvjet koji je potrebno zadovoljiti da bi se trgovačko društvo moglo svrstati u ovu kategoriju, jest da navedene vrijednosti za MSD i s njim povezana društva ne prelaze navedene kriterije.

Ispunjavanje ovog uvjeta računa se na sljedeći način:

- ako se radi o društvima s 25% do 50% glasačkih prava u MSD, ili društvima u kojima MSD ima 25% do 50% glasačkih prava, podaci povezanog društva proporcionalno se uključuju u izračun kriterija za udovoljavanje definiciji MSD,
- ako se radi o povezanim društvima s više od 50% glasačkih prava u MSD, ili društvima u kojima MSD ima više od 50% glasačkih prava, podaci povezanih društava se uključuju u cjelokupnom iznosu u izračun kriterija za uključivanje u kategoriju MSD.

(10) **Dospjela nenaplaćena potraživanja** su izloženosti kod kojih je utvrđeno kašnjenje u plaćanju duže od 90 dana. Neovisno odnosi li se kašnjenje duže od 90 dana na dio ili cjelokupno potraživanje, cjelokupno potraživanje smatra se dospjelim nenaplaćenim potraživanjem.

(11) **Visokorizična potraživanja** su ulaganja investicijskog društva u društva s visokoprofitabilnim projektima visokog stupnja rizika (*engl. venture capital firms*) i kapitalna ulaganja u društva kojima se ne trguje na uređenom tržištu, MTP-u ili priznatoj burzi (*engl. private equity investment*), ako se radi o sljedećim poslovima:

- ulaganja investicijskog društva u društva s visokoprofitabilnim projektima visokog stupnja rizika uglavnom podrazumijevaju ulaganja u osnivački kapital MSD-a, te kapital »nedavno osnovanih« društava koja ga nisu u mogućnosti pribaviti preko tržišta kapitala,
- kapitalna ulaganja investicijskog društva u društva s ograničenom odgovornošću kojima se ne trguje na uređenom tržištu, MTP-u ili priznatoj burzi, ako se ona odnose na razvoj novih proizvoda i

tehnologija, nagli rast društva, troškove spajanja ili pripajanja društva, odnosno jačanje bilance društva i slično.

(12) **Pokrивene obveznice** (*engl. covered bonds*) su obveznice čije je izdavanje regulirano posebnim zakonom države izdavatelja, a koje ispunjavaju sljedeće kriterije:

- radi zaštite prava vlasništva, izdavatelj pokrivenih obveznica može biti samo kreditna institucija koja podliježe nadzoru nadležnog tijela,
- sredstva koja su dobivena iz prodaje pokrivenih obveznica moraju biti plasirana u imovinu koja pruža dovoljno pokriće za obveze koje proizlaze iz pokrivenih obveznica u njihovom cjelokupnom roku dospijanja,
- pokrivene obveznice moraju biti kolateralizirane i dozvoliti preferencijalno pravo vlasniku pokrivenih obveznica da u slučaju stečaja ili likvidacije izdavatelja, ima prioritet u naplati glavnice i kamate.

Pokrivene obveznice moraju biti uvrštene na popis pokrivenih obveznica, koji uključuje i listu ovlaštenih izdavatelja i vrstu kolaterala, a koji članice EU dostavljaju Komisiji EU, koja iste podatke proslijeđuje ostalim članicama EU.

(13) **Materijalna imovina** obuhvaća:

- zemljišta i zgrade koje investicijsko društvo koristi za svoje potrebe,
- postrojenja i strojeve,
- ostalu ugrađenu opremu, alate i opremu, te
- predujmove za materijalnu imovinu i materijalnu imovinu u pripremi.

(14) **Institucija specijalizirana za domaće međubankovno tržište i domaće tržište javnog duga** u Republici Hrvatskoj je Tržište novca d.d.

(15) **Središnje banke**, uključuju Europsku centralnu banku ako drukčije nije navedeno, te Hrvatsku narodnu banku i središnje banke drugih država.

Pojmovi povezani s IRB pristupom

Članak 10.

(1) **Pristup zasnovan na internim rejting sustavima** (*engl. internal ratings-based approach*; dalje: IRB pristup) je pristup u kojem investicijsko društvo primjenjuje interne rejting sustave za utvrđivanje kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik.

(2) **Rejting sustav** (*engl. rating system*) obuhvaća sve metode, procese, kontrole, postupke prikupljanja podataka i informacijske sustave koji podržavaju procjenu kreditnog rizika, raspoređivanje izloženosti u rejting kategorije ili skupove izloženosti i kvantifikaciju vjerojatnosti nastanka statusa neispunjavanja obveza te procjene gubitka za određenu kategoriju izloženosti.

(3) **Gubitak** (*engl. loss*) označava ekonomski gubitak, uključujući značajne učinke diskonta, te značajne izravne i neizravne troškove povezane s naplatom po pojedinom instrumentu.

(4) **Status neispunjavanja obveza druge ugovorne strane** (*engl. default*) nastaje kada je ispunjen neki od sljedećih uvjeta:

- investicijsko društvo smatra vjerojatnim da druga ugovorna strana neće u cijelosti podmiriti svoje obveze nastale na osnovi ugovora temeljem kojih su investicijsko društvo ili bilo koji član grupe investicijskog društva, izloženi kreditnom riziku, ne uzimajući u obzir mogućnost naplate iz realizacije kolaterala (ako postoje),

– druga ugovorna strana više od 90 dana nije ispunila svoju dospelu obvezu po bilo kojoj materijalno značajnoj obvezi prema investicijskom društvu ili bilo kojem članu grupe investicijskog društva.

(5) **Vjerojatnost nastanka statusa neispunjavanja obveza** (*engl. probability of default*; dalje: PD) označava vjerojatnost stupanja druge ugovorne strane u status neispunjavanja obveza, unutar razdoblja od jedne godine.

(6) **Gubitak uslijed nastanka statusa neispunjavanja obveza** (*engl. loss given default*; dalje: LGD) za pojedinu izloženost je omjer gubitka zbog stupanja druge ugovorne strane u status neispunjavanja obveza i iznosa izloženosti u trenutku nastanka statusa neispunjavanja obveza.

(7) **Očekivani gubitak** (*engl. expected loss*; dalje: EL) označava omjer između iznosa za koji se očekuje da će biti izgubljen po određenoj izloženosti zbog potencijalnog stupanja druge ugovorne strane u status neispunjavanja obveza ili razrjeđivanja tijekom jednogodišnjeg razdoblja, te iznosa izloženosti u trenutku nastanka statusa neispunjavanja obveza.

(8) **Konverzijski faktor** (*engl. conversion factor*) označava omjer trenutno neiskorištenog iznosa obveze, za koji se očekuje da će biti iskorišten u trenutku nastanka statusa neispunjavanja obveza, te trenutno neiskorištenog iznosa obveze. Iznos obveze jednak je odobrenom limitu, osim ako je limit veći.

Pojmovi povezani s tehnikama umanjenja kreditnog rizika

Članak 11.

(1) **Kreditna zaštita** je bilo koji ugovoreni način na temelju kojeg pružatelj kreditne zaštite daje, a primatelj zaštite prima zaštitu radi smanjenja kreditnog rizika.

(2) **Primatelj/kupac kreditne zaštite** (*engl. protection buyer*) je osoba koja kupuje zaštitu od kreditnog rizika, odnosno prodaje kreditni rizik.

(3) **Pružatelj/prodavalac kreditne zaštite** (*engl. protection seller*) je osoba koja prodaje zaštitu od kreditnog rizika, odnosno kupuje kreditni rizik.

(4) **Materijalna kreditna zaštita** (*engl. funded credit protection*) je tehnika umanjenja kreditnog rizika, prema kojoj smanjenje kreditnog rizika po izloženosti investicijskog društva (primatelja kreditne zaštite) proizlazi iz prava investicijskog društva da u slučaju stupanja dužnika u status neispunjavanja obveza ili nastanka drugog ugovorenog kreditnog događaja koji se odnosi na drugu ugovornu stranu:

- unovči ili ostvari prijenos ili zadržavanje određene imovine ili iznosa, ili
- smanji iznos izloženosti na iznos razlike između iznosa izloženosti i iznosa potraživanja investicijskog društva po osnovi temeljne kreditne zaštite, ili zamijeni iznos izloženosti tom razlikom.

(5) **Nematerijalna kreditna zaštita** (*engl. unfunded credit protection*), tehnika je umanjenja kreditnog rizika, prema kojoj smanjenje kreditnog rizika po izloženosti investicijskog društva (primatelja kreditne zaštite) proizlazi iz obveze pružatelja nematerijalne kreditne zaštite na plaćanje određenog iznosa, u slučaju stupanja dužnika u status neispunjavanja obveza ili nastanka nekog drugog ugovorenog kreditnog događaja.

(6) **Transakcija osigurana kolateralom** (*engl. secured lending transaction*) je izloženost nastala temeljem ugovora koji ne sadrži odredbu koja investicijskom društvu daje pravo da od dužnika, založnog dužnika ili drugog davatelja kolaterala, zatraži dodatno povećanje kolaterala u slučaju da se

njegova vrijednost tijekom trajanja ugovora smanji.

(7) **Transakcija ovisna o kretanju na tržištu kapitala** (*engl. capital market-driven transaction*) je izloženost nastala temeljem ugovora koji sadrži odredbu koja investicijskom društvu daje pravo da od dužnika, založnog dužnika ili drugog davatelja kolaterala, zatraži dodatno povećanje kolaterala u slučaju da se njegova vrijednost tijekom trajanja ugovora smanji.

(8) **Standardizirani sporazum o netiranju** (*engl. master netting agreement*), ugovor je koji omogućuje ugovornim stranama ugovaranje netiranja potraživanja koja su nastala temeljem pojedinačnih pravnih poslova (transakcija), te namiru iznosa vezanih uz sve transakcije, u slučaju prestanka važenja ugovora. Na temelju standardiziranog sporazuma o netiranju, provodi se netiranje pozitivnog stanja jedne transakcije s negativnim stanjem druge transakcije. Takvim sporazumom definirani su uvjeti netiranja u slučaju kada ugovorne strane trguju različitim proizvodima, reguliranim zasebnim ugovorima. Standardizirani sporazum o netiranju uređuje odnose ugovornih strana u slučaju trgovanja različitim proizvodima, na način da neplaćanje po jednoj transakciji može aktivirati pravo druge ugovorne strane da raskine druge transakcije.

(9) **Kreditna izvedenica** (*engl. credit derivative*), ugovor je kojim se pružatelj kreditne zaštite obvezuje kupcu kreditne zaštite, u trenutku nastanka kreditnog događaja, platiti jedan od sljedećih iznosa:

- razliku nastalu zbog smanjenja vrijednosti referentne obveze u odnosu na njezinu inicijalnu vrijednost (*engl. cash settlement variable*),
- cjelokupnu zamišljenu vrijednost referentne obveze u zamjenu za fizičku isporuku referentne obveze ili drugog ekvivalentnog financijskog instrumenta (*engl. deliverable obligation*), koji je definiran ugovorom,
- ugovoreni fiksni iznos (*engl. binary payout*).

(10) **Kreditna izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza** (*engl. credit default swap*, dalje: CDS) je vrsta kreditne izvedenice kojom primatelj/kupac kreditne zaštite prenosi kreditni rizik po temeljnoj imovini na prodavatelja/pružatelja kreditne zaštite. Prodavatelj/pružatelj kreditne zaštite obvezuje se primatelju/kupcu kreditne zaštite namiriti gubitak u slučaju nastanka statusa neispunjavanja obveza ili drugog ugovorenog kreditnog događaja za što primatelj/kupac kreditne zaštite plaća periodičnu naknadu.

(11) **Ugovor o razmjeni ukupnog prinosa** (*engl. total return swap*, dalje: TRS) je vrsta kreditne izvedenice prema kojoj primatelj kreditne zaštite sve novčane tokove po temeljnoj imovini, prosljeđuje pružatelju kreditne zaštite za što mu pružatelj zaštite plaća naknadu u obliku referentne kamatne stope (najčešće LIBOR), uvećane za određenu maržu.

Ako je u trenutku dospijea TRS-a vrijednost temeljne imovine veća od njezine vrijednosti u trenutku sklapanja TRS-a, primatelj zaštite isplaćuje razliku u vrijednosti temeljne imovine pružatelju zaštite. Ako je u trenutku sklapanja TRS-a vrijednost temeljne imovine manja u odnosu na njezinu vrijednost, pružatelj kreditne zaštite isplaćuje razliku u vrijednosti temeljne imovine primatelju zaštite. Ako nastupi status neispunjavanja obveza ili drugi ugovoreni kreditni događaj vezan uz temeljnu imovinu, ugovor se prekida, a gubitak snosi pružatelj zaštite.

(12) **Kreditni zapis** (*engl. credit linked note*) je instrument s ugrađenim CDS-om koji omogućava kupcu kreditne zaštite prenošenje rizika povezanog s imovinom, na čijoj osnovi se kreditni zapis temelji, na pružatelja kreditne zaštite. Pružatelj kreditne zaštite prima uvećanu redovnu kuponsku isplatu te redovnu vrijednost instrumenata po dospijecu, ako se prije dospijea istog ne dogodi kreditni događaj u vezi s imovinom na kojoj se temelji kreditni zapis. Dospijeće kreditnog zapisa obično je jednako dospijecu imovine na kojoj se temelji.

(13) **Kreditne izvedenice za košaricu izloženosti** su kreditne izvedenice kojima se na pružatelja kreditne zaštite prenosi kreditni rizik više od jedne izloženosti, odnosno portfelja kredita ili obveznica.

Uobičajeni oblici takvih kreditnih izvedenica su kreditne izvedenice na osnovi nastanka prvog statusa neispunjavanja obveza, te kreditne izvedenice na osnovi nastanka n-tog statusa neispunjavanja obveza.

(14) **Kreditna izvedenica na osnovi nastanka prvog statusa neispunjavanja obveza** (*engl. first-to default credit derivative*) je ugovor koji se odnosi na određeni broj (košaricu) izloženosti, a na temelju kojeg će obveza plaćanja iz ugovora nastupiti u trenutku kada prva od izloženosti iz košarice izloženosti, obuhvaćenih takvim ugovorom, stupi u status neispunjavanja obveza.

(15) **Kreditna izvedenica na osnovi nastanka n-tog statusa neispunjavanja obveza** (*engl. nth-to default credit derivative*) jest ugovor koji se odnosi na određeni broj (košaricu) izloženosti, a na temelju kojeg će obveza plaćanja iz ugovora nastupiti u trenutku kada n-ta izloženost iz košarice izloženosti obuhvaćenih takvim ugovorom stupi u status neispunjavanja obveza.

(16) **Hipotekarna vrijednost nekretnine** (*engl. mortgage lending value*) je vrijednost nekretnine koju utvrđuje neovisni procjenitelj na temelju razborite procjene buduće utrživosti nekretnine, pri čemu se u obzir uzimaju dugoročni održivi aspekti nekretnine, uobičajeni i lokalni tržišni uvjeti, trenutno korištenje i moguće alternativno korištenje nekretnine. Špekulativni elementi se ne mogu uzeti u obzir prilikom utvrđivanja hipotekarne vrijednosti nekretnine. Hipotekarna vrijednost nekretnine mora se dokumentirati na jasan i transparentan način.

(17) **Tržišna vrijednost nekretnine** je procijenjeni iznos za koji bi se nekretnina na datum procjene mogla, nakon odgovarajućeg marketinga, razmijeniti između informiranih i spremnih strana u transakciji pred pogodbom, pri čemu bi obje strane postupale oprezno i bez prisile. Tržišna vrijednost mora se dokumentirati na jasan i transparentan način.

(18) **Neovisni procjenitelj nekretnine** je osoba koja posjeduje kvalifikacije, sposobnosti i iskustvo, potrebno za utvrđivanje vrijednosti nekretnine.

(19) **Korektivni faktor** (*engl. haircut*) je faktor koji se koristi za prilagođavanje vrijednosti izloženosti ili vrijednosti kolateralu, a pokazuje volatilnost cijena ili tečaja.

GLAVA II.

TRŽIŠNI RIZICI

Poglavlje 1.

Izračun kapitalnih zahtjeva za tržišne rizike

Članak 12.

(1) Kapitalni zahtjev za tržišne rizike jednak je zbroju:

1. kapitalnih zahtjeva za pozicije iz knjige trgovanja:
 - za pozicijski rizik, izračunat u skladu s Poglavljem 3. Izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike ove Glave,
 - za rizik namire i rizik druge ugovorne strane, izračunati u skladu s Poglavljem 8. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za rizik namire i rizik druge ugovorne strane ove Glave,
 - za rizik prekoračenja dopuštenih izloženosti, izračunat u skladu s Poglavljem 9. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za rizik prekoračenja dopuštenih izloženosti ove Glave;
2. kapitalnih zahtjeva s obzirom na sve investicijske usluge i aktivnosti koje investicijsko društvo pruža i obavlja:

- za valutni rizik, izračunat u skladu s Poglavljem 4. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za valutni rizik ove Glave,
- za robni rizik, izračunat u skladu s Poglavljem 5. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za robni rizik ove Glave.

(2) Iznimno od stavka 1. ovog članka, investicijsko društvo može, za potrebe izračunavanja kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, rizik druge ugovorne strane, valutni rizik i robni rizik, koristiti interne modele u skladu s Poglavljem 7. Primjena internih modela za izračun kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, valutni i robni rizik ili Poglavljem 8. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za rizik namire i rizik druge ugovorne strane ove Glave, ako je za isto dobilo prethodno odobrenje Agencije, u skladu s odredbama Zakona.

Poglavlje 2.

Knjiga trgovanja

Opće odrednice knjige trgovanja

Članak 13.

(1) Knjiga trgovanja obuhvaća pozicije u financijskim instrumentima i robi, a koje se drže s namjerom trgovanja ili da bi se zaštitili određeni elementi knjige trgovanja, pod uvjetom da za te pozicije nema ograničenja s obzirom na njihovu utrživost ili s obzirom na mogućnost zaštite rizika koji iz njih proizlazi.

(2) Investicijsko društvo može u knjigu trgovanja uključiti i pozicije proizašle iz interne zaštite, ako su ispunjeni uvjeti iz članka 16. ovog Pravilnika.

(3) Pozicije koje se drže s namjerom trgovanja su one pozicije koje investicijsko društvo drži radi preprodaje u kratkom roku, i/ili s namjerom ostvarivanja dobiti u kratkom roku, od stvarne ili očekivane razlike između njihove nabavne i prodajne cijene, ili od drugih promjena cijena ili kamatnih stopa.

(4) Pojam "pozicije" obuhvaća vlastite pozicije investicijskog društva (*engl. proprietary positions*), pozicije proizašle iz transakcija na zahtjev klijenata investicijskog društva (*engl. client servicing*) te pozicije proizašle iz poslova održavanja tržišta (*engl. market making*).

(5) U knjigu trgovanja raspoređuju se i sve stavke koje se u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardom 39, raspoređuju u kategoriju financijske imovine ili obveza po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka namijenjenu trgovanju.

(6) Agencija može pojedini instrument, ako utvrdi da nije upotrijebljen za trgovanje, isključiti iz knjige trgovanja, bez obzira na njegov raspored prema Međunarodnom računovodstvenom standardu 39.

(7) Agencija može pojedini instrument, ako utvrdi da je upotrijebljen za trgovanje, uključiti u knjigu trgovanja, bez obzira na njegov raspored prema Međunarodnom računovodstvenom standardu 39.

Namjera trgovanja

Članak 14.

Pozicije/portfelji koji se drže s namjerom trgovanja moraju ispunjavati sljedeće zahtjeve:

1. imati jasno dokumentiranu strategiju trgovanja za pojedinu poziciju ili portfelj, te definirano očekivano razdoblje držanja pojedine pozicije ili portfelja;
2. imati jasno definirane politike i postupke aktivnog upravljanja pozicijom koje uključuju sljedeće:
 - pozicije su otvorene preko organizacijske jedinice investicijskog društva, koja je ovlaštena za otvaranje/upravljanje pozicijama u knjizi trgovanja, te ovlaštenja po pojedinom djelatniku za otvaranje/upravljanje pozicijama u knjizi trgovanja, u okviru propisanih limita i u skladu sa strategijom trgovanja,
 - pozicijske limite i dinamiku revidiranja istih,
 - sustav izvještavanja rukovoditelja investicijskog društva o pozicijama, a koji je integriran u proces upravljanja rizicima, i
 - proces praćenja pozicija s obzirom na procjenu njihove utrživosti ili mogućnost zaštite tih pozicija ili pojedinih rizika koji iz njih proizlaze, što uključuje procjenu kvalitete i raspoloživosti ulaznih tržišnih podataka u okviru postupka vrednovanja, veličinu prometa na tržištu i veličinu pojedinih pozicija kojima se trguje;
3. imati jasno definirane politike i postupke za praćenje pozicija u skladu sa strategijom trgovanja investicijskog društva, uključujući i praćenje prometa i postojećih neaktivnih pozicija (*engl. stale positions*) u knjizi trgovanja.

Uključivanje pozicija u knjigu trgovanja i aktivno upravljanje pozicijama u knjizi trgovanja

Članak 15.

(1) Investicijsko društvo mora jasno definirati politike i postupke uključivanja pozicija u knjigu trgovanja koje moraju biti u potpunosti dokumentirane i podložne internoj reviziji.

(2) Investicijsko društvo mora jasno definirati politike i postupke upravljanja knjigom trgovanja, a koji se moraju odnositi barem na:

1. opseg aktivnosti koje se smatraju trgovanjem i sastavnim dijelom knjige trgovanja za potrebe izračunavanja kapitalnih zahtjeva;
2. dnevno vrednovanje pozicija prema trenutačnim tržišnim vrijednostima na aktivnom likvidnom tržištu;
3. vrednovanje pozicija prema internom modelu koje obuhvaća:
 - utvrđivanje značajnih rizika,
 - zaštitu pozicija od značajnih rizika, instrumentima za koje postoji aktivno likvidno tržište, i
 - pouzdanu procjenu ključnih pretpostavki i parametara koji se koriste u internom modelu;
4. procjenjivanje pozicija podložnih dosljednoj eksternoj provjeri;
5. zakonska ograničenja ili druge operativne zahtjeve koji bi mogli utjecati na sposobnost investicijskog društva da izvrši likvidaciju ili kratkoročnu zaštitu pozicije od rizika;
6. aktivno upravljanje rizicima pozicija iz knjige trgovanja; i
7. prijenos rizika ili pozicija između knjige pozicija kojima se ne trguje i knjige trgovanja, te kriterije za takve prijenose.

(3) Odbitne stavke kapitala iz članka 161. stavak 1. točaka 1, 2. i 3. Zakona, investicijsko društvo može uključiti u knjigu trgovanja, pod uvjetom da u tim pozicijama aktivno obavlja poslove održavatelja tržišta te da za trgovanje tim pozicijama ima uspostavljen sustav unutarnjih kontrola. U opisanom slučaju, navedene pozicije se neće smatrati odbitnom stavkom kapitala pri izračunu kapitala investicijskog društva.

(4) Pozicije koje proizlaze iz repo ugovora, obratnih repo ugovora i ugovora o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, koje su u knjizi pozicija kojima se ne trguje, mogu se uključiti u knjigu trgovanja za potrebe izračuna kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, u skladu sa Poglavljem 3. Izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike ove Glave, ako takve pozicije ispunjavaju uvjete iz članka 13. stavaka 3. i 4. i članka 14. ovog Pravilnika, te ako je investicijsko društvo dosljedno pri uključivanju takvih transakcija u knjigu trgovanja. Za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik, navedene transakcije će se tretirati u skladu s člankom 131. ovog Pravilnika.

Interna zaštita

Članak 16.

(1) Interna zaštita (*engl. internal hedge*) predstavlja poziciju koja u značajnoj mjeri ili u cijelosti netira pojedinačne rizike koji proizlaze iz pozicija ili grupe pozicija iz knjiga pozicija kojima se ne trguje. Pozicije koje proizlaze iz interne zaštite, u cijelosti se uključuju u izračun kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, ako se takve pozicije otvaraju s namjerom trgovanja, ako ih investicijsko društvo tretira u skladu s člancima 14, 17. i 18. ovog Pravilnika, te ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

1. prvenstveni cilj interne zaštite nije smanjenje kapitalnih zahtjeva;
2. za svaku transakciju interne zaštite mora postojati dokumentacija, odobrenja za ugovaranje od strane uprave investicijskog društva te propisani postupci revizije;
3. transakcije interne zaštite moraju biti ugovorene po tržišnim uvjetima;
4. ukupnim tržišnim rizikom, proizašlim iz transakcija interne zaštite, mora se aktivno upravljati u okviru postojećih pozicijskih limita;
5. investicijsko društvo ima uspostavljen sustav praćenja transakcija interne zaštite.

(2) Iznimno od stavka 1. ovog članka, ako investicijsko društvo štiti izloženost kreditnom riziku, koji proizlazi iz stavke ili grupe stavaka knjige pozicija kojima se ne trguje ugovaranjem interne zaštite primjenom kreditne izvedenice, takva se kreditna izvedenica neće uključivati u knjigu trgovanja.

Sustav vrednovanja pozicija u knjizi trgovanja

Članak 17.

(1) Sve pozicije u knjizi trgovanja, investicijsko društvo je dužno dnevno iskazivati po njihovoj tržišnoj vrijednosti, na temelju cijena i ostalih tržišnih faktora objavljenih od strane neovisnog izvora. Prilikom vrednovanja pozicija u knjizi trgovanja, investicijsko društvo je dužno primjenjivati odrednice Međunarodnog računovodstvenog standarda 39.

(2) Provjeru tržišnih cijena pozicija u knjizi trgovanja ili ulaznih podataka modela za vrednovanje, investicijsko društvo dužno je provoditi najmanje mjesečno, a po potrebi i češće, ovisno o karakteristikama referentnih tržišta, odnosno strategiji trgovanja investicijskog društva za pojedine pozicije u knjizi trgovanja.

(3) U skladu s odredbama Zakona, investicijsko društvo je internim aktima dužno minimalno propisati:

1. jasno definirane odgovornosti različitih organizacijskih jedinica uključenih u proces vrednovanja;
2. metode vrednovanja pojedinih pozicija, postupke i učestalost provjere njihove primjerenosti;
3. izvore tržišnih faktora koji se koriste u procesu vrednovanja, postupke i učestalost provjere njihove primjerenosti;

4. vrijeme preuzimanja cijena i ostalih tržišnih faktora za potrebe vrednovanja;
5. uvjete i postupke kod prilagodbi metoda vrednovanja.

(4) Organizacijske jedinice investicijskog društva, odgovorne za vrednovanje pozicija u knjizi trgovanja, odnosno koje su uključene u proces vrednovanja pozicija ili provjere tržišnih cijena i ulaznih podataka modela, moraju biti neovisne o organizacijskoj jedinici investicijskog društva, odgovornoj za aktivno upravljanje pozicijama u knjizi trgovanja. Investicijsko društvo dužno je uspostaviti organizacijsku strukturu, na način da navedene organizacijske jedinice budu u nadležnosti različitih članova uprave investicijskog društva.

(5) Kada vrednovanje po tržišnoj cijeni nije moguće, investicijska društva moraju svoje pozicije vrednovati prema vlastitom internom modelu. Vrednovanje prema internom modelu mora biti izvršeno na temelju neke referentne vrijednosti, ekstrapolirano ili drukčije izračunato na temelju dostupnih tržišnih podataka.

(6) Kada investicijsko društvo koristi interni model za vrednovanje pozicija u knjizi trgovanja, pored odrednica Međunarodnog računovodstvenog standarda 39, mora ispuniti sljedeće uvjete:

1. viši menadžment investicijskog društva treba biti upoznat s dijelovima knjige trgovanja čija se tržišna vrijednost određuje primjenom modela, kao i s utjecajem takvog načina vrednovanja na razinu pouzdanosti izvještaja o rizicima kojima je investicijsko društvo izloženo, odnosno o rezultatima poslovanja koji proizlaze iz pozicija knjige trgovanja;
2. investicijsko društvo treba dokumentirati sve kvalitativne i kvantitativne postavke modela te propisati postupke u slučaju naknadnih izmjena modela;
3. investicijsko društvo treba identificirati sve značajne rizike koje proizlaze iz pozicija koje se vrednuju putem modela te mogućnosti njihove zaštite primjenom instrumenata za koje postoje aktivna tržišta;
4. ako je model za vrednovanje razvilo samo investicijsko društvo, isti treba biti razvijen i odobren od strane organizacijske jedinice, neovisne od organizacijske jedinice investicijskog društva odgovorne za aktivno upravljanje pozicijama u knjizi trgovanja. Testiranje modela treba se provesti od strane organizacijske jedinice koja nije sudjelovala u procesu razvoja modela, te minimalno obuhvatiti provjeru primjerenosti matematičkih formula, valjanost pretpostavki te kvalitetu aplikativne podrške modela;
5. investicijsko društvo treba osigurati kopiju modela koja će se koristiti za redovite provjere točnosti izračuna modela koji je u upotrebi;
6. organizacijska jedinica investicijskog društva odgovorna za upravljanje rizicima mora biti upoznata s nedostacima modela u primjeni, kako bi na adekvatan način procijenila njihov utjecaj na rezultate modela vrednovanja;
7. investicijsko društvo treba periodički revidirati model u svrhu njegove validacije.

Vrijednosno usklađivanje pozicija u knjizi trgovanja

Članak 18.

(1) Investicijsko društvo dužno je provesti vrijednosno usklađivanje pozicija u knjizi trgovanja, ako nezavisni izvori tržišnih faktora nisu dostupni, investicijsko društvo sumnja u njihovu objektivnost ili u slučajevima manje likvidnih pozicija u knjizi trgovanja, te ih kontinuirano revidirati u svrhu procjene njihove daljnje primjenjivosti. Manje likvidne pozicije proizlaze iz događaja na tržištu ili događaja vezanih uz samo investicijsko društvo.

(2) U skladu s odredbama Zakona, investicijsko društvo je internim aktima dužno propisati uvjete i postupke za provođenje vrijednosnog usklađenja pozicija u knjizi trgovanja, koje minimalno trebaju uzimati u obzir:

1. opće faktore - trošak zatvaranja pozicija, operativni rizik, prijevremeni otkup/zatvaranje pozicija i rizik modela;
 2. faktore vezane za manje likvidne pozicije koje mogu nastati, kako uslijed događaja na tržištu, tako i kao posljedica situacija vezanih uz samo investicijsko društvo - razdoblje potrebno za uspostavljanje zaštite pojedine pozicije ili rizika proizašlih iz takve pozicije, volatilnost i prosječnu razliku između cijena ponude i potražnje, dostupnost tržišnih kotacija, volatilnost i prosječni obujam trgovanja, tržišne koncentracije te vrijeme držanja pojedinih pozicija u knjizi trgovanja.
- (3) Kada iz vrijednosnog usklađenja pozicija u knjizi trgovanja proizlazi gubitak tekuće godine, isti će se pri izračunu kapitala investicijskog društva tretirati kao odbitna stavka od osnovnog kapitala.

Poglavlje 3.

Izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike

Odjeljak 1.

Opće odredbe

Netiranje (*engl. netting*)

Članak 19.

(1) Iznos dugih (kratkih) pozicija investicijskog društva, koji prelazi iznos njegovih kratkih (dugih) pozicija u istim vlasničkim i dužničkim financijskim instrumentima, zamjenjivim vrijednosnim papirima i izvedenim financijskim instrumentima, smatra se njegovom neto pozicijom u svakome od tih različitih instrumenata. Prilikom izračunavanja neto pozicije, izvedeni financijski instrumenti se tretiraju kao pozicije u temeljnim (i hipotetičnim) instrumentima.

(2) Za potrebe netiranja pozicija, istim instrumentima smatraju se oni instrumenti koji imaju istog izdavatelja, nose istu kamatnu stopu, imaju isti rok dospeljeća, nominirani su u istoj valuti i imaju isti tretman u slučaju stečaja.

(3) Pozicije u zamjenjivim vrijednosnim papirima mogu se, za potrebe izračuna kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, tretirati kao pozicije u dužničkim, odnosno vlasničkim vrijednosnim papirima, ovisno o vjerojatnosti zamjene pojedinog zamjenjivog vrijednosnog papira. Netiranje pozicija u zamjenjivim vrijednosnim papirima i temeljnih vrijednosnih papira nije dopušteno.

(4) Sve neto pozicije, bez obzira na njihov predznak, svakodnevno prije zbrajanja moraju biti konvertirane u kune po srednjem tečaju Hrvatske narodne banke.

Članak 20.

Specifični i opći pozicijski rizik

Pozicijski rizik za dužnički ili vlasnički financijski instrument kojim se trguje (odnosno dužnički ili vlasnički izvedeni financijski instrument), u svrhu izračuna kapitalnih zahtjeva dijeli se na dva sastavna dijela:

1. specifični pozicijski rizik, koji se odnosi na rizik promjene cijene pojedinog financijskog instrumenta uslijed čimbenika vezanih uz njegova izdavatelja ili, u slučaju izvedenog financijskog instrumenta, izdavatelja temeljnog instrumenta na koji se odnosi,
2. opći pozicijski rizik, odnosno rizik promjene cijene pojedinog financijskog instrumenta uslijed (u slučaju dužničkih ili izvedenih dužničkih instrumenata kojima se trguje) promjene u razini kamatnih stopa ili (u slučaju vlasničkih ili izvedenih vlasničkih instrumenata) kretanja cijena vlasničkih financijskih instrumenata na tržištu koja nisu povezana s posebnim značajkama pojedinačnih financijskih instrumenata.

Odjeljak 2.

Specifični i opći pozicijski rizik dužničkih financijskih instrumenata

Članak 21.

(1) Investicijsko društvo dužno je rasporediti neto pozicije u dužničkim financijskim instrumentima (uključujući i pozicije proizašle iz vlasničkih izvedenih instrumenata, navedenih u članku 41. ovog Pravilnika, koji se odnose na hipotetične pozicije u nerizičnim dužničkim financijskim instrumentima) u skladu s valutom u kojoj su nominirani, te izračunati kapitalni zahtjev za specifični i opći pozicijski rizik u svakoj valuti zasebno.

(2) Za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za specifični pozicijski rizik, pozicije u istim dužničkim financijskim instrumentima, proizašle iz izvedenih instrumenata u skladu sa člancima 22. do 28. ovog Pravilnika, mogu se netirati međusobno ili s pozicijama u temeljnim instrumentima.

Tretman izvedenih financijskih instrumenata

Članak 22.

(1) Za izračunavanje kapitalnog zahtjeva za pozicijske rizike, izvedeni financijski instrumenti (osim opcija) tretiraju se kao kombinacija hipotetičnih dugih i kratkih pozicija i, ako je temeljna varijabla vrijednosni papir, kratkih/dugih pozicija u temeljnom vrijednosnom papiru. Hipotetične duge/kratke pozicije predstavljaju pozicije u kojima je investicijsko društvo odredilo kamatu koju će primiti/platiti u nekom trenutku u budućnosti.

(2) Duga pozicija u kamatnom "futures" ugovoru (*engl. interest rate futures*) tretira se kao kombinacija kratke pozicije u nerizičnom dužničkom financijskom instrumentu bez kupona, s rokom dospeljeća u skladu s rokom dospeljeća "futures" ugovora, te duge pozicije u nerizičnom dužničkom financijskom instrumentu bez kupona, s rokom dospeljeća jednakom roku dospeljeća kamatnog "futures" ugovora uvećanom za razdoblje na koji se ugovor odnosi.

(3) Prodani kamatni "forward" ugovor (*engl. forward rate agreement*) tretira se kao kombinacija duge pozicije u nerizičnom dužničkom financijskom instrumentu bez kupona, s rokom dospeljeća jednakom roku dospeljeća kamatnog "forward" ugovora, uvećanom za razdoblje na koji se ugovor odnosi, te kratke pozicije u nerizičnom dužničkom financijskom instrumentu bez kupona, s rokom dospeljeća jednakom roku dospeljeća kamatnog "forward" ugovora.

(4) Termenska obveza kupnje/prodaje dužničkog financijskog instrumenta u budućnosti tretira se kao kombinacija kratke/duge pozicije u nerizičnom dužničkom financijskom instrumentu bez kupona, s rokom dospeljeća sukladnim roku dospeljeća terminskog ugovora, te duge/kratke pozicije u dužničkom instrumentu na koji se ugovor odnosi s odgovarajućim rokom dospeljeća.

(5) Valutni "forward" i "futures" ugovori tretiraju se kao duge/kratke pozicije u nerizičnom dužničkom financijskom instrumentu bez kupona u kupljenoj/prodanoj valuti i s rokom dospeljeća jednakom roku dospeljeća ugovora.

(6) "Swap" ugovori (kamatni i međuvalutni) tretiraju se kao dvije hipotetične pozicije u nerizičnim dužničkim financijskim instrumentima, s rokom dospeljeća jednakom roku dospeljeća "swap" ugovora:

1. kamatni "swap" ugovor (*engl. interest rate swap*) tretira se kao kombinacija duge i kratke pozicije u nerizičnim dužničkim financijskim instrumentima, s fiksnom ili promjenjivom kamatnom stopom i odgovarajućim rokovima dospeljeća;
2. međuvalutni kamatni "swap" ugovor (*engl. currency interest rate swap*) tretira se kao kombinacija duge i kratke pozicije u nerizičnim dužničkim financijskim instrumentima u određenoj valuti, s fiksnom ili promjenjivom kamatnom stopom (ovisno o tome koja se odnosi na tu valutu) te s odgovarajućim dospeljećima.

(7) Opcije na kamatne stope, dužničke i vlasničke financijske instrumente, indekse, terminske ugovore, "swap" ugovore i valute, tretiraju se na način opisan u Poglavlju 6. Postupanje s opcijama ove Glave.

(8) Varanti koji se odnose na dužničke i vlasničke financijske instrumente, tretiraju se na isti način kao i instrumenti iz stavka 7. ovog članka.

Članak 23.

Pozicije proizašle iz repo ugovora, obratnih repo ugovora i ugovora o pozajmljivanju vrijednosnih papira drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, a koje ispunjavaju uvjete iz članaka 13. do 18. ovog Pravilnika, tretiraju se kao:

1. duga pozicija u temeljnom vrijednosnom papiru s odgovarajućim rokom dospeljeća i kratka pozicija u nerizičnom dužničkom vrijednosnom papiru, s rokom dospeljeća ugovora i kamatnom stopom jednakom stopi ponovnog otkupa (*engl. repurchase rate*), za repo ugovore i ugovore o pozajmljivanju vrijednosnih papira drugoj ugovornoj strani;
2. duga pozicija u nerizičnom dužničkom vrijednosnom papiru, s rokom dospeljeća ugovora i kamatnom stopom jednakom stopi ponovnog otkupa, za obratne repo ugovore i ugovore o pozajmljivanju vrijednosnih papira od druge ugovorne strane.

Tretman pružatelja zaštite

Članak 24.

Ako nije drugačije određeno ovim Pravilnikom, za potrebe izračuna kapitalnih zahtjeva za tržišne rizike, pozicije proizašle iz kreditnih izvedenica, pružatelj zaštite će tretirati kao dužničke financijske instrumente u visini njihovih zamišljenih iznosa (*engl. notional amount*). Za potrebe izračuna kapitalnih zahtjeva za specifični pozicijski rizik (osim u slučaju TRS ugovora), dospeljeća pozicija će se određivati u skladu s dospeljećem ugovora o kreditnoj izvedenici. U skladu s tim:

1. TRS ugovor tretira se kao kombinacija duge pozicije u referentnoj obvezi, s rokom dospeljeća jednakom roku dospeljeća TRS-a (za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za opći i specifični pozicijski rizik), te kratke pozicije u nerizičnom dužničkom vrijednosnom papiru, s rokom dospeljeća jednakom roku do sljedeće promjene kamatne stope (za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za opći pozicijski rizik);
2. CDS ugovor tretira se (za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za specifični pozicijski rizik) kao hipotetična duga pozicija u referentnoj obvezi. Iznimno, ako je CDS ugovoru dodijeljen vanjski

kreditni rejting te ispunjava uvjete za kvalificirajuće dužničke stavke iz članka 30. ovog Pravilnika, isti se tretira kao duga pozicija u tom izvedenom instrumentu. Ako je ugovorom o kreditnoj izvedenici definirano plaćanje kamate ili premije za vrijeme trajanja ugovora, takvi novčani tokovi se, za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za opći pozicijski rizik, tretiraju kao hipotetična pozicija u nerizičnom dužničkom vrijednosnom papiru s odgovarajućom kamatnom stopom te dospijećem jednakom dospijeću ugovora;

3. Kreditni zapis (*engl. credit linked note*)

- kreditni zapis koji se odnosi na jednu izloženost (*engl. single name credit linked note*) tretira se (za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za opći pozicijski rizik) kao duga pozicija u temeljnom dužničkom instrumentu (zapisu). Za potrebe izračuna specifičnog pozicijskog rizika, kreditni zapis koji se odnosi na jednu izloženost, tretira se kao hipotetična duga pozicija u referentnoj obvezi te kao duga pozicija u dužničkom instrumentu. Iznimno, ako je kreditnom zapisu, koji se odnosi na jednu izloženost, dodijeljen vanjski kreditni rejting te ispunjava uvjete za kvalificirajuće dužničke stavke, isti se, za potrebe izračuna specifičnog pozicijskog rizika, tretira kao jedinstvena duga pozicija u kreditnom zapisu;
 - kreditni zapis koji se odnosi na više izloženosti (*engl. multiple name credit linked note*) tretira se (za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za opći pozicijski rizik) kao duga pozicija u temeljnom dužničkom instrumentu (zapisu). Kreditni zapis koji pruža proporcionalnu zaštitu temeljnih referentnih obveza tretira se (za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za specifični pozicijski rizik) kao duga pozicija u dužničkom instrumentu (zapisu), te kao duga pozicija po svakoj referentnoj obvezi na koju se kreditni zapis odnosi, u iznosu koji odgovara udjelu pojedinačne referentne obveze u ukupnom zamišljenom iznosu kreditnog zapisa koji se odnosi na više izloženosti. Više obveza po jednom referentnom subjektu tretirat će se kao jedinstvena duga pozicija s pripadajućim ponderom kreditnog rizika, koji je jednak najvećem ponderu dodijeljenom navedenim obvezama. Iznimno, ako je kreditnom zapisu, koji se odnosi na više izloženosti, dodijeljen vanjski kreditni rejting te ispunjava uvjete za kvalificirajuće dužničke stavke, isti se, za potrebe izračuna specifičnog pozicijskog rizika, tretira kao jedinstvena duga pozicija u dužničkom instrumentu (zapisu);
4. Kreditna izvedenica na osnovi nastanka prvog statusa neispunjavanja obveza, za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za specifični pozicijski rizik, tretira se kao duga pozicija po svakoj referentnoj obvezi na koju se ugovor o kreditnoj izvedenici odnosi. Iznos kapitalnog zahtjeva za specifični pozicijski rizik po predmetnom ugovoru o kreditnoj izvedenici, mora biti barem jednak iznosu najvećeg mogućeg plaćanja po kreditnom događaju. Iznimno, ako je kreditnoj izvedenici, na osnovi nastanka prvog statusa neispunjavanja obveza, dodijeljen vanjski kreditni rejting te ispunjava uvjete za kvalificirajuće dužničke stavke, isti se, za potrebe izračuna specifičnog pozicijskog rizika, tretira kao jedinstvena duga pozicija u dužničkom instrumentu. Ako je ugovorom o kreditnoj izvedenici definirano plaćanje kamate ili premije za vrijeme trajanja ugovora, takvi novčani tokovi se, za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za opći pozicijski rizik, tretiraju kao hipotetična pozicija u nerizičnom dužničkom vrijednosnom papiru, s odgovarajućom kamatnom stopom te dospijećem jednakom dospijeću ugovora;
5. Kreditna izvedenica na osnovi nastanka n-tog statusa neispunjavanja obveza, za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za specifični pozicijski rizik, tretira se kao duga pozicija po svakoj referentnoj obvezi na koju se ugovor o kreditnoj izvedenici odnosi, umanjena za n-1 dugih pozicija u referentnim obvezama s najmanjim kapitalnim zahtjevima za specifični pozicijski rizik. Iznos kapitalnog zahtjeva za specifični pozicijski rizik po predmetnom ugovoru o kreditnoj izvedenici mora biti barem jednak iznosu najvećeg mogućeg plaćanja po kreditnom događaju. Iznimno, ako je kreditna izvedenica na osnovi nastanka n-tog statusa neispunjavanja obveza ugovoru dodijeljen vanjski kreditni rejting te ispunjava uvjete za kvalificirajuće dužničke stavke, isti se, za potrebe izračuna specifičnog pozicijskog rizika, tretira kao jedinstvena duga pozicija u dužničkom instrumentu. Ako je ugovorom o kreditnoj izvedenici definirano plaćanje kamate ili premije za vrijeme trajanja ugovora, takvi novčani tokovi se, za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za opći pozicijski rizik, tretiraju kao hipotetična pozicija u nerizičnom dužničkom vrijednosnom papiru, s odgovarajućom kamatnom stopom te dospijećem jednakom dospijeću ugovora.

Tretman primatelja zaštite

Članak 25.

(1) Za potrebe izračuna kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, primatelj zaštite (ugovorna strana koja prenosi kreditni rizik) tretira pozicije proizašle iz ugovora o kreditnoj izvedenici na isti način kao i pružatelj zaštite, ali sa suprotnim predznakom, osim u slučaju kreditnog zapisa koji ne rezultira u kratkoj poziciji u samom dužničkom instrumentu. Ako kreditna izvedenica ima ugrađenu opciju ranijeg otkupa, u kombinaciji s klauzulom o povećanju prinosa, dospijeće pozicija proizašlih iz kreditne izvedenice će se u skladu s tim korigirati.

(2) U slučaju kreditne izvedenice na osnovi nastanka prvog statusa neispunjavanja obveza, investicijsko društvo primatelj zaštite može, za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za specifični pozicijski rizik dužničkih instrumenata, uključiti kratku poziciju proizašlu iz referentne obveze s najmanjim ponderom rizika u skladu s tablicom 1. iz članka 29. ovog Pravilnika.

(3) U slučaju ugovora o kreditnoj izvedenici na osnovi nastanka n-tog statusa neispunjavanja obveza, investicijsko društvo primatelj zaštite može navedeni instrument uključiti u izračun kapitalnog zahtjeva za specifični pozicijski rizik samo ako za n-1 referentnih obveza ima uspostavljenu drugu kreditnu zaštitu ili ako se kreditni događaj za n-1 referentnih obveza već dogodio. U tom se slučaju ugovor o kreditnoj izvedenici na osnovi nastanka n-tog statusa neispunjavanja obveza za potrebe izračuna inicijalnoga kapitalnog zahtjeva za specifični pozicijski rizik, tretira na način analogan tretmanu ugovora o kreditnoj izvedenici na osnovi nastanka prvog statusa neispunjavanja obveza iz stavka 2. ovoga članka.

Modeli osjetljivosti

Članak 26.

(1) Investicijsko društvo koje na temelju diskontiranih novčanih tokova vrednuje i upravlja kamatnim rizikom proizašlim iz izvedenih financijskih instrumenata navedenih u članku 22. ovog Pravilnika, može za potrebe izračuna pozicija u navedenim instrumentima upotrebljavati modele osjetljivosti. Takve modele investicijsko društvo može upotrebljavati i za izračun pozicija u obveznicama, pod uvjetom da se glavnica po tim obveznicama otplaćuje u razdoblju do dospijeća obveznice. Pozicije utvrđene na opisani način uključuju se u izračun kapitalnog zahtjeva za opći pozicijski rizik u skladu s člancima 38. do 40. ovog Pravilnika.

(2) Modele osjetljivosti iz stavka 1. ovog članka investicijsko društvo može upotrebljavati ako je dobilo prethodno odobrenje Agencije, pri čemu je investicijsko društvo dužno ispuniti sljedeće uvjete:

1. pozicije dobivene primjenom modela imaju jednaku osjetljivost na promjene kamatnih stopa kao i odnosni novčani tokovi;
2. osjetljivost pozicija na promjenu kamatnih stopa se procjenjuje na temelju neovisnog kretanja uzorka kamatnih stopa na krivulji prinosa sa barem jednom točkom osjetljivosti u svakom razredu dospijeća iz Tablice 2. članka 39. ovog Pravilnika.

(3) Uvjete iz stavka 2. ovog članka investicijsko društvo je dužno kontinuirano ispunjavati, počevši od dana dobivanja odobrenja od Agencije za upotrebu modela osjetljivosti. Ako investicijsko društvo prestane ispunjavati navedene uvjete, dužno je Agenciji dostaviti vremenski plan ponovnog usklađenja s tim uvjetima ili dokazati da učinci neispunjavanja nisu materijalni. Agencija može naložiti investicijskom društvu provođenje odgovarajućih mjera za ispravljanje nepravilnosti pri ispunjavanju navedenih uvjeta.

(4) Investicijsko društvo je dužno podnijeti Agenciji zahtjev za upotrebu modela osjetljivosti te priložiti sljedeću dokumentaciju:

1. vrste financijskih instrumenata na koje investicijsko društvo namjerava primijeniti model osjetljivosti;
2. osnovne postavke modela osjetljivosti;
3. kojom dokazuje ispunjavanje uvjeta iz stavka 2. ovog članka.

Članak 27.

Agencija može oduzeti odobrenje za primjenu modela osjetljivosti ako investicijsko društvo bitno odstupa od uvjeta iz članka 26. stavka 2. ovog Pravilnika i ne postupa u skladu s mjerama kojima mu je naloženo ispravljanje nepravilnosti pri ispunjavanju uvjeta iz članka 26. stavka 2. ovog Pravilnika.

Članak 28.

Investicijska društva koja ne koriste modele osjetljivosti iz članka 26. ovog Pravilnika, za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za opći pozicijski rizik, mogu isključiti pozicije proizašle iz izvedenih instrumenata definiranih člankom 22. ovog Pravilnika, ako te pozicije ispunjavaju sljedeće uvjete:

1. pozicije imaju istu vrijednost i nominirane su u istoj valuti;
2. referentne kamatne stope (za pozicije s promjenjivom kamatnom stopom) ili kuponske kamatne stope (za pozicije s fiksnom kamatnom stopom) ne razlikuju se značajno;
3. sljedeći datumi određivanja kamatne stope (za pozicije s promjenjivom kamatnom stopom) ili preostali rokovi do dospelja (za pozicije s fiksnom kamatnom stopom), odgovaraju sljedećim ograničenjima:
 - navedeni rokovi padaju na isti dan, kod pozicija kojima su ti rokovi kraći od mjesec dana,
 - navedeni rokovi ne razlikuju se za više od sedam dana, kod pozicija kojima su ti rokovi između mjesec dana i godine dana,
 - navedeni rokovi ne razlikuju se za više od trideset dana, kod pozicija kojima su ti rokovi duži od jedne godine.

Specifični pozicijski rizik dužničkih financijskih instrumenata

Članak 29.

(1) Investicijsko društvo raspoređuje neto pozicije u dužničkim financijskim instrumentima u odgovarajuće kategorije navedene u Tablici 1. ovisno o izdavatelju/dužniku, vanjskom ili internom kreditnom rejtingu i preostalom roku dospelja te ih množi s propisanim ponderima. Ponderirane pozicije se, za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za specifični pozicijski rizik dužničkih financijskih instrumenata, zbrajaju u njihovim apsolutnim iznosima.

Tablica 1.

Kategorija	Ponder rizika
Dužnički financijski instrumenti izdani od ili s garancijom središnje države, izdani od središnjih banaka, međunarodnih organizacija, multilateralnih razvojnih banaka te jedinica regionalne i lokalne samouprave država članica, a koje ispunjavaju uvjete za stupanj kreditne kvalitete 1 ili kojima je dodijeljen ponder rizika 0% u skladu s Poglavljem 1. Standardizirani pristup Glave IV. ovog Pravilnika.	0%

Dužnički financijski instrumenti izdani od ili s garancijom središnje države, izdani od središnjih banaka, međunarodnih organizacija, multilateralnih razvojnih banaka te jedinica regionalne i lokalne samouprave država članica, a koje ispunjavaju uvjete za stupanj kreditne kvalitete 2 ili 3 u skladu s Poglavljem 1. Standardizirani pristup Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika, dužnički financijski instrumenti izdani od ili s garancijom institucija koje ispunjavaju uvjete za stupanj kreditne kvalitete 1 ili 2 u skladu s Poglavljem 1. Standardizirani pristup Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika, dužnički financijski instrumenti izdani od ili s garancijom od trgovačkih društava koja ispunjavaju uvjete za stupanj kreditne kvalitete 1 ili 2 u skladu s Poglavljem 1. Standardizirani pristup Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika i ostale kvalificirajuće stavke u skladu sa člankom 30. ovog Pravilnika.	0,25%	preostalo vrijeme do dospelja najviše 6 mjeseci
	1,00%	preostalo vrijeme do dospelja od 6 do 24 mjeseca
	1,60%	preostalo vrijeme do dospelja preko 24 mjeseca
Dužnički financijski instrumenti izdani od ili s garancijom središnje države, izdani od središnjih banaka, međunarodnih organizacija, multilateralnih razvojnih banaka, jedinica regionalne i lokalne samouprave država članica te institucija koje ispunjavaju uvjete za stupanj kreditne kvalitete 4 ili 5 u skladu s Poglavljem 1. Standardizirani pristup Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika, dužnički financijski instrumenti izdani od ili s garancijom od institucija koje ispunjavaju uvjete za stupanj kreditne kvalitete 3 u skladu sa s Poglavljem 1. Standardizirani pristup Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika, dužnički financijski instrumenti izdani od ili s garancijom trgovačkih društava koja ispunjavaju uvjete za stupanj kreditne kvalitete 3 ili 4 u skladu s Poglavljem 1. Standardizirani pristup Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika, izloženosti za koje nije dostupna kreditna procjena od priznate VIPKR.	8,00%	
Dužnički financijski instrumenti izdani od ili s garancijom središnje države, izdani od središnjih banaka, međunarodnih organizacija, multilateralnih razvojnih banaka, jedinica regionalne i lokalne samouprave država članica te institucija koje ispunjavaju uvjete za stupanj kreditne kvalitete 6 u skladu s Poglavljem 1. Standardizirani pristup Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika, dužnički financijski instrumenti izdani od ili s garancijom trgovačkih društava koja ispunjavaju uvjete za stupanj kreditne kvalitete 5 ili 6 u skladu s Poglavljem 1. Standardizirani pristup Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika.	12,00%	

(2) Investicijsko društvo nije dužno izračunavati specifični pozicijski rizik za vlastite dužničke financijske instrumente uključene u knjigu trgovanja.

(3) Ako investicijsko društvo primjenjuje IRB pristup za izračun kreditnim rizikom ponderiranih izloženosti u skladu s Poglavljem 2. IRB pristup Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika, pri raspoređivanju dužničkih instrumenata prema stupnju kreditne kvalitete u skladu sa Tablicom 1, izdavatelj/dužnik za kojeg investicijsko društvo izračunava kapitalni zahtjev za specifični pozicijski rizik, mora imati interno dodijeljeni rejting s PD jednakim ili nižim od onog koji bi tom istom

izdavatelju/dužniku bio dodijeljen prema standardiziranom pristupu za izračun kreditnim rizikom ponderiranih izloženosti u skladu s Poglavljem 1. Standardizirani pristup Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika.

(4) Dužničkim financijskim instrumentima koje ne ispunjavaju uvjete za stupnjeve kreditne kvalitete u skladu s Tablicom 1, investicijsko društvo dužno je dodijeliti ponder rizika 8% ili 12%, u skladu s Tablicom 1. Za navedene instrumente Agencija može odrediti i primjenu većeg pondera rizika za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za specifični pozicijski rizik dužničkih instrumenata i/ili zabraniti mogućnost njihova netiranja za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za opći pozicijski rizik dužničkih instrumenata.

Članak 30.

Za potrebe članka 29. ovog Pravilnika, kvalificirajuće stavke uključuju:

1. duge i kratke pozicije u dužničkim financijskim instrumentima koje se raspoređuju prema stupnju kreditne kvalitete koji je jednak ili veći od investicijskog ranga u procesu raspoređivanja kreditnih rejtinga u skladu s Poglavljem 1. Standardizirani pristup Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika. Za potrebe ovog Pravilnika investicijski rang uključuje kreditni rejting veći ili jednak Baa za Moody's, veći ili jednak BBB za S&P i veći ili jednak BBB- za Fitch's;
2. duge i kratke pozicije u dužničkim financijskim instrumentima kojima je dodijeljen PD u skladu s Poglavljem 2. IRB pristup Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika, koji nije veći od onog koji se dodjeljuje dužničkim financijskim instrumentima navedenim u točki 1. ovog članka;
3. duge i kratke pozicije u dužničkim financijskim instrumentima kojima nije dodijeljen vanjski kreditni rejting i koje ispunjavaju sljedeće uvjete:
 - smatraju se dovoljno likvidnim,
 - kreditna kvaliteta im je jednaka ili veća od kreditne kvalitete dužničkih instrumenata navedenih u točki 1. ovog članka,
 - uvršteni su na barem jedno uređeno tržište ili na priznatu burzu;
4. duge i kratke pozicije u dužničkim financijskim instrumentima koje su izdala investicijska društva i koje ispunjavaju sljedeće uvjete:
 - smatraju se dovoljno likvidnim,
 - kreditna kvaliteta im je jednaka ili veća od kreditne kvalitete dužničkih instrumenata navedenih u točki 1. ovog članka;
5. duge i kratke pozicije u dužničkim financijskim instrumentima s kreditnom kvalitetom izdavatelja jednakom ili višom od one koja je pridružena stupnju kreditne kvalitete 2 u skladu s Poglavljem 1. Standardizirani pristup Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika.

Članak 31.

Iznimno od Tablice 1. iz članka 29. ovog Pravilnika, dužničkim financijskim instrumentima koje je izdala Republika Hrvatska, Hrvatska narodna banka te središnje države ili središnje banke država članica, može biti dodijeljen ponder rizika 0%, ako su takvi dužnički financijski instrumenti nominirani i financirani u domaćoj valuti te središnje države/središnje banke.

Članak 32.

Iznimno od kategorija iz Tablice 1. iz članka 29. ovog Pravilnika, Agencija može naložiti investicijskom društvu da pojedinom dužničkom financijskom instrumentu dodijeli viši ponder rizika, ako smatra da je izloženost specifičnom riziku koja proizlazi iz pojedinog dužničkog financijskog instrumenta veća od one koju je procijenilo investicijsko društvo.

Tretman pozicija u knjizi trgovanja zaštićenih kreditnim izvedenicama

Članak 33.

Specifični pozicijski rizik u knjizi trgovanja zaštićenih kreditnim izvedenicama može se umanjiti u skladu s odredbama članaka 34. do 37. ovog Pravilnika.

Članak 34.

Ako se vrijednosti duge/kratke pozicije iz knjige trgovanja i kratke/duge pozicije proizašle iz kreditne izvedenice, uvijek kreću u suprotnom smjeru i u približno jednakom opsegu, investicijsko društvo iz izračuna kapitalnog zahtjeva za specifični pozicijski rizik može isključiti obje pozicije. Investicijsko društvo može postupiti na navedeni način u sljedećim slučajevima:

1. ako se duga/kratka pozicija u knjizi trgovanja i kratka/duga pozicija proizašla iz kreditne izvedenice odnose se na istovjetan instrument, ili
2. ako je duga pozicija u knjizi trgovanja zaštićena kratkom pozicijom proizašlom iz TRS ugovora, pri čemu postoji potpuna usklađenost između referentne obveze i izloženosti koja proizlazi iz pozicije u knjizi trgovanja. Navedena potpuna usklađenost ne odnosi se na rok dospijeca TRS ugovora koji može biti različit od roka dospijeca izloženosti koja proizlazi iz pozicije u knjizi trgovanja.

Članak 35.

(1) Ako se vrijednosti duge/kratke pozicije iz knjige trgovanja i kratke/duge pozicije proizašle iz kreditne izvedenice, uvijek kreću u suprotnom smjeru, ali ne u približno jednakom opsegu, investicijsko društvo može umanjiti kapitalni zahtjev za specifični pozicijski rizik. Investicijsko društvo može postupiti na navedeni način u sljedećim slučajevima:

1. ako postoji potpuna usklađenost referentne obveze, roka dospijeca referentne obveze i kreditne izvedenice te valute u kojoj je izražena izloženost koja proizlazi iz pozicije u knjizi trgovanja, i
2. ako osnovne karakteristike kreditne izvedenice (npr. definicija kreditnog događaja, zadani sustav namire) ne uzrokuju značajnija odstupanja promjena tržišne vrijednosti izvedenica od tržišne vrijednosti pozicije u knjizi trgovanja.

(2) U smislu stavka 1. ovog članka, investicijsko društvo može umanjiti izloženost specifičnom riziku na način da za 80% iznosa prenesenog rizika umani onu poziciju koja nosi veći ponder rizika, dok se za drugu poziciju ne izračunava kapitalni zahtjev za specifični pozicijski rizik.

Članak 36.

(1) Ako se vrijednosti duge/kratke pozicije iz knjige trgovanja i kratke/duge pozicije proizašle iz kreditne izvedenice, uglavnom kreću u suprotnom smjeru, investicijsko društvo može primijeniti djelomično umanjenje kapitalnog zahtjeva za specifični pozicijski rizik. Investicijsko društvo može postupiti na navedeni način u sljedećim slučajevima:

1. ako pozicije proizašle iz kreditne zaštite ispunjavaju uvjete iz članka 34. točke 2. ovog Pravilnika, ali postoji neusklađenost između referentne obveze i izloženosti koja proizlazi iz pozicije u knjizi trgovanja. Pri tome mora biti ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - referentna obveza je istog ranga ili ovisna izloženosti koja proizlazi iz pozicije u knjizi trgovanja, i
 - referentna obveza i izloženost koja proizlazi iz pozicije u knjizi trgovanja, odnose se na istog referentnog subjekta te kreditni derivat ima ugrađenu ugovornu odredbu, prema kojoj nastup određenog događaja ili stupanje u status neispunjenja po bilo kojoj obvezi referentnog subjekta, ima za posljedicu nastup statusa neispunjenja referentne obveze (*engl. cross-default*, odnosno *engl. cross-acceleration*);
2. ako pozicije proizašle iz kreditne zaštite ispunjavaju uvjete iz članka 34. točke 1. ili članka 35. ovog Pravilnika, ali postoji valutna ili ročna neusklađenost između kreditne zaštite i pozicije u knjizi trgovanja (navedene valutne neusklađenosti uključuju se u izračun kapitalnog zahtjeva za valutni rizik u skladu s Poglavljem 4. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za valutni rizik ove Glave); ili
3. ako pozicije proizašle iz kreditne zaštite ispunjavaju uvjete iz članka 35. ovog Pravilnika, ali postoji neusklađenost izloženosti između pozicije u knjizi trgovanja i kreditne izvedenice. Temeljna izloženost ugovorom mora biti definirana dokumentacijom o kreditnoj izvedenici kao jedna od mogućih (isporučivih) obveza.

(2) U smislu stavka 1. ovog članka, investicijsko društvo izračunava kapitalni zahtjev za specifični pozicijski rizik za onu stranu transakcije koja nosi veći kapitalni zahtjev za specifični pozicijski rizik.

Članak 37.

Za transakcije koje nisu obuhvaćene člancima 34. do 36. ovog Pravilnika, investicijsko društvo dužno je izračunavati kapitalni zahtjev za specifični pozicijski rizik za obje strane transakcije.

Opći pozicijski rizik dužničkih financijskih instrumenata

Članak 38.

Za potrebe izračunavanja kapitalnog zahtjeva za opći pozicijski rizik dužničkih financijskih instrumenata investicijsko društvo koristi pristup koji se temelji na dospijeću ili pristup koji se temelji na trajanju.

Pristup koji se temelji na dospijeću

Članak 39.

(1) U skladu s pristupom koji se temelji na dospijeću, investicijsko društvo dužno je raspoređivati neto pozicije u dužničkim financijskim instrumentima prema roku preostalom do dospijeća (odnosno prema roku preostalom do sljedećeg određivanja kamate kod instrumenata s promjenjivom kamatnom stopom) i kamatnoj stopi primjenjujući sljedeću tablicu:

Tablica 2.

	Razred dospijeća	Ponder	Pretpostavljena
--	-------------------------	---------------	------------------------

Zona	Kamatni stopa 3% ili više	Kamatni stopa manja od 3 %	(u %)	promjena kamatne stope (u %)
Jedan	$0 \leq 1$ mjesec	$0 \leq 1$ mjesec	0,00	–
	$> 1 \leq 3$ mjeseca	$> 1 \leq 3$ mjeseca	0,20	1,00
	$> 3 \leq 6$ mjeseci	$> 3 \leq 6$ mjeseci	0,40	1,00
	$> 6 \leq 12$ mjeseci	$> 6 \leq 12$ mjeseci	0,70	1,00
Dva	$> 1 \leq 2$ godine	$> 1,0 \leq 1,9$ godina	1,25	0,90
	$> 2 \leq 3$ godine	$> 1,9 \leq 2,8$ godina	1,75	0,80
	$> 3 \leq 4$ godine	$> 2,8 \leq 3,6$ godina	2,25	0,75
Tri	$> 4 \leq 5$ godina	$> 3,6 \leq 4,3$ godina	2,75	0,75
	$> 5 \leq 7$ godina	$> 4,3 \leq 5,7$ godina	3,25	0,70
	$> 7 \leq 10$ godina	$> 5,7 \leq 7,3$ godina	3,75	0,65
	$> 10 \leq 15$ godina	$> 7,3 \leq 9,3$ godina	4,50	0,60
	$> 15 \leq 20$ godina	$> 9,3 \leq 10,6$ godina	5,25	0,60
	> 20 godina	$> 10,6 \leq 12,0$ godina	6,00	0,60
		$> 12,0 \leq 20,0$ godina	8,00	0,60
		> 20 godina	12,50	0,60

(2) Investicijsko društvo dužno je množiti svaku poziciju s ponderom za taj razred dospijeća. U svakom razredu dospijeća, posebno se zbrajaju sve ponderirane duge pozicije i posebno sve ponderirane kratke pozicije. Iznos zbroja ponderiranih dugih pozicija koji je usklađen sa zbrojem ponderiranih kratkih pozicija u svakom razredu dospijeća, smatra se usklađenom ponderiranom pozicijom u tom razredu dospijeća. Preostali se iznos smatra (dugom ili kratkom) neusklađenom ponderiranom pozicijom za taj razred dospijeća. Investicijsko društvo izračunava ukupnu usklađenu ponderiranu poziciju u svim razredima dospijeća kao zbroj usklađenih ponderiranih pozicija za svaki razred dospijeća.

(3) Investicijsko društvo zatim izračunava zbroj svih dugih neusklađenih ponderiranih pozicija za svaku zonu i zbroj svih kratkih neusklađenih ponderiranih pozicija za svaku zonu. Iznos zbroja svih dugih neusklađenih ponderiranih pozicija koji je usklađen sa zbrojem svih kratkih neusklađenih ponderiranih pozicija u istoj zoni, smatra se usklađenom ponderiranom pozicijom te zone. Preostali se iznos smatra (dugom ili kratkom) neusklađenom ponderiranom pozicijom te zone.

(4) Iznos neusklađene ponderirane duge/kratke pozicije u zoni jedan koji je usklađen s neusklađenom ponderiranom kratkom/dugom pozicijom u zoni dva, smatra se usklađenom ponderiranom pozicijom između zone jedan i zone dva.

(5) Iznos preostale neusklađene ponderirane pozicije zone dva, koja je usklađena s neusklađenom ponderiranom pozicijom u zoni tri, smatra se usklađenom ponderiranom pozicijom između zone dva i zone tri.

(6) Investicijsko društvo može i obrnuti redoslijed usklađivanja neusklađenih ponderiranih pozicija između zona, a koji je naveden u stavcima 4. i 5. ovoga članka, tako da pri izračunu usklađene ponderirane pozicije krene od usklađivanja neusklađenih ponderiranih pozicija između zone dva i zone tri.

(7) Iznos preostale neusklađene ponderirane pozicije zone jedan, koja je usklađena s neusklađenom ponderiranom pozicijom u zoni tri, smatra se usklađenom ponderiranom pozicijom između zone jedan i zone tri.

(8) Iznosi preostalih neusklađenih ponderiranih pozicija u svim zonama se zbrajaju.

(9) Kapitalni zahtjev za opći pozicijski rizik dužničkih financijskih instrumenata izračunava se u skladu s ovim pristupom kao zbroj:

1. 10% zbroja usklađene ponderirane pozicije po svim razredima dospijeća,
2. 40% usklađene ponderirane pozicije u zoni jedan,
3. 30% usklađene ponderirane pozicije u zoni dva,
4. 30% usklađene ponderirane pozicije u zoni tri,
5. 40% usklađene ponderirane pozicije između zone jedan i zone dva,
6. 40% usklađene ponderirane pozicije između zone dva i zone tri,
7. 150% usklađene ponderirane pozicije između zone jedan i zone tri,
8. 100% preostalih neusklađenih ponderiranih pozicija.

Pristup koji se temelji na trajanju

Članak 40.

(1) Investicijsko društvo, u svrhu izračunavanja kapitalnog zahtjeva za opći pozicijski rizik dužničkih financijskih instrumenata u knjizi trgovanja, može primjenjivati pristup koji se temelji na trajanju, pod uvjetom da navedeni pristup primjenjuje dosljedno.

(2) U skladu s pristupom koji se temelji na trajanju:

1. za dužničke financijske instrumente s fiksnom kamatnom stopom, investicijsko društvo izračunava prinos do dospijeća koji čini pretpostavljenu kamatnu stopu za taj instrument (*engl. implied discount rate*) na temelju njihove tržišne vrijednosti;
2. za dužničke financijske instrumente s promjenjivom kamatnom stopom, investicijsko društvo izračunava prinos do dospijeća (uz pretpostavku da glavnica dospijeva na datum sljedeće promjene kamatne stope) na temelju njihove tržišne vrijednosti.

(3) Modificirano trajanje svakoga dužničkog financijskog instrumenta izračunava se na temelju sljedeće formule:

$$D_{\text{mod}} = \frac{D}{(1+r)}$$

$$D = \frac{\sum_{t=1}^m \frac{tC_t}{(1+r)^t}}{\sum_{t=1}^m \frac{C_t}{(1+r)^t}}$$

gdje je:

D_{mod} = modificirano trajanje
 D = trajanje
 r = prinos do dospijeća
 C_t = gotovinsko plaćanje u vremenu t
 m = ukupno dospijeće
 t = vrijeme

(4) Pojedini dužnički financijski instrument investicijsko društvo raspoređuje u odgovarajuće zone iz Tablice 3. na temelju njegovog modificiranoga trajanja.

Tablica 3.

Zona	Modificirano trajanje (u godinama)	Pretpostavljena promjena kamatne stope (u %)
Jedan	$> 0 \leq 1,0$	1,0
Dva	$> 1,0 \leq 3,6$	0,85
Tri	$> 3,6$	0,7

(5) Investicijsko društvo dužno je izračunati poziciju ponderiranu trajanjem za svaki dužnički financijski instrument, a koja je jednaka umnošku njegove tržišne vrijednosti s njegovim modificiranim trajanjem i odgovarajućom pretpostavljenom promjenom kamatne stope iz Tablice 3.

(6) Investicijsko društvo zatim izračunava duge i kratke pozicije ponderirane trajanjem za svaku zonu. Iznos zbroja svih dugih pozicija ponderiranih trajanjem koje su usklađene sa zbrojem svih kratkih pozicija ponderiranih trajanjem u istoj zoni, smatra se usklađenom pozicijom ponderiranom trajanjem za tu zonu. Preostali iznos smatra se neusklađenom dugom/kratkom pozicijom ponderiranom trajanjem za tu zonu.

(7) Iznos neusklađene duge/kratke pozicije ponderirane trajanjem u zoni jedan, koji je usklađen s neusklađenom kratkom/dugom pozicijom ponderiranom trajanjem u zoni dva, smatra se usklađenom pozicijom ponderiranom trajanjem između zone jedan i zone dva.

(8) Iznos preostale neusklađene pozicije ponderirane trajanjem zone dva, koji je usklađen s neusklađenom pozicijom ponderiranom trajanjem zone tri, smatra se usklađenom pozicijom ponderiranom trajanjem između zone dva i zone tri.

(9) Iznos preostale neusklađene pozicije ponderirane trajanjem zone jedan, koji je usklađen s neusklađenom pozicijom ponderiranom trajanjem zone tri, smatra se usklađenom pozicijom ponderiranom trajanjem između zone jedan i zone tri.

(10) Preostala neusklađena pozicija ponderirana trajanjem izračunava se kao zbroj svih neusklađenih pozicija ponderiranih trajanjem u svim zonama.

(11) Kapitalni zahtjev za opći pozicijski rizik dužničkih financijskih instrumenata, izračunava se u skladu s pristupom koji se temelji na trajanju kao zbroj:

1. 2% usklađene pozicije ponderirane trajanjem za svaku zonu,
2. 40% usklađenih pozicija ponderiranih trajanjem između zone jedan i zone dva,
3. 40% usklađenih pozicija ponderiranih trajanjem između zone dva i zone tri,
4. 150% usklađene pozicije ponderirane trajanjem između zone jedan i zone tri,
5. 100% preostalih neusklađenih pozicija ponderiranih trajanjem.

Odjeljak 3.

Specifični i opći pozicijski rizik vlasničkih financijskih instrumenata

Članak 41.

(1) U skladu s ovim Pravilnikom, vlasnički financijski instrumenti su: dionice, potvrde o deponiranim dionicama, burzovni indeksi, zamjenjivi vrijednosni papiri i izvedeni financijski instrumenti koji se odnose na dionice ili burzovne indekse.

(2) Pozicija u određenom vlasničkom instrumentu iskazuje se po njegovoj tržišnoj vrijednosti.

(3) Pozicije u vlasničkim financijskim instrumentima razvrstavaju se po nacionalnim tržištima na kojima je financijski instrument uvršten, a standardni postupak izračuna primjenjuje se za svako nacionalno tržište odvojeno.

(4) Investicijsko društvo izračunava neto dugu ili neto kratku poziciju u svakome vlasničkom financijskom instrumentu u skladu sa člankom 19. ovog Pravilnika. Neto duge pozicije i neto kratke pozicije zbrajaju se odvojeno.

(5) Potvrde o deponiranim dionicama mogu se netirati s temeljnim vlasničkim vrijednosnim papirima prema točno definiranom koeficijentu, samo ako su te potvrde i temeljni vlasnički vrijednosni papiri zamjenjivi u svrhu namire.

(6) Za potrebe izračuna kapitalnih zahtjeva za specifični i opći pozicijski rizik, pozicije u istim vlasničkim financijskim instrumentima, a koje su proizašle iz izvedenih instrumenata u skladu sa člankom 42. ovog Pravilnika, mogu se netirati međusobno ili s pozicijama u temeljnim vlasničkim financijskim instrumentima. Pozicije u nerizičnim dužničkim financijskim instrumentima bez kupona, proizašle iz vlasničkih izvedenica, uključuju se u izračun specifičnog i općeg pozicijskog rizika dužničkih financijskih instrumenata u skladu s Odjeljkom 2. ovog Poglavlja.

(7) Ukupna bruto pozicija investicijskog društva u vlasničkim financijskim instrumentima jednaka je zbroju apsolutnih vrijednosti neto dugih i neto kratkih pozicija.

(8) Ukupna neto pozicija investicijskog društva u vlasničkim financijskim instrumentima jednaka je apsolutnoj vrijednosti razlike između neto dugih i neto kratkih pozicija.

(9) Kapitalni zahtjev za specifični pozicijski rizik vlasničkih instrumenata iznosi 4% ukupne bruto pozicije investicijskog društva u vlasničkim financijskim instrumentima.

(10) Kapitalni zahtjev za opći pozicijski rizik vlasničkih financijskih instrumenata iznosi 8% ukupne neto pozicije investicijskog društva u vlasničkim financijskim instrumentima.

Tretman vlasničkih izvedenih financijskih instrumenata

Članak 42.

(1) Vlasnički "futures" i "forward" ugovori koji se odnose na pojedinačne vlasničke financijske instrumente, portfelje vlasničkih financijskih instrumenata ili burzovne indekse, tretiraju se kao kombinacija duge ili kratke pozicije u vlasničkom financijskom instrumentu na koji se ugovor odnosi i kratke ili duge pozicije u nerizičnim dužničkom financijskom instrumentu bez kupona s rokom dospijeca jednakom dospjeću iz ugovora.

(2) "Swap" ugovori na vlasničke financijske instrumente (*engl. equity swaps*) tretiraju se kao kombinacija duge pozicije u vlasničkom financijskom instrumentu, odnosno portfelju vlasničkih financijskih instrumenata, ili burzovnih indeksa, na osnovi kojih investicijsko društvo prima iznos koji se temelji na promjeni cijene toga vlasničkog financijskog instrumenta, odnosno portfelja vlasničkih financijskih instrumenata, ili burzovnog indeksa i kratke pozicije u vlasničkom financijskom instrumentu (portfelju vlasničkih financijskih instrumenata ili burzovnih indeksa), na osnovi kojeg investicijsko društvo plaća iznos koji se temelji na promjeni vrijednosti toga vlasničkog financijskog instrumenta, odnosno portfelja vlasničkih financijskih instrumenata ili burzovnih indeksa.

(3) "Forward" i "futures" ugovori na burzovni indeks, tretiraju se kao kombinacija dugih ili kratkih pozicija u vlasničkim financijskim instrumentima koji čine osnovu tog indeksa i kratke ili duge pozicije u nerizičnom dužničkom financijskom instrumentu bez kupona, s rokom dospijeca jednakom dospjeću iz ugovora. Za potrebe izračuna kapitalnih zahtjeva za specifični i opći pozicijski rizik, pozicije u vlasničkim financijskim instrumentima koji čine osnovu danog indeksa, mogu se netirati s pozicijama u istim vlasničkim financijskim instrumentima.

(4) Ako je investicijsko društvo netiralo pozicije u vlasničkim financijskim instrumentima, proizašlim iz navedenih vlasničkih izvedenica s pozicijama u istim vlasničkim financijskim instrumentima, dužno je osigurati visinu kapitala dovoljnu za pokriće potencijalnog gubitka, uzrokovanog neusklađenostima u promjenama tržišne vrijednosti vlasničkih izvedenica i tržišne vrijednosti dionica. Ako investicijsko društvo ima suprotne pozicije u vlasničkim izvedenicama na burzovni indeks, dužno je osigurati da visina kapitala bude dovoljna za pokriće potencijalnog gubitka uzrokovanog neusklađenostima u rokovima dospijeća i/ili sastavu temeljnih burzovnih indeksa.

(5) Iznimno od stavka 4. ovog članka, pozicija u burzovnom indeksu može se tretirati i kao pozicija u zasebnom vlasničkom instrumentu (ne raščlanjuje se na sastavne dionice) te se uključuje u izračun kapitalnih zahtjeva za specifični i opći pozicijski rizik. Ako se navedenim pozicijama trguje na uređenim tržištima i priznatim burzama, te ako su dotični burzovni indeksi široko diversificirani, burzovni indeksi ne podliježu izračunu kapitalnog zahtjeva za specifični pozicijski rizik.

Odjeljak 4.

Pružanje usluge provedbe ponude, odnosno prodaje dužničkih ili vlasničkih financijskih instrumenata uz obvezu otkupa (*engl. underwriting*)

Članak 43.

(1) Pozicije koje proizlaze iz pružanja usluge provedbe ponude, odnosno prodaje dužničkih ili vlasničkih financijskih instrumenata uz obvezu otkupa, investicijsko društvo može uključiti u izračun kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike na sljedeći način:

1. izračunava neto poziciju tako što iznos financijskih instrumenata, za koje se bezuvjetno obvezalo prihvatiti po dogovorenoj cijeni, umanju za pozicije koje su upisane ili su predmet pružanja usluge provedbe ponude, odnosno prodaje dužničkih ili vlasničkih financijskih instrumenata, uz obvezu otkupa trećih osoba (*engl. subunderwriting*) na temelju formalnih ugovora;
2. umanju tako dobivenu neto poziciju za faktore umanjenja iz Tablice 4;
3. umanjene neto pozicije uključi u izračun kapitalnih zahtjeva u skladu s Odjeljkom 2. ili Odjeljkom 3. ovog Poglavlja.

Tablica 4.

Radni dan	Faktor umanjenja
0. radni dan:	100 %
1. radni dan:	90 %
2. i 3. radni dani:	75 %
4. radni dan:	50 %
5. radni dan:	25 %
Nakon 5. radnog dana:	0 %

(2) 0. radni dan je dan na koji je investicijsko društvo postalo bezuvjetno obvezno prihvatiti poznati iznos financijskih instrumenata po dogovorenoj cijeni.

(3) Investicijsko društvo je dužno osigurati kapital dovoljan za pokriće potencijalnog gubitka koji može nastati između početnog datuma preuzimanja obveze i 1. radnog dana.

(4) Investicijsko društvo koje ne računa kapitalni zahtjev za pozicije koje proizlaze iz pružanja usluge provedbe ponude, odnosno prodaje dužničkih ili vlasničkih financijskih instrumenata uz obvezu otkupa na način iz stavka 1. ovog članka (ne umanjuje neto poziciju za faktore umanjenja), pozicijski rizik računa na način da neto pozicije uključi u izračun kapitalnih zahtjeva u skladu s Odjeljkom 2. ili Odjeljkom 3. ovog Poglavlja.

Odjeljak 5.

Kapitalni zahtjev za jedinice u subjektima za zajednička ulaganja koje su raspoređene u knjigu trgovanja

Članak 44.

(1) Kapitalni zahtjev za specifični i opći pozicijski rizik za jedinice u subjektima za zajednička ulaganja, koje su raspoređene u knjigu trgovanja u skladu sa člancima 13. do 18. ovog Pravilnika, iznosi 32%. Pri tome, zbroj kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike i valutni rizik za jedinice u subjektima za zajednička ulaganja, koje su raspoređene u knjigu trgovanja, ne smije biti veći od 40%.

(2) Ako ovim Pravilnikom nije drugačije određeno, netiranje između pozicija proizašlih iz ulaganja subjekta za zajednička ulaganja i istih pozicija investicijskog društva u knjizi trgovanja, nije dopušteno.

(3) Ako jedinice u subjektima za zajednička ulaganja, koje su raspoređene u knjigu trgovanja ispunjavaju uvjete iz članka 45. ovog Pravilnika, investicijsko društvo može, za izračun kapitalnih zahtjeva za jedinice u subjektima za zajednička ulaganja koje su raspoređene u knjigu trgovanja, primijeniti metode navedene u člancima 46. do 49. ovog Pravilnika.

Opći kriteriji

Članak 45.

(1) Za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za specifični i opći pozicijski rizik, u skladu s metodama navedenim u člancima 46. do 49. ovog Pravilnika, jedinice u subjektima za zajednička ulaganja, izdane od subjekta koji je nadziran ili ima sjedište u državi članici ili Republici Hrvatskoj, moraju zadovoljiti sljedeće uvjete:

1. prospekt subjekta za zajednička ulaganja ili sličan dokument mora sadržavati sljedeće:
 - kategorije imovine u koje je subjekt za zajednička ulaganja ovlašten ulagati,
 - ako se primjenjuju limiti investiranja, relativne limite i metodologiju njihovog izračuna,
 - ako postoji mogućnost financijske poluge, najveći dopušteni stupanj financijske poluge,
 - ako je dozvoljeno ulaganje u neuvrštene izvedene instrumente ili ugovaranje repo ugovora, obratnih repo ugovora i ugovora o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, politike za ograničavanje rizika druge ugovorne strane, koji proizlazi iz navedenih transakcija;
2. rezultati poslovanja subjekta za zajednička ulaganja moraju se objavljivati na polugodišnjoj i godišnjoj osnovi u svrhu procjene imovine i obveza, prihoda i aktivnosti subjekta za zajednička ulaganja tijekom izvještajnog razdoblja;
3. jedinice u subjektu za zajednička ulaganja moraju biti otkupive u novcu na dnevnoj osnovi, na zahtjev imatelja jedinica, neovisno o imovini subjekta za zajednička ulaganja;
4. ulaganja u subjekt za zajednička ulaganja moraju biti odvojena od imovine društva za upravljanje subjektom za zajednička ulaganja;
5. mora postojati procjena rizičnosti subjekta za zajednička ulaganja od samog investicijskog društva.

(2) Za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za specifični i opći pozicijski rizik za jedinice u subjektima za zajednička ulaganja trećih država, investicijsko društvo može primijeniti metode navedene u člancima 46. do 49. ovog Pravilnika, ako su ispunjeni uvjeti iz stavka 1. ovog članka i ako Agencija navedene jedinice u subjektima za zajednička ulaganja smatra prihvatljivima.

(3) Ako je druga država članica odredila kao prihvatljive jedinice u subjektima za zajednička ulaganja trećih država, Agencija će navedene jedinice u subjektima za zajednička ulaganja smatrati prihvatljivima bez provođenja vlastite procjene.

Posebne metode

Članak 46.

(1) Ako je upoznato sa strukturom ulaganja subjekta za zajednička ulaganja na dnevnoj osnovi, investicijsko društvo može, za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za specifični i opći pozicijski rizik, jedinice u subjektima za zajednička ulaganja tretirati kao pozicije u temeljnim ulaganjima subjekta za zajednička ulaganja, te ih uključiti u izračun kapitalnog zahtjeva za specifični i opći pozicijski rizik u skladu s Odjeljkom 2. ili Odjeljkom 3. ovog Poglavlja, odnosno s Poglavljem 7. Primjena internih modela za izračun kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, valutni i robni rizik ove Glave.

(2) Za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za specifični i opći pozicijski rizik, netiranje između pozicija proizašlih iz ulaganja subjekta za zajednička ulaganja i istih pozicija investicijskog društva, u knjizi trgovanja je dopušteno, ako investicijsko društvo ima dovoljan broj jedinica u subjektima za zajednička ulaganja koji se mogu iskazati kao cjelobrojna pozicija u temeljnim ulaganjima subjekta za zajednička ulaganja.

Članak 47.

Za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za specifični i opći pozicijski rizik, investicijsko društvo može jedinice u subjektima za zajednička ulaganja tretirati kao pozicije u određenom burzovnom indeksu ili fiksnoj košarici vlasničkih ili dužničkih financijskih instrumenata, te ih kao takve uključiti u izračun kapitalnog zahtjeva za specifični i opći pozicijski rizik, u skladu s Odjeljkom 2. ili Odjeljkom 3. ovog Poglavlja, odnosno s Poglavljem 7. Primjena internih modela za izračun kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, valutni i robni rizik ove Glave, ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

1. politikom ulaganja subjekta za zajednička ulaganja zadano je oponašanje strukture i učinaka određenog burzovnog indeksa ili fiksne košarice vlasničkih ili dužničkih financijskih instrumenata;
2. korelacija između dnevnog kretanja cijene jedinica u subjektu za zajednička ulaganja, i kretanja temeljnog burzovnog indeksa ili fiksne košarice vlasničkih ili dužničkih financijskih instrumenata, mora biti barem 0,9 u razdoblju od najmanje šest mjeseci od datuma izvještavanja. Za potrebe ove točke, korelacija se odnosi na koeficijent korelacije između dnevnog prinosa jedinica u subjektu za zajednička ulaganja i dnevnog prinosa temeljnog burzovnog indeksa ili fiksne košarice vlasničkih ili dužničkih financijskih instrumenata.

Članak 48.

(1) Ako nije upoznato sa strukturom ulaganja subjekta za zajednička ulaganja na dnevnoj osnovi, investicijsko društvo može izračunavati kapitalni zahtjev za specifični i opći pozicijski rizik u skladu s Odjeljkom 2. ili Odjeljkom 3. ovog Poglavlja, na način:

1. da strukturu ulaganja subjekta za zajednička ulaganja temelji na pretpostavci da subjekt za zajednička ulaganja najprije ulaže u kategoriju imovine koja nosi najveći kapitalni zahtjev za specifični i opći pozicijski rizik do najvećeg iznosa, dozvoljenog politikom ulaganja subjekta za zajednička ulaganja, te potom ulaže u druge kategorije imovine padajućim redoslijedom (s obzirom na visinu kapitalnog zahtjeva za pozicijski rizik) do ispunjenja ukupnog limita investiranja. Tako dobivena pozicija u subjektima za zajednička ulaganja tretirat će se kao pozicije u pretpostavljenim ulaganjima subjekta za zajednička ulaganja;
2. da uzme u obzir najveću neizravnu izloženost koja može proizaći iz ulaganja subjekta za zajednička ulaganja (učinak financijske poluge), tako da proporcionalno poveća poziciju u pretpostavljenim ulaganjima do razine najveće moguće izloženosti u pojedinom pretpostavljenom ulaganju, u skladu s politikom ulaganja subjekta za zajednička ulaganja.

(2) Kapitalni zahtjev za specifični i opći pozicijski rizik izračunat u skladu sa stavkom 1. ovog članka ne može biti veći od kapitalnog zahtjeva za specifični i opći pozicijski rizik izračunatog u skladu sa člankom 44. stavkom 1. ovog Pravilnika.

Članak 49.

Za potrebe izvještavanja o kapitalnom zahtjevu za specifični i opći pozicijski rizik za jedinice u subjektima za zajednička ulaganja, investicijsko društvo može koristiti izračun treće osobe, u skladu s člancima 46. do 48. ovog Pravilnika, pod uvjetom da je investicijsko društvo na odgovarajući način osiguralo točnost izračuna. U smislu ovog članka, prihvatljivom trećom osobom smatra se društvo za upravljanje ili depozitna banka dotičnog subjekta za zajednička ulaganja.

Poglavlje 4.

Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za valutni rizik

Opće odredbe

Članak 50.

(1) Investicijsko društvo je dužno izračunavati kapitalni zahtjev za valutni rizik ako ukupna neto otvorena devizna pozicija investicijskog društva, izračunata u skladu sa člancima 56. i 57. ovog Pravilnika, prelazi 2% kapitala investicijskog društva. Investicijsko društvo izračunava kapitalni zahtjev za valutni rizik na način da zbroj ukupne neto otvorene devizne pozicije investicijskog društva pomnoži s 8%.

(2) Iznimno od stavka 1. ovog članka, investicijsko društvo izračunava kapitalni zahtjev za valutni rizik primjenom internih modela u skladu s Poglavljem 7. Primjena internih modela za izračun kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, valutni i robni rizik ove Glave, ako je dobilo prethodno odobrenje Agencije.

Članak 51.

(1) Investicijsko društvo dužno je izračunati neto otvorenu deviznu poziciju u svakoj pojedinoj valuti.

(2) U neto otvorenu deviznu poziciju investicijskog društva u pojedinoj valuti uključuju se sljedeći elementi:

1. neto "spot" pozicija u valuti (razlika između imovine i obveza u toj valuti, uključujući i nedospjele kamate i "spot" poziciju valutnih "swap" ugovora i "spot" transakcije koje su ugovorene, ali nisu bilančno uknjižene);
2. neto "forward" pozicija (razlika između svih iznosa koji će biti primljeni i svih iznosa koji će biti plaćeni na temelju valutnih "forward" ugovora, uključujući i valutne "futures" ugovore te nominalni iznos valutnih "swap" ugovora koji nije uključen u "spot" poziciju);
3. neopozive garancije i slični instrumenti na temelju kojih će investicijsko društvo morati izvršiti plaćanje, a postoji vjerojatnost da ta sredstva investicijsko društvo neće moći nadoknaditi;
4. budući neto prihodi/rashodi koji još nisu obračunati, ali su zaštićeni na način da odnos zaštite ispunjava zahtjeve računovodstva zaštite, u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardom 39, pod uvjetom da se dosljedno uključuju;
5. neto delta ekvivalent ukupne knjige valutnih opcija;
6. tržišna vrijednost bilo koje druge opcije (koja se ne odnosi na zamjenu valuta) čiji je temeljni financijski instrument iskazan u stranoj valuti.

Članak 52.

(1) Neto otvorena devizna pozicija investicijskog društva u pojedinoj valuti može biti duga ili kratka. Investicijsko društvo ima neto kratku deviznu poziciju u određenoj valuti kada je zbroj elemenata iz članka 51. ovog Pravilnika u toj valuti negativan. Investicijsko društvo ima neto dugu deviznu poziciju u određenoj valuti kada je zbroj elemenata iz članka 51. ovog Pravilnika u toj valuti pozitivan.

(2) U imovinu i obveze u stranoj valuti uključuju se sva devizna imovina i obveze te imovina te obveze u kunama čija se vrijednost u kunama izračunava na temelju tečaja kune prema stranoj valuti (dalje: imovina i obveze uz valutnu klauzulu).

(3) Za potrebe izračuna neto otvorene devizne pozicije investicijskog društva u pojedinoj valuti, investicijsko društvo može neto pozicije u složenim valutama (*engl. composite currencies*) rastaviti na sastavne valute u skladu sa strukturom složene valute.

(4) Pozicije zauzete s namjerom zaštite razine adekvatnosti kapitala investicijskog društva od negativnih učinaka promjene tečaja, kao i sve pozicije koje predstavljaju odbitnu stavku od kapitala, investicijsko društvo može izuzeti iz izračuna neto otvorene devizne pozicije investicijskog društva u pojedinoj valuti, pod uvjetom da su strateške prirode i da investicijsko društvo njima ne trguje, te pod uvjetom da ih investicijsko društvo dosljedno isključuje. O isključivanju navedenih pozicija i razlozima isključivanja iz izračuna kapitalnog zahtjeva za valutni rizik, investicijsko društvo dužno je prethodno obavijestiti Agenciju.

Stavke s ugrađenom "call" opcijom - jednosmjerna valutna klauzula

Članak 53.

(1) Neto pozicija imovine i obveza s ugrađenom "call" opcijom na određenu valutu, pribraja se prethodno izračunatoj neto otvorenoj deviznoj poziciji investicijskog društva u toj valuti, u skladu s metodom iz članka 54. ovog Pravilnika, odnosno primjenom internog modela u skladu sa člancima 68. i 69. ovog Pravilnika.

(2) Imovinom i obvezama s ugrađenom "call" opcijom na određenu valutu, smatraju se imovina i obveze u kunama čija se vrijednost izračunava na temelju tečaja kune prema toj stranoj valuti samo u slučaju deprecijacije kune u odnosu na tu stranu valutu.

(3) U smislu stavka 2. ovog članka, imovina u kunama čija se vrijednost izračunava na temelju tečaja kune prema određenoj stranoj valuti samo u slučaju deprecijacije kune u odnosu prema toj stranoj

valuti, smatra se kupljenom "call" opcijom na tu stranu valutu, a obveze u kunama čija se vrijednost izračunava na temelju tečaja kune prema određenoj stranoj valuti samo u slučaju deprecijacije kune u odnosu prema toj stranoj valuti, smatra se prodanom "call" opcijom na tu stranu valutu.

Jednostavna metoda izračuna vrijednosti pozicija imovine i obveza s ugrađenom "call" opcijom

Članak 54.

(1) Za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za valutni rizik po pojedinoj valuti, imovina i obveze s ugrađenom "call" opcijom zbrajaju se u njihovom nominalnom iznosu, vodeći računa o predznaku koji nose, u skladu sa člankom 64. stavkom 3. ovog Pravilnika.

(2) Vrijednost pozicije imovine i obveza s ugrađenom "call" opcijom u pojedinoj valuti, izračunata u skladu sa stavkom 1. ovog članka, pribraja se prethodno izračunatoj neto otvorenoj deviznoj poziciji investicijskog društva u pojedinoj valuti, vodeći računa o predznaku.

Tretman jedinica u subjektima za zajednička ulaganja

Članak 55.

(1) Za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za valutni rizik u skladu s člankom 50. ovog Pravilnika, investicijsko društvo dužno je tretirati jedinice u subjektima za zajednička ulaganja u skladu sa stvarnom valutnom strukturom ulaganja tog subjekta za zajednička ulaganja i tako dobivene pozicije uključivati u izračun neto otvorene devizne pozicije investicijskog društva u odgovarajućoj valuti (ako je jedinica u subjektu za zajednička ulaganja nominirana u stranoj valuti, ulaganja subjekta za zajednička ulaganja u kunama uključivati će se u izračun neto otvorene devizne pozicije investicijskog društva u valuti u kojoj je udio nominiran). Pri tome investicijsko društvo može koristiti izvještaje treće osobe o valutnoj strukturi ulaganja subjekta za zajednička ulaganja, pod uvjetom da je na odgovarajući način osiguralo točnost izvještaja.

(2) Ako investicijsko društvo nije upoznato s valutnom strukturom ulaganja subjekta za zajednička ulaganja, za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za valutni rizik, valutnu strukturu ulaganja subjekta za zajednička ulaganja temeljit će na pretpostavci da subjekt za zajednička ulaganja ulaže u imovinu u stranoj valuti do limita dozvoljenog politikom ulaganja subjekta za zajednička ulaganja. Za jedinice u subjektima za zajednička ulaganja koje su raspoređene u knjigu trgovanja, investicijsko društvo dužno je uzeti u obzir najveću neizravnu izloženost koja može proizaći iz ulaganja subjekta za zajednička ulaganja (učinak financijske poluge), tako da proporcionalno poveća poziciju u pretpostavljenim ulaganjima do razine najveće moguće izloženosti u pojedinom pretpostavljenom ulaganju, u skladu s politikom ulaganja subjekta za zajednička ulaganja.

(3) Pretpostavljena ulaganja subjekta za zajednička ulaganja u stranoj valuti investicijsko društvo dužno je tretirati kao zasebnu valutu. Iznimno, ako je jedinica u subjektu za zajednička ulaganja nominirana u stranoj valuti, investicijsko društvo dužno je tretirati pretpostavljena ulaganja kao zasebnu valutu do limita dozvoljenog politikom ulaganja subjekta za zajednička ulaganja, dok će se preostali dio ulaganja subjekta za zajednička ulaganja u kunama uključivati u izračun otvorene devizne pozicije investicijskog društva u valuti u kojoj je udio nominiran.

(4) Otvorena devizna pozicija investicijskog društva u pretpostavljenim ulaganjima subjekta za zajednička ulaganja jednaka je zbroju apsolutnih vrijednosti pojedinačnih pozicija u pretpostavljenim ulaganjima subjekta za zajednička ulaganja. Iznimno, ako je poznat smjer pretpostavljenog ulaganja svakog pojedinačnog subjekta za zajednička ulaganja, investicijsko društvo može iste tretirati kao duge/kratke devizne pozicije u pretpostavljenim ulaganjima, pri čemu netiranje između takvih pozicija

nije dozvoljeno. Pri tome je otvorena kratka/duga devizna pozicija investicijskog društva u pretpostavljenim ulaganjima subjekta za zajednička ulaganja, zbroj svih kratkih/dugih deviznih pozicija investicijskog društva u pretpostavljenim ulaganjima subjekta za zajednička ulaganja.

Članak 56.

(1) Otvorena devizna pozicija investicijskog društva u pretpostavljenim ulaganjima subjekta za zajednička ulaganja uključuje se u izračun ukupne neto otvorene devizne pozicije investicijskog društva u apsolutnom iznosu.

(2) Iznimno od stavka 2. ovog članka, ako je investicijsko društvo upoznato s predznakom svakog pojedinačnog pretpostavljenog ulaganja subjekta za zajednička ulaganja, otvorena duga/kratka devizna pozicija investicijskog društva u pretpostavljenim ulaganjima u subjektima za zajednička ulaganja dodaje se ukupnoj dugoj/kratkot deviznoj poziciji investicijskog društva za potrebe izračuna ukupne neto otvorene devizne pozicije investicijskog društva.

Ukupna neto otvorena devizna pozicija

Članak 57.

Ukupna neto kratka devizna pozicija investicijskog društva zbroj je svih neto kratkih deviznih pozicija investicijskog društva u pojedinim valutama. Ukupna neto duga devizna pozicija investicijskog društva zbroj je svih neto dugih deviznih pozicija investicijskog društva u pojedinim valutama. Ukupnu neto otvorenu deviznu poziciju investicijskog društva čini veći od tih dvaju zbrojeva, a iskazuje se u apsolutnom iznosu.

Poglavlje 5.

Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za robni rizik

Opće odredbe

Članak 58.

(1) Investicijsko društvo dužno je izračunavati kapitalni zahtjev za robni rizik u skladu sa člankom 61. ili 62. ovog Pravilnika.

(2) Iznimno od stavka 1. ovog članka, investicijsko društvo izračunava kapitalni zahtjev za robni rizik primjenom internih modela u skladu s Poglavljem 7. Primjena internih modela za izračun kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, valutni i robni rizik ove Glave, ako je dobilo prethodno odobrenje Agencije.

(3) U smislu ovog Pravilnika, pod robom se podrazumijeva fizički proizvod kojim se trguje ili se može trgovati na sekundarnom tržištu i izvedeni financijski instrumenti koji se odnose na te proizvode.

(4) Svaka pozicija u robi mora biti izražena u standardnim mjernim jedinicama za tu vrstu robe.

(5) Pozicije proizašle iz financiranja robe, investicijsko društvo može isključiti iz izračuna kapitalnog zahtjeva za robni rizik. Navedene pozicije investicijsko društvo dužno je uključiti u izračun kapitalnih zahtjeva za ostale relevantne tržišne rizike.

(6) Investicijsko društvo dužno je sve pozicije proizašle iz izvedenih instrumenata koji se odnose na robu i pozicije proizašle iz robnih repo ugovora, robnih obratnih repo ugovora i ugovora o pozajmljivanju robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, a koje nisu uključene u izračun kapitalnog zahtjeva za robni rizik, uključiti u izračun kapitalnog zahtjeva za opći pozicijski rizik dužničkih financijskih instrumenata u skladu sa člancima 38. do 40. ovog Pravilnika, i kapitalnog zahtjeva za valutni rizik, u skladu s Poglavljem 4. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za valutni rizik ove Glave.

(7) Ako investicijsko društvo ima kratku poziciju u robi koja dospijeva prije duge pozicije u toj robi, dužno je uzeti u obzir i mogućnost postojanja manjka likvidnosti na određenim tržištima.

Tretman izvedenih i ostalih financijskih instrumenata koji se odnose na robu

Članak 59.

(1) Robni "futures" i "forward" ugovori tretiraju se kao kombinacija duge/kratke pozicije u temeljnoj robi i kratke/duge pozicije u državnoj obveznici bez kupona, te se iskazuju prema zamišljenom iznosu u standardnim mjernim jedinicama s dospijećem u skladu s datumom dospijeća ugovora.

(2) Robni "swap" ugovori tretiraju se kao kombinacija dugih pozicija u robi, na osnovi kojih investicijsko društvo plaća fiksnu cijenu, a prima promjenjivu cijenu, i kratkih pozicija u robi na osnovi kojih investicijsko društvo prima fiksnu cijenu, a plaća promjenjivu cijenu. Ako investicijsko društvo primjenjuje pristup ljestvice dospijeća u skladu sa člankom 62. ovog Pravilnika, robni "swap" ugovor tretira se kao serija pozicija jednakih zamišljenom iznosu ugovora, pri čemu svaka pozicija odgovara jednom plaćanju po "swap" ugovoru te se raspoređuje u ljestvicu dospijeća u skladu s Tablicom 5. iz članka 62. ovog Pravilnika. Robni "swap" ugovor koji se odnosi na različite vrste robe, uključuje se prema temeljnoj vrsti robe u odgovarajući razred dospijeća u skladu s ljestvicom dospijeća iz Tablice 5. članka 62. ovog Pravilnika.

(3) Opcije na robu i robne izvedenice tretiraju se na način opisan u Poglavlju 6. Postupanje s opcijama ove Glave.

(4) Varanti koji se odnose na robu tretiraju se na isti način kao i instrumenti iz stavka 3. ovog članka.

Članak 60.

(1) Pozicije proizašle iz robnih repo ugovora, robnih obratnih repo ugovora i ugovora o pozajmljivanju robe drugoj ugovornoj strani iz knjige pozicija kojima se aktivno ne trguje, uključuju se u izračun kapitalnog zahtjeva za robni rizik u skladu s ovim Poglavljem.

(2) Pozicije knjige trgovanja proizašle iz robnih repo ugovora, robnih obratnih repo ugovora i ugovora o pozajmljivanju robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, tretiraju se kao:

1. duga pozicija u temeljnoj robi i kratka pozicija u nerizičnom dužničkom financijskom instrumentu, s rokom dospijeća jednakim roku dospijeća ugovora i kamatnom stopom jednakom stopi ponovnog otkupa (*engl. repurchase rate*), za repo ugovore i ugovore o pozajmljivanju robe drugoj ugovornoj strani;
2. duga pozicija u nerizičnom dužničkom financijskom instrumentu, s rokom dospijeća jednakim roku dospijeća ugovora i kamatnom stopom jednakom stopi ponovnog otkupa, za obratne repo ugovore i ugovore o pozajmljivanju robe od druge ugovorne strane.

Jednostavni pristup

Članak 61.

(1) Za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za robni rizik u skladu s jednostavnim pristupom, investicijsko društvo najprije izračunava neto poziciju za svaku vrstu robe koja predstavlja iznos dugih/kratkih pozicija investicijskog društva, a koji prelazi iznos kratkih/dugih pozicija u toj vrsti robe. Duge pozicije u robi i duge pozicije u temeljnoj robi (kod izvedenih financijskih instrumenata koje se odnose na robu) nose pozitivan predznak, dok kratke pozicije u robi i kratke pozicije u temeljnoj robi nose negativan predznak.

(2) Bruto pozicija u određenoj robi je zbroj apsolutnih iznosa dugih i kratkih pozicija u toj robi.

(3) Kapitalni zahtjev za svaku vrstu robe jednak je zbroju:

1. 15% neto pozicije u apsolutnom iznosu, pomnožene trenutnom tržišnom cijenom robe;
2. 3% bruto pozicije, pomnožene trenutnom tržišnom cijenom robe.

(4) Ukupni kapitalni zahtjev za robni rizik jednak je zbroju kapitalnih zahtjeva za robni rizik za svaku vrstu robe.

Pristup ljestvice dospijeća

Članak 62.

(1) Za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za robni rizik, investicijsko društvo dužno je primijeniti ljestvicu dospijeća u skladu s Tablicom 5. za svaku vrstu robe. Sve pozicije u istoj vrsti robe raspoređuju se u odgovarajuće razrede dospijeća u skladu s Tablicom 5. Pozicije u robi na zalihama raspoređuju se u razred dospijeća do 1 mjeseca.

Tablica 5.

Razred dospijeća	Stopa neusklađenosti dospijeća (u %)
$0 \leq 1$ mjeseca	1,50
$> 1 \leq 3$ mjeseca	1,50
$> 3 \leq 6$ mjeseci	1,50
$> 6 \leq 12$ mjeseci	1,50
$> 1 \leq 2$ godine	1,50
$> 2 \leq 3$ godine	1,50
> 3 godine	1,50

(2) Pozicije u istoj robi investicijsko društvo može netirati i rasporediti ih u odgovarajuće razrede dospijeća u neto iznosu, ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

1. pozicije dospijevaju na isti datum, ili
2. pozicije dospijevaju u razmaku od najviše 10 dana, ako se ugovorima iz kojih proizlaze takve pozicije trguje na tržištima koja imaju dnevne datume isporuke.

(3) Investicijsko društvo izračunava zbroj svih dugih i zbroj svih kratkih pozicija u svakom razredu dospijeća. Iznos zbroja dugih/kratkih pozicija koji je usklađen sa zbrojem kratkih/dugih pozicija u svakom razredu dospijeća, smatra se usklađenom pozicijom u tom razredu dospijeća. Preostali iznos smatra se dugom/kratkom neusklađenom pozicijom za taj razred dospijeća, te se usklađuje s neusklađenom kratkom/dugom pozicijom u sljedećem razredu dospijeća.

(4) Iznos neusklađene duge/kratke pozicije u određenom razredu dospijeća koji je usklađen s neusklađenom kratkom/dugom pozicijom u sljedećem razredu dospijeća, smatra se usklađenom pozicijom između ta dva razreda dospijeća. Preostali iznos smatra se (dugom ili kratkom) neusklađenom pozicijom između ta dva razreda dospijeća.

(5) Investicijsko društvo izračunava kapitalni zahtjev za svaku vrstu robe koji je jednak zbroju sljedećeg:

1. zbroja apsolutnih iznosa usklađenih dugih i kratkih pozicija unutar pojedinog razreda dospijeća pomnoženog odgovarajućom stopom neusklađenosti dospijeća (*engl. spread rate*) u skladu s Tablicom 5. i promptnom tržišnom cijenom za tu robu,
2. apsolutnog iznosa neusklađene pozicije unutar jednog razreda dospijeća, odnosno između dva razreda dospijeća koji se prenosi u sljedeći razred dospijeća, pomnožen stopom prijenosa od 0,6% (*engl. carry rate*) i trenutnom tržišnom cijenom za tu robu,
3. apsolutnog iznosa preostale neusklađene pozicije, pomnožen sa stopom od 15% (*engl. outright rate*) i trenutnom tržišnom cijenom za tu robu.

(6) Ukupni kapitalni zahtjev za robni rizik jednak je zbroju kapitalnih zahtjeva za robni rizik za pojedinu vrstu robe a koji su izračunati u skladu s ovim člankom.

Poglavlje 6.

POSTUPANJE S OPCIJAMA

Odjeljak 1.

Opće odredbe

Članak 63.

(1) Za potrebe izračuna kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, opcije iz knjige trgovanja koje se odnose na kamatne stope, dužničke i vlasničke financijske instrumente, indekse, robu, terminske ugovore, "swap" ugovore i strane valute tretiraju se u skladu s metodama opisanim u Odjeljku 2. ili Odjeljku 3. ovog Poglavlja.

(2) Za potrebe izračuna kapitalnih zahtjeva za valutni i robni rizik, opcije iz knjige trgovanja i knjige pozicija kojima se ne trguje, a koje se odnose na stranu valutu, robu, financijske instrumente ili robu nominiranu u stranoj valuti, terminske ugovore na stranu valutu ili robu, tretiraju se u skladu s metodama opisanim u Odjeljku 2. ili Odjeljku 3. ovog Poglavlja.

(3) Odredbe iz stavaka 1. i 2. ovog članka odnose se na sve financijske instrumente s nelinearnim rizikom.

Odjeljak 2.

Jednostavna metoda

Članak 64.

(1) Jednostavnu metodu može primijeniti investicijsko društvo koje ima malu poziciju, isključivo u kupljenim opcijama. Iznimno, ako investicijsko društvo ima malu poziciju u prodanoj opciji koja je potpuno zaštićena identičnom pozicijom u kupljenoj opciji, iste će se isključiti iz izračuna kapitalnih

zahtjeva za pozicijske rizike, valutni i robni rizik. Veličina pozicije u kupljenim opcijama promatra se za svaku vrstu rizika zasebno. Kapitalni zahtjev, izračunat u skladu s ovom metodom, obuhvaća i opći i specifični pozicijski rizik te je investicijsko društvo dužno pribrojiti ga odgovarajućem kapitalnom zahtjevu, izračunatom u skladu s Poglavljem 3. Izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, Poglavljem 4. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za valutni rizik ili Poglavljem 5. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za robni rizik ove Glave, u svrhu izračunavanja ukupnog kapitalnog zahtjeva za pojedini rizik.

(2) Opcije iz knjige pozicija kojima se ne trguje i knjige trgovanja koje se odnose na financijske instrumente ili robu nominiranu u stranoj valuti, investicijsko društvo dužno je uključiti i u izračun kapitalnog zahtjeva za valutni rizik u skladu s Poglavljem 4. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za valutni rizik ove Glave .

(3) Za kupljene "call" ili "put" opcije, kapitalni zahtjev je iznos manji od sljedeća dva iznosa:

1. tržišne vrijednosti temeljne varijable pomnožene zbrojem pripadajućih faktora za specifični i opći pozicijski rizik, a koji su utvrđeni u skladu s Poglavljem 3. Izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, Poglavljem 4. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za valutni rizik ili Poglavljem 5. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za robni rizik ove Glave (u slučaju valutnih opcija pripadajući faktor za specifični i opći pozicijski rizik iznosi 8%), ili
2. tržišne vrijednosti opcije.

(4) Za pozicije koje su kombinacija kupljenih "put" opcija i dugih pozicija u temeljnoj varijabli, ili za pozicije koje su kombinacija kupljenih "call" opcija i kratkih pozicija u temeljnoj varijabli, kapitalni zahtjev izračunava se tako da se tržišna vrijednost temeljne varijable pomnoži zbrojem pripadajućih faktora za specifični i opći pozicijski rizik, a koji su utvrđeni u skladu s Poglavljem 3. Izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, Poglavljem 4. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za valutni rizik ili Poglavljem 5. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za robni rizik ove Glave, te umanjiti za iznos u kojem opcija nosi prihod kupcu (*engl. in the money*). U opisanom slučaju investicijsko društvo dužno je isključiti poziciju u kupljenoj "put" ili "call" opciji i dugu/kratku poziciju u temeljnoj varijabli iz izračuna kapitalnih zahtjeva, u skladu s Poglavljem 3. Izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, Poglavljem 4. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za valutni rizik ili Poglavljem 5. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za robni rizik ove Glave.

(5) Iznimno od stavka 4. ovog članka, za kombinaciju pozicija u kupljenoj "put" ili "call" opciji koja se odnosi na financijski instrument ili robu nominiranu u stranoj valuti, i duge/kratke pozicije u temeljnoj varijabli, investicijsko društvo dužno je obje pozicije uključiti u izračun kapitalnog zahtjeva za valutni rizik, u skladu s Poglavljem 4. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za valutni rizik ove Glave.

Odjeljak 3.

Delta plus metoda

Članak 65.

(1) Investicijsko društvo koje ima poziciju u prodanim opcijama (*engl. written option*) te investicijsko društvo koje ima značajnu poziciju u kupljenim opcijama dužno je, za potrebe izračuna kapitalnih zahtjeva u skladu s Poglavljem 3. Izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, Poglavljem 4. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za valutni rizik ili Poglavljem 5. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za robni rizik ove Glave, uključivati pozicije u opcijama u njihovom delta ekvivalentu. Iznimno, za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za valutni rizik, opcije iz knjige trgovanja i knjige pozicija kojima se ne trguje, a koje se odnose na financijske instrumente ili robu nominirane u stranoj valuti, investicijsko društvo dužno je uključiti u izračun kapitalnog zahtjeva za valutni rizik u njihovoj

tržišnoj vrijednosti, u skladu s Poglavljem 4. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za valutni rizik ove Glave.

(2) Delta ekvivalent pozicije u opciji jednak je umnošku tržišne vrijednosti temeljnog instrumenta i pripadajućeg delta koeficijenta.

(3) Za opcije kojima se trguje na uređenom tržištu, MTP-u ili priznatoj burzi investicijsko društvo dužno je upotrijebiti delta koeficijent, izračunat od strane uređenog tržišta, MTP-a ili priznate burze. Ako takav delta koeficijent nije dostupan, odnosno ako je riječ o neuvrštenim opcijama, investicijsko društvo dužno je upotrijebiti delta koeficijent, izračunat primjenom vlastitog internog modela, u skladu sa člancima 68. i 69. ovog Pravilnika. Iznimno, Agencija može, za određene instrumente, propisati delta koeficijente.

(4) Za potrebe izračuna kapitalnih zahtjeva u skladu s Poglavljem 3. Izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, Poglavljem 4. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za valutni rizik ili Poglavljem 5. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za robni rizik ove Glave, delta ekvivalenti pozicija u opcijama mogu se netirati s pozicijama u identičnim temeljnim financijskim instrumentima ili izvedenim financijskim instrumentima, pri čemu se kupljene "call" opcije ili prodane "put" opcije tretiraju kao duge pozicije, a prodane "call" opcije ili kupljene "put" opcije kao kratke pozicije.

(5) Investicijsko društvo koje primjenjuje delta plus metodu, dužno je izračunati dodatni kapitalni zahtjev za gama rizik i za vega rizik ukupne pozicije u opcijama.

(6) Za opcije kojima se trguje na uređenom tržištu, MTP-u ili priznatoj burzi, investicijsko društvo dužno je koristiti gama i vega koeficijente, izračunate od strane uređenog tržišta, MTP-a ili priznate burze. Ako gama i vega koeficijenti nisu dostupni, odnosno ako je riječ o neuvrštenim opcijama, investicijsko društvo dužno je upotrijebiti gama i vega koeficijente, izračunate primjenom vlastitog internog modela, u skladu sa člancima 68. i 69. ovog Pravilnika.

(7) Za izračun ukupnog gama i vega rizika, ukupne pozicije u opcijama i pojedinačne pozicije u opcijama, grupiraju se prema rizičnim kategorijama.

(8) U smislu ovog članka, zasebnu rizičnu kategoriju čine:

1. svaki pojedini valutni par - za opcije na valutu;
2. svako nacionalno tržište - za opcije na vlasničke financijske instrumente ili burzovne indekse. Ako vlasnički instrument kotira na više nacionalnih tržišta, referentno se tržište određuje prema državi u kojoj je sjedište izdavatelja vlasničkih instrumenata;
3. svaki razred dospjeća naveden u Tablici 2. iz članka 39. ovog Pravilnika ili svaka zona navedena u Tablici 3. iz članka 40. ovog Pravilnika (ovisno o pristupu koji investicijsko društvo primjenjuje) - za opcije na dužničke financijske instrumente ili kamatne stope. Ako temeljni instrument ima više od jednog dospjeća, investicijsko društvo dužno je koristiti duže razdoblje dospjeća pri izračunu gama učinka i vega učinka opcije;
4. svaka vrsta robe - za opcije na robu.

Kapitalni zahtjev za gama rizik opcija

Članak 66.

(1) Za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za gama rizik ukupne pozicije u opcijama, investicijsko društvo dužno je prethodno izračunati gama učinak za svaku opciju, aproksimacijom cijene opcije Taylorovim nizom.

$$\text{Gama učinak} = \frac{1}{2} \text{Gama} \times N \times \text{VU}^2$$

gdje je:

VU = varijacija cijene temeljnog instrumenta opcije (*engl. variation of the underlying instrument*),
N = količina temeljnog instrumenta.

(2) Varijacija cijene temeljnog instrumenta opcije (VU), izračunava se na sljedeći način:

1. za opcije na dužničke financijske instrumente ili kamatne stope - tržišna vrijednost temeljnog instrumenta množi se s odgovarajućim ponderima, navedenim u Tablici 2. iz članka 39. ovog Pravilnika, ili s odgovarajućim promjenama kamatne stope, navedenim u Tablici 3. iz članka 40. ovog Pravilnika (ovisno o pristupu koji investicijsko društvo primjenjuje);
2. za opcije na vlasničke financijske instrumente ili burzovne indekse - tržišna vrijednost temeljnog instrumenta množi se s 8%;
3. za opcije na valutu - tržišna vrijednost temeljne valute množi se s 8%;
4. za opcije na robu - tržišna vrijednost temeljne robe množi se s 15%.

(3) Za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za gama rizik ukupne pozicije u opcijama, pojedinačni gama učinci zbrajaju se unutar pojedine rizične kategorije. Tako dobiveni neto gama učinci za svaku pojedinu rizičnu kategoriju mogu imati pozitivnu ili negativnu vrijednost. Zbroj apsolutnih vrijednosti svih negativnih neto gama učinaka po svim rizičnim kategorijama, predstavlja kapitalni zahtjev za gama rizik ukupne pozicije u opcijama.

Kapitalni zahtjev za vega rizik opcija

Članak 67.

(1) Za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za vega rizik ukupne pozicije u opcijama, investicijsko društvo dužno je prethodno izračunati vega učinak za svaku pojedinačnu opciju aproksimacijom cijene opcije Taylorovim nizom.

$$\text{Vega učinak} = \text{Vega} \times N \times \frac{\text{volatilnost}}{4}$$

gdje je:

N = količina temeljnog instrumenta.

Promjena volatilnosti pretpostavlja proporcionalni pomak volatilnosti od 25%.

(2) Za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za vega rizik ukupne pozicije u opcijama, pojedinačni vega učinci zbrajaju se unutar pojedine rizične kategorije. Tako dobiveni neto vega učinci za svaku pojedinu rizičnu kategoriju mogu imati pozitivnu ili negativnu vrijednost. Zbroj apsolutnih vrijednosti svih neto vega učinaka po svim rizičnim kategorijama, predstavlja kapitalni zahtjev za vega rizik ukupne pozicije u opcijama.

Interni model

Članak 68.

(1) U skladu sa člankom 65. stavcima 2. i 5. ovog Pravilnika, investicijsko društvo može, za potrebe izračuna delta ekvivalenta opcija te kapitalnih zahtjeva za gama rizik i vega rizik, koji proizlaze iz opcija, upotrebljavati vlastiti interni model (dalje: interni model za vrednovanje opcija), ako je dobilo prethodno odobrenje Agencije.

(2) Agencija izdaje investicijskom društvu odobrenje za primjenu internog modela za vrednovanje opcija, ako investicijsko društvo dokaže da je njegov sustav upravljanja rizikom konceptualno zdrav i cjelovito proveden, te ako ispunjava kvalitativne standarde iz članka 73. ovog Pravilnika, primijenjene na odgovarajući način.

(3) Investicijsko društvo dužno je Agenciji podnijeti zahtjev za dobivanje odobrenje za primjenu internog modela za vrednovanje opcija i zahtjevu priložiti:

1. opće informacije o internom modelu za vrednovanje opcija,
2. strategiju trgovanja opcijama i definirane metode zaštite koje će se primjenjivati radi smanjenja izloženosti rizicima, te planirani obujam trgovanja opcijama,
3. dokumentaciju o ispunjavanju kvalitativnih standarda iz članka 73. ovog Pravilnika,
4. specifikaciju i verifikaciju pretpostavki primijenjenih u internom modelu za vrednovanje opcija, i
5. opis metode za procjenu parametara internog modela za vrednovanje opcija.

(4) Investicijsko društvo je dužno neprekidno ispunjavati uvjete iz stavka 2. ovog članka od datuma izdavanja odobrenja za primjenu internih modela za vrednovanje opcija. Ako investicijsko društvo prestane ispunjavati uvjete iz stavka 2. ovog članka, dužno je Agenciji dostaviti vremenski plan ponovnog usklađivanja s tim uvjetima, ili dokazati da učinci neispunjavanja uvjeta nisu materijalni.

(5) Investicijsko društvo koje je dobilo odobrenje Agencije za upotrebu internog modela za vrednovanje opcija, dužno je isti kontinuirano primjenjivati za potrebe izračuna delta ekvivalenta opcija te kapitalnih zahtjeva za gama i vega rizik koji proizlaze iz opcija.

Članak 69.

Agencija može oduzeti odobrenje za primjenu internog modela za vrednovanje opcija ako investicijsko društvo bitno odstupa od uvjeta iz članka 68. stavka 2. ovog Pravilnika i ne postupa u skladu s mjerama kojima je investicijskom društvu naloženo ispravljanje nepravilnosti, pri ispunjavanju uvjeta iz članka 68. stavka 2. ovog Pravilnika.

Poglavlje 7.

Primjena internih modela za izračun kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, valutni i robni rizik

Opće odredbe

Članak 70.

(1) Za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za pozicijske rizike, valutni rizik i/ili robni rizik investicijsko društvo može upotrebljavati vlastite interne modele, ili kombinaciju internih modela i metoda za izračun kapitalnih zahtjeva, navedenih u Poglavlju 3. Izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, Poglavlju 4. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za valutni rizik ili Poglavlju 5. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za robni rizik ove Glave, ako je za isto dobilo prethodno odobrenje Agencije.

(2) Investicijsko društvo može, za različite vrste rizika, primjenjivati kombinaciju internih modela za upravljanje tržišnim rizicima i metoda opisanih u Poglavlju 3. Izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, Poglavlju 4. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za valutni rizik ili Poglavlju 5. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za robni rizik ove Glave. Kombinacija internog modela i metoda opisanih u Poglavlju 3. Izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, Poglavlju 4. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za valutni rizik ili Poglavlju 5. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za robni rizik ove Glave, po pojedinom riziku nije dozvoljena.

(3) Ukupni kapitalni zahtjev za tržišne rizike jednak je zbroju kapitalnih zahtjeva izračunatih primjenom metoda navedenih u Poglavlju 3. Izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, Poglavlju 4. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za valutni rizik ili Poglavlju 5. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za robni rizik ove Glave, i/ili kapitalnog zahtjeva izračunatog primjenom internog modela za izračun kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, valutni rizik i/ili robni rizik, za koje je investicijsko društvo dobilo odobrenje Agencije.

Uvjeti i dokumentacija za dobivanje odobrenja

Članak 71.

(1) Agencija izdaje investicijskom društvu odobrenje za primjenu internih modela za izračun kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, valutni rizik i/ili robni rizik, ako investicijsko društvo dokaže da je njegov sustav upravljanja tržišnim rizicima konceptualno zdrav i cjelovito proveden, te ako ispunjava sljedeće uvjete:

1. kvalitativne standarde iz članka 73. ovog Pravilnika;
2. kvantitativne standarde iz članka 75. i 76. ovog Pravilnika;
3. validacija modela i program retroaktivnog testiranja provode se u skladu s odredbama članka 77. i 78. ovog Pravilnika;
4. za interni model za izračun kapitalnog zahtjeva za specifični pozicijski rizik, dodatne zahtjeve navedene u članku 74. ovog Pravilnika.

(2) U svrhu dobivanja odobrenja za primjenu internih modela za izračun kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, valutni rizik i/ili robni rizik, investicijsko društvo dužno je Agenciji podnijeti zahtjev i priložiti sljedeće:

1. opće informacije o internom modelu ili kombiniranoj primjeni internog modela i metoda za izračun kapitalnih zahtjeva, navedenih u Poglavlju 3. Izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, Poglavlju 4. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za valutni rizik ili Poglavlju 5. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za robni rizik ove Glave, ako se investicijsko društvo odlučilo za takvu primjenu;
2. dokumentaciju o ispunjavanju kvalitativnih standarda iz članka 73. ovog Pravilnika;
3. dokumentaciju o ispunjavanju kvantitativnih standarda iz članka 75. i 76. ovog Pravilnika;
4. dokumentaciju o ispunjavanju kriterija za validaciju modela i provođenje programa retroaktivnog testiranja, navedenih u člancima 77. i 78. ovog Pravilnika;
5. dokumentaciju o ispunjavanju dodatnih uvjeta za primjenu internog modela za izračun kapitalnih zahtjeva za specifični pozicijski rizik iz članka 74. ovog Pravilnika, ako investicijsko društvo traži odobrenje za takav model.

(3) Investicijsko društvo je dužno uvjete navedene u stavku 1. ovog članka, neprekidno ispunjavati od datuma izdavanja odobrenja za primjenu internih modela za izračun kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, valutni rizik i/ili robni rizik. Ako investicijsko društvo prestane ispunjavati uvjete iz stavka 1. ovog članka, dužno je Agenciji dostaviti vremenski plan ponovnog usklađenja s tim uvjetima ili dokazati da učinci neispunjavanja uvjeta nisu materijalni. Agencija može naložiti investicijskom

društvu provođenje odgovarajućih mjera za ispravljanje nepravilnosti pri ispunjavanju navedenih uvjeta.

(4) Agencija će u rješenju o odobrenju primjene internog modela za izračun kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, valutni rizik i/ili robni rizik navesti može li investicijsko društvo, u skladu sa člankom 76. stavkom 3. ovog Pravilnika, upotrebljavati empirijske korelacije unutar pojedine rizične kategorije i između rizičnih kategorija. Ako je investicijsko društvo od Agencije dobilo odobrenje za primjenu empirijskih korelacija, ali više ne ispunjava uvjete za upotrebu istih, dužno je odmah Agenciji podnijeti zahtjev za izmjenu odobrenja.

(5) Agencija će u rješenju o odobrenju primjene internog modela za izračun kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, valutni rizik i/ili robni rizik, navesti kombinaciju primjene internih modela i metoda za izračun kapitalnih zahtjeva, navedenih u Poglavlju 3. Izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, Poglavlju 4. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za valutni rizik ili Poglavlju 5. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za robni rizik ove Glave, ako se investicijsko društvo odlučilo za takvu kombiniranu upotrebu. Ako investicijsko društvo namjerava izmijeniti kombinaciju internih modela i metoda, za isto mora od Agencije dobiti novo odobrenje.

(6) Investicijsko društvo koje je dobilo odobrenje Agencije za upotrebu internog modela za izračun kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, valutni rizik i/ili robni rizik, ne smije ponovno početi primjenjivati metode navedene u Poglavlju 3. Izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, Poglavlju 4. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za valutni rizik ili Poglavlju 5. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za robni rizik ove Glave, osim u slučaju ako postoje valjani razlozi i uz odobrenje Agencije.

(7) Odredbe stavaka 1. do 6. ovog članka, na odgovarajući se način primjenjuju ako interne modele žele primjenjivati matično investicijsko društvo i njemu ovisna društva iz grupe investicijskog društva sa sjedištem u državi članici, ili ako interni model žele primjenjivati investicijsko društvo i druge institucije koje su ovisne financijskom holdingu sa sjedištem u državi članici i koje u skladu s odredbama Zakona zajedno podnose zahtjev za izdavanje odobrenja za primjenu internog modela za izračun kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, valutni rizik i/ili robni rizik.

Oduzimanje odobrenja

Članak 72.

(1) Agencija oduzima odobrenje za primjenu internih modela za izračun kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, valutni rizik i/ili robni rizik na pojedinačnoj ili konsolidiranoj osnovi, u slučaju da:

1. investicijsko društvo ne postupa u skladu s mjerama iz članka 71. stavka 3. ovog Pravilnika, kojima je investicijskom društvu naloženo ispravljanje nepravilnosti pri ispunjavanju uvjeta iz članka 71. stavka 1. ovog Pravilnika;
2. investicijsko društvo bitno odstupa od uvjeta iz članka 71. stavka 1. ovog Pravilnika;
3. investicijsko društvo ne postupa u skladu s mjerama kojima je investicijskom društvu naloženo ispravljanje nepravilnosti u svezi s točnošću izračuna internog modela, a koje su uzrokovane brojnim prekoračenjima promjene hipotetičnih vrijednosti portfelja u odnosu na promjene vrijednosti portfelja, dobivene primjenom internog modela, ili ako drugi čimbenici upućuju na to da model nije dovoljno točan.

(2) Investicijsko društvo kojem je Agencija oduzela odobrenje za primjenu internog modela za izračun kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, valutni rizik i/ili robni rizik, dužno je od, datuma oduzimanja odobrenja, početi primjenjivati metode navedene u Poglavlju 3. Izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike, Poglavlju 4. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za valutni rizik ili Poglavlju 5. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za robni rizik ove Glave.

Kvalitativni standardi

Članak 73.

Investicijsko društvo koje želi koristiti interne modele u skladu sa člankom 70. ovog Pravilnika, mora dokazati da je njegov sustav upravljanja tržišnim rizicima konceptualno zdrav i cjelovito proveden, te da su ispunjeni svi sljedeći standardi:

1. interni model za mjerenje rizika integriran je u svakodnevni proces upravljanja tržišnim rizicima investicijskog društva, te služi kao osnova za izvještavanje višeg menadžmenta investicijskog društva o izloženosti rizicima;
2. investicijsko društvo ima zasebnu organizacijsku jedinicu za upravljanje tržišnim rizicima koja je neovisna od organizacijske jedinice investicijskog društva, ovlaštene za otvaranje/upravljanje pozicijama u knjizi trgovanja, a odgovorna je višem menadžmentu investicijskog društva. Navedena organizacijska jedinica je odgovorna za formiranje i provođenje sustava za upravljanje tržišnim rizicima investicijskog društva, za izradu i analizu dnevnih izvješća o podacima dobivenima primjenom internog modela za mjerenje rizika, kao i za odgovarajuće mjere koje je potrebno poduzeti u svezi s limitima trgovanja. Navedena organizacijska jedinica zadužena je za provođenje početnog i kontinuiranog vrednovanja internog modela investicijskog društva;
3. uprava investicijskog društva i viši menadžment aktivno sudjeluju u procesu kontrole rizika. Dnevna izvješća koja izrađuje organizacijska jedinica za upravljanje tržišnim rizicima, dostavljaju se rukovoditeljima, ovlaštenim za provođenje smanjenja otvorenih pozicija koje zauzimaju pojedini djelatnici ovlašteni za otvaranje/upravljanje pozicijama, kao i ukupne izloženosti investicijskog društva;
4. investicijsko društvo ima dovoljan broj djelatnika osposobljenih za korištenje sofisticiranih modela iz područja otvaranja/upravljanja pozicijama, upravljanja tržišnim rizicima, revizije i knjigovodstvenog evidentiranja pozicija;
5. investicijsko društvo je uspostavila postupke za praćenje i osiguranje usklađenosti s internim aktima i kontrolnim mehanizmima, vezanim uz cjelokupno funkcioniranje sustava za mjerenje rizika;
6. investicijsko društvo posjeduje dokumentaciju o prihvatljivom stupnju pouzdanosti internog modela za mjerenje rizika u prošlim razdobljima;
7. investicijsko društvo kontinuirano provodi stres testiranje, a rezultate navedenih testova pregledava viši menadžment i uprava investicijskog društva, te iste uključuje u limite i interne akte investicijskog društva. Navedeno testiranje obuhvaća nelikvidnost tržišta u stresnim tržišnim uvjetima, rizik koncentracije, jednostranost tržišta (*engl. one-way markets*), rizik događaja (*engl. event risk*), rizik neočekivanog neispunjenja obveza druge ugovorne strane (*engl. jump-to-default risk*), nelinearnost proizvoda, pozicije koje nose značajan gubitak svome kupcu (*engl. deep out-of-the-money positions*), pozicije podložne cjenovnim skokovima te ostale rizike koji nisu na odgovarajući način obuhvaćeni internim modelom. Stres testiranje koje investicijsko društvo primjenjuje odražava karakteristike portfelja i vremensko razdoblje u kojem investicijsko društvo može zaštititi rizike ili upravljati rizicima u stresnim tržišnim uvjetima;
8. investicijsko društvo provodi, kao dio svog uobičajenog plana unutarnje revizije, nezavisnu procjenu sustava mjerenja rizika. Navedena procjena uključuje aktivnosti organizacijske jedinice, ovlaštene za otvaranje/upravljanje pozicijama u knjizi trgovanja, i nezavisne organizacijske jedinice za upravljanje tržišnim rizicima. Najmanje jednom godišnje investicijsko društvo provodi reviziju cjelokupnog procesa upravljanja tržišnim rizicima. Navedena analiza mora obuhvatiti sljedeća područja:
 - dokumentaciju o sustavu i procesima upravljanja tržišnim rizicima, te ustroj organizacijske jedinice za upravljanje tržišnim rizicima;
 - integraciju mjera tržišnih rizika u svakodnevno upravljanje tržišnim rizicima i cjelovitost sustava informiranja uprave;

- proces koji investicijsko društvo primjenjuje za odobravanje modela za procjenu rizika te sustave vrednovanja koje primjenjuju djelatnici organizacijske jedinice, ovlaštene za otvaranje/upravljanje pozicijama u knjizi trgovanja, i organizacijske jedinice zadužene za knjigovodstveno evidentiranje transakcija;
- opseg tržišnih rizika obuhvaćen modelom za mjerenje rizika i validaciju svih značajnih promjena u procesu mjerenja rizika;
- točnost i potpunost podataka o pozicijama, točnost i prikladnost pretpostavki o volatilnosti i korelaciji, te točnost vrednovanja i izračuna osjetljivosti na rizik;
- proces provjere koji investicijsko društvo koristi za procjenu dosljednosti, pravovremenosti i pouzdanosti izvora podataka, korištenih u internom modelu, uključujući nezavisnost tih izvora podataka;
- proces provjere koji investicijsko društvo koristi za procjenu retroaktivnog testiranja, a koje se primjenjuje za ocjenu točnosti modela.

Članak 74.

(1) Za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za specifični pozicijski rizik dužničkih i vlasničkih pozicija iz knjige trgovanja, investicijsko društvo može, uz prethodnu suglasnost Agencije, primjenjivati interni model, ako isti, uz uvjete iz članka 73. ovog Pravilnika ispunjava i sljedeće:

1. objašnjava promjene cijena portfelja u prošlosti;
2. obuhvaća koncentraciju u smislu veličine i promjene strukture portfelja;
3. dokazano funkcionira u nepovoljnom okruženju;
4. vrednuje se putem retroaktivnog testiranja u svrhu procjene je li specifični pozicijski rizik obuhvaćen modelom na odgovarajući način;
5. obuhvaća rizik osnove (*engl. name-related basis risk*), pri čemu je investicijsko društvo dužno dokazati da je interni model osjetljiv na materijalne idiosinkratične promjene među sličnim, ali ne jednakim pozicijama;
6. obuhvaća rizik događaja.

(2) Osim uvjeta iz stavka 1. ovog članka, investicijsko društvo je dužno ispuniti i sljedeće uvjete:

1. ako je investicijsko društvo izloženo riziku događaja koji nije obuhvaćen mjerama rizičnosti vrijednosti (*engl. value-at risk, VaR*), jer prelazi desetodnevno razdoblje držanja i 99 % intervala pouzdanosti (događaji male vjerojatnosti i velikog značaja), investicijsko društvo dužno je utjecaj takvih događaja uključiti u procjenu internog kapitala;
2. interni model investicijskog društva konzervativno procjenjuje rizik koji proizlazi iz manje likvidnih pozicija i pozicija s ograničenom transparentnošću cijena u realnim tržišnim uvjetima. Dodatno, interni model investicijskog društva ispunjava minimalne standarde o podacima koji se upotrebljavaju u internom modelu, pri čemu procjene podataka moraju biti konzervativne i investicijsko društvo ih može upotrijebiti samo ako dostupni podaci nisu dovoljni ili ne odražavaju stvarnu volatilnost pozicije ili portfelja.

(3) Investicijsko društvo dužno je usklađivati interni model s razvojem tehnika i dobrih tržišnih praksi.

(4) Investicijsko društvo dužno je uspostaviti metode kojima će se osigurati da se, pri izračunu kapitalnih zahtjeva, obuhvati i rizik neispunjavanja obveza druge ugovorne strane koji proizlazi iz pozicija knjige trgovanja, a koji nije obuhvaćen mjerom rizičnosti vrijednosti u skladu s ovim člankom. Ako investicijsko društvo izračunava dodatni kapitalni zahtjev za rizik neispunjenja obveza koji nije obuhvaćen mjerom rizičnosti vrijednosti, dužno je razviti metodologiju za validaciju takvih mjera.

(5) Investicijsko društvo dužno je osigurati točnost primijenjenog pristupa te ispunjenje standarda usporedivih sa standardima Poglavlja 2. Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika, uz pretpostavku da

je razina rizika konstantna i da je pristup prilagođen kako bi obuhvatio utjecaj likvidnosti, koncentracija, zaštite i stavki s ugrađenom opcijom prijevremenog zatvaranja.

(6) Ako investicijsko društvo ne obuhvaća dodatni rizik neplaćanja obveza interno razvijenim modelom, dužno je izračunati dodatni kapitalni zahtjev primjenom metodologije usporedive sa pristupima iz Poglavlja 1. Standardizirani pristup i Poglavlja 2. IRB pristup Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika.

Kvantitativni standardi

Članak 75.

Investicijsko društvo koje želi upotrebljavati interne modele za izračun kapitalnih zahtjeva, mora dokazati da izračun rizičnosti vrijednosti (VaR) minimalno ispunjava sljedeće standarde:

1. najmanje dnevni izračun rizičnosti vrijednosti;
2. jednostrani interval pouzdanosti od 99%;
3. desetodnevno ekvivalentno razdoblje držanja;
4. efektivno razdoblje povijesnog promatranja od najmanje godinu dana, osim kada je kraće razdoblje promatranja opravdano značajnim povećanjem volatilnosti cijena;
5. tromjesečno ažuriranje serije podataka.

Članak 76.

(1) Investicijsko društvo dužno je osigurati da interni model koji upotrebljava, precizno obuhvaća sve bitne cjenovne rizike opcija ili pozicija sličnih opcijama, te da su svi drugi rizici koji nisu obuhvaćeni internim modelom, adekvatno pokriveni kapitalom investicijskog društva.

(2) Interni model za mjerenje rizika koji investicijsko društvo koristi za izračunavanje kapitalnog zahtjeva u skladu s ovim Poglavljem, mora obuhvaćati dovoljan broj faktora rizika, ovisno o stupnju aktivnosti investicijskog društva na tim tržištima. Investicijsko društvo je dužno minimalno ispunjavati sljedeće odredbe:

1. za kamatni rizik, interni model za mjerenje rizika uključuje skup faktora rizika koji odgovaraju kamatnim stopama u svakoj valuti u kojoj investicijsko društvo ima bilančne ili izvanbilančne pozicije, osjetljive na promjene kamatnih stopa. Investicijsko društvo dužno je izraditi krivulje prinosa primjenom jednog od općeprihvaćenih pristupa. Za značajne izloženosti kamatnom riziku u glavnim valutama i tržištima, krivulja prinosa treba biti podijeljena na najmanje šest segmenata dospjeća, kako bi se obuhvatile varijacije promjenjivosti stopa uzduž krivulje. Sustav za mjerenje rizika mora obuhvatiti i rizik nesavršeno korelirajućih promjena između različitih krivulja prinosa;
2. za valutni rizik, interni model za mjerenje rizika uključuje faktore rizika koji se odnose na pojedine strane valute u kojima su nominirane pozicije investicijskog društva i stvarne pozicije u jedinicama u subjektima za zajednička ulaganja u stranoj valuti. Pri tome, investicijsko društvo može, za pozicije u subjektima za zajednička ulaganja u stranim valutama, koristiti izračun treće strane, pod uvjetom da je na adekvatan način osiguralo točnost izračuna. Ako investicijsko društvo ne može odrediti pozicije u jedinicama u subjektima za zajednička ulaganja u stranoj valuti, iste je dužno tretirati u skladu sa člankom 55. ovog Pravilnika;
3. za rizik ulaganja u vlasničke financijske instrumente, interni model za mjerenje rizika mora primjenjivati zaseban faktor rizika barem za svako nacionalno tržište vlasničkih financijskih instrumenata na kojem investicijsko društvo ima značajne pozicije;
4. za robni rizik, interni model za mjerenje rizika mora primjenjivati zaseban faktor rizika barem za svaku robu u kojoj investicijsko društvo ima značajne pozicije. Interni model za mjerenje rizika mora obuhvatiti i rizik nesavršeno korelirajućih promjena između sličnih, ali ne identičnih roba, te

izloženosti promjenama terminskih cijena koje proizlaze iz neusklađenosti dospjeća. Interni model za mjerenje rizika mora uzeti u obzir i tržišne karakteristike, posebice datume isporuke i obuhvate (*engl. scope*) koje u slučaju zatvaranja pozicija ima djelatnik ovlašten za upravljanje/zauzimanje pozicija u knjizi trgovanja.

(3) Agencija može dopustiti investicijskom društvu da upotrebljava empirijske korelacije unutar pojedine rizične kategorije i između rizičnih kategorija, ako investicijsko društvo dokaže da je interni model za mjerenje korelacije dobar i cjelovito proveden.

Validacija modela i program retroaktivnog testiranja

Članak 77.

Investicijsko društvo dužno je osigurati da validaciju internog modela adekvatno provodi kvalificirana osoba, neovisna o razvojnom procesu istog, kako bi osigurala da je interni model konceptualno zdrav i da na odgovarajući način obuhvaća sve značajne rizike. Navedena validacija provodi se pri početnom razvoju internog modela, te pri svakoj značajnoj promjeni internog modela. Validacija se provodi periodično, te ako je došlo do značajnih promjena na tržištu ili do promjena u strukturi portfelja, zbog kojih interni model ne bi više bio adekvatan za upravljanje tržišnim rizicima, investicijsko društvo dužno je usklađivati interni model u skladu s razvojem tehnika i dobrih tržišnih praksi. Validacija internog modela mora, pored obaveznog stres testiranja, minimalno uključivati i sljedeće:

1. testiranje pretpostavki internog modela kako bi investicijsko društvo utvrdilo da su adekvatne i da ne rezultiraju krivom procjenom rizika;
2. kao dodatak programu retroaktivnog testiranja, investicijsko društvo je dužno provoditi i vlastite testove vrednovanja internog modela, ovisno o rizicima i strukturi portfelja;
3. upotreba hipotetičnih portfelja kako bi osiguralo da interni model obuhvaća pojedine strukturne karakteristike portfelja, kao što su značajna razina rizika osnove ili rizik koncentracije.

Članak 78.

Investicijsko društvo je dužno kontinuirano pratiti točnost i funkcioniranje internog modela provođenjem programa retroaktivnog testiranja. Retroaktivno testiranje mora, za svaki radni dan, omogućiti usporedbu mjere jednodnevne rizičnosti vrijednosti, dobivene primjenom internog modela za pozicije iz portfelja investicijskog društva na kraju dana, s vrijednostima portfelja investicijskog društva na kraju sljedećeg radnog dana. Investicijsko društvo dužno je provoditi retroaktivno testiranje na temelju stvarnih promjena vrijednosti portfelja (izuzimajući naknade, provizije i neto kamatni prihod) i hipotetičnih promjena vrijednosti portfelja (usporedba vrijednosti portfelja na kraju dana i, pod pretpostavkom nepromijenjenih pozicija, njegove vrijednosti na kraju sljedećeg dana). Ako Agencija utvrdi da program retroaktivnog testiranja ima određene nedostatke, investicijsko društvo dužno je poduzeti odgovarajuće mjere za poboljšanje programa retroaktivnog testiranja.

Izračun kapitalnih zahtjeva

Članak 79.

(1) Investicijsko društvo koje kapitalni zahtjev izračunava primjenom internog modela, kapitalni zahtjev izračunava na način da množi rezultate dobivene primjenom internog modela multiplikacijskim faktorom koji iznosi najmanje 3.

(2) Multiplikacijski faktor uvećava se faktorom uvećanja u iznosu između 0 i 1, u skladu s Tablicom 6, ovisno o broju prekoračenja za posljednjih 250 radnih dana, prema rezultatima retroaktivnog testiranja

investicijskog društva. Investicijsko društvo, za potrebe utvrđivanja broja prekoračenja, može provoditi program retroaktivnog testiranja, ili na stvarnim promjenama vrijednosti portfelja, ili na hipotetičnim promjenama vrijednosti portfelja, pri čemu je odabrani izbor dužna dosljedno primjenjivati. Za potrebe ove točke, pojam "prekoračenje" predstavlja jednodnevnu promjenu u vrijednosti portfelja koja premašuje relevantnu mjeru jednodnevne rizičnosti vrijednosti, dobivenu primjenom internog modela investicijskog društva. U svrhu određivanja faktora uvećanja, broj prekoračenja procjenjuje se najmanje jednom tromjesečno.

Tablica 6.

Broj prekoračenja	Faktor uvećanja
Manje od 5	0,00
5	0,40
6	0,50
7	0,65
8	0,75
9	0,85
10 ili više	1,00

(3) Agencija može, u iznimnim situacijama, dopustiti investicijskom društvu da ne uvećava multiplikacijski faktor faktorom, uvećanja u skladu s Tablicom 6, ako investicijsko društvo dokaže da je takvo povećanje neopravdano te da je model u osnovi točan.

(4) Ako brojna prekoračenja ili drugi čimbenici upućuju na to da model nije dovoljno točan, Agencija će naložiti investicijskom društvu provođenje odgovarajućih mjera kako bi se u kratkom roku osiguralo poboljšanje modela na zadovoljavajuću razinu.

(5) Investicijsko društvo dužno je u roku od pet radnih dana, izvijestiti Agenciju o prekoračenjima koja su utvrđena primjenom programa retroaktivnog testiranja, a koja u skladu s Tablicom 6. upućuju na potrebu da se poveća faktor uvećanja.

(6) Ako investicijsko društvo izračunava kapitalni zahtjev primjenom internog modela, kapitalni zahtjev je veći od:

1. iznosa rizičnosti vrijednosti za prethodi dan, a koji je izračunat prema parametrima navedenim u ovom Poglavlju i, ako je potrebno, iznosa dodatnog zahtjeva za rizik neispunjavanja obveza u skladu sa člankom 74. ovog Pravilnika; ili
2. prosjeka dnevnih mjera rizičnosti vrijednosti za proteklih 60 radnih dana, pomnoženog faktorom izračunatim u skladu sa stavkom 1. ovog članka, prilagođenog faktorom izračunatim u skladu sa stavkom 2. ovog članka i, ako je potrebno, uvećanog za dodatni zahtjev za rizik neispunjavanja obveza u skladu sa člankom 74. ovog Pravilnika.

Poglavlje 8.

Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za rizik namire i rizik druge ugovorne strane

Odjeljak 1.

Rizik namire/ispоруke

Članak 80.

(1) Investicijsko društvo dužno je, ovisno o tehnikama namire, izračunati kapitalni zahtjev za rizik namire u skladu sa člankom 81. ovog Pravilnika, za nenamirene transakcije, odnosno u skladu sa člankom 82. ovog Pravilnika, za transakcije slobodne isporuke.

(2) Transakcije navedene u stavku 1. ovog članka, odnose se na dužničke, vlasničke financijske instrumente, valute i robu, isključujući repo ugovore, obratne repo ugovore i ugovore o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe.

Nenamirene transakcije

Članak 81.

(1) Ako transakcije u knjizi trgovanja između investicijskog društva i njegove druge ugovorne strane nisu namirene u roku od 5 ili više radnih dana nakon datuma isporuke, investicijsko društvo dužno je izračunati izloženost riziku namire. Izloženost riziku namire izračunava se kao razlika između ugovorene cijene namire za određeni dužnički, vlasnički ili robni instrument, te valutu i njezine tekuće tržišne vrijednosti, ali samo onda kad ta razlika čini gubitak za investicijsko društvo.

(2) Kapitalni zahtjev za rizik namire/ispоруke izračunava se tako da se izloženost investicijskog društva, izračunata u skladu sa stavkom 1. ovog članka, pomnoži odgovarajućim faktorom iz Tablice 7.

Tablica 7.

Broj radnih dana nakon datuma isporuke/dostave ili datuma predviđenog za ispunjenje obveze	Faktor (u %)
5 – 15	8
16 – 30	50
31 – 45	75
46 ili više	100

Slobodne isporuke

Članak 82.

(1) Investicijsko društvo izračunava kapitalni zahtjev za rizik namire za transakcije koje se izvršavaju primjenom tehnike slobodne isporuke na način iz Tablice 8, u sljedećim slučajevima:

1. ako je izvršeno plaćanje vrijednosnih papira, valute ili robe, prije nego što su isti primljeni, ili ako je izvršena isporuka vrijednosnih papira, valute ili robe, prije nego što su isti plaćeni, i
2. u slučaju transakcija s inozemstvom, ako je prošao jedan ili više dana od kada je obavljeno plaćanje ili izvršena isporuka opisana točkom 1. ovog stavka.

Tablica 8.

Vrsta transakcije	Do prvog ugovornog datuma plaćanja/ isporuke	Od prvog ugovornog datuma plaćanja/ isporuke do najviše četiri radna dana nakon drugog ugovornog datuma plaćanja/	Od 5 radnih dana nakon drugog ugovornog datuma plaćanja/ isporuke
--------------------------	---	--	--

		isporuke	
Slobodna isporuka	Bez kapitalnog zahtjeva	Tretirati kao izloženost	Od kapitala oduzeti prenesenu vrijednost uvećanu za tekuću pozitivnu izloženost

(2) Ako od datuma plaćanja/iskoruke od strane investicijskog društva do četvrtog radnog dana nakon drugog ugovornog datuma plaćanja/iskoruke, druga ugovorna strana nije izvršila svoju obvezu, investicijsko društvo je, u navedenom razdoblju, dužno izračunavati kapitalni zahtjev za rizik namire po izloženosti jednakoj ugovorenoj vrijednosti izvršenog plaćanja/iskoruke, u skladu s Poglavljem 1. Standardizirani pristup i Poglavljem 2. IRB pristup Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika.

(3) Pri tome, investicijsko društvo koje koristi IRB pristup, u skladu s Poglavljem 2. IRB pristup Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika, može:

1. navedenim izloženostima dodijeliti PD na temelju vanjskog rejtinga druge ugovorne strane, ako u knjizi pozicija kojima se ne trguje ne postoje druge izloženosti po istoj drugoj ugovornoj strani;
2. primijeniti LGD od 45% (u skladu s odredbama Poglavlja 2. Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika), pod uvjetom da se primjenjuje na sve izloženosti koje proizlaze iz neizvršenih transakcija koje se namiruju primjenom tehnike slobodne iskoruke.

(4) Iznimno, investicijsko društvo koje primjenjuje IRB pristup u skladu s Poglavljem 2. IRB pristup Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika, može za izračun kapitalnog zahtjeva za rizik namire za izloženosti koje proizlaze iz neizvršenih transakcija koje se namiruju primjenom tehnike slobodne iskoruke, primijeniti i pondere rizika u skladu s Poglavljem 1. Standardizirani pristup Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika, ako u knjizi pozicija kojima se ne trguje ne postoje druge izloženosti po istoj drugoj ugovornoj strani, ili primijeniti ponder rizika 100% za sve takve izloženosti.

(5) Ako je nakon drugog ugovornog datuma plaćanja/iskoruke prošlo više od 5 radna dana, a druga ugovorna strana nije izvršila svoju obvezu, investicijsko društvo dužno je oduzeti od kapitala vrijednost izvršenog plaćanja/iskoruke, uvećanu za tekuću pozitivnu izloženost (ako postoji).

(6) Tekuća pozitivna izloženost jest pozitivna razlika između fer vrijednosti izvršenog plaćanja/iskoruke i fer vrijednosti neizvršene iskoruke/plaćanja, utvrđena na datum izračuna kapitalnog zahtjeva.

Odjeljak 2.

Rizik druge ugovorne strane

Opće odredbe

Članak 83.

(1) Investicijsko društvo dužno je izračunavati izloženosti za sljedeće pozicije iz knjige trgovanja:

1. neuvršteni izvedeni financijski instrumenti;
2. kreditne izvedenice,

3. repo ugovori, obratni repo ugovori i ugovori o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane,
4. maržne transakcije,
5. transakcije s dugim rokom namire.

(2) Investicijsko društvo dužno je izračunavati izloženosti za pozicije iz stavka 1. točke 1. ovog članka, primjenom metode originalne izloženosti iz članka 84. ovog Pravilnika, metode tržišne vrijednosti iz članka 85. ovog Pravilnika, standardizirane metode iz članaka 86. do 89. ovog Pravilnika ili internog modela iz članaka 90. do 101. ovog Pravilnika, pri čemu je kombinirana primjena dozvoljena samo na konsolidiranoj osnovi, ali ne i na razini jedne pravne osobe, osim u slučaju iz članka 85. stavka 2. ovog Pravilnika, kada je dozvoljena kombinirana upotreba metode tržišne vrijednosti i standardizirane metode. Iznimno, investicijsko društvo koje ugovara transakcije s neuvrštenim izvedenicama, dužno je izračunavati izloženosti za pozicije iz stavka 1. točke 1. ovog članka, u skladu s metodom tržišne vrijednosti iz članka 85. ovog Pravilnika, standardiziranom metodom iz članaka 86. do 89. ovog Pravilnika ili internim modelom iz članaka 90. do 101. ovog Pravilnika.

(3) Za pozicije iz stavka 1. točke 2. ovog članka, investicijsko društvo dužno je izračunavati izloženosti u skladu s metodom tržišne vrijednosti iz članka 85. ovog Pravilnika, standardiziranom metodom iz članaka 86. do 89. ovog Pravilnika, ili internim modelom iz članaka 90. do 101. ovog Pravilnika.

(4) Za pozicije iz stavka 1. točaka 3. i 4. ovog članka, investicijsko društvo dužno je izračunavati izloženosti u skladu s internim modelom iz članaka 90. do 101. ovog Pravilnika, ili u skladu s Poglavljem 3. Tehnike umanjena kreditnog rizika Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika, pri čemu je navedeni izbor nužno dosljedno primjenjivati i za pozicije iz knjige trgovanja i knjige pozicija kojima se ne trguje.

(5) Za pozicije iz točke 5. stavka 1. ovog članka, investicijsko društvo dužno je izračunavati izloženosti u skladu s metodom originalne izloženosti iz članka 84. ovog Pravilnika, metodom tržišne vrijednosti iz članka 85. ovog Pravilnika, standardiziranom metodom iz članaka 86. do 89. ovog Pravilnika, ili internim modelom iz članaka 90. do 101. ovog Pravilnika ili u skladu s Poglavljem 3. Tehnike umanjena kreditnog rizika Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika, neovisno o izboru metoda za pozicije iz točaka 1, 2, 3. i 4. stavka 1. ovog članka, pri čemu je navedeni izbor nužno dosljedno primjenjivati i za pozicije iz knjige trgovanja i knjige pozicija kojima se ne trguje.

(6) Za potrebe izračuna izloženosti u skladu s metodom originalne izloženosti iz članka 84. ovog Pravilnika i metodom tržišne vrijednosti iz članka 85. ovog Pravilnika, investicijsko društvo dužno je upotrebljavati zamišljene ili nominalne iznose izvedenih financijskih instrumenata ili transakcija s dugim rokom namire, odnosno one iznose koji predstavljaju odgovarajuću osnovu za mjerenje rizika.

(7) Investicijsko društvo koje izračunava izloženosti u skladu s metodom tržišne vrijednosti iz članka 85. ovog Pravilnika i standardiziranom metodom iz članaka 86. do 89. ovog Pravilnika, ne smije u sljedećem izvještajnom razdoblju primjenjivati metodu originalne izloženosti iz članka 84. ovog Pravilnika.

(8) Izloženost prema određenoj drugoj ugovornoj strani, u skladu s metodom originalne izloženosti iz članka 84. ovog Pravilnika, metodom tržišne vrijednosti iz članka 85. ovog Pravilnika, standardiziranom metodom iz članaka 86. do 89. ovog Pravilnika, ili internim modelom iz članaka 90. do 101. ovog Pravilnika, predstavlja zbroj izloženosti izračunatih po svakom skupu za netiranje s tom drugom ugovornom stranom.

(9) Investicijsko društvo nije dužno izračunavati izloženosti prema središnjoj drugoj ugovornoj strani koje proizlaze iz izvedenih financijskih instrumenata, repo ugovora, obratnih repo ugovora, ugovora o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane,

maržnih transakcija i transakcija s dugim rokom namire, ako su iste prihvaćene od središnje druge ugovorne strane. U kreditnim rizikom ponderiranu aktivu, investicijsko društvo ne uključuje ni izloženosti koje proizlaze iz financijskih instrumenata danih kao kolateral središnjoj drugoj ugovornoj strani po navedenim transakcijama. Za potrebe primjene navedenih izuzeća, izloženosti prema središnjoj drugoj ugovornoj strani moraju biti u potpunosti kolateralizirane na dnevnoj osnovi.

(10) Za potrebe izračuna rizikom ponderiranih izloženosti, investicijsko društvo dužno je izloženosti, izračunate u skladu s metodom originalne izloženosti iz članka 84. ovog Pravilnika, metodom tržišne vrijednosti iz članka 85. ovog Pravilnika, standardiziranom metodom iz članaka 86. do 89. ovog Pravilnika, ili internim modelom iz članaka 90. do 101. ovog Pravilnika, te primjenjujući odredbe iz stavaka 2. do 9. ovog članka, tretirati u skladu s Poglavljem 1. Standardizirani pristup ili Poglavljem 2. IRB pristup Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika, ovisno o pristupu koji investicijsko društvo primjenjuje za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik. Iznimno, za pozicije iz stavka 1 točke 5. ovog članka, ako investicijsko društvo, za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik, primjenjuje pristup u skladu s Poglavljem 2. IRB pristup Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika, može, za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za rizik druge ugovorne strane po navedenim stavkama, koristiti pondere rizika u skladu s Poglavljem 1. Standardizirani pristup Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika, pod uvjetom dosljednosti primjene tih pondera.

(11) Prilikom izračuna rizikom ponderiranih izloženosti, investicijskom društvu nije dozvoljeno korištenje jednostavne metode financijskog kolaterala iz članaka 293. i 294. ovog Pravilnika, za priznavanje financijskog kolaterala. Za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za rizik druge ugovorne strane u slučaju repo ugovora, obratnih repo ugovora i ugovora o pozajmljivanju vrijednosnih papira i robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane koje su raspoređene u knjigu trgovanja, kao kolateral se mogu priznati svi financijski instrumenti i roba koji ispunjavaju uvjete za uključivanje u knjigu trgovanja. Kod izloženosti koje proizlaze iz neuvrštenih izvedenih instrumenata koji su raspoređeni u knjigu trgovanja, roba koja ispunjava uvjete za uključivanje u knjigu trgovanja može se također priznati kao kolateral. Pri izračunu korektivnih faktora, financijski instrumenti i roba koji su posuđeni, pozajmljeni, kupljeni ili prodani, ili stečeni kao kolateral, a koji ne ispunjavaju uvjete za priznavanje iz članaka 283. do 286. ovog Pravilnika, tretiraju se na isti način kao i dionice koje nisu uključene u glavni burzovni indeks, ali kojima se trguje na uređenom tržištu, MTP-u ili priznatoj burzi.

(12) Standardizirani sporazum o netiranju kojim su pokriveni repo ugovori, obratni repo ugovori, ugovori o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe, drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, i/ili ostale transakcije na tržištu kapitala, a kojima se međusobno netiraju pozicije u knjizi trgovanja i knjizi pozicija kojima se ne trguje, može se priznati u svrhu izračuna kapitalnog zahtjeva za rizik druge ugovorne strane, ako netirane transakcije ispunjavaju sljedeće zahtjeve:

1. za sve transakcije tržišna vrijednost se utvrđuje na dnevnoj osnovi;
2. svi instrumenti posuđeni, kupljeni ili primljeni kroz transakcije pokrivene standardiziranim sporazumom o netiranju, priznaju se kao financijski kolateral prema odredbama ovog Pravilnika, bez primjene odredbi stavka 11. ovog članka, članka 302. stavka 7. i članka 313. stavka 4.

(13) Kada investicijsko društvo izračunava iznose rizikom ponderirane izloženosti, za potrebe ovog Poglavlja, u skladu s Poglavljem 2. IRB pristup Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika, tada za potrebe članka 256. ovog Pravilnika, vrijedi sljedeće:

1. ispravke vrijednosti koje su izračunate pri utvrđivanju kreditne kvalitete druge ugovorne strane, mogu se uključiti u ukupan zbroj ispravaka vrijednosti i rezervacija koje su izračunate za izloženosti iz ovog Poglavlja, a ne uključuju se u kapital investicijskog društva, i
2. ako je rizik druge ugovorne strane primjereno uzet u obzir prilikom procjene vrijednosti određene pozicije iz knjige trgovanja, uz odobrenje Agencije, iznos očekivanog gubitka za izloženost riziku druge ugovorne strane jednak je nuli.

(14) Investicijska društva, bez odgode moraju izvijestiti Agenciju o svim slučajevima neispunjavanja ugovornih obveza drugih ugovornih strana u repo ugovorima, obratnim repo ugovorima i ugovorima o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane.

(15) Kapitalni zahtjev za rizik druge ugovorne strane za pozicije iz stavka 1. ovog članka, a koje su uključene u knjigu trgovanja, iznosi 8% ukupnih rizikom ponderiranih izloženosti, izračunatih u skladu sa stavkom 10. ovog članka.

Metoda originalne izloženosti

Članak 84.

U skladu s ovom metodom, izloženost pojedinog ugovora predstavlja umnožak zamišljenog ili nominalnog iznosa tog ugovora i odgovarajućeg postotka iz Tablice 9.

Tablica 9.

Originalni rok dospijeca	Ugovori o kamatnim stopama	Ugovori koji se odnose na valute
1 godina ili manje	0,5%	2,0%
od 1 do 2 godine	1,0%	5,0%
dodatak za svaku sljedeću godinu	1,0%	3,0%

Metoda tržišne vrijednosti

Članak 85.

(1) U skladu s ovom metodom, izloženost pojedinog ugovora predstavlja zbroj:

1. tekućeg troška zamjene ugovora koji predstavlja njegovu pozitivnu tekuću tržišnu vrijednost,
2. potencijalne izloženosti riziku druge ugovorne strane ugovora, osim u slučaju jednovalutnih "swap" ugovora zamjene, promjenjivih za promjenjivu kamatnu stopu (*engl. single currency floating/floating interest rate swaps*) za koje se izračunava samo tekući trošak zamjene; pri čemu potencijalna izloženost predstavlja umnožak zamišljenog ili nominalnog iznosa pojedinog ugovora i odgovarajućeg postotka iz Tablice 10.

Tablica 10.

Preostali rok do dospijeca	Ugovori koji se odnose na kamatnu stopu	Ugovori koji se odnose na valute	Ugovori koji se odnose na vlasničke financijske instrumente	Ugovori koji se odnose na plemenite metale, osim zlata	Ugovori koji se odnose na robu koja nije plemeniti metal
1 godina i manje	0%	1%	6%	7%	10%
od 1 do 5 godina	0,5%	5%	8%	7%	12%
preko 5 godina	1,5%	7,5%	10%	8%	15%

(2) Za ugovore koji se ne mogu rasporediti niti u jednu od kategorija u Tablici 10, investicijsko društvo dužno je primjenjivati postotke iz kategorije ugovora koji se odnose na robu koja nije plemeniti metal, u skladu s njihovim preostalim rokom dospijea.

(3) Za ugovore koji su strukturirani na način da podmiruju određenu izloženost investicijskog društva na unaprijed utvrđene datume u budućnosti, te kojima se uvjeti ugovora na te datume uvijek ponovno utvrđuju (tržišna vrijednost ugovora je na svaki unaprijed utvrđeni datum u budućnosti jednaka nuli), preostali rok do dospijea ugovora smatrat će se rokom do prvog sljedećeg datuma utvrđivanja uvjeta. Iznimno, za ugovore koji se odnose na kamatnu stopu, a koji ističu u roku duljem od godine dana, investicijsko društvo dužno je primjenjivati postotak ne manji od 0,5%, bez obzira na preostalo dospijee do ponovnog utvrđivanja uvjeta.

(4) Potencijalna izloženost koja proizlazi iz TRS ugovora i CDS ugovora predstavlja umnožak nominalnog iznosa i sljedećih postotaka:

1. 5%, ako referentna obveza ispunjava uvjete za kvalificirajuću stavku iz članka 30. ovog Pravilnika,
2. 10%, ako referentna obveza ne ispunjava uvjete za kvalificirajuću stavku iz članka 30. ovog Pravilnika.

(5) Iznimno, pružatelj zaštite može primijeniti 0% pri izračunavanju potencijalne izloženosti za CDS ugovor, osim u slučaju da se ugovor raskida zbog nesolventnosti druge ugovorne strane (iako referentna obveza još nije u stanju neispunjavanja obveza). Za potrebe određivanja postotka za izračun potencijalne izloženosti, investicijsko društvo, pružatelj zaštite, dužno je primijeniti postotak iz stavka 4. točke 1. ili 2. ovog članka, koji odgovara n-toj referentnoj obvezi iz ugovora s najmanjim stupnjem kreditne kvalitete.

Standardizirana metoda

Izračun izloženosti

Članak 86.

(1) U skladu s ovom metodom, izloženost se izračunava po svakom skupu za netiranje, kako slijedi:

$$\text{izloženost} = \beta \times \max(\text{CMV} - \text{CMC}; \sum_j \left| \sum_i \text{RPT}_{ij} - \sum_l \text{RPC}_{lj} \right| \times \text{CCRM}_j)$$

gdje je:

CMV - tekuća tržišna vrijednost portfelja transakcija unutar jednog skupa za netiranje;

$$\text{CMV} = \sum_i \text{CMV}_i$$

CMV_i - tekuća tržišna vrijednost transakcije i;

CMC - tekuća tržišna vrijednost kolaterala, dodijeljenog skupu za netiranje;

$$\text{CMC} = \sum_l \text{CMC}_l$$

CMC_l - tekuća tržišna vrijednost kolaterala l;

i - indeks transakcija i;

l - indeks kolaterala l;

j - indeks pojedinog skupa za zaštitu; skupovi za zaštitu odgovaraju rizicima za koje se utvrđuje neto rizična pozicija na kojoj se temelji izračun izloženosti;

RPTij - rizična pozicija koja proizlazi iz transakcije i za potrebe izračuna neto rizične pozicije skupa za zaštitu j;

RPClj - rizična pozicija koja proizlazi iz kolaterala l za potrebe izračuna neto rizične pozicije skupa za zaštitu j;

CCRMj - multiplikator rizika druge ugovorne strane, naveden u Tablici 12. iz članka 89. ovog Pravilnika, koji odgovara skupu za zaštitu j;
 $\beta = 1,4$.

(2) Za potrebe izračuna izloženosti, kolateral primljen od druge ugovorne strane ima pozitivan predznak, dok kolateral dan drugoj ugovornoj strani ima negativan predznak.

(3) Za potrebe priznavanja kolaterala u skladu s ovom metodom, isti mora minimalno ispunjavati zahtjeve za priznavanjem kolaterala u skladu s Poglavljem 3. Tehnike umanjenja kreditnog rizika Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika.

(4) U skladu s ovom metodom, kod neuvrštenih izvedenih financijskih instrumenata (isključujući transakcije s nelinearnim rizikom) dio transakcije koji se namiruje u novcu u bruto iznosu (uključujući glavnici), naziva se novčanom stranom transakcije. Za potrebe izračuna izloženosti u skladu s ovom metodom, svaka se novčana strana transakcije uključuje u rizičnu poziciju za kamatni rizik, pri čemu investicijsko društvo može zanemariti kamatni rizik koji proizlazi iz novčane strane transakcije s preostalim dospijecom kraćim od godinu dana. Transakcije koje imaju dvije novčane strane nominirane u istoj valuti, investicijsko društvo može tretirati kao jedinstvenu agregiranu transakciju na koju primjenjuje isti tretman kao i u slučaju pojedinačnih novčanih strana transakcije.

(5) Neuvršteni izvedeni financijski instrumenti (isključujući transakcije s nelinearnim rizikom) koji se odnose na vlasničke financijske instrumente (uključujući burzovne indekse), druge plemenite metale ili robu, tretiraju se kao kombinacija rizične pozicije u temeljnom instrumentu i rizične pozicije za kamatni rizik novčane strane transakcije. Ako je novčana strana transakcije nominirana u stranoj valuti, ista se uključuje i u rizičnu poziciju za valutni rizik u toj stranoj valuti.

(6) Neuvršteni izvedeni financijski instrumenti (isključujući transakcije s nelinearnim rizikom) koji se odnose na dužničke financijske instrumente tretiraju se kao kombinacija rizične pozicije za kamatni rizik u temeljnom instrumentu, i rizične pozicije za kamatni rizik novčane strane transakcije. Ako su temeljni dužnički financijski instrument i/ili novčana strana transakcije, nominirani u stranoj valuti, isti se uključuju i u rizičnu poziciju za valutni rizik u toj stranoj valuti. Izloženost koja proizlazi iz valutnih "basis swap" ugovora je jednaka nuli.

(7) Veličinu rizične pozicije, proizašle iz neuvrštenih izvedenih financijskih instrumenata (isključujući transakcije s nelinearnim rizikom), određuje efektivna nominalna vrijednost (umnožak tržišne vrijednosti i količine) temeljnog instrumenta (uključujući robu), osim u slučaju dužničkih instrumenata.

(8) Za dužničke financijske instrumente i novčane strane transakcije, veličinu rizične pozicije određuje umnožak efektivne nominalne vrijednosti preostalih bruto iznosa plaćanja (uključujući glavnici) i modificiranog trajanja dužničkog financijskog instrumenta ili novčane strane transakcije.

(9) Veličinu rizične pozicije, proizašle iz CDS ugovora, određuje umnožak nominalne vrijednosti referentne obveze i preostalog roka dospijeca ugovora.

(10) Veličinu rizične pozicije, proizašle iz transakcija s nelinearnim rizikom (opcije i opcijama slični instrumenti), određuje delta ekvivalent nominalne vrijednosti temeljnog financijskog instrumenta, osim u slučaju da se opcija odnosi na dužnički financijski instrument.

(11) Za transakcije s nelinearnim rizikom, koje se odnose na dužničke financijske instrumente ili novčane strane transakcije, veličinu rizične pozicije određuje umnožak delta ekvivalenta nominalne vrijednosti temeljnog financijskog instrumenta, ili novčane strane transakcije i njegovog modificiranog trajanja.

(12) Kolateral koji je druga ugovorna strana primila/dala, za potrebe određivanja rizične pozicije, tretira se kao dospjelo potraživanje/obveza (duga/kratka pozicija) prema drugoj ugovornoj strani, proizašla iz ugovora o izvedenom financijskom instrumentu.

Određivanje rizične pozicije

Članak 87.

Za potrebe određivanja veličine i predznaka rizične pozicije, investicijsko društvo može primijeniti sljedeće načine izračuna:

1. Za sve instrumente, isključujući dužničke financijske instrumente:

$$- \text{efektivna nominalna vrijednost/delta ekvivalent nominalne vrijednosti} = p_{\text{ref}} \frac{\partial V}{\partial p}$$

gdje je:

p_{ref} - cijena temeljnog instrumenta izražena u referentnoj valuti,

V - vrijednost financijskog instrumenta (u slučaju opcija: cijena opcije; u svim ostalim slučajevima: vrijednost temeljnog instrumenta),

p - cijena temeljnog instrumenta izražena u istoj valuti kao i V .

2. Za dužničke financijske instrumente i novčane strane transakcije:

$$- \text{umnožak modificiranog trajanja i efektivne nominalne vrijednosti/delta ekvivalenta nominalne vrijednosti koja je jednaka } \frac{\partial V}{\partial r}$$

gdje je:

V - vrijednost financijskog instrumenta (u slučaju opcija: cijena opcije; u svim ostalim slučajevima: vrijednost temeljnog instrumenta ili novčane strane transakcije),

r - kamatna stopa.

Ako je V nominiran u valuti različitoj od referentne valute, investicijsko društvo dužno je vrijednost izvedenog financijskog instrumenta konvertirati u referentnu valutu, primjenom trenutnog tržišnog tečaja.

Članak 88.

(1) Investicijsko društvo dužno je rizične pozicije rasporediti u odgovarajuće skupove za zaštitu, pri čemu za svaki pojedinačni skup za zaštitu izračunava njegovu neto rizičnu poziciju. Neto rizična pozicija predstavlja apsolutnu vrijednost zbroja svih pojedinačnih rizičnih pozicija (proizašlih iz transakcija i kolaterala u jednom skupu za netiranje) u pojedinom skupu za zaštitu.

(2) Rizične pozicije koje proizlaze iz novčanih depozita, primljenih od druge ugovorne strane kao kolateral, novčanih strana transakcije i temeljnih dužničkih instrumenata kojima bi, u skladu s Tablicom 1. iz članka 29. ovog Pravilnika, bio dodijeljen ponder rizika za specifični rizik dužničkih

instrumenata od najviše 1,6%, investicijsko društvo dužno je razvrstati u jedan od skupova za zaštitu po svakoj pojedinoj valuti u skladu Tablicom 11.

Tablica 11.

Kamatna stopa / preostalo dospijeće	Kamatna stopa izvedena iz kamatne stope državnih obveznica	Ostale kamatne stope
Dospijeće	do 1 godine	do 1 godina
Dospijeće	od 1 do 5 godina	od 1 do 5 godina
Dospijeće	preko 5 godina	preko 5 godina

(3) Za rizične pozicije, proizašle iz temeljnog dužničkog financijskog instrumenta ili novčane strane transakcije, čija je kamatna stopa određena pomoću određene referentne kamatne stope (npr. EURIBOR, LIBOR itd.), preostalo dospijeće predstavlja razdoblje do sljedeće promjene kamatne stope. U svim ostalim slučajevima, preostalo dospijeće predstavlja preostali rok do dospijeća temeljnog dužničkog financijskog instrumenta ili u slučaju novčane strane transakcije, preostali rok do dospijeća transakcije.

(4) Rizične pozicije proizašle iz referentne obveze (dužničkog financijskog instrumenta) po CDS ugovoru, investicijsko društvo dužno je rasporediti u zasebne skupove za zaštitu po pojedinačnom izdavatelju.

(5) Rizične pozicije proizašle iz temeljnog dužničkog financijskog instrumenta ili novčanih depozita danih drugoj ugovornoj strani kao kolateral, a kojima se, u skladu s Tablicom 1. iz članka 29. ovog Pravilnika, dodjeljuje ponder rizika od minimalno 1,6%, investicijsko društvo dužno je rasporediti u zasebne skupove za zaštitu po pojedinom izdavatelju. Rizične pozicije proizašle iz novčane strane transakcije koja oponaša navedeni dužnički financijski instrument, investicijsko društvo dužno je rasporediti u zasebne skupove za zaštitu po pojedinom izdavatelju. Rizične pozicije proizašle iz dužničkih instrumenata određenog izdavatelja, novčane strane transakcije koja oponaša dužnički financijski instrument istog izdavatelja te referentne obveze (dužničkog financijskog instrumenta) istog izdavatelja po CDS ugovoru, investicijsko društvo može rasporediti u isti skup za zaštitu.

(6) Rizične pozicije proizašle iz financijskih instrumenata (isključujući dužničke financijske instrumente), investicijsko društvo dužno je rasporediti u zasebne skupove za zaštitu, osim u slučaju da su navedeni financijski instrumenti identični ili slični. Sličnost financijskih instrumenata utvrđuje se na sljedeći način:

1. za vlasničke financijske instrumente - instrumenti su slični ako su izdani od strane istog izdavatelja; vlasnički indeks se tretira kao zasebni izdavatelj,
2. za plemenite metale - instrumenti su slični ako se odnose na isti metal;
3. indeks na plemenite metale - tretira se kao zasebni plemeniti metal,
4. za električnu energiju - instrumenti su slični ako se prava i obveze isporuke odnose na iste intervale najviše ili najmanje upotrebe, unutar bilo kojeg 24 satnog razdoblja,
5. za robu - instrumenti su slični ako se odnose na istu robu; robni indeks se tretira kao zasebna roba.

Multiplikator rizika druge ugovorne strane (CCRM)

Članak 89.

(1) Investicijsko društvo dužno je temeljne instrumente izvedenih financijskih instrumenata navedene u točki 9. Tablice 12, rasporediti u zasebne skupove za zaštitu.

Tablica 12.

Redni broj	Kategorije skupova za zaštitu	CCRM
1	Kamatne stope	0,2%
2	Kamatne stope za rizične pozicije proizašle iz referentne obveze (dužničkog financijskog instrumenta) CDS ugovora kojima bi se dodijelio ponder rizika, u skladu s Tablicom 1, od najviše 1,6%	0,3%
3	Kamatne stope za rizične pozicije, proizašle iz dužničkih instrumenata ili referentnih dužničkih instrumenata, kojima bi se dodijelio ponder rizika, u skladu s Tablicom 1, od najmanje 1,6%	0,6%
4	Valutni tečajevi	2,5%
5	Električna energija	4%
6	Vlasnički financijski instrumenti	7%
7	Plemeniti metali (isključujući zlato)	8,5%
8	Ostala roba (isključujući plemenite metale i električnu energiju)	10%
9	Temeljni instrumenti izvedenih financijskih instrumenata koji se ne mogu razvrstati niti u jednu od gore navedenih kategorija	10%

(2) Za transakcije s nelinearnim rizikom, novčane strane transakcije ili transakcije s temeljnim dužničkim instrumentom za koje investicijsko društvo ne može odrediti deltu ili modificirano trajanje, investicijsko društvo dužno je primijeniti metodu tržišne vrijednosti, u skladu sa člankom 85. ovog Pravilnika, pri čemu netiranje nije dozvoljeno (izloženost se izračunava na temelju skupa za netiranje, sastavljenog od jedinstvene transakcije).

(3) Investicijsko društvo dužno je uspostaviti kontrolne postupke kojima će se utvrditi je li određena transakcija uključena u ugovor o netiranju koji je pravno provediv i u skladu sa člancima 101. do 106. ovog Pravilnika, prije nego se ista uključi u skup za zaštitu.

(4) Ako investicijsko društvo upotrebom kolaterala umanjuje rizik druge ugovorne strane, dužno je uspostaviti kontrolne postupke kojima će se utvrditi udovoljava li kolateral standardima pravne sigurnosti, u skladu s Poglavljem 3. Tehnike umanjenja kreditnog rizika Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika.

Interni model

Članak 90.

(1) Investicijsko društvo može koristiti interni model za potrebe izračuna izloženosti riziku druge ugovorne strane po transakcijama iz članka 83. stavka 1. ovog Pravilnika, ako je za isti dobilo odobrenje Agencije, uzimajući u obzir odredbe iz članka 83. stavaka 2. do 5. ovog Pravilnika.

(2) Investicijsko društvo može, ako je za to dobilo odobrenje Agencije, provoditi postupno uvođenje internog modela po različitim vrstama transakcija. Za vrijeme postupnog uvođenja internog modela, investicijsko društvo može, za potrebe izračuna izloženosti, upotrebljavati metodu tržišne vrijednosti iz članka 85. ovog Pravilnika ili standardiziranu metodu iz članka 86. do 89. ovog Pravilnika.

Uvjeti i dokumentacija za dobivanje odobrenja

Članak 91.

(1) Agencija izdaje odobrenje za primjenu internog modela za izračun izloženosti riziku druge ugovorne strane, ako investicijsko društvo ispunjava:

1. zahtjeve za izračun izloženosti u skladu sa člankom 93. ovog Pravilnika;
2. minimalne zahtjeve za EPE model iz članaka 94. do 99. ovog Pravilnika;
3. zahtjeve za validaciju modela iz članka 100. ovog Pravilnika.

(2) U svrhu dobivanja odobrenja za primjenu internog modela za izračun izloženosti riziku druge ugovorne strane, investicijsko društvo dužno je Agenciji podnijeti zahtjev i uz zahtjev priložiti sljedeće:

1. vrste transakcija za koje namjerava upotrebljavati interni model, plan postupnog uvođenja internog modela (ako investicijsko društvo namjerava postupnu primjenu modela) te opće informacije o modelu;
2. dokumentaciju o ispunjavanju zahtjeva za izračun izloženosti u skladu sa člankom 93. ovog Pravilnika;
3. dokumentaciju o ispunjavanju minimalnih zahtjeva za model koji su navedeni u člancima 94. do 99. ovog Pravilnika;
4. dokumentaciju o ispunjavanju zahtjeva za validaciju modela u skladu sa člankom 100. ovog Pravilnika.

(3) Investicijsko društvo dužno je uvjete iz stavka 1. ovog članka ispunjavati neprekidno od datuma izdavanja odobrenja Agencije za primjenu modela. Ako investicijsko društvo prestane ispunjavati uvjete iz stavka 1. ovog članka, dužno je Agenciji dostaviti vremenski plan ponovnog usklađenja s tim uvjetima ili dokazati da učinci neispunjavanja uvjeta nisu materijalni. Agencija može naložiti investicijskom društvu provođenje odgovarajućih mjera za ispravljanje nepravilnosti pri ispunjavanju navedenih uvjeta.

(4) Investicijsko društvo koje je dobilo odobrenje Agencije za upotrebu internog modela za izračun izloženosti riziku druge ugovorne strane, smije ponovno početi primjenjivati metodu tržišne vrijednosti i standardnu metodu, u slučaju ako postoje valjani razlozi i uz odobrenje Agencije.

(5) U odobrenju primjene internog modela za izračun izloženosti riziku druge ugovorne strane, Agencija će navesti vremenski plan postupnog uvođenja internog modela. Ako investicijsko društvo izmjeni vremenski plan implementacije internog modela, dužno je podnijeti zahtjev za izmjenu izdanog odobrenja.

(6) Odredbe stavaka 1. do 5. ovog članka, na odgovarajući se način primjenjuju ako interne modele za izračun izloženosti riziku druge ugovorne strane žele primjenjivati matično investicijsko društvo i njegova ovisna društva institucije sa sjedištem u državi članici, ili ako interni model žele primjenjivati investicijsko društvo i druge institucije koje su ovisne financijskom holdingu sa sjedištem u državi članici i koje na temelju odredbi Zakona zajedno podnose zahtjev za izdavanje odobrenja za primjenu internog modela za izračun izloženosti riziku druge ugovorne strane.

(7) Agencija u suradnji s nadležnim nadzornim tijelom matične države članice, izdaje odobrenje za primjenu internog modela za izračun izloženosti riziku druge ugovorne strane, investicijskom društvu sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, a koje je podnijelo zahtjev za izdavanje odobrenja zajedno sa matičnim investicijskim društvom koje ima sjedište u državi članici ili investicijskim društvom koje je ovisno financijskom holdingu sa sjedištem u državi članici, a u skladu s odredbama Zakona.

Oduzimanje odobrenja

Članak 92.

(1) Agencija oduzima odobrenje za primjenu internog modela za izračun izloženosti riziku druge ugovorne strane na pojedinačnoj ili konsolidiranoj osnovi, ako:

1. investicijsko društvo ne postupa u skladu s mjerama iz članka 91. stavka 3. ovog Pravilnika, kojima joj je naloženo ispravljanje nepravilnosti pri ispunjavanju uvjeta iz stavka 1. članka 91. ovog Pravilnika;
2. investicijsko društvo bitno odstupa od uvjeta iz članka 96. stavka 1. ovog Pravilnika.

(2) Investicijsko društvo kojem je Agencija oduzela odobrenje za primjenu internog modela za izračun izloženosti riziku druge ugovorna strane, dužno je, od datuma oduzimanja odobrenja, početi primjenjivati metodu tržišne vrijednosti iz članka 85. ovog Pravilnika ili standardiziranu metodu iz članaka 86. do 89. ovog Pravilnika, odnosno metode navedene u Poglavlju 3. Tehnike umanjavanja kreditnog rizika Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika.

Izračunavanje izloženosti

Članak 93.

(1) Investicijsko društvo dužno je izračunavati izloženost za svaki pojedini skup za netiranje. Interni model koji investicijsko društvo primjenjuje za izračun izloženosti, treba točno definirati očekivanu distribuciju promjene tržišne vrijednosti pojedinog skupa za netiranje koja proizlazi iz promjene tržišnih faktora (kamatne stope, tečaja strane valute, itd.). Izloženost za svaki pojedini skup za netiranje, računa se na svaki budući datum, uzevši u obzir pretpostavljene promjene tržišnih faktora. Za kolateralizirane transakcije, investicijsko društvo dužno je uzeti u obzir i očekivane promjene vrijednosti kolaterala.

(2) Investicijsko društvo može, u očekivane distribucije promjene tržišne vrijednosti skupa za netiranje, uključiti i kolateral koji je, u skladu s Poglavljem 3. Tehnike umanjavanja kreditnog rizika Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika, priznat kao odgovarajući, ako isti ispunjava kvalitativne i kvantitativne zahtjeve internog modela koji se odnose na kolateral.

(3) U skladu s ovom metodom:

$$\text{Izloženost} = \alpha \times \text{efektivni EPE}$$

gdje je: $\alpha = 1,4$

(4) Agencija može zahtijevati od investicijskog društva, u skladu s rizičnim profilom investicijskog društva, primjenu parametra α većeg od 1,4. Efektivni EPE se izračunava procjenom očekivane izloženosti pojedinog skupa za netiranje (E_{Et}) kao prosječne izloženosti na budući datum t , pri čemu je prosjek uzet na temelju mogućih vrijednosti tržišnih faktora na dan t . Interni model procjenjuje očekivanu izloženost (EE) za niz budućih datuma (t_1, t_2, t_3 itd.).

(5) Efektivni EE izračunava se kao:

$$\text{Efektivni } EE_t = \max(\text{efektivni } EE_{t-1}; EE_t)$$

gdje je:

tekući datum označen kao t_0 , a efektivni EE_{t_0} je jednak tekućoj izloženosti.

(6) Efektivni EPE jednak je prosjeku efektivnih EE tijekom sljedećih godinu dana. Ako sve transakcije u skupu za netiranje dospijevaju u roku kraćem od godinu dana, efektivni EPE je prosjek svih efektivnih EE u razdoblju jednakom dospelju transakcije iz skupa za netiranje s najdužim preostalim dospeljem.

(7) Efektivni EPE jednak je ponderiranom prosjeku efektivnih EE :

$$\text{Efektivni EPE} = \frac{1}{\min(1 \text{ godina ; dospijeće})} \sum_{k=1}^{\infty} \text{efektivni EE}_{t_k} \times \Delta t_k$$

gdje je:

$\Delta t_k = \Delta t_k - \Delta t_{k-1}$ razlika između budućih datuma na koje se izračunava izloženost, a primjenjuje se u slučaju ako vremenski razmaci između datuma na koje se računa buduća izloženost, nisu jednaki.

(8) Očekivanu izloženost (EE) i najveću izloženost, investicijsko društvo dužno je izračunavati na temelju distribucije koja uzima u obzir moguća odstupanja od normalne distribucije izloženosti.

(9) Iznimno od navedenog, investicijsko društvo može primjenjivati i konzervativniji izračun izloženosti.

(10) Korelacije i volatilnost faktora tržišnog rizika koji se upotrebljavaju u zajedničkim simulacijama tržišnog i kreditnog rizika, trebaju biti korigirani faktorima kreditnog rizika kako bi reflektirali potencijalno povećanje volatilnosti ili korelacije u uvjetima gospodarske recesije.

(11) Ako je skup za netiranje predmet maržnog ugovora, investicijsko društvo dužno je koristiti jednu od dolje navedenih mjera očekivane pozitivne izloženosti (EPE):

1. efektivni EPE, ne uzimajući u obzir maržni ugovor;
2. iznos maržnog praga (ako je pozitivan), u skladu s maržnim ugovorom, uvećan za faktor uvećanja koji odražava moguće povećanje izloženosti kroz maržno razdoblje rizika (*engl. margin period of risk*). Faktor uvećanja računa se na temelju očekivanog povećanja izloženosti koja proizlazi iz skupa za netiranje, počevši od tekuće izloženosti koja je jednaka nuli kroz maržno razdoblje rizika. Za skupove za netiranje koji se sastoje isključivo od repo ugovora, obratnih repo ugovora i ugovora o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, za koje se dnevno utvrđuje tržišna vrijednost i pokrivenost kolateralom, kao maržno razdoblje rizika uzima se minimalno 5 radnih dana, dok se za sve ostale skupove za netiranje primjenjuje minimalno 10 radnih dana;
3. EE izračunata primjenom modela, uz uvjet da model uzima u obzir učinke kolaterala pri procjeni EE, može se, uz prethodno odobrenje Agencije, direktno upotrijebiti u jednadžbi iz stavka 5. ovog članka.

Minimalni zahtjevi za EPE model

Upravljanje rizikom druge ugovorne strane

Članak 94.

(1) Investicijsko društvo dužno je uspostaviti organizacijsku jedinicu koja je zadužena za izradu i implementaciju sustava za upravljanje rizikom druge ugovorne strane, uključujući inicijalnu i redovitu naknadnu validaciju modela. Navedena organizacijska jedinica odgovorna je za provjeru ispravnosti ulaznih podataka modela, te izradu i analizu izvješća o rezultatima dobivenih modelom, uključujući procjenu odnosa između izloženosti riziku druge ugovorne strane te kreditnih i tržišnih limita. Navedena organizacijska jedinica mora biti neovisna od organizacijske jedinice odgovorne za ugovaranje transakcija iz kojih proizlazi izloženost, mora biti opremljena stručnim kadrovima, te direktno izvještavati viši menadžment investicijskog društva. Poslovanje ove organizacijske jedinice

mora biti uključeno u svakodnevni proces upravljanja kreditnim rizikom investicijskog društva kao i proces planiranja, praćenja i kontrole izloženosti investicijskog društva kreditnom i ostalim rizicima.

(2) Investicijsko društvo dužno je uspostaviti interne akte kojima će se definirati procesi identificiranja, mjerenja, upravljanja i izvještavanja o izloženosti riziku druge ugovorne strane. Navedenim internim aktima, investicijsko društvo dužno je uzeti u obzir tržišni, pravni, operativni te rizik likvidnosti, koji mogu biti povezani s rizikom druge ugovorne strane te utjecati na povećanje izloženosti investicijskog društva tom riziku. Prije ugovaranja transakcija, investicijsko društvo mora procijeniti kreditnu sposobnost druge ugovorne strane te uzet u obzir rizik namire. Investicijsko društvo je dužno upravljati kreditnim rizikom na razini svake pojedine druge ugovorne strane (uzimajući u obzir ukupnu izloženost riziku druge ugovorne strane i ostale izloženosti kreditnom riziku).

(3) Uprava i viši menadžment investicijskog društva moraju biti aktivno uključeni u proces kontrole izloženosti investicijskog društva riziku druge ugovorne strane. Viši menadžment mora biti upoznat s ograničenjima i pretpostavkama modela, te njihovim utjecajem na pouzdanost rezultata modela, mora uzeti u obzir nesigurnost tržišnog okruženja i operativni rizik, te mora biti upoznat s njihovim utjecajem na postavke modela.

(4) Izvještaji o izloženosti investicijskog društva riziku druge ugovorne strane, dnevno se dostavljaju upravi investicijskog društva i višem menadžmentu koji su odgovorni za održavanje izloženosti investicijskog društva prema pojedinoj drugoj ugovornoj strani, odnosno ukupne izloženosti investicijskog društva riziku druge ugovorne strane u granicama propisanih limita i rizičnog profila investicijskog društva.

(5) Sustav upravljanja rizikom druge ugovorne strane mora biti povezan s internim kreditnim i tržišnim limitima investicijskog društva. Navedeni limiti moraju biti povezani s modelom mjerenja izloženosti na trajno dosljedan način koji je razumljiv višem menadžmentu i djelatnicima investicijskog društva koji su odgovorni za otvaranje/upravljanje pozicijama.

(6) Sustav mjerenja izloženost investicijskog društva riziku druge ugovorne strane treba obuhvaćati mjerenje dnevne i unutardnevne iskorištenosti kreditnih linija. Investicijsko društvo dužno je mjeriti tekuću izloženost u bruto i neto iznosu, odnosno s i bez kolaterala. Na razini pojedinog portfelja te na razini pojedine druge ugovorne strane, investicijsko društvo dužno je izračunavati i pratiti najvišu izloženost (*engl. peak exposure*) ili potencijalnu buduću izloženost (PFE) u intervalima pouzdanosti odabranim od strane samog investicijskog društva. Investicijsko društvo dužno je voditi računa o velikim pozicijama te o koncentraciji pozicija.

(7) Investicijsko društvo dužno je provoditi stres testiranje, kao dodatak analizi izloženosti riziku druge ugovorne strane. Rezultati stres testiranja moraju se redovito prezentirati višem menadžmentu, te se isti trebaju implementirati u interne akte koji se odnose na proces upravljanja rizikom druge ugovorne strane i limite koje uspostavlja viši menadžment i uprava investicijskog društva. Ako stres testiranje pokaže posebnu osjetljivost na određenu kombinaciju okolnosti, investicijsko društvo dužno je poduzeti hitne korake za primjereno upravljanje rizikom druge ugovorne strane.

Dokumentiranost i kontrola rizika druge ugovorne strane

Članak 95.

(1) Investicijsko društvo dužno je dokumentirati sustav upravljanja rizikom druge ugovorne strane, uključujući i objašnjenje empirijskih tehnika korištenih u modelu za mjerenje izloženosti riziku druge ugovorne strane. Propisane interne akte i postupke koji se odnose na proces upravljanja rizikom druge ugovorne strane, investicijsko društvo dužno je dosljedno primjenjivati.

(2) Unutarnja revizija investicijskog društva dužna je provoditi redovitu neovisnu provjeru održivosti sustava za upravljanje rizikom druge ugovorne strane, što uključuje i reviziju organizacijske jedinice odgovorne za izradu i implementiranje sustava za upravljanje rizikom druge ugovorne strane kao i organizacijsku jedinicu koja je odgovorna za kontrolu izloženosti riziku druge ugovorne strane. Revizija cjelokupnog procesa upravljanja rizikom druge ugovorne strane treba minimalno obuhvaćati:

1. primjerenost dokumentacije koja se odnosi na sustav upravljanja rizikom druge ugovorne strane;
2. organizaciju poslovne jedinice investicijskog društva koja je odgovorna za kontrolu rizika druge ugovorne strane;
3. uključivanje mjera rizika druge ugovorne strane u svakodnevno upravljanje rizicima;
4. proces odobravanja modela za mjerenje rizika i sustave vrednovanja koje upotrebljavaju djelatnici investicijskog društva koji ugovaraju transakcije iz kojih proizlazi izloženost te djelatnici koji provode knjigovodstvenu evidenciju ugovorenih transakcija (*engl. front and back office*);
5. validaciju svake značajne promjene u procesu mjerenja rizika druge ugovorne strane;
6. razinu rizika druge ugovorne strane obuhvaćenu modelom mjerenja izloženosti riziku druge ugovorne strane;
7. cjelovitost sustava izvještavanja menadžmenta;
8. točnost i cjelovitost podataka koji se odnose na rizik druge ugovorne strane;
9. provjeru dosljednosti, pravovremenosti i pouzdanosti izvora podataka na kojima se temelje interni modeli, uključujući neovisnost izvora takvih podataka;
10. točnost i prikladnost pretpostavki koje se odnose na volatilnost i korelacije;
11. točnost vrednovanja i izračuna pretvorbe rizika, i
12. provjeru održivosti modela učestalim provođenjem programa retroaktivnog testiranja.

Test upotrebljivosti

Članak 96.

(1) Distribucija izloženosti dobivena internim modelom koji se koristi za izračun efektivnog EPE, treba biti uključena u svakodnevni proces upravljanja rizikom druge ugovorne strane. Rezultati internog modela trebaju imati bitnu ulogu pri upravljanju rizikom druge ugovorne strane, internom raspoređivanju kapitala i upravljanju investicijskim društvom.

(2) Investicijsko društvo dužno je voditi evidenciju upotrebe internih modela kojima se određuje distribucija izloženosti riziku druge ugovorne strane. Na taj način investicijsko društvo dokazuje da je, najmanje jednu godinu prije dobivanja odobrenja od strane Agencije, upotrebljavalo interni model za izračun distribucija izloženosti na kojima se temelji izračun EPE koji ispunjava minimalne zahtjeve navedene ovim Poglavljem .

(3) Interni model koji se upotrebljava za određivanje distribucije izloženosti riziku druge ugovorne strane, treba biti dio sustava upravljanja rizikom druge ugovorne strane koji uključuje identificiranje, mjerenje, upravljanje, odobravanje i izvještavanje o izloženosti riziku druge ugovorne strane. Sustav upravljanja rizikom druge ugovorne strane uključuje mjerenje iskorištenosti kreditnih linija (agregiranje izloženosti riziku druge ugovorne strane s ostalim kreditnim izloženostima) i interno raspoređivanje kapitala. Uz izračun EPE, investicijsko društvo dužno je mjeriti i upravljati tekućim izloženostima, ako je moguće i na bruto i na neto osnovi. Test upotrebljivosti se smatra zadovoljavajućim ako investicijsko društvo upotrebljava i druge mjere rizika druge ugovorne strane (najviša izloženosti ili PFE), koje se temelje na distribuciji izloženosti, dobivenoj internim modelom koji se koristi za izračun EPE.

(4) Ako je potrebno, investicijsko društvo dužno je uspostaviti sustav za dnevnu procjenu EE, osim ako ne dokaže da izračun njegove izloženosti riziku druge ugovorne strane može utvrđivati EE i u većim vremenskim intervalima. Investicijsko društvo dužno je izračunavati EE u vremenskom

razdoblju koji adekvatno odražava vremensku strukturu budućih novčanih tokova i dospijeća transakcija, i to na način koji je usklađen s materijalnim značajem i strukturom izloženosti.

(5) Investicijsko društvo dužno je mjeriti, pratiti i kontrolirati izloženost tijekom razdoblja trajanja svih transakcija u skupu za netiranje (ne samo tijekom razdoblja od jedne godine) te uspostaviti postupke za utvrđivanje i kontrolu rizika druge ugovorne strane, u slučajevima gdje je izloženost dulja od jedne godine. Očekivano povećanje izloženosti treba biti implementirano u model internog kapitala investicijskog društva.

Stres testiranje

Članak 97.

(1) Investicijsko društvo dužno je uspostaviti postupke za stres testiranje za potrebe procjene adekvatnosti kapitala za pokriće izloženosti riziku druge ugovorne strane. Dobiveni rezultati moraju biti usporedivi s EPE, te ih investicijsko društvo treba uzeti u obzir u procesu procjene i održavanja internog kapitala na odgovarajućoj razini. Stres testiranje treba obuhvatiti i prepoznavanje mogućih događaja ili budućih promjena ekonomskih uvjeta koji mogu imati nepovoljne učinke na kreditnu izloženost investicijskog društva, kao i na njegovu sposobnost da se prilagodi takvim promjenama.

(2) Investicijsko društvo dužno je provoditi stres testiranje svojih izloženosti riziku druge ugovorne strane, uključujući istovremeno testiranje faktora tržišnog i kreditnog rizika. Stres testiranje rizika druge ugovorne strane treba obuhvatiti rizik koncentracije (prema pojedinoj drugoj ugovornoj strani i grupama ugovornih strana), rizik korelacije između tržišnog i kreditnog rizika, rizik da bi zatvaranje pozicije druge ugovorne strane moglo prouzročiti značajna kretanja na tržištu, te učinke takvih značajnih kretanja na tržištu na poziciju investicijskog društva. Takve nepovoljne učinke investicijsko društvo dužno je uključiti u procjenu rizika druge ugovorne strane.

Tretman korelacijskog rizika

Članak 98.

(1) Investicijsko društvo dužno je na adekvatan način uzeti u obzir izloženosti iz kojih proizlazi značajna razina općeg korelacijskog rizika. Pored toga, investicijsko društvo dužno je uspostaviti postupke za identificiranje, praćenje i kontrolu specifičnog korelacijskog rizika, koji se primjenjuju od datuma ugovaranja transakcije te tijekom razdoblja njenog trajanja.

(2) Interni model treba uvjete i odredbe pojedine transakcije odražavati pravovremeno, cjelovito i na konzervativan način. Spomenuti uvjeti trebaju barem obuhvaćati zamišljeni iznos ugovora, dospijeće, referentnu imovinu, maržne ugovore i ugovore o netiranju. Uvjete i odredbe po svakoj pojedinoj transakciji, neovisna organizacijska jedinica unosi u bazu podataka koja se mora kontinuirano revidirati.

Kako bi ugovor o netiranju bio priznat, mora imati stručno pravno mišljenje radi potvrde pravne izvršivosti netiranja. Prijenos uvjeta i odredbi svake pojedine transakcije u model, također je predmet unutarnje revizije investicijskog društva. Između modela i baze podataka moraju biti uspostavljeni formalni procesi usklađivanja radi trajne provjere da li se uvjeti i odredbe pojedine transakcije pravilno ili barem konzervativno odražavaju na izračun EPE.

Cjelovitost procesa modeliranja

Članak 99.

(1) Interni model treba upotrebljavati tekuće tržišne podatke za izračun tekućih izloženosti. Pri upotrebi povijesnih podataka za procjenu volatilnosti i korelacije, investicijsko društvo dužno je upotrebljavati podatke za barem tri protekle godine, te ih ažurirati jednom tromjesečno ili češće, ako tržišni uvjeti dopuštaju. Ulazni podaci modela trebaju obuhvaćati cijeli spektar ekonomskih uvjeta, relevantnih za izračun izloženosti investicijskog društva riziku druge ugovorne strane. Neovisna organizacijska jedinica investicijskog društva provjerava cijene dobivene od organizacijske jedinice koja je odgovorna za otvaranje/upravljanje pozicijama. Podaci se pribavljaju neovisno od poslovnih linija, pravovremeno se i na odgovarajući način unose u model, te se ih se održava u bazi koja se formalno i kontinuirano revidira od strane unutarnje revizije investicijskog društva. Investicijsko društvo dužno je uspostaviti postupke za provjeru kvalitete ulaznih podataka, putem kojih se iz podataka odstranjuju krivi podaci i/ili anomalije. Ako se model temelji na zamjenskim vrijednostima tržišnih podataka, što uključuje nove proizvode za koje možda nisu dostupni povijesni podaci za prethodne tri godine, investicijsko društvo dužno je internim aktima propisati primjerene zamjenske vrijednosti, te je dužno empirijski dokazati da zamjenska vrijednost predstavlja konzervativnu procjenu odnosnog rizika u nepovoljnim tržišnim uvjetima. Ako model obuhvaća učinke kolaterala na promjenu tržišne vrijednosti skupa za netiranje, investicijsko društvo dužno je upotrijebiti odgovarajuće povijesne podatke za modeliranje volatilnosti kolaterala.

(2) Interni model mora biti predmet postupka validacije, koji mora biti jasno propisan internim aktima investicijskog društva. Postupak validacije treba odrediti vrstu testiranja koje je potrebno da bi se osigurala cjelovitost modela te utvrditi uvjete pod kojima dolazi do kršenja pretpostavki modela, što može dovesti do podcjenjivanja vrijednosti EPE. Postupak validacije treba uključivati i pregled sveobuhvatnosti modela.

(3) Investicijsko društvo dužno je pratiti određene rizike te uspostaviti postupke za prilagođavanje vlastitih procjena EPE kad ti rizici postanu značajni, što podrazumijeva sljedeće:

1. investicijsko društvo dužno je identificirati i upravljati specifičnim korelacijskim rizikom;
2. za izloženosti s rastućim rizičnim profilom nakon godine dana, investicijsko društvo dužno je, na redovitoj osnovi uspoređivati EPE tijekom jedne godine s procjenom EPE tijekom trajanja razdoblja izloženosti; i
3. za izloženosti s preostalim dospijućem kraćim od jedne godine, investicijsko društvo dužno je redovito uspoređivati trošak zamjene (tekuću izloženost) i realizirani profil izloženosti, i/ili pohranjivati podatke koji dopuštaju takvu usporedbu.

(4) Investicijsko društvo dužno je uspostaviti postupke koji će, prije uključivanja transakcije u skup za netiranje, omogućiti provjeru je li transakcija obuhvaćena pravno provedivim sporazumom o netiranju koji ispunjava uvjete navedene u člancima 101. do 106. ovog Pravilnika.

(5) Ako investicijsko društvo upotrebljava kolateral za potrebe umanjavanja izloženosti riziku druge ugovorne strane, dužno je uspostaviti interne postupke koji će prije priznavanja učinaka kolaterala, omogućiti provjeru udovoljava li kolateral standardima pravne sigurnosti, u skladu s odredbama Poglavlja 3. Tehnike umanjavanja kreditnog rizika Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika.

Zahtjevi za validaciju modela

Članak 100.

(1) Interni model za izračun izloženosti riziku druge ugovorne strane mora na adekvatan način ispunjavati sljedeće uvjete:

1. kvalitativne zahtjeve za validaciju modela, navedene u članku 73. ovog Pravilnika;
2. kamatne stope, tečajevi valuta, cijene vlasničkih instrumenata, robe i ostali faktori tržišnog rizika moraju se predvidjeti za dugo vremensko razdoblje za potrebe izračuna izloženosti riziku druge

ugovorne strane. Učinkovitost modela za predviđanje faktora tržišnog rizika validira se tijekom duljeg vremenskog razdoblja;

3. modeli za određivanje cijena koji se koriste za izračun izloženosti riziku druge ugovorne strane za određeni scenarij potencijalnih budućih šokova, vezanih uz faktore tržišnog rizika, testiraju se kao dio procesa validacije modela. Modeli za određivanje cijene opcija trebaju uzeti u obzir nelinearnost vrijednosti opcija, vezano uz faktore tržišnog rizika;
4. interni model mora uzeti u obzir informacije koje su karakteristične za pojedinu transakciju kako bi se agregirale izloženosti na razini skupa za netiranje. Investicijsko društvo dužno je provjeravati jesu li transakcije pripisane odgovarajućem skupu za netiranje unutar modela;
5. interni model mora obuhvatiti i informacije koje su karakteristične za pojedinu transakciju kako bi obuhvatio maržne učinke, pri čemu treba uzeti u obzir i tekući maržni iznos i maržni iznos koji će biti razmijenjen između ugovornih strana u budućnosti. Model treba uzeti u obzir vrstu maržnog ugovora (unilateralni ili bilateralni), učestalost maržnog poziva na uplatu, maržno razdoblje rizika, najniži prag nepokrivene izloženosti koji je investicijsko društvo voljno prihvatiti, te najniži maržni iznos koji će se prenijeti između ugovornih strana. Interni model treba prikazivati promjene tržišne vrijednosti danog kolaterala ili primjenjivati pravila navedena u Poglavlju 3. Tehnike umanjavanja kreditnog rizika Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika;
6. statični, povijesni program retroaktivnog testiranja reprezentativnih portfelja druge ugovorne strane treba biti sastavni dio procesa validacije modela. Investicijsko društvo dužno je u redovitim vremenskim razmacima provoditi program retroaktivnog testiranja na većem broju reprezentativnih portfelja druge ugovorne strane (stvarnih ili zamišljenih). Ti reprezentativni portfelji odabiru se na temelju njihove osjetljivosti na značajne faktore rizika i korelacije kojima je investicijsko društvo izloženo.

(2) Ako program retroaktivnog testiranja ukazuje da model nije dovoljno točan, Agencija može investicijskom društvu naložiti poduzimanje odgovarajućih mjera u svrhu poboljšanja modela u kratkom roku. U navedenom slučaju, Agencija može zahtijevati od investicijskog društva i povećanje kapitala u skladu sa Zakonom.

Ugovori o novaciji i drugi ugovori o netiranju

Članak 101.

(1) Za potrebe članka 101. do 106. ovog Pravilnika, pojam "druga ugovorna strana" predstavlja bilo koju osobu (uključujući i fizičku osobu) koja je ovlaštena sklopiti ugovor o netiranju, a pojam "ugovor o netiranju između različitih kategorija proizvoda" (*engl. contractual cross product netting agreement*) predstavlja pisani dvostrani ugovor između investicijskog društva i druge ugovorne strane, iz kojeg proizlazi jedinstvena pravna obveza koja obuhvaća sve uključene dvostrane ugovore o netiranju i transakcije koji se odnose na različite kategorije proizvoda. Ugovor o netiranju između različitih kategorija proizvoda obuhvaća isključivo ugovore o netiranju, ugovorene na bilateralnoj osnovi.

(2) Za potrebe ugovora o netiranju između različitih kategorija proizvoda, sljedeći proizvodi će se smatrati različitim kategorijama proizvoda:

1. repo ugovori, obratni repo ugovori, ugovori o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane,
2. maržne transakcije, i
3. neuvršteni izvedeni instrumenti.

Članak 102.

Kao čimbenici umanjavanja kreditnog rizika priznaju se sljedeće vrste ugovora o netiranju:

1. dvostrani ugovori o novaciji između investicijskog društva i druge ugovorne strane, na temelju kojih se međusobna potraživanja i obveze automatski prebijaju, tako da navedena novacija utvrđuje jedinstveni neto iznos svaki put kada se novacija primijeni, stvarajući tako pravno obvezujućí, jedinstveni novi ugovor koji poništava prethodne ugovore;
2. ostali dvostrani ugovori o netiranju između investicijskog društva i druge ugovorne strane;
3. ugovori o netiranju između različitih kategorija proizvoda za investicijska društva koja su dobila prethodnu suglasnost Agencije za primjenu internog modela iz članka 90. do 101. ovog Pravilnika, za transakcije koje se tretiraju u skladu s internim modelom. Za potrebe izračuna kapitalnih zahtjeva, netiranje transakcija između članica unutar grupe ne priznaje se kao čimbenik umanjenja kreditnog rizika.

Članak 103.

(1) Agencija će priznati ugovor o netiranju kao čimbenik koji umanjuje rizik druge ugovorne strane, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

1. ugovor o netiranju investicijskog društva s drugom ugovornom stranom čini jedinstvenu pravnu obvezu i obuhvaća sve uključene transakcije, na način da, u slučaju da druga ugovorna strana ne izvrši ugovor zbog neispunjenja obveza, stečaja, likvidacije ili sličnih okolnosti, investicijsko društvo prima potraživanja (pozitivnu tržišnu vrijednost) ili plaća obveze (negativnu tržišnu vrijednost) samo u iznosu neto zbroja tržišnih vrijednosti uključenih pojedinačnih transakcija;
2. investicijsko društvo dužno je posjedovati pismena i obrazložena nezavisna pravna mišljenja o činjenici da, u slučaju pravnog prigovora, nadležni sudovi i upravna tijela mogu ustanoviti jesu li potraživanja i obveze investicijskog društva ograničene na neto iznos, na način opisan u stavku 1. točki 1. ovog članka. Navedeno pravno mišljenje mora se temeljiti na:
 - zakonu kojem podliježe druga ugovorna strana, kao i zakonu kojem podliježe podružnica, ako je uključena podružnica društva iz treće države,
 - zakonu koji se odnosi na uključene pojedinačne transakcije, i
 - zakonu koji se odnosi na bilo koji ugovor nužan za provođenje ugovora o netiranju;
3. investicijsko društvo dužno je uspostaviti kontrolne postupke kako bi osiguralo kontinuirano revidiranje pravne valjanosti ugovora o netiranju, u svjetlu mogućih promjena odgovarajućih zakona;
4. ugovor o netiranju i pripadajuća dokumentacija moraju biti u pisanom obliku;
5. investicijsko društvo dužno je učinke netiranja transakcija uključiti u proces mjerenja ukupne izloženosti kreditnom riziku druge ugovorne strane i na toj osnovi dužno je upravljati rizikom druge ugovorne strane;
6. kreditni rizik pojedine druge ugovorne strane se kumulira kako bi se uspostavila jedinstvena pravna izloženost između transakcija. Investicijsko društvo će navedenu kumulaciju uključiti u proces određivanja kreditnih limita i izračun internog kapitala.

(2) Agencija može zatražiti dokaz, ako je potrebno, i savjetovati se sa stranim mjerodavnim tijelima, o tome je li ugovor o netiranju pravno valjan, na temelju svih relevantnih zakona. Ako se navedena pravna valjanost ne dokaže, ugovor o netiranju neće biti priznat kao čimbenik umanjenja rizika druge ugovorne strane ni za jednu ugovornu stranu. Agencija može prihvatiti obrazloženo nezavisno pravno mišljenje za svaku pojedinu vrstu ugovora o netiranju.

(3) Ni jedan ugovor koji sadrži odredbu kojom se ugovornoj strani koja ispunjava obveze dopušta izvršenje ograničenih isplata ili neplaćanje prema drugoj ugovornoj strani koja nije ispunila obveze, čak i ako je ugovorna strana koja nije ispunila obveze neto kreditor (klauzula "walkaway"), ne smatra se čimbenikom umanjenja rizika druge ugovorne strane.

Članak 104.

Pored navedenih, ugovori o netiranju između različitih kategorija proizvoda moraju ispunjavati i sljedeće uvjete:

1. neto iznos iz članka 103. stavka 1. točke 1. ovog Pravilnika, jednak je neto zbroju pozitivnih i negativnih vrijednosti svakog pojedinog uključenog dvostranog ugovora o netiranju, te pozitivnih i negativnih tržišnih vrijednosti pojedinih transakcija (*engl. cross-product net amount*);
2. pismena i obrazložena nezavisna pravna mišljenja iz članka 103. stavka 1. točke 2. ovog Pravilnika, obuhvaćaju valjanost i ovršnost cjelokupnog ugovora o netiranju između različitih kategorija proizvoda, ovisno o uvjetima navedenog ugovora, kao i analizu utjecaja istog na značajne odredbe pojedinog uključenog dvostranog ugovora o netiranju. Nezavisno pravno mišljenje priznaje Republika Hrvatska, za investicijska društva koje su u Republici Hrvatskoj dobile odobrenje za rad, ili pravni memorandum koji obuhvaća sva značajna pitanja povezana s ugovorom o netiranju;
3. investicijsko društvo ima uspostavljene kontrolne postupke iz članka 103. stavka 1. točke 3. ovog Pravilnika, kako bi potvrdilo da je svaka transakcija koja je uključena u skup za netiranje, obuhvaćena pravnim mišljenjem;
4. investicijsko društvo posluje u skladu sa zahtjevima za priznavanje dvostranih ugovora o netiranju i u skladu s Poglavljem 3. Tehnike umanjivanja kreditnog rizika Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika, uzimajući u obzir svaki pojedini uključeni dvostrani ugovor o netiranju i svaku pojedinu uključenu transakciju.

Članak 105.

(1) Za potrebe standardizirane metode iz članka 86. do 89. ovog Pravilnika, i internog modela iz članka 90. do 101. ovog Pravilnika, netiranje se priznaje u skladu s odredbama tih članaka.

(2) Za potrebe metode originalne izloženosti iz članka 84. ovog Pravilnika, i metode tržišne vrijednosti iz članka 85. ovog Pravilnika, netiranje se priznaje u skladu sa člankom 106. ovog Pravilnika.

Članak 106.

(1) Za potrebe metode originalne izloženosti iz članka 84. ovog Pravilnika, investicijsko društvo može izračunati zamišljenu vrijednost glavnice primjenom neto iznosa utvrđenih ugovorom o novaciji, pri čemu je dužno primijeniti postotke iz Tablice 9. iz članka 84. ovog Pravilnika.

(2) Jedinstveni neto iznosi utvrđeni ugovorima o novaciji mogu se ponderirati, pri čemu investicijsko društvo može, za potrebe metode tržišne vrijednosti iz članka 85. ovog Pravilnika, tekući trošak zamjene i zamišljenu vrijednost glavnice izračunati primjenom neto iznosa, utvrđenih ugovorom o novaciji.

(3) Za potrebe metode tržišne vrijednosti iz članka 85. ovog Pravilnika:

1. investicijsko društvo može tekući trošak zamjene za ugovore obuhvaćene ugovorom o netiranju izračunati na osnovi hipotetičnog neto troška zamjene koji rezultira iz ugovora. Ako iz netiranja proizlazi neto obveza za investicijsko društvo koja izračunava neto trošak zamjene, tekući trošak zamjene je jednak nuli;
2. investicijsko društvo može vrijednost potencijalne izloženosti kreditnom riziku za sve ugovore obuhvaćene ugovorom o netiranju, umanjiti prema sljedećoj jednadžbi:

$$PCE_{red} = 0,4 \times PCE_{gross} + 0,6 \times NGR \times PCE_{gross}$$

gdje je:

PCERed - umanjena vrijednost potencijalne izloženosti kreditnom riziku za sve ugovore s drugom ugovornom stranom, obuhvaćene pravno valjanim dvostranim ugovorom o netiranju;

PCEGross - zbroj vrijednosti potencijalnih izloženosti kreditnom riziku za sve ugovore s drugom ugovornom stranom, obuhvaćene pravno valjanim dvostranim ugovorom o netiranju, a koji se izračunavaju množenjem njihovih zamišljenih vrijednosti glavnica s postocima navedenim u Tablici 10. iz članka 85. ovog Pravilnika;

NGR (*engl. net-to-gross ratio*) - kvocijent neto vrijednosti troška zamjene za sve ugovore obuhvaćene pravno valjanim dvostranim ugovorom o netiranju s drugom ugovornom stranom (brojnik) i bruto vrijednosti troška zamjene za sve ugovore obuhvaćene pravno valjanim dvostranim ugovorom o netiranju s tom ugovornom stranom (nazivnik).

(4) Za potrebe izračuna potencijalne izloženosti kreditnom riziku prema jednadžbi iz stavka 3. ovog članka, investicijsko društvo može potpuno usklađene ugovore obuhvaćene ugovorom o netiranju uzeti u obzir kao jedinstveni ugovor sa zamišljenom vrijednosti glavnice jednakom neto primicima. Potpuno usklađenim ugovorima smatraju se valutni "forward" ugovori ili slični ugovori u kojima je zamišljeni iznos glavnice jednak novčanim tokovima, ako novčani tokovi dospijevaju na isti dan valute i ako su u cijelosti ili djelomično nominirani u istoj valuti.

(5) Za potrebe metode originalne izloženosti iz članka 84. ovog Pravilnika:

1. investicijsko društvo može potpuno usklađene ugovore obuhvaćene ugovorom o netiranju, uzeti u obzir kao jedinstveni ugovor sa zamišljenim iznosom glavnice jednakim neto primicima, pri čemu se navedeni zamišljeni iznosi glavnice množe s postocima iz Tablice 9. iz članka 84. ovog Pravilnika;
2. kod svih drugih ugovora obuhvaćenih ugovorom o netiranju, a koji nisu potpuno usklađeni, investicijsko društvo može postotke koji se primjenjuju umanjiti u skladu sa sljedećom tablicom:

Tablica 13.

Originalni rok dospijeća	Ugovori koji se odnose na kamatne stope	Ugovori koji se odnose na valute
1 godina ili manje	0,35%	1,50%
preko 1 godine, ali ne duže od dvije godine	0,75%	3,75%
dodatak za svaku sljedeću godinu	0,75%	2,25%

Poglavlje 9.

Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za rizik prekoračenja dopuštenih izloženosti

Članak 107.

(1) Investicijsko društvo dužno je, u skladu s odredbama Zakona, pratiti i kontrolirati izloženost prema jednoj osobi ili grupi povezanih osoba, a koja je proizašla iz pozicija knjige trgovanja u skladu s ovim Poglavljem.

(2) Izloženosti prema jednoj osobi koje proizlaze iz knjige trgovanja izračunavaju se zbrajanjem sljedećih stavki:

1. višak duge pozicije investicijskog društva nad njegovom kratkom pozicijom, za sve financijske instrumente koje je izdala osoba za koju se izračunava izloženost (neto pozicija u pojedinom financijskom instrumentu izračunava se u skladu s metodama navedenim u Poglavlju 3. Izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike Glave II. Tržišni rizici ovog Pravilnika);
2. u slučaju provedbe ponude odnosno prodaje dužničkih ili vlasničkih instrumenata, neto izloženost investicijskog društva (izračunata oduzimanjem onih pozicija koje su na temelju formalnih ugovora upisane ili su pod supokroviteljstvom trećih osoba) umanjena je za faktore umanjenja navedene u Tablici 4. iz članka 43. ovog Pravilnika. Investicijsko društvo dužno je uspostaviti sustav praćenja i kontrole izloženosti pri provedbi ponude, odnosno prodaje dužničkih ili vlasničkih instrumenata, u razdoblju između preuzimanja obveze i radnoga dana 1, vodeći računa o prirodi rizika koji nastaju na navedenim tržištima;
3. izloženosti koje proizlaze iz transakcija i ugovora navedenih u Poglavlju 8. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za rizik namire i rizik druge ugovorne strane Glave II. Tržišni rizici ovog Pravilnika, prema osobi za koju se izračunava izloženost, a koje su izračunate na način propisan u istom Poglavlju, bez primjene pondera kreditnog rizika.

(3) Za potrebe stavka 2. točke 3. ovog članka, investicijsko društvo ne smije, pri izračunu izloženosti, primjenjivati odredbe Poglavlja 2. IRB pristup Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika.

(4) Izloženost prema grupi povezanih osoba koja proizlazi iz pozicija knjige trgovanja, jednaka je zbroju izloženosti prema pojedinim osobama u grupi, izračunatih u skladu sa stavkom 2. ovog članka.

(5) Investicijsko društvo može prekoračiti najveću dopuštenu izloženost, ako su istodobno ispunjeni sljedeći uvjeti:

1. izloženost prema određenoj osobi ili grupi povezanih osoba, a koja proizlazi iz knjige pozicija kojima se ne trguje, ne prelazi ograničenja propisana Zakonom, odnosno prekoračenje, ako postoji, proizlazi isključivo i u cijelosti iz pozicija knjige trgovanja;
2. investicijsko društvo ispunjava dodatni kapitalni zahtjev za svako prekoračenje dopuštenih izloženosti.

(6) Dodatni kapitalni zahtjev za prekoračenje iz stavka 5. točke 2. ovog članka izračunava se za one pozicije iz knjige trgovanja investicijskog društva koje čine ukupnu izloženost prema određenoj osobi ili grupi povezanih osoba, a koje nose najveći stupanj specifičnog rizika u skladu s Poglavljem 3. Izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike i/ili Poglavljem 8. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za rizik namire i rizik druge ugovorne strane ove Glave, čiji je zbroj jednak iznosu prekoračenja navedenog u stavku 5. točke 1. ovog članka.

(7) Kada prekoračenje, definirano u skladu sa stavkom 6. ovog članka, ne traje dulje od 10 dana od dana pojave prekoračenja, investicijsko društvo izračunava kapitalni zahtjev u iznosu od 200% tog prekoračenja.

(8) Ako je od dana prekoračenja proteklo više od 10 dana, pozicije koje čine prekoračenje (odabrane u skladu s navedenim kriterijima) razvrstavaju se u odgovarajuće retke u stupcu 1. iz Tablice 14, prema rastućem stupnju specifičnog rizika (u skladu s Poglavljem 3. Izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike i/ili Poglavljem 8. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za rizik namire i rizik druge ugovorne strane ove Glave). Investicijsko društvo tada izračunava dodatni kapitalni zahtjev kao umnožak zbroja kapitalnih zahtjeva za specifični rizik (u skladu s Poglavljem 3. Izračunavanje kapitalnih zahtjeva za pozicijske rizike i/ili Poglavljem 8. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za rizik namire i rizik druge ugovorne strane ove Glave) za te stavke i odgovarajućeg faktora iz stupca 2. u Tablici 14.

Tablica 14.

Prekoračenje ograničenja izloženosti (iskazano u % kapitala)	Faktori
do 40 %	200 %
od 40 % do 60 %	300 %
od 60 % do 80 %	400 %
od 80 % do 100 %	500 %
od 100 % do 250 %	600 %
iznad 250 %	900 %

(9) Izloženosti ne uključuju:

1. u slučaju deviznih transakcija, izloženosti nastale u redovnom tijeku namire u roku 48 sati nakon plaćanja ili
2. u slučaju transakcija za kupnju ili prodaju vrijednosnih papira, izloženosti nastale u redovnom tijeku namire, u roku pet radnih dana nakon plaćanja ili isporuke vrijednosnih papira, ovisno o tomu što je ranije.

GLAVA III.

OPERATIVNI RIZIK

Poglavlje 1.

Opće odredbe

Opći pojmovi

Članak 108.

(1) **Sustav upravljanja operativnim rizicima** podrazumijeva skup pravila, procesa, struktura i resursa angažiranih na identifikaciji, praćenju, kontroli, prevenciji i ublažavanju izloženosti operativnim rizicima. Uključuje također i sustav mjerenja operativnih rizika.

(2) **Sustav mjerenja operativnih rizika** podrazumijeva skup pravila, procesa i kontrole za prikupljanje, tretiranje, elaboriranje i čuvanje podataka o operativnim rizicima i za utvrđivanje kapitalnog zahtjeva za operativni rizik.

Relevantni pokazatelj

Članak 109.

(1) Relevantni pokazatelj računa se kao zbroj sljedećih elemenata sa svojim pozitivnim ili negativnim predznakom:

1. neto kamatni prihod,
2. neto prihod od provizija i naknada,
3. prihodi od vlasničkih financijskih instrumenata osim prihoda od ulaganja u zajedničke pothvate, pridružena društva i podružnice,

4. dobit (gubitak) od aktivnosti trgovanja u kategoriji financijske imovine/obveza koja se vrednuje po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka,
5. realizirani dobiti (gubici) u kategoriji financijske imovine/obveza koja se ne vrednuje po fer vrijednosti u računu dobiti i gubitka,
6. dobiti (gubici) koji su proizašli iz transakcija zaštite,
7. neto tečajne razlike,
8. ostali operativni prihodi,
9. troškovi izdvajanja poslovanja ako je pružatelj usluga matično ili ovisno društvo investicijskog društva, ili ovisno društvo investicijskom društvu matičnog društva.

(2) Sljedeće stavke investicijsko društvo neće uključivati u izračun relevantnog pokazatelja:

1. izvanredni prihodi,
2. prihodi po osnovi ugovora o osiguranju,
3. realizirani dobiti (gubici) u kategoriji financijske imovine/obveza koja se drži do dospijeca (pozicije iz knjige pozicija kojima se ne trguje).

(3) Relevantni pokazatelj računa se na osnovi revidiranih podataka za dvanaestomjesečno razdoblje koje završava na kraju poslovne godine.

(4) Kad za izračun relevantnog pokazatelja nisu dostupni revidirani podaci, mogu se koristiti nerevidirani podaci.

Poglavlje 2.

Jednostavni pristup

Članak 110.

(1) Prema jednostavnom pristupu, kapitalni zahtjev za operativni rizik je 15% trogodišnjeg prosjeka relevantnih pokazatelja.

(2) Ako je bilo koji od tri posljednja relevantna pokazatelja negativan ili jednak nuli, neće se uključiti u izračun trogodišnjeg prosjeka relevantnog pokazatelja te se trogodišnji prosjek relevantnog pokazatelja računa na način da se zbroj pozitivnih relevantnih pokazatelja podijeli s brojem pozitivnih relevantnih pokazatelja.

Poglavlje 3.

Standardizirani pristup

Metodologija izračuna kapitalnog zahtjeva prema standardiziranom pristupu

Članak 111.

(1) Prema standardiziranom pristupu, kapitalni zahtjev za operativni rizik je trogodišnji prosjek rizikom ponderiranog relevantnog pokazatelja iz članka 109. ovog Pravilnika.

(2) Rizikom ponderirani relevantni pokazatelj računa se tako da se relevantni pokazatelj izračunat za pojedinu poslovnu liniju, pomnoži s pripadajućom stopom kapitalnog zahtjeva za predmetnu poslovnu liniju u skladu s Tablicom 15. iz članka 112. ovog Pravilnika, te se tako dobiveni iznosi za određenu godinu zbroje.

(3) Trogodišnji prosjek rizikom ponderiranog relevantnog pokazatelja računa se kao aritmetička sredina posljednja tri rizikom ponderirana relevantna pokazatelja. Ako je rizikom ponderirani relevantni pokazatelj za neku godinu negativan, umjesto negativnog broja u izračun trogodišnjeg prosjeka rizikom ponderiranog relevantnog pokazatelja, uključuje se nula.

Poslovne linije

Članak 112.

(1) Za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva prema standardiziranom pristupu, investicijsko društvo rasporedit će investicijske usluge i aktivnosti u poslovne linije u skladu s Tablicom 15, te izračunati relevantni pokazatelj za svaku poslovnu liniju.

Tablica 15.

Poslovne linije	Investicijske usluge i aktivnosti	Stope kapitalnog zahtjeva za poslovne linije
Korporativno financiranje	Usluge provedbe ponude, odnosno prodaje financijskih instrumenata uz obvezu otkupa Usluge povezane s uslugama provedbe ponude, odnosno prodaje financijskih instrumenata uz obvezu otkupa Investicijsko savjetovanje Usluge savjetovanja o strukturi kapitala, poslovnim strategijama i srodnim pitanjima, kao i savjetovanje te usluge vezane uz spajanja i stjecanja udjela u društvima Usluge investicijskog istraživanja i financijske analize, kao i ostali oblici općenitih preporuka koje se odnose na transakcije s financijskim instrumentima	18%
Trgovanje i prodaja	Trgovanje za vlastiti račun Odobranje kredita ili zajma ulagatelju kako bi mu se omogućilo zaključenje transakcije s jednim ili više financijskih instrumenata, ako je u transakciju uključeno društvo koje odobrava zajam ili kredit Zaprimanje i prijenos naloga u svezi jednog ili više financijskih instrumenata Izvršavanje naloga u ime klijenata Usluge provedbe ponude, odnosno prodaje financijskih instrumenata bez obveze otkupa Upravljanje multilateralnom trgovinskom platformom	18%

Pružanje investicijskih usluga malom ulagatelju	Zaprimanje i prijenos naloga u svezi jednog ili više financijskih instrumenata Izvršavanje naloga u ime klijenta Usluge provedbe ponude, odnosno prodaje financijskih instrumenata bez obveze otkupa	12%
Plaćanja i namire	Usluge povezane s prijenosom sredstava Izdavanje i administriranje instrumentima plaćanja	18%
Agencijske usluge	Pohrana i administriranje financijskih instrumenata za račun klijenata, uključujući i poslove skrbništva i s tim povezane usluge, kao na primjer upravljanje novčanim sredstvima, odnosno kolateralom	15%
Upravljanje imovinom	Upravljanje portfeljem	12%

(2) Investicijska društva čiji relevantni pokazatelj za poslovnu liniju „trgovanje i prodaja“ čini najmanje 50 % ukupnog zbroja relevantnih pokazatelja za sve poslovne linije, mogu primjenjivati postotak od 15 % za poslovnu liniju „trgovanje i prodaja“ do 31. prosinca 2012.

Načela za raspoređivanje poslovnih linija

Članak 113.

(1) Investicijsko društvo internim aktima utvrđuje politike, postupke i kriterije za raspoređivanje investicijskih usluga i aktivnosti u poslovne linije i izračun pripadnog relevantnog pokazatelja.

(2) Investicijsko društvo obvezno je interne akte iz stavka 1. ovog članka, redovito revidirati i prilagođavati novim i promijenjenim investicijskim uslugama i aktivnostima te rizicima.

(3) Interni akti iz stavka 1. ovog članka trebaju biti usklađeni sa sljedećim osnovnim načelima:

1. sve investicijske usluge i aktivnosti trebaju biti raspoređene u poslovne linije na način koji osigurava sveobuhvatnost i međusobnu isključivost;
2. ako neka pomoćna usluga ne može biti jednostavno i nedvojbeno raspoređena u poslovnu liniju, treba biti raspoređena u poslovnu liniju u koju se svrstava investicijska usluga i aktivnost s kojom je ta pomoćna usluga povezana. Ako je predmetna pomoćna usluga povezana s investicijskim uslugama i aktivnostima iz više od jedne poslovne linije, treba primijeniti objektivne kriterije raspoređivanja u skladu s internim aktima investicijskog društva;
3. investicijsko društvo može koristiti interne metode određivanja cijena za preraspodjelu relevantnog pokazatelja po poslovnim linijama. Troškovi nastali u jednoj poslovnoj liniji koji se mogu pripisati nekoj drugoj poslovnoj liniji, mogu biti pripisani poslovnoj liniji kojoj pripadaju, primjerice korištenjem postupka internog prijenosa troškova između dvije poslovne linije;
4. raspoređivanje investicijskih usluga i aktivnosti u poslovne linije za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za operativni rizik, treba biti konzistentno s kategorijama korištenim za kreditni i tržišni rizik;

5. uprava i rukovoditelji odgovorni su za politiku raspoređivanja investicijskih usluga i aktivnosti u poslovne linije investicijskog društva;
6. investicijsko društvo treba osigurati nezavisnu provjeru postupaka raspoređivanja investicijskih usluga i aktivnosti u poslovne linije, i izračuna relevantnog pokazatelja za poslovne linije.

Kvalifikacijski uvjeti za standardizirani pristup

Članak 114.

Investicijsko društvo koje koristi standardizirani pristup treba ispuniti sljedeće kvalifikacijske uvjete koji se utvrđuju s obzirom na vrstu i opseg investicijskih usluga te aktivnosti koje investicijsko društvo pruža i obavlja:

1. imati primjereno dokumentiran sustav procjenjivanja i upravljanja operativnim rizikom, s jasno utvrđenim odgovornostima za taj sustav;
2. identificirati i procjenjivati svoje izloženosti operativnom riziku, te pratiti relevantne podatke o operativnom riziku, uključujući podatke o značajnim gubicima. Navedeni sustav treba biti predmetom neovisne provjere i procjene unutarnjeg i/ili vanjskog revizora;
3. imati sustav procjenjivanja operativnog rizika usko integriran u procese upravljanja rizicima i odlučivanja investicijskog društva, a njegov rezultat treba biti sastavni dio procesa praćenja i upravljanja operativnim rizikom investicijskog društva;
4. uspostaviti sustav izvješćivanja koji odgovornim osobama investicijskog društva pruža relevantne i pravovremene informacije te redovite izvještaje o operativnom riziku. Sustav izvješćivanja treba, između ostalog, uključivati postupke za poduzimanje potrebnih aktivnosti na temelju dobivenih informacija i izvještaja. Investicijsko društvo treba usvojiti procedure za poduzimanje potrebnih aktivnosti na temelju informacija iz izvješća za rukovoditelje.

Poglavlje 4.

Napredni pristup

Kvalitativni kvalifikacijski uvjeti za napredni pristup

Članak 115.

Investicijsko društvo koje koristi napredni pristup treba ispuniti kvalitativne kvalifikacijske uvjete:

1. imati sustav upravljanja i mjerenja operativnim rizikom koji je primjereno dokumentiran i predmet je redovite revizije unutarnjih i/ili vanjskih revizora;
2. imati sustav mjerenja operativnog rizika koji je usko integriran u svakodnevne procese upravljanja rizicima;
3. imati nezavisnu funkciju za upravljanje operativnim rizikom;
4. uspostaviti sustav redovitog izvještavanja o operativnom riziku koji obuhvaća barem izvješćivanje o izloženostima operativnom riziku i gubicima od operativnog rizika.
5. internim aktima propisati postupke za poduzimanje odgovarajućih aktivnosti na osnovu rezultata sustava izvješćivanja iz točke 4. ovog članka, i postupke za osiguravanje usklađenosti i postupanje u slučajevima neusklađenosti;
6. uspostaviti odgovarajuće procese i metodologiju interne kontrole sustava mjerenja i upravljanja operativnim rizikom te modela za izračun kapitalnog zahtjeva za operativni rizik koje treba procjenjivati i prilagođavati promjenama rizičnog profila investicijskog društva za operativni rizik

Kvantitativni kvalifikacijski uvjeti za napredni pristup

Članak 116.

Investicijska društva koja koriste napredni pristup trebaju ispuniti kvantitativne kvalifikacijske uvjete iz članka 117. do 121. ovog Pravilnika.

Proces

Članak 117.

(1) Investicijsko društvo treba izračunati kapitalni zahtjev na način da obuhvati očekivane i neočekivane gubitke, osim ako može dokazati da je očekivani gubitak obuhvaćen svojom internom poslovnom praksom.

(2) Sustav mjerenja operativnog rizika treba obuhvatiti glavne pokretače rizika koji imaju utjecaj na oblik repa distribucija procijenjenih gubitaka. Mjerenje operativnog rizika treba obuhvatiti potencijalno velike iznose gubitaka uz standard stabilnosti, usporediv s razinom pouzdanosti od 99,9% na jednogodišnjoj razini.

(3) Sustav mjerenja operativnog rizika treba uključivati korištenje internih podataka, eksternih podataka, analiza scenarija i čimbenika koji odražavaju poslovnu okolinu te sustave unutarnjih kontrola, u skladu sa člancima od 118. do 121. ovog Pravilnika. Investicijsko društvo treba imati dobro dokumentiran sustav ponderiranja navedenih elemenata.

(4) Investicijsko društvo može, u sustavu mjerenja operativnog rizika, uzeti u obzir korelacije između gubitaka od operativnog rizika po pojedinačnim procjenama operativnog rizika, samo ako su sustavi za utvrđivanje i mjerenje korelacija pouzdani, primjereno implementirani te uzimaju u obzir nesigurnosti u procjenama korelacija, posebice u iznimnim okolnostima. Investicijsko društvo treba provjeravati utvrđene i izmjerene korelacije, korištenjem prikladnih kvantitativnih i kvalitativnih tehnika.

(5) Sustav mjerenja treba biti interno konzistentan i treba izbjegavati višestruko obuhvaćanje kvalitativnih procjena ili tehnika umanjavanja rizika, koje se koriste za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva u cjelini.

Interni podaci

Članak 118.

(1) Sustav mjerenja operativnog rizika treba obuhvaćati interne podatke za proteklo razdoblje od najmanje zadnjih pet godina. Kada investicijsko društvo prvi put traži odobrenje za korištenje naprednog pristupa, sustav mjerenja operativnog rizika može obuhvaćati interne podatke za razdoblje od najmanje zadnje tri godine.

(2) Interni podaci o gubicima investicijskog društva trebaju biti sveobuhvatni na način da obuhvate sve značajne investicijske usluge i aktivnosti te cjelokupne izloženosti investicijskog društva. Investicijsko društvo može izostaviti neke investicijske usluge i aktivnosti i/ili izloženosti, ako može pokazati i opravdati da iste, pojedinačno ili u kombinaciji, nisu značajne za sveukupnu procjenu operativnog rizika.

(3) Investicijsko društvo treba utvrditi prikladan minimalni prag za prikupljanje internih podataka o gubicima. Utvrđivanje minimalnog praga mora biti prihvatljivo/razborito, uzeti u obzir rizični profil za

operativni rizik investicijskog društva, ne smije izostaviti značajne podatke o gubicima zbog operativnog rizika te ne smije ugroziti točnost i pouzdanost sustava mjerenja operativnog rizika.

(4) Neovisno o sustavu mjerenja operativnog rizika, investicijsko društvo treba biti u mogućnosti razvrstati interne podatke o gubicima u poslovne linije prema Tablici 15. iz članka 112, i vrstama događaja prema Tablici 16. iz ovog članka. Investicijsko društvo treba imati dokumentirane, objektivne kriterije za razvrstavanje gubitaka.

(5) Investicijsko društvo treba, u sklopu prikupljanja internih podataka i izračuna minimalnog kapitalnog zahtjeva za operativni rizik, obuhvatiti te posebno označiti gubitke uslijed operativnog rizika, a koji su povezani s kreditnim rizikom. Ako su takvi gubici obuhvaćeni izračunom minimalnog kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik, neće biti uzeti u obzir za potrebe izračuna minimalnog kapitalnog zahtjeva za operativni rizik. Gubici uslijed operativnog rizika koji su povezani s tržišnim rizikom trebaju biti uključeni u obuhvat izračuna minimalnog kapitalnog zahtjeva za operativni rizik.

(6) Investicijsko društvo treba, u sklopu prikupljanja internih podataka, prikupljati barem sljedeće podatke:

1. bruto iznos gubitka bez naknada od osiguranja i po osnovi drugih mehanizama za prijenos rizika,
2. datum događaja ili, ako ga nije moguće utvrditi, datum utvrđivanja događaja ili knjigovodstvenog evidentiranja gubitka,
3. bilo kakve povrate u odnosu na bruto iznos gubitka,
4. opisne podatke o izvorima i uzrocima događaja.

(7) Investicijsko društvo treba utvrditi kriterije za raspoređivanje podataka o gubicima koji proizlaze iz događaja u centraliziranim funkcijama, iz aktivnosti koja se proteže na više od jedne poslovne linije ili povezanih događaja tijekom vremena.

(8) Investicijsko društvo treba uspostaviti i dokumentirati proces procjene relevantnosti i prilagođavanja povijesnih podataka o gubicima. Dokumentiranje procesa mora obuhvaćati bilo kakve promjene, prilagodbe i izuzeća u procesu prikupljanja internih podataka, u kojim slučajevima i u kojoj mjeri se koriste, te tko je za to ovlašten.

Tablica 16.

Kategorija događaja	Definicija
Interna prijevара	Gubici proizašli zbog aktivnosti za koje nije dobivena dozvola/autorizacija, pronevjere, nezakonitog prisvajanja imovine, ili povreda propisa ili internih akata društva, a koje uključuju djelovanje najmanje jednog internog subjekta.
Eksterna prijevара	Gubici proizašli zbog prijevare, nezakonitog prisvajanja imovine, ili povreda ili zaobilaženja propisa od strane subjekata izvan investicijskog društva.
Odnosi sa zaposlenicima i sigurnost na radnom mjestu	Gubici proizašli zbog djelovanja koje nije u skladu s propisima ili ugovorima u pogledu angažiranja na radu, u pogledu zaposlenja, zdravlja/zdravstvenih uvjeta i sigurnosti na radu; gubici od plaćanja odšteta djelatnicima ili gubici od slučajeva diskriminacije.
Klijenti, proizvodi i	Gubici proizašli zbog neispunjenja profesionalnih obveza

poslovni postupci	prema klijentima, a koji su nastali nenamjernim i/ili nemarnim djelovanjem; gubici zbog prirode ili karakteristika pruženog proizvoda/usluge.
Šteta na materijalnoj imovini	Gubici uzrokovani vanjskim događanjima, kao što su prirodne katastrofe, terorizam, vandalizam.
Prekidi i narušavanja rada IT sustava	Gubici proizašli zbog prekida rada ili lošeg funkcioniranja/nespremnosti, nedovoljne raspoloživosti sustava.
Izvršenje, isporuka i upravljanje procesima	Gubici uzrokovani neizvršenjem transakcije ili neadekvatnim upravljanjem procesima; gubici nastali iz odnosa s poslovnim partnerima i dobavljačima.

Eksterni podaci

Članak 119.

(1) U svoj sustav mjerenja operativnog rizika investicijsko društvo treba uključiti korištenje relevantnih eksternih podataka o gubicima zbog operativnog rizika, uzimajući u obzir prirodu, opseg i složenost poslovanja, odnosno rizični profil za operativni rizik.

(2) Investicijsko društvo treba uspostaviti sustavan proces za utvrđivanje korištenja eksternih podataka, uključujući izradu metodologije za njihovo uključivanje u sustav mjerenja operativnog rizika.

(3) Proces za utvrđivanje korištenja eksternih podataka treba biti predmet nezavisne provjere i procjene.

Analize scenarija

Članak 120.

(1) U sustavu mjerenja operativnog rizika investicijsko društvo treba, zajedno s eksternim podacima, koristiti analize scenarija koje se temelje na mišljenju stručnjaka, kako bi procijenilo svoju izloženost rizičnim događajima, posebice događajima s velikim iznosima gubitaka.

(2) Investicijsko društvo treba provjeravati, i po potrebi prilagođavati, procjene dobivene analizama scenarija, uspoređujući ih s podacima o stvarnim gubicima, kako bi se osigurala njihova svrsishodnost.

Čimbenici poslovnog okruženja i sustava unutarnji internih kontrola

Članak 121.

Sustav mjerenja operativnog rizika treba obuhvatiti ključne čimbenike poslovnog okruženja i sustava internih kontrola koji imaju utjecaj na rizični profil investicijskog društva za operativni rizik, pri čemu treba biti ispunjeno sljedeće:

1. odabir čimbenika treba biti temeljen na iskustvu i uključivati stručne procjene za predmetni dio poslovanja,

2. osjetljivost procjena u sustavu mjerenja operativnog rizika na promjene čimbenika i način njihovog uključivanja treba biti opravdana i prihvatljiva,
3. sustav mjerenja operativnog rizika treba obuhvaćati barem promjene rizičnog profila za operativni rizik zbog promjena u sustavu internih kontrola te zbog povećanja složenosti i/ili opsega poslovanja,
4. investicijsko društvo dužno je provjeravati i po potrebi prilagođavati procjene, uspoređujući ih s internim podacima o nastalim gubicima i relevantnim eksternim podacima.
5. investicijsko društvo dužno je primjereno dokumentirati uključivanje ključnih čimbenika poslovnog okruženja i sustava internih kontrola.

Osiguranje i drugi mehanizmi za prijenos rizika

Članak 122.

(1) Investicijsko društvo može, za potrebe izračuna minimalnog kapitalnog zahtjeva za operativni rizik, u svom sustavu mjerenja operativnog rizika uzeti u obzir utjecaj osiguranja i drugih mehanizama za prijenos rizika.

(2) Uzimanjem u obzir utjecaja osiguranja i drugih mehanizama za prijenos rizika, kapitalni zahtjev za operativni rizik smije se smanjiti za najviše 20% u odnosu na kapitalni zahtjev izračunat prije uključivanja utjecaja osiguranja i drugih mehanizama za prijenos rizika.

(3) Utjecaj osiguranja može se uzeti u obzir samo ako su ispunjeni uvjeti iz stavaka 4. do 7. ovog članka.

(4) Osiguravatelj treba ispunjavati sljedeće uvjete:

1. imati odobrenje za obavljanje poslova osiguranja ili reosiguranja,
2. imati rejting dodijeljen od VIPKR koja je priznata od strane Agencije u skladu s Poglavljem 1. Standardizirani pristup Glave IV. Kreditni rizik ovog Pravilnika. Dodijeljeni rejting ne može biti niži od rejtinga koji odgovara 3. stupnju kreditne kvalitete, a koji se koristi za ponderiranje izloženosti prema institucijama na način naveden u člancima 166. do 175. ovog Pravilnika.

(5) Ugovor o osiguranju treba ispunjavati sljedeće uvjete:

1. početno ugovoreno trajanje ugovora o osiguranju ne smije biti kraće od jedne godine,
2. za ugovore o osiguranju s preostalim trajanjem osiguranja manjim od jedne godine, treba provesti odgovarajuće umanjeње utjecaja na smanjenje kapitalnog zahtjeva, u skladu sa smanjenjem preostalog trajanja. Ugovori o osiguranju s preostalim trajanjem osiguranja manjim od 90 dana, ne smiju se uzimati u obzir za potrebe izračuna minimalnog kapitalnog zahtjeva za operativni rizik,
3. vremenski rok za obavješćavanje o raskidu ugovora o osiguranju ne smije biti kraći od 90 dana,
4. ugovor o osiguranju ne smije sadržavati odredbe isključenja ili ograničenja koja se primjenjuju zbog aktivnosti i mjera koje poduzimaju nadzorna tijela,
5. ugovor o osiguranju ne smije sadržavati odredbe kojima se isključuje ili ograničava naknada štete po ugovoru o osiguranju u slučajevima stečaja ili likvidacije investicijskog društva, osim u slučajevima kada je događaj nastupio nakon početka stečajnog postupka, odnosno postupka likvidacije,
6. iznimno od točaka 4. i 5. ovog stavka, ugovorom o osiguranju mogu biti isključene novčane kazne po odlukama nadležnih tijela.

(6) Investicijsko društvo dužno je usvojiti pravila i postupke za uključivanje utjecaja osiguranja u izračun kapitalnog zahtjeva za operativni rizik. Pravila i postupci trebaju:

1. jasno i dosljedno odražavati odnos između iznosa svote osiguranja (naknade štete) i stvarne učestalosti, odnosno iznosa gubitka,
2. obuhvatiti nesigurnost plaćanja i neusklađenosti u obuhvatu rizika i drugih stavki iz ugovora o osiguranju, na način da se isti reflektiraju kroz umanjenje utjecaja na smanjenje kapitalnog zahtjeva,
3. jasno definirati način priznavanja utjecaja osiguranja kao elementa prijenosa rizika za ugovore o osiguranju s preostalim trajanjem osiguranja, kraćim od jedne godine,
4. jasno definirati način priznavanja utjecaja osiguranja kao elementa prijenosa rizika za ugovore o osiguranju, s vremenskim rokom otkaza ugovora o osiguranju kraćim od jedne godine.

(7) Investicijsko društvo dužno je primjereno dokumentirati uključivanje utjecaja osiguranja i drugih mehanizama za prijenos rizika u izračun kapitalnog zahtjeva za operativni rizik.

Zahtjev za odobrenje korištenja naprednog pristupa

Članak 123.

(1) Uz zahtjev za odobrenje korištenja naprednog pristupa, investicijsko društvo dužno je Agenciji dostaviti i dokumentaciju o ispunjavanju kvalifikacijskih uvjeta iz članka 115, te članaka 117. do 121. ovog Pravilnika, a ista mora sadržavati sljedeće:

1. dokumentaciju koja se odnosi na upravljanje i planiranje implementacije naprednog pristupa:
 - odluku uprave investicijskog društva koja se odnosi na primjenu naprednog pristupa i uspostavu odgovarajućeg sustava upravljanja operativnim rizikom,
 - detaljni plan implementacije primjene naprednog pristupa koji uključuje aktivnosti, vremenski raspored, podjelu poslova i odgovornosti u investicijskom društvu u svezi primjene naprednog pristupa te dijelove poslovanja za koje se napredni sustav primjenjuje odnosno ne primjenjuje;
2. dokumentaciju o sustavu upravljanja operativnim rizikom i kvalifikacijskim uvjetima, koja uključuje:
 - detaljni opis organizacijskog ustroja i sustava upravljanja operativnim rizikom, a osobito u odnosu na podjelu poslova i odgovornosti u svezi upravljanja operativnim rizikom, u kontekstu upravljanja rizicima i investicijskim društvom u cjelini,
 - detaljni opis tehnika za umanjivanje operativnih rizika i pristupa za utvrđivanje i procjenjivanje istih,
 - opis sustava praćenja i izvješćivanja o operativnom riziku,
 - opis procesa upravljanja kontinuitetom poslovanja,
 - opis procesa upravljanja promjenama i upravljanja projektima s naglaskom na nove proizvode i usluge te poslovne promjene općenito;
3. dokumentaciju o sustavu mjerenja operativnih rizika, koja uključuje:
 - opis uspostavljenog procesa za prikupljanje, klasifikaciju i pohranjivanje internih i eksternih podataka te procesa odabira, provođenja i korištenja u modelu analiza scenarija i čimbenika poslovnog okruženja i sustava unutarnjih kontrola,
 - detaljne informacije o primijenjenim modelima,
 - opise prihvaćenih metoda za utvrđivanje i mjerenje korelacija,
 - opise strategija i politika koje se odnose na utjecaj polica osiguranja i drugih mehanizama za prijenos rizika,
 - dokumentaciju koja se odnosi na organizaciju procesa i postupke interne validacije, te izvješće o provedenoj internoj validaciji,
 - dokumentaciju o implementaciji sustava mjerenja i upravljanja operativnim rizikom kroz informacijski sustav,
 - dokumentaciju koja se odnosi na integriranje sustava mjerenja operativnog rizika u upravljanju rizicima te korištenje rezultata sustava mjerenja operativnog rizika u procesu donošenja odluka, unapređenju poslovnih procesa i sustava unutarnjih kontrola.

(2) Pored dokumentacije iz stavka 1. ovog članka, Agencija može zatražiti i druge informacije, kao i dodatnu dokumentaciju koju smatra potrebnom za kompletnu procjenu zahtjeva investicijskog društva.

(3) Investicijsko društvo koje podnese zahtjev za odobrenje korištenja naprednog pristupa na zajedničkoj osnovi s drugim društvima (matičnim i njemu ovisnim društvima ili ovisnim društvima matičnog financijskog holdinga) dužno je uz zahtjev za korištenje naprednog pristupa na grupnoj osnovi:

1. priložiti opis metodologije za raspoređivanje kapitalnog zahtjeva za operativni rizik između pojedinih društava u grupi,
2. obrazložiti hoće li se i kako učinci diversifikacije korištenja naprednog pristupa na grupnoj osnovi, uključiti u sustav mjerenja rizika.

Kombinacija pristupa

Članak 124.

(1) Investicijsko društvo može koristiti napredni pristup u kombinaciji s jednostavnim pristupom ili standardiziranim pristupom, pod uvjetom da ispuni sljedeće:

1. svi operativni rizici investicijskog društva trebaju biti obuhvaćeni kombinacijom pristupa,
2. metodologija za mjerenje operativnog rizika treba na zadovoljavajući način obuhvatiti različite aktivnosti, zemljopisne lokacije, pravne strukture ili druge interno utvrđene relevantne podjele,
3. za dio aktivnosti za koje investicijsko društvo koristi napredni pristup, trebaju biti ispunjeni kvalifikacijski uvjeti iz članka 115. do 121. ovog Pravilnika, a za dio aktivnosti za koje investicijsko društvo koristi standardizirani pristup, trebaju biti ispunjeni kvalifikacijski uvjeti iz članka 114. ovog Pravilnika.

(2) Agencija pri izdavanju odobrenja za korištenje naprednog pristupa u kombinaciji s ostalim pristupima, može investicijskom društvu postaviti sljedeće dodatne uvjete:

1. na dan implementacije naprednog pristupa, značajan dio operativnih rizika investicijskog društva treba biti obuhvaćen naprednim pristupom.
2. investicijsko društvo mora preuzeti obvezu uvođenja naprednog pristupa za mjerenje operativnog rizika za sav materijalno bitan dio svojeg poslovanja, prema vremenskom rasporedu dogovorenom s Agencijom.

(3) Investicijsko društvo može koristiti kombinaciju jednostavnog pristupa i standardiziranog pristupa samo u izuzetnim okolnostima i pod uvjetom da se investicijsko društvo obveže da će implementirati standardizirani pristup na cjelokupno poslovanje, u skladu s vremenskim rokovima dogovorenim s Agencijom.

Poglavlje 5.

Opći troškovi poslovanja

Članak 125.

(1) Investicijsko društvo koje razinu kapitala održava u skladu sa člankom 178. Zakona, za potrebe izračuna jedne četvrtine općih troškova iz prethodne poslovne godine, koristi podatke o ukupnim poslovnim troškovima (pozicija računa dobiti i gubitka) koji obuhvaćaju stavke općih administrativnih troškova, troškove zaposlenika i drugih osoba, amortizaciju i vrijednosno usklađenje dugotrajne imovine, vrijednosno usklađenje kratkotrajne imovine koja nije financijska imovina, rezerviranja za

troškove i rizike, ostale troškove poslovanja (koji nisu izvanredne i neuobičajene stavke troškova, naknade/provizije isplaćene osobama koje nisu zaposlenici društva, dividende/udjeli u dobiti, bonusi i druga slična davanja, negativne tečajne razlike, amortizacija/smanjenje vrijednosti i druge vrste nepredviđenih troškova).

(2) Opći troškovi iz stavka 1. ovog članka izračunavaju se na osnovu podataka iz revidiranog godišnjeg financijskog izvještaja za poslovnu godinu koja neposredno prethodi razdoblju za koje investicijsko društvo izračunava kapitalne zahtjeve.

GLAVA IV.

KREDITNI RIZIK

Poglavlje 1.

Standardizirani pristup

Odjeljak 1.

Opće odredbe

Članak 126.

(1) Investicijska društva dužna su sve izloženosti razvrstati u pripadajuće kategorije izloženosti navedene u stavku 2. ovog članka, i dodijeliti im pripadajući ponder rizika.

(2) Kategorije izloženosti su:

1. potraživanja ili potencijalna potraživanja od središnje države ili središnjih banaka,
2. potraživanja ili potencijalna potraživanja od regionalne ili lokalne samouprave,
3. potraživanja ili potencijalna potraživanja od javnih državnih tijela,
4. potraživanja ili potencijalna potraživanja od multilateralnih razvojnih banaka,
5. potraživanja ili potencijalna potraživanja od međunarodnih organizacija,
6. potraživanja ili potencijalna potraživanja od institucija,
7. potraživanja ili potencijalna potraživanja od trgovačkih društava,
8. potraživanja ili potencijalna potraživanja od stanovništva,
9. potraživanja ili potencijalna potraživanja osigurana nekretninama,
10. dospjela nenaplaćena potraživanja,
11. visokorizična potraživanja,
12. potraživanja u obliku pokrivenih obveznica,
13. kratkoročna potraživanja od institucija i trgovačkih društava,
14. potraživanja u obliku ulaganja u subjekte za zajednička ulaganja,
15. ostale stavke.

Članak 127.

(1) Za bilančne stavke, kreditnim rizikom ponderirani iznos izloženosti primjenom standardiziranog pristupa, izračunava se množenjem bilančne izloženosti s pripadajućim ponderom rizika, propisanim u Odjeljku 2. ovog Poglavlja.

(2) Za izvanbilančne stavke, kreditnim rizikom ponderirani iznos izloženosti primjenom standardiziranog pristupa, izračunava se na način da se prvo izvanbilančne izloženosti konvertiraju množenjem s postocima iz članka 128. stavka 1. ovog Pravilnika, a potom se na tako dobivenu konvertiranu vrijednost primijene pripadajući ponderi rizika iz Odjeljka 2. ovog Poglavlja.

(3) U izračun kreditnim rizikom ponderiranog iznosa izloženosti ne uključuju se stavke koje se oduzimaju od kapitala. Ako se stavke nelikvidnih sredstava u skladu sa Zakonom, odbijaju od kapitala investicijskog društva, izloženost koja proizlazi iz tih stavki je jednaka nuli.

(4) Primjena pondera rizika ovisi o pripadnosti izloženosti pojedinoj kategoriji izloženosti iz članka 126. stavka 2. ovog Pravilnika, i njezinom stupnju kreditne kvalitete.

(5) Stupanj kreditne kvalitete određuje se na temelju kreditnih rejtinga dodijeljenih od VIPKR ili kreditnih procjena dodijeljenih od strane AKI, a koji se primjenjuju na način kako je to propisano u Odjeljku 2. ovog Poglavlja.

Članak 128.

(1) Izvanbilančne stavke investicijsko društvo konvertira na sljedeći način:

1. za nizak rizik – množenjem s 0%,
2. za srednje nizak rizik - množenjem s 20%,
3. za srednji rizik - množenjem s 50% ,
4. za visok rizik - množenjem s 100%.

(2) Izvanbilančne stavke ovisno o stupnju rizika su:

1. niskog rizika

- izvanbilančne stavke (npr. ugovori o pozajmljivanju, ugovori o kupnji vrijednosnih papira, ugovori o garanciji ili akceptu) koje mogu biti bezuvjetno opozive bez prethodne obavijesti dužniku, ili koje automatski prestaju nastupom ugovornih okolnosti vezanih uz pogoršanje kreditne sposobnosti dužnika. Kreditne linije odobrene stanovništvu mogu se smatrati bezuvjetno opozivim ako ugovoreni uvjeti dopuštaju investicijskom društvu da ih u potpunosti opozove, i to na način koji je dozvoljen zakonskim propisima koji reguliraju zaštitu potrošača;

2. srednje niskog rizika

- izdani i potvrđeni dokumentarni akreditivi kod kojih isporuka ima ulogu kolaterala i drugi instrumenti koji imaju mogućnost potpunog podmirenja iz kolaterala;
- izvanbilančne stavke (npr. ugovori o pozajmljivanju, ugovori o kupnji vrijednosnih papira, ugovori o garanciji ili akceptu), s ugovorenim rokom dospelja do najviše godinu dana, koje ne mogu biti bezuvjetno opozvane bez prethodne obavijesti dužniku, ili koje automatski ne prestaju nastupom ugovornih okolnosti vezanih uz pogoršanje kreditne sposobnosti dužnika;

3. srednji rizik

- izdani i potvrđeni dokumentarni akreditivi, osim dokumentarnih akreditiva koji nisu obuhvaćeni srednje niskim stupnjem rizika;
- jamstva i odštete (uključujući ponudbenu garanciju, garanciju za dobro izvršenje posla, carinsku garanciju i garanciju za podmirenje poreza), te garancije koje nemaju svojstvo kreditnih supstituta;
- neopozivi stand-by akreditivi koji nemaju svojstvo kreditnih supstituta;
- izvanbilančne stavke (npr. ugovori o pozajmljivanju, ugovori o kupnji vrijednosnih papira, ugovori o garanciji ili akceptu) s ugovorenim rokom dospelja dužim od jedne godine;
- izvanbilančne stavke s osnove izdavanja kratkoročnih obveznica i revolving stavke s osnove

pružanja usluge provedbe ponude, odnosno prodaje srednjoročnih obveznica;

4. visok rizik

- garancije koje imaju svojstvo kreditnih supstituta,
- kreditne izvedenice,
- akcepti,
- indosirane mjenice koje ne nose ime drugog investicijskog društva,
- transakcije s pravom na regres,
- neopozivi stand-by akreditivi koji imaju svojstvo kreditnih supstituta,
- imovina stečena na temelju ugovora o izravnoj terminskoj kupnji,
- ugovori o terminskim depozitima,
- neuplaćeni dio djelomično uplaćenih dionica i vrijednosnih papira,
- ugovori o prodaji i ponovnoj kupnji imovine,
- ostale rizične izvanbilančne stavke.

Članak 129.

(1) Ako je izloženost predmet materijalne ili nematerijalne kreditne zaštite, ponder rizika odnosno iznos izloženosti, biti će prilagođen na način kako je to propisano u Poglavlju 3. Tehnike umanjjenja kreditnog rizika ove Glave.

(2) Ako za neku od izloženosti nije propisan način primjene pondera rizika, naveden u Odjeljku 3. ovog Poglavlja, dodijelit će se ponder rizika 100%.

Članak 130.

Na izloženost investicijskog društva prema drugoj ugovornoj strani u Republici Hrvatskoj koja može biti matično društvo tog investicijskog društva, ovisno društvo tog investicijskog društva, ovisno društvo njegovog matičnog investicijskog društva ili društvo povezano zajedničkim vođenjem, ne primjenjuju se odredbe o dodjeljivanju pondera rizika, propisane u Odjeljku 2. ovog Poglavlja, već se dodjeljuje ponder rizika 0%, uz uvjet da su ispunjeni svi kriteriji navedeni u nastavku:

1. druga ugovorna strana je investicijsko društvo, kreditna institucija ili financijski holding, druga financijska institucija, društvo za pomoćne usluge, a koji su dužni primjenjivati bonitetnu regulativu;
2. druga ugovorna strana je uključena u istu konsolidaciju kao i investicijsko društvo, i to potpunom konsolidacijom;
3. druga ugovorna strana primjenjuje istovrsne procedure procjene, mjerenja i kontrole rizika kao i investicijsko društvo;
4. trenutno ne postoje i ne očekuju se materijalna ili pravna ograničenja u pogledu promptnog prijenosa kapitala ili podmirenja obveza druge ugovorne strane prema investicijskom društvu.

Članak 131.

(1) Iznos izloženosti za repo ugovore, obratne repo ugovore i ugovore o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, transakcije s dugim rokom namire i maržne transakcije, izračunava se na način propisan u Odjeljku 2. Poglavlja 8. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za rizik namire i rizik druge ugovorne strane Glave II. Tržišni rizici ovog Pravilnika ili Poglavlju 3. Tehnike umanjjenja kreditnog rizika ove Glave.

(2) Ako je izloženost u obliku vrijednosnih papira ili robe koji su predmet repo ugovora, obratnih repo ugovora, ugovora o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani, ili od druge ugovorne strane i maržnih transakcija, investicijska društva koja koriste složenu metodu za financijske kolaterale, takvu će izloženost povećati koristeći vrijednosno usklađenje prikladno za takve vrijednosne papire ili robu, na način propisan u Poglavlju 3. Tehnike umanjenja kreditnog rizika ove Glave.

(3) Ako je izloženost u obliku izvedenica, navedenih u članku 4. stavku 3. ovog Pravilnika, iznos izloženosti će se izračunavati na način propisan u Poglavlju 8. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za rizik namire i rizik druge ugovorne strane Glave II. Tržišni rizici ovog Pravilnika.

(4) Iznos izloženosti ostalih izvanbilančnih stavki, vezano uz rizik druge ugovorne strane, a koje su predmet zaštite na dnevnoj osnovi, izračunavati će se na način kako je to propisano u Odjeljku 2. Poglavlja 8. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za rizik namire i rizik druge ugovorne strane Glave II. Tržišni rizici ovog Pravilnika.

Priznavanje i raspoređivanje kreditnih rejtinga VIPKR i kreditnih procjena AKI

Članak 132.

(1) Za izračun kreditnim rizikom ponderiranog iznosa izloženosti investicijska društva će koristiti kreditne rejtinge dodijeljene od VIPKR, koje su priznate od strane Agencije i objavljene na Popisu priznatih VIPKR, te kreditne procjene dodijeljene od AKI.

(2) Agencija priznaje VIPKR na dva načina: direktni i/ili indirektni.

(3) Kada Agencija priznaje VIPKR direktnim načinom, njezina metodologija i kreditni rejtingi moraju ispunjavati kriterije za priznavanje, propisane u Odjeljku 4. ovog Poglavlja.

(4) Kod priznavanja VIPKR indirektnim načinom, Agencija će bez provođenja vlastite procjene priznati pojedine VIPKR, uključujući raspoređivanje njezinih kreditnih rejtinga u određene stupnjeve kreditne kvalitete, ako utvrdi da su iste prethodno priznate od strane drugih nadležnih tijela u državama članicama EU te ako je usklađenost metodologija primjerena.

(5) VIPKR priznate od strane Agencije, direktnim ili indirektnim načinom, biti će uključene u Popis priznatih VIPKR koji sadržava i raspoređivanje kreditnih rejtinga ovih institucija u određene stupnjeve kreditne kvalitete. Popis priznatih VIPKR Agencija će objaviti na svojoj internetskoj stranici.

(6) Investicijsko društvo može koristiti kreditne procjene AKI ako je ispunjen jedan od kriterija:

1. radi se o opće prihvaćenom rejtingu za ocjenu rizičnosti koji dodjeljuje AKI, a koja sudjeluje u kreiranju OECD-ovih uputa za službeno podržano kreditiranje izvoza, ili
2. ako AKI objavljuje svoje kreditne procjene i prihvaća dogovorenu metodologiju OECD-a, a kreditne procjene se svrstavaju u jednu od osam kategorija rizika povezanih s minimalnim premijama osiguranja izvoznih poslova (dalje u tekstu: MIOP) i utvrđenih metodologijom OECD-a.

Odjeljak 2.

Primjena pondera rizika po kategorijama izloženosti

Izloženost prema središnjim državama i središnjim bankama

Članak 133.

(1) Izloženostima prema središnjim državama i središnjim bankama, koje ne ispunjavaju uvjete iz ovog članka, dodjeljuje se ponder rizika 100%.

(2) Ako investicijsko društvo koristi kreditne rejtinge dodijeljene od priznate VIPKR, izloženostima prema središnjim državama i središnjim bankama dodjeljuje se ponder rizika iz Tablice 17. u skladu s rasporedom kreditnih rejtinga po određenim stupnjevima kreditne kvalitete.

Tablica 17.

Stupanj kreditne kvalitete	1	2	3	4	5	6
Ponder rizika	0%	20%	50%	100%	100%	150%

(3) Ako investicijsko društvo koristi kreditne procjene AKI, izloženostima prema središnjim državama i središnjim bankama dodjeljuje se ponder rizika iz Tablice 18. u skladu s rasporedom kreditnih procjena po određenim stupnjevima kreditne kvalitete, odnosno MIOP.

Tablica 18.

Stupanj kreditne kvalitete prema MIOP	0	1	2	3	4	5	6	7
Ponder rizika	0%	0%	20%	50%	100%	100%	100%	150%

(4) Izloženostima prema Europskoj središnjoj banci dodjeljuje se ponder rizika 0%.

Izloženost u nacionalnoj valuti

Članak 134.

(1) Iznimno od članka 133. ovog Pravilnika, izloženostima prema Republici Hrvatskoj i Hrvatskoj narodnoj banci te središnjim državama i središnjim bankama država članica EU, nominiranim u valuti središnjih država i/ili središnjih banaka i s izvorima sredstava u njihovim valutama, dodjeljuje se ponder rizika 0%.

(2) Investicijska društva mogu izloženostima prema Republici Hrvatskoj i Hrvatskoj narodnoj banci te središnjim državama i središnjim bankama država članica EU iz članka 133. ovog Pravilnika, dodijeliti ponder rizika 0% i ako su nominirani i s izvorima sredstava u nacionalnoj valuti bilo koje države članice EU, zaključno s danom 31. prosinca 2012. godine.

Izloženosti prema regionalnoj i lokalnoj samoupravi

Članak 135.

Izloženostima prema regionalnoj i lokalnoj samoupravi dodjeljuju se ponderi rizika na način kako je to propisano u člancima 139. do 142. ovog Pravilnika s tim da se povoljniji ponderi rizika za kratkoročne izloženosti, a koji su navedeni u članku 139. stavku 2, članku 140. stavku 2. i članku 142. stavku 3. ovog Pravilnika, ne mogu primjenjivati.

Izloženosti prema javnim državnim tijelima

Članak 136.

(1) Izloženostima prema javnim državnim tijelima koja ne ispunjavaju uvjete iz ovog članka, dodjeljuje se ponder rizika 100%.

(2) Izloženostima prema javnim državnim tijelima u Republici Hrvatskoj koja imaju tretman države, dodjeljuje se ponder rizika na način kako je to propisano za ponderiranje izloženosti prema središnjoj državi, u skladu sa člankom 133. stavcima 2. i 3. te člankom 134. ovog Pravilnika.

(3) Izloženostima prema javnim državnim tijelima koja imaju tretman institucije, dodjeljuje se ponder rizika na način kako je to propisano za ponderiranje izloženosti prema institucijama, u skladu sa člancima 139. do 142. ovog Pravilnika. Povoljniji ponderi rizika za kratkoročne izloženosti koji su navedeni u članku 139. stavku 2, članku 140. stavku 2. i članku 142. stavku 3. ovog Pravilnika, ne mogu se primjenjivati.

(4) Izloženostima prema javnim državnim tijelima, a koje nadležno tijelo jedne članice EU tretira kao izloženosti prema institucijama ili kao izloženosti prema središnjoj državi u čijoj nadležnosti su ona osnovana, dodjeljuje se ponder rizika koji je dodijeljen od strane nadležnog tijela te države članice za iste izloženosti.

(5) Izloženostima prema javnim državnim tijelima trećih država, a koje primjenjuju nadzorne i regulatorne uvjete najmanje jednake onima koji se primjenjuju u EU, dodjeljuje se ponder rizika koji nadležno tijelo te treće države primjenjuje na iste izloženosti. Investicijsko društvo za izloženosti prema javnim državnim tijelima trećih država može dodijeliti samo pondere rizika koji se primjenjuju za institucije.

Izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama

Članak 137.

(1) Izloženostima prema multilateralnim razvojnim bankama, navedenim u članku 9. stavku 3. točkama 1. do 14. ovog Pravilnika, dodjeljuje se ponder rizika 0%.

(2) Izloženostima prema multilateralnim razvojnim bankama navedenim u članku 9. stavku 3. točkama 15. do 17. ovog Pravilnika, dodjeljuje se ponder rizika na način kako je to propisano za ponderiranje izloženosti prema institucijama, u skladu sa člancima 139. do 142. ovog Pravilnika, s tim da se povoljniji ponderi rizika za kratkoročne izloženosti iz članka 139. stavka 2, članka 140. stavka 2. i članka 142. stavka 3. ovog Pravilnika, ne mogu primjenjivati.

(3) Izloženostima u obliku dijela upisanog, a neplaćenog kapitala u Europskom investicijskom fondu, dodjeljuje se ponder rizika 20%.

Izloženosti prema međunarodnim organizacijama

Članak 138.

Izloženostima prema međunarodnim organizacijama dodjeljuje se ponder rizika 0%.

Izloženosti prema institucijama

Članak 139.

(1) Izloženostima prema institucijama čije je preostalo dospijeće duže od tri mjeseca, dodjeljuje se ponder rizika iz Tablice 19, a u skladu s kreditnim rejtingom dodijeljenim od priznate VIPKR, koji je raspoređen po određenim stupnjevima kreditne kvalitete.

Tablica 19.

Stupanj kreditne kvalitete	1	2	3	4	5	6
Ponder rizika	20%	50%	50%	100%	100%	150%

(2) Izloženostima prema institucijama čije je preostalo dospijeće kraće ili jednako tri mjeseca, dodjeljuje se ponder rizika iz Tablice 20, a u skladu s kreditnim rejtingom dodijeljenim od priznate VIPKR, koji je raspoređen po određenim stupnjevima kreditne kvalitete.

Tablica 20.

Stupanj kreditne kvalitete	1	2	3	4	5	6
Ponder rizika	20%	20%	20%	50%	50%	150%

Članak 140.

(1) Izloženostima prema institucijama čije je izvorno dospijeće duže od tri mjeseca, a nemaju kreditni rejting priznate VIPKR, dodjeljuje se ponder rizika 50%.

(2) Izloženostima prema institucijama čije je izvorno dospijeće kraće ili jednako tri mjeseca, a nemaju kreditni rejting priznate VIPKR, dodjeljuje se ponder rizika 20%.

(3) Iznimno od stavaka 1. i 2. ovog članka, izloženostima prema institucijama koja nemaju kreditni rejting priznate VIPKR, dodjeljuje se ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema središnjoj državi u kojoj je sjedište institucije, ili ponder rizika propisan u stavcima 1. i 2. ovog članka, ovisno o tome koji je ponder veći.

Članak 141.

(1) Ako za kratkoročne izloženosti prema institucijama postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting izdanja), dodijeljen od priznate VIPKR, ovim se izloženostima dodjeljuje ponder rizika u skladu s kreditnim rejtingom, kako je navedeno u Tablici 21.

Tablica 21.

Stupanj kreditne kvalitete	1	2	3	4	5	6
Ponder rizika	20%	50%	100%	150%	150%	150%

(2) Kratkoročnim izloženostima prema institucijama koje imaju kratkoročne kreditne rejtinge za iste izloženosti (rejting izdanja), na osnovi kojih je ponder rizika povoljniji ili jednak ponderu rizika koji je određen kratkoročnim kreditnim rejtingima iz članka 139. stavka 2. ovog Pravilnika, dodjeljuje se povoljniji kreditni rejting, dok se ostalim kratkoročnim izloženostima prema institucijama dodjeljuje ponder rizika, u skladu sa člankom 139. stavkom 2. ovog Pravilnika.

(3) Kratkoročnim izloženostima prema institucijama koje imaju kratkoročne kreditne rejtinge za iste izloženosti (rejting izdanja), na osnovi kojih je ponder rizika nepovoljniji od pondera rizika koji je određen kratkoročnim kreditnim rejtingima iz članka 139. stavka 2. ovog Pravilnika, tim i svim ostalim kratkoročnim izloženostima prema institucijama koje nemaju kreditni rejting (rejting izdanja), dodjeljuje se nepovoljniji ponder rizika.

Članak 142.

(1) Ako financijske institucije imaju dozvolu za rad koju je izdalo nadležno tijelo koje je odgovorno i za licenciranje i nadzor investicijskih društava, ili nadležno tijelo ovih institucija ima potpisan ugovor o suradnji s nadležnim tijelom investicijskih društava, te ako financijske institucije ispunjavaju iste regulatorne zahtjeve koji se primjenjuju i na investicijska društva, dodjeljuje se ponder rizika na način kako je za ponderiranje izloženosti prema institucijama to propisano u člancima 139. do 141. ovog Pravilnika .

(2) Investicijsko društvo dužno je za izloženosti za koje postoji rejting za specifično izdanje koje predstavlja izloženost prema instituciji (uključujući i kratkoročni kreditni rejting), a koje se uključuje u ovu kategoriju, primijeniti odredbe navedene u Odjeljku 3. ove Glave.

(3) Izloženostima prema institucijama s preostalim dospijećem do tri mjeseca, a koje su nominirane u valuti dužnika i s izvorima sredstava u istoj toj valuti, dodjeljuje se ponder rizika za jednu kategoriju manje povoljan od pondera rizika koji se dodjeljuje izloženosti prema središnjoj državi, u skladu sa člankom 134. ovog Pravilnika.

(4) Ulaganjima u kapital drugih institucija investicijsko društvo dodjeljuje ponder rizika 100%, osim ako se ista ulaganja odbijaju pri izračunu kapitalnih zahtjeva za rizike tog investicijskog društva.

Izloženosti prema trgovačkim društvima

Članak 143.

(1) Izloženostima prema trgovačkim društvima dodjeljuje se ponder rizika iz Tablice 22, a u skladu s kreditnim rejtingom, dodijeljenim od priznate VIPKR, koji je raspoređen u određeni stupanj kreditne kvalitete.

Tablica 22.

Stupanj kreditne kvalitete	1	2	3	4	5	6
Ponder rizika	20%	50%	100%	100%	150%	150%

(2) Izloženostima prema trgovačkim društvima koja nemaju kreditni rejting priznate VIPKR, dodjeljuje se ponder rizika 100% ili ponder rizika koji se dodjeljuje izloženostima prema središnjoj državi u kojoj je sjedište trgovačkog društva, ovisno o tome koji je ponder veći.

(3) Ako za kratkoročne izloženosti prema trgovačkim društvima postoji kreditni rejting (kratkoročni rejting izdanja), dodijeljen od priznate VIPKR, ovim se izloženostima dodjeljuje ponder rizika iz Tablice 21. iz članka 141. ovog Pravilnika, a u skladu s kreditnim rejtingom koji je raspoređen po određenim stupnjevima kreditne kvalitete.

(4) Investicijsko društvo dužno je, za izloženosti za koje postoji rejting za specifično izdanje koje predstavlja izloženost prema trgovačkom društvu (uključujući i kratkoročni kreditni rejting izdanja), a koja se uključuje u ovu kategoriju, primijeniti odredbe iz Odjeljka 3. ove Glave.

Izloženosti prema stanovništvu

Članak 144.

(1) Izloženostima prema stanovništvu dodjeljuje se ponder rizika 75%, ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti:

- radi se o izloženosti prema fizičkoj osobi ili prema MSD;
- izloženost pripada dovoljno diversificiranom dijelu portfelja stanovništva;
- ukupna izloženost investicijskog društva i grupe povezanih osoba s investicijskim društvom prema dužniku i grupi povezanih osoba s dužnikom, osim potraživanja i potencijalnih potraživanja osiguranih domaćim stambenim nekretninama te uključenih u kategoriju navedenu u članku 146. ovog Pravilnika, ne smije prijeći 7,5 milijuna kuna.

(2) Investicijsko društvo dužno je poduzeti primjerene aktivnosti, kako bi prikupilo informacije vezane uz utvrđivanje izloženosti prema stanovništvu.

(3) Kako bi se neki dio portfelja stanovništva smatrao diversificiranim, investicijsko društvo dužno je svojim općim aktima propisati interni pokazatelj diversificiranosti po svakom proizvodu, posebno za fizičke osobe, a posebno za MSD.

(4) Pokazatelj diversificiranosti izračunava se na temelju povijesnih podataka u posljednje dvije godine na sljedeći način:

- ukupan iznos potraživanja po pojedinom proizvodu dijeli se s brojem transakcija po istom proizvodu. Dobiveni rezultat predstavlja prosječnu izloženost po pojedinom proizvodu; pokazatelj diversificiranosti predstavlja postotni udio prosječne izloženosti po pojedinom proizvodu u ukupnom iznosu potraživanja po pojedinom proizvodu.
 - pokazatelj diversificiranosti ni u kojem slučaju ne smije biti veći od 0,2%.

(5) Investicijsko društvo može koristiti i naprednije metode izračuna pokazatelja diversificiranosti.

Izloženosti osigurane nekretninom

Članak 145.

Izloženostima koje su u cijelosti osigurane hipotekom ili fiducijarnim vlasništvom nad stambenom nekretninom, a ne ispunjavaju uvjete iz članka 146. i 147. ovog Pravilnika, dodjeljuje se ponder rizika 100%.

Izloženosti osigurane hipotekom nad stambenom nekretninom

Članak 146.

(1) Izloženostima ili dijelu izloženosti, koje su u cijelosti osigurane hipotekom ili fiducijarnim vlasništvom nad stambenom nekretninom, dodjeljuje se ponder rizika 35%, ako su ispunjeni uvjeti iz stavaka 2. do 4. ovog članka.

(2) Pod stambenom nekretninom podrazumijeva se nekretnina u kojoj vlasnik stanuje ili će stanovati.

(3) Kao kolateral može se priznati hipoteka ili fiducija nad stambenom nekretninom čiji je vlasnik trgovačko društvo, pod uvjetom da je vlasnik trgovačkog društva fizička osoba koja ispunjava uvjet iz stavka 2. ovog članka.

(4) Na izloženosti osigurane hipotekom ili fiducijarnim vlasništvom nad stambenom nekretninom, može se primijeniti ponder rizika od 35%, ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti:

1. vrijednost nekretnine materijalno ne zavisi o kreditnoj sposobnosti dužnika; navedeno ne podrazumijeva utjecaj makroekonomskih faktora na vrijednost nekretnine i kreditnu sposobnost dužnika;
2. rizik vezan uz dužnika, materijalno ne ovisi o pripadajućoj nekretnini, već o njegovoj sposobnosti da otplaćuje dug iz drugih izvora;
3. ispunjavanje minimalnih zahtjeva za priznavanje i pravila vrednovanja nekretnine, propisanim u članku 289. i članku 295. stavcima 2. i 3. ovog Pravilnika, a vezano za članak 11. točke 13. i 14. ovog Pravilnika;
4. tržišna/hipotekarna vrijednost nekretnine značajno je veća od iznosa izloženosti, tako da iznos izloženosti nije veći od 75% vrijednosti nekretnine (pokazatelj Loan-to-Value $\leq 75\%$).

Izloženosti osigurane hipotekom nad poslovnom nekretninom

Članak 147.

(1) Izloženostima ili dijelu izloženosti, koje su u cijelosti osigurane hipotekom ili fiducijarnim vlasništvom nad poslovnom nekretninom u kojoj dužnik obavlja svoju djelatnost i koja se nalazi na području Republike Hrvatske, dodjeljuje se ponder rizika 50%.

(2) Kako bi se na izloženosti koje su osigurane hipotekom nad poslovnom nekretninom, mogao primijeniti ponder rizika 50%, moraju biti ispunjeni uvjeti koji se odnose i na izloženosti osigurane stambenom nekretninom, a koji su navedeni u članku 146. stavku 4. točkama 1, 2. i 3. ovog Pravilnika.

(3) Ponder rizika 50% dodijelit će se dijelu izloženosti koji ne prelazi iznos od:

1. 50% tržišne vrijednosti nekretnine, ili
2. 50% tržišne vrijednosti nekretnine ili 60% hipotekarne vrijednosti, a koje su definirane u članku 11. točkama 13. i 14. ovog Pravilnika, odnosno nižeg od navedenih iznosa.

(4) Dijelu izloženosti koji prelazi limit izračunat prema kriterijima iz stavka 3. ovog članka, dodjeljuje se ponder rizika 100%.

(5) Izloženostima koje su u cijelosti osigurane hipotekom nad poslovnom nekretninom na području država članica EU, dodijeliti će se ponder rizika 50%, ako nadležno tijelo te države primjenjuje uvjete koji su istovjetni uvjetima iz ovog članka.

Dospjela nenaplaćena potraživanja

Članak 148.

(1) Izloženostima ili dijelu izloženosti koje nisu osigurane kolateralom, a utvrđeno je kašnjenje u plaćanju duže od 90 dana, dodjeljuje se ponder rizika:

1. 150%, ako su ispravci vrijednosti manji od 20% neosiguranog dijela ukupne izloženosti; ili
2. 100%, ako su ispravci vrijednosti veći od 20% neosiguranog dijela ukupne izloženosti.

(2) Pod osiguranim dijelom izloženosti iz stavka 1. ovog članka, podrazumijeva se dio koji je u potpunosti pokriven kolateralom i garancijama priznatim u skladu s Poglavljem 3. Tehnike umanjenja kreditnog rizika ove Glave.

(3) Ako je dospjelo nenaplaćeno potraživanje u potpunosti pokriveno kolateralom i garancijama, priznatim u skladu s Poglavljem 3. Tehnike umanjenja kreditnog rizika ove Glave, primjenjuje se ponder rizika od 100%.

Visokorizična potraživanja

Članak 149.

Visokorizičnim potraživanjima dodjeljuje se ponder rizika 150%.

Izloženosti u obliku pokrivenih obveznica

Članak 150.

Izloženostima u obliku pokrivenih obveznica kojima nije dodijeljen rejting izdanja, a koje ispunjavaju kriterije pokrivenosti iz članaka 151. i 152. ovog Pravilnika, dodjeljuje se ponder rizika na temelju kreditnog rejtinga koji je dodijeljen za matičnu neosiguranu izloženost investicijskog društva prema izdavatelju, na sljedeći način:

1. ako je izloženostima prema institucijama dodijeljen ponder rizika 20%, pokrivenim obveznicama dodjeljuje se ponder rizika 10%;
2. ako je izloženostima prema institucijama dodijeljen ponder rizika 50%, pokrivenim obveznicama dodjeljuje se ponder rizika 20%;
3. ako je izloženostima prema institucijama dodijeljen ponder rizika 100%, pokrivenim obveznicama dodjeljuje se ponder rizika 50%;
4. ako je izloženostima prema institucijama dodijeljen ponder rizika 150%, pokrivenim obveznicama dodjeljuje se ponder rizika 100%.

Članak 151.

Pokrivene obveznice su obveznice koje mogu biti kolateralizirane sljedećim vrstama imovine:

1. izloženostima prema/ili garancijama središnjih država, središnjih banaka, javnih državnih tijela, regionalne i lokalne samouprave s područja Republike Hrvatske i EU;
2. izloženostima prema/ili garancijama središnjih država, središnjih banaka izvan područja EU, multilateralnim razvojnim bankama i međunarodnim organizacijama, uz uvjet da njihov kreditni rejting odgovara stupnju kreditne kvalitete 1 u skladu s ovim Pravilnikom, izloženostima prema/ili jamstvima javnih državnih tijela, regionalne i lokalne samouprave izvan područja EU, a koje se ponderiraju kao izloženosti prema institucijama, uz uvjet da njihov kreditni rejting odgovara stupnju kreditne kvalitete 1 u skladu s ovim Pravilnikom. Ako izloženosti navedene u ovoj točki, a koje predstavljaju kolateral, ne prelaze 20% nominalne vrijednosti izdanih pokrivenih obveznica institucije izdavatelja, može se priznati i stupanj kreditne kvalitete 2;
3. izloženostima prema institucijama, uz uvjet da njihov kreditni rejting odgovara oznaci stupnja kreditne kvalitete 1 u skladu s ovim Pravilnikom, te da ne iznose više od 15% nominalne vrijednosti izdanih pokrivenih obveznica institucije izdavatelja.

Smanjivanje izloženosti prema institucijama, po osnovi naplate potraživanja od dužnika ili po osnovi naplate ili likvidacije zaloga kod proizvoda osiguranih nekretninama, ne uključuje se u izračun limita od 15% iz ove točke.

Ako se izloženosti u ovoj točki odnose na institucije na području Republike Hrvatske i EU i imaju originalno dospijeće do najviše 100 dana, može se priznati i oznaka stupnja kreditne kvalitete 2;

4. kreditima koji su osigurani:
 - stambenom nekretninom u skladu s člankom 146. ovog Pravilnika, do manjeg od sljedeća dva iznosa: iznosa glavnice na koju je upisana hipoteka ili fiducijarno vlasništvo (uzevši u obzir sve prethodne terete na nekretnini) ili 80% tržišne/hipotekarne vrijednosti založene nekretnine;
 - nadređenim tranšama/tranšama prvog reda (*engl. Senior Units*), koje su izdali sekuritizacijski subjekti regulirani zakonima država članica EU koje se bave sekuritizacijom izloženosti osiguranih stambenim nekretninama. Pri tome mora biti ispunjen uvjet da se najmanje 90% imovine tih subjekata sastoji od potraživanja osiguranih stambenom nekretninom.

Iznos nadređene tranše/tranše prvog reda, utvrđuje se kao manja od sljedećih stavki:

- iznos glavnice tranše,
- iznos glavnice tranše koja je osigurana hipotekom ili fiducijarnim vlasništvom (u obzir se uzimaju svi prethodni tereti), ili
- 80% tržišne vrijednosti založene nekretnine.

Nadređena tranša/tranša prvog reda mora imati oznaku stupnja kreditne kvalitete 1, u skladu s ovim Pravilnikom, i ne smije prelaziti 20% nominalne vrijednosti ukupnog iznosa izdanih obveznica;

5. kreditima koji su osigurani:
 - poslovnom nekretninom, u skladu sa člankom 147. ovog Pravilnika, do manjeg od sljedeća dva iznosa: iznosa glavnice na koju je upisana hipoteka ili fiducijarno vlasništvo (uzevši u obzir sve prethodne terete na nekretnini) ili 60% tržišne/hipotekarne vrijednosti založene nekretnine.

Umjesto dozvoljenog omjera vrijednosti kredita i odgovarajućeg osiguranja od 60%, moguće je priznati i omjer do maksimalno 70% ako je:

- ukupna imovina, koja služi kao kolateral za pokrivene obveznice, veća za najmanje 10% od nominalne vrijednosti emisije pokrivenih obveznica,
- udovoljeno zahtjevima pravne sigurnosti imatelja obveznica na način kako je to određeno u Poglavlju 3. ove Glave, i
- zahtjevi imatelja pokrivenih obveznica imaju prioritet nad ostalim zahtjevima na kolateralu;
- nadređenim tranšama/tranšama prvog reda, koje su sekuritizacijski subjekti regulirani zakonima država članica EU koje se bave sekuritizacijom izloženosti osiguranih poslovnim nekretninama. Pri tome mora biti ispunjen uvjet da se najmanje 90% imovine tih tijela sastoji od potraživanja osiguranih poslovnom nekretninom.

Iznos nadređene tranše/tranše prvog reda utvrđuje se kao manja od sljedećih stavki:

- iznos glavnice tranše,
- iznos glavnice tranše koji je osiguran hipotekom ili fiducijarnim vlasništvom (u obzir se moraju

- uzeti svi prethodni tereti), i
- 60% vrijednosti založene nekretnine.
- Nadređena tranša/tranša prvog reda mora imati oznaku stupnja kreditne kvalitete 1, u skladu s ovim Pravilnikom, i ne smije prelaziti 20% nominalne vrijednosti ukupnog iznosa izdanih obveznica;
6. Kreditima koji su osigurani brodovima i gdje iznos duga na koju je upisana hipoteka ili fiducijarno vlasništvo (uzevši u obzir sve prethodne terete), ne prelazi 60% vrijednosti založenog broda.

Članak 152.

- (1) U izračun limita od 90% imovine iz članka 151. točaka 4. i 5. ovog Pravilnika, ne uključuje se smanjivanje izloženosti, nastalo po osnovi naplate potraživanja od dužnika ili po osnovi naplate ili likvidacije zalogu kod kredita, osiguranih nekretninama u nadređenim tranšama/tranšama prvog reda ili dužničkim financijskim instrumentima.
- (2) Za svu imovinu, navedenu kao kolateral u članku 151. ovog Pravilnika, mora postojati zakonodavni okvir koji omogućava da ista isključivo služi za zaštitu imatelja pokrivenih obveznica od gubitaka.
- (3) Do 31.12.2010. ne primjenjuje se limit od 20% na nadređene tranše/tranše prvog reda iz članka 151. točaka 4. i 5. ovog Pravilnika, ako iste imaju najpovoljniji kreditni rejting priznate VIPKR za pokrivene obveznice.
- (4) Do 31.12.2010. omjer kredita i vrijednosti založenog broda od 60% iz članka 151. točke 6. ovog Pravilnika, može biti zamijenjen omjerom od 70%.
- (5) Iznimke iz stavaka 3. i 4. ovog članka, podliježu reviziji od strane Europske komisije.
- (6) Investicijska društva dužna su na pokrivene obveznice kolateralizirane nekretninama primjenjivati minimalne zahtjeve i pravila vrednovanja propisana u članku 289. i članku 295. stavcima 2. i 3. ovog Pravilnika, a vezano za članak 11. točke 13. i 14. ovog Pravilnika.
- (7) Iznimno od stavaka 1. do 6. ovog članka i članka 151. ovog Pravilnika, na pokrivene obveznice izdane do 31.12.2007. može se primijeniti tretman naveden u članku 150. ovog Pravilnika.

Izloženosti u obliku jedinica u subjektima za zajednička ulaganja

Članak 153.

- (1) Izloženostima u obliku jedinica u subjektima za zajednička ulaganja koja ne ispunjavaju odredbe ovog članka, dodjeljuje se ponder rizika 100%.
- (2) Izloženostima u obliku jedinica u subjektima za zajednička ulaganja koji imaju kreditni rejting dodijeljen od priznate VIPKR, dodjeljuje se ponder rizika iz Tablice 23, u skladu s dodijeljenim kreditnim rejtingom koji je raspoređen po stupnjevima kreditne kvalitete.

Tablica 23.

Stupanj kreditne kvalitete	1	2	3	4	5	6
Ponder rizika	20%	50%	100%	100%	150%	150%

(3) Izloženostima u obliku jedinica u subjektima za zajednička ulaganja, koje imaju karakteristike visokorizičnih potraživanja, dodjeljuje se ponder rizika 150%.

(4) Izloženostima u obliku jedinica u subjektima za zajednička ulaganja dodijelit će se ponderi rizika navedeni u stavcima 5. do 7. ovog članka, ako su ispunjeni sljedeći kriteriji:

1. subjektom za zajednička ulaganja kojim upravlja društvo koje podliježe nadzoru u Republici Hrvatskoj ili članici EU, ili društvo koje je obvezno ishoditi odobrenje od Agencije i to ako:

- subjektom za zajednička ulaganja upravlja društvo koje je pod nadzorom, koji je na jednak način uređen kao i nadzor po pravu Europske Unije, i
- je uspostavljena primjerena suradnja između nadležnih tijela;

2. prospekt subjekta za zajednička ulaganja ili sličan dokument sadržava:

- kategorije imovine u koju subjekt za zajednička ulaganja smije ulagati, i
- konkretne limite i metodologiju izračuna limita, ako subjekt za zajednička ulaganja primjenjuje određena ograničenja na svoja ulaganja;

3. subjekt za zajednička ulaganja najmanje jednom godišnje izvještava investicijsko društvo o svom poslovanju, kako bi se omogućila procjena imovine i obveza, prihoda i aktivnosti tijekom izvještajnog razdoblja.

(5) Za izloženosti u obliku jedinica u subjektima za zajednička ulaganja trećih država, smatra se da je ispunjen kriterij iz stavka 4. točke 1. ovog članka, ako investicijsko društvo može dokazati da su te jedinice već priznate od strane nekog od nadležnih tijela u državama članicama.

(6) Ako je investicijsko društvo upoznato sa strukturom izloženosti koje čine jedinicu u subjektu za zajednička ulaganja, ukupnoj izloženosti će se dodijeliti prosječan ponder rizika izračunat na temelju pondera svake pojedinačne izloženosti koja pripada kategorijama izloženosti, u skladu s odredbama ovog Pravilnika.

(7) Ako investicijsko društvo nije upoznato sa strukturom izloženosti koje čine jedinicu u subjektu za zajednička ulaganja, ukupnoj izloženosti će se dodijeliti prosječan ponder rizika, izračunat na temelju pondera izloženosti koje se pretpostavljaju, a koji se dodjeljuju istima u skladu s odredbama ovog Pravilnika.

(8) Izloženosti koje se pretpostavljaju, uključuju se u izračun na način da se najprije uključe one kategorije izloženosti koje traže najveće kapitalne zahtjeve i to do maksimalno dozvoljenog iznosa u okviru ovlaštenja subjekta za zajednička ulaganja, a nakon toga, po silaznom principu, ulaganja u one instrumente koje posljedično podrazumijevaju sve manje i manje kapitalne zahtjeve, sve dok se ne dosegne ukupan dozvoljeni iznos ulaganja.

(9) Investicijsko društvo može izloženostima u obliku jedinice u subjektu za zajednička ulaganja dodijeliti ponder rizika koji se temelji na strukturi izloženosti, a izračunat je od treće strane, uz uvjet da se osigura vjerodostojnost predmetnog izračuna i izvještavanja, te da se pojedinačni ponderi određuju u skladu s kategorijama izloženosti, koje su propisane u ovom Poglavlju.

Ostale izloženosti

Članak 154.

(1) Gotovini i ekvivalentima gotovine dodjeljuje se ponder rizika 0%. Gotovinskim stavkama u procesu naplate dodjeljuje se ponder rizika 20%.

(2) Iznimno od navedenog u člancima 139. do 142. ovog Pravilnika, izloženostima prema institucijama koje su specijalizirane za domaće međubankovno tržište i domaće tržište javnog duga, i koje su predmet nadzora nadležnog tijela, može se dodijeliti ponder 10%. Ove izloženosti moraju biti u potpunosti osigurane instrumentima kojima se dodjeljuje ponder 0% ili 20% i koji su priznati od strane nadležnog tijela kao adekvatan kolateral.

(3) Izloženostima koje predstavljaju plaćene predujmove i prihode budućih razdoblja za koje investicijsko društvo nije u mogućnosti utvrditi drugu ugovornu stranu, dodjeljuje se ponder rizika 100%.

(4) Materijalnoj imovini se dodjeljuje ponder rizika 100%.

(5) Ulaganjima u kapital u kojima investicijsko društvo sudjeluje s 20% udjela u kapitalu ili više, osim kada se odbijaju od njegovog kapitala, dodjeljuje se ponder rizika najmanje u iznosu od 100%.

(6) U slučaju prodaje imovine, repo ugovora, obratnih repo ugovora i termenske kupnje sa stvarnom namirom, primjenjuje se ponder rizika dodijeljen imovini na koju se ti ugovori/ transakcije odnose, a ne ponder rizika druge ugovorne strane u tom pravnom poslu/transakciji.

Odjeljak 3.

Korištenje kreditnih rejtinga za utvrđivanje pondera rizika

Članak 155.

(1) Investicijsko društvo može izabrati jednu ili više priznatih VIPKR i/ili AKI, čije će kreditne rejtinge odnosno kreditne procjene, koristiti kod utvrđivanja pondera rizika za bilančne i izvanbilančne stavke.

(2) U smislu stavka 1. ovog članka, korištenje kreditnih procjena AKI dozvoljeno je samo za izloženosti prema središnjim državama i središnjim bankama.

(3) Investicijsko društvo može koristiti kreditne rejtinge priznatih VIPKR i/ili AKI samo u slučaju kada se kreditni rejting odnosi na ukupnu izloženost, odnosno na sve pripadajuće iznose vezane za konkretnu izloženost.

(4) Investicijsko društvo dužno je dosljedno i kontinuirano u dužem razdoblju, koristiti odabrane priznate VIPKR i/ili AKI i njihove rejtinge, odnosno kreditne procjene za svaku vrstu potraživanja.

(5) Investicijsko društvo koje odluči koristiti kreditne rejtinge za određene tržišne segmente koje dodjeljuje jedna priznata VIPKR, dužno je dosljedno koristiti predmetne kreditne rejtinge za sve izloženosti koje pripadaju dotičnom tržišnom segmentu.

(6) Ako postoji samo jedan kreditni rejting dodijeljen od strane odabrane priznate VIPKR, investicijsko društvo dužno je koristiti taj rejting, u skladu sa stupnjevima kreditne kvalitete, za utvrđivanje pondera predmetnog potraživanja.

(7) Ako postoje dva kreditna rejtinga dodijeljena od odabranih priznatih VIPKR, a koji se u skladu sa stupnjevima kreditne kvalitete raspoređuju u različite pondere rizika, investicijsko društvo dužno je primijeniti onaj rejting kojem je pridružen viši (nepovoljniji) ponder rizika.

(8) Ako postoje tri ili više kreditnih rejtinga dodijeljenih od odabranih priznatih VIPKR, a kojima su pridruženi različiti ponderi rizika, investicijsko društvo dužno je izdvojiti kreditne rejtinge kojima su, u skladu sa stupnjevima kreditne kvalitete, pridružena dva najniža pondera rizika i primijeniti onaj ponder rizika koji je viši (nepovoljniji).

(9) Investicijsko društvo može koristiti tražene kreditne rejtinge od priznatih VIPKR. Traženi kreditni rejtingi predstavljaju kreditne rejtinge koje je na izričit zahtjev klijenta izradila VIPKR. Prije korištenja svakog pojedinačnog traženog kreditnog rejtinga, investicijsko društvo dužno je prethodno ishoditi pozitivno mišljenje Agencije

Kreditni rejting izdavatelja i specifičnih izdanja

Članak 156.

(1) Ako postoji kreditni rejting dodijeljen od priznate VIPKR, a koji se odnosi na određeno specifično izdanje koje predstavlja izloženost, investicijsko društvo dužno je primijeniti ponder rizika koji se temelji na kreditnom rejtingu predmetnog izdanja.

(2) Ako izdavatelj ima poseban kreditni rejting za specifično izdanje, a kojem je pridružen ponder rizika koji je povoljniji od pondera rizika koji se primjenjuje na potraživanja bez kreditnog rejtinga, a potraživanje investicijskog društva nije ulaganje u to specifično izdanje, investicijsko društvo može na svoje potraživanje bez kreditnog rejtinga primijeniti povoljniji ponder rizika samo ako je to potraživanje u istom rangi ili s pravom prvenstva naplate u odnosu na specifično izdanje s kreditnim rejtingom.

(3) Ako nisu ispunjeni uvjeti iz stavka 2. ovog članka, investicijsko društvo dužno je na ostala potraživanja istog izdavatelja bez dodijeljenog kreditnog rejtinga primijeniti ponder rizika koji je dodijeljen potraživanjima bez kreditnog rejtinga.

(4) Odredbe iz stavaka 1, 2. i 3. ovog članka, ne primjenjuju se na izloženosti u obliku pokrivenih obveznica, definiranih u člancima 150. do 152. ovog Pravilnika.

(5) Kreditni rejtingi koji su dodijeljeni pojedinim izdavateljima unutar jedne grupe povezanih osoba ne smiju se koristiti za ponderiranje izloženosti ostalih subjekata unutar iste grupe.

(6) Iznimno od navedenog u stavcima 2. i 3. ovog članka, za kratkoročne izloženosti prema institucijama čije je preostalo dospijeće jednako i kraće od tri mjeseca, a za koje ne postoji kreditni rejting za iste izloženosti (rejting izdanja), investicijsko društvo dužno je primjenjivati odredbe navedene u članku 141. stavcima 2 i 3. ovog Pravilnika.

(7) Iznimno od navedenog u stavcima 2. i 3. ovog članka, za kratkoročne kreditne rejtinge izdanja koji se odnose na kratkoročne izloženosti prema institucijama iz članka 140. stavka 3. ovog Pravilnika, ili kratkoročne izloženosti prema trgovačkim društvima iz članka 143. stavka 2. ovog Pravilnika, investicijsko društvo dužno je primjenjivati odredbe navedene u članku 157. stavku 2. i članku 155. stavku 9. ovog Pravilnika.

Odnos kratkoročnih i dugoročnih kreditnih rejtinga

Članak 157.

(1) Investicijsko društvo može koristiti kratkoročne kreditne rejtinge izdanja samo za kratkoročne bilančne i izvanbilančne stavke.

(2) Investicijsko društvo može koristiti kratkoročni kreditni rejting izdanja samo za utvrđivanje pondera rizika onog potraživanja na koje se konkretni kratkoročni rejting odnosi i ne smije se koristiti za utvrđivanje pondera rizika za bilo koje drugo potraživanje.

(3) Iznimno od stavka 2. ovog članka, ako se na osnovu kreditnog rejtinga izdanja kratkoročnoj izloženosti dodjeljuje ponder rizika od 150%, investicijsko društvo dužno je isti ponder rizika primijeniti i na sve neosigurane izloženosti prema istom dužniku, a koje nemaju kreditni rejting (bez obzira radi li se o dugoročnim ili kratkoročnim izloženostima).

(4) Iznimno od stavka 2. ovog članka, ako se na osnovu kratkoročnog kreditnog rejtinga izdanja kratkoročnoj izloženosti dodjeljuje ponder rizika od 50%, investicijsko društvo dužno je na ostale kratkoročne izloženosti prema istom dužniku, a koje nemaju kreditni rejting, primijeniti ponder rizika koji ne smije biti povoljniji od 100%.

Kreditni rejtinzi u domaćoj i stranoj valuti

Članak 158.

(1) Investicijsko društvo može koristiti kreditni rejting koji se odnosi na izloženost koja je nominirana u domaćoj valuti dužnika samo za utvrđivanje pondera rizika za tu izloženost, odnosno taj kreditni rejting ne može koristiti za utvrđivanje pondera rizika za druge izloženosti prema istom dužniku, a koje su nominirane u stranoj valuti.

(2) Iznimno od stavka 1. ovog članka, ako izloženost investicijskog društva proizlazi iz sudjelovanja u transakcijama koje odobrava multilateralna razvojna banka, čiji je status kao kreditora priznat na tržištu, investicijsko društvo može kreditni rejting koji se koristi za potraživanja prema dužniku u domaćoj valuti koristiti za ponderiranje predmetne izloženosti u stranoj valuti.

Odjeljak 4.

Priznavanje VIPKR i raspoređivanje njezinih kreditnih rejtinga

Kriteriji priznavanja

Članak 159.

(1) U okviru postupka priznavanja, Agencija ocjenjuje metodologiju VIPKR, uključujući i kreditne rejtinge koje ista dodjeljuje.

(2) Metodologija dodjeljivanja kreditnih rejtinga od strane VIPKR mora ispunjavati zahtjeve koji se odnose na objektivnost, neovisnost, trajno praćenje i transparentnost.

Objektivnost

Članak 160.

Metodologija VIPKR za dodjeljivanje kreditnog rejtinga mora biti konzervativna i sustavna, a validacija mora biti utemeljena na povijesnom iskustvu.

Neovisnost

Članak 161.

(1) Metodologija VIPKR mora biti neovisna od političkih utjecaja i ograničenja kao i od gospodarskih pritisaka koji mogu utjecati na kreditne procjene.

(2) Agencija procjenjuje neovisnost metodologije VIPKR prema sljedećim elementima:

1. vlasnička i organizacijska struktura VIPKR,
2. financijski izvori sredstava VIPKR,
3. ekipiranost i stručnost zaposlenika VIPKR, i
4. način upravljanja VIPKR.

Trajno praćenje kreditnih rejtinga

Članak 162.

(1) U metodologiji VIPKR mora biti predviđeno stalno praćenje i preispitivanje kreditnih rejtinga najmanje jednom godišnje, kao i obveza promjene kreditnih rejtinga, ovisno o promjenama u financijskom stanju subjekta kojima je dodijelila kreditni rejting.

(2) Prije svakog priznavanja, Agencija provjerava VIPKR metodologiju ocjenjivanja za svaki tržišni segment u skladu sa standardima:

1. mora biti predviđena obveza provođenja retroaktivnog testiranja (*engl. back-testing*) za razdoblje od najmanje godinu dana;
2. VIPKR je dužna Agenciji omogućiti nadzor nad svojim procesom praćenja i preispitivanja kreditnih procjena;
3. VIPKR je dužna informirati Agenciju o opsežnosti svih kontakata uspostavljenih i ostvarenih sa subjektima koji su predmet njene kreditne procjene.

(3) VIPKR je dužna kontinuirano ispunjavati kriterije koji su ispunjeni u postupku priznavanja o čemu je dužna jednom godišnje izvješćivati Agenciju, na način i u opsegu kako to odredi Agencija.

(4) Iznimno od stavka 3. ovog članka, VIPKR je bez odgađanja dužna informirati Agenciju o svakoj značajnoj promjeni u metodologiji koju koristi u okviru kreditne procjene.

(5) Agencija može, na temelju dostavljenih izvješća i informacija, kao i temeljem relevantnih informacija iz drugih izvora, pokrenuti postupak provjere već priznate VIPKR.

(6) Ako se na temelju provedenog postupka iz stavka 5. ovog članka utvrdi da VIPKR više ne ispunjava kriterije, Agencija će VIPKR oduzeti status priznate VIPKR i konkretnu VIPKR briše sa svog Popisa priznatih VIPKR.

Transparentnost i objavljivanje

Članak 163.

(1) VIPKR je dužna na jednostavan i potencijalnim korisnicima lako razumljiv način osigurati javnu dostupnost postavki metodologije koju primjenjuje u postupku kreditnih procjena.

(2) VIPKR je dužna koristiti odgovarajući način objavljivanja, kako bi osigurala široku dostupnost objavljenih informacija.

Individualni kreditni rejtnzi VIPKR

Članak 164.

(1) Individualni kreditni rejtnzi VIPKR moraju imati kredibilitet i biti prepoznati na tržištu, odnosno VIPKR mora dokazati da korisnici tih informacija smatraju njihove kreditne rejtinge vjerodostojnim i pouzdanim.

(2) Agencija procjenjuje kredibilitet individualnih kreditnih rejtinga korištenjem sljedećih parametara:

1. zastupljenost VIPKR po određenim tržišnim segmentima, državama i regijama,
2. prihodi koje ostvaruje VIPKR i općenito financijski izvori sredstava VIPKR,
3. postojanje bilo kakvog načina utvrđivanja cijena koji bi se temeljio na kreditnoj procjeni, i
4. korištenje individualnih kreditnih rejtinga VIPKR za izdanja obveznica i/ili procjenu kreditnog rizika od strane najmanje dva investicijska društva.

(3) VIPKR je dužna osigurati dostupnost individualnih kreditnih rejtinga svim zainteresiranim investicijskim društvima uz jednake uvjete.

(4) Agencija verificira jesu li individualni kreditni rejtnzi dostupni zainteresiranim stranim subjektima pod jednakim uvjetima kao i za domaća investicijska društva.

Raspoređivanje kreditnih rejtinga

Članak 165.

(1) Na temelju određenih kvantitativnih i kvalitativnih parametara, Agencija provodi postupak raspoređivanja kreditnih rejtinga priznatih VIPKR.

(2) Postupak raspoređivanja iz stavka 1. ovog članka provodi se na temelju stupnjeva kreditne kvalitete koji su propisani u Odjeljku 2. ovog Poglavlja. Stupnjevima kreditne kvalitete pridružuju se ponderi rizika koji su u skladu s razinom kreditnog rizika, a koja proizlazi iz svakog pojedinog kreditnog rejtinga.

(3) Na temelju provedenog postupka raspoređivanja, Agencija formira skalu procjene kreditne kvalitete.

(4) U cilju utvrđivanja razlike između stupnjeva rizika koji su iskazani kroz svaki kreditni rejting, Agencija razmatra kvantitativne parametre kao što su dugoročna stopa neizvršavanja obveza, a koji se odnose na sve stavke koje pripadaju istom kreditnom rejtingu, kao i druge kvantitativne parametre sličnih karakteristika.

(5) Ako se radi o novoosnovanim VIPKR ili ako nemaju dovoljno duge serije podataka o stopama neizvršavanja obveza i/ili drugih sličnih kvantitativnih parametara, takve VIPKR su dužne izraditi procjene dugoročnih stopa neizvršavanja obveza i/ili drugih sličnih kvantitativnih parametara za sve stavke koje pripadaju istom kreditnom rejtingu.

(6) Agencija uspoređuje stope neizvršavanja obveza i/ili druge slične kvantitativne parametre koji vrijede za svaki kreditni rejting određene VIPKR s referentnim vrijednostima koje se utvrđuju na osnovi stopa neizvršavanja obveza i/ili drugih sličnih kvantitativnih parametara koji se odnose na

skupine izdavatelja kod drugih VIPKR, a za koje Agencija procijeni da predstavlja podjednaku razinu kreditnog rizika.

(7) Ako Agencija procijeni da su stope neizvršavanja obveza i/ili drugih sličnih kvantitativnih parametara za kreditne rejtinge VIPKR značajne i znatno više od utvrđenih referentnih vrijednosti, tada predmetnim kreditnim rejtingima VIPKR može dodijeliti viši (nepovoljniji) rang rizika na skali procjene kreditne kvalitete.

(8) Ako VIPKR dokaže da stope neizvršavanja obveza i/ili drugih sličnih kvantitativnih parametara koji se odnose na specifični kreditni rejting, više nisu značajne i znatno veće od utvrđenih referentnih vrijednosti, Agencija može promijeniti prethodno dodijeljen viši rang rizika na skali procjene kreditne kvalitete.

(9) U postupku raspoređivanja Agencija razmatra i kvalitativne parametre, kao što su veličina i opseg skupa izdavatelja koje procjenjuje VIPKR, raspon kreditnih rejtinga koje dodjeljuje VIPKR, značenje svakog kreditnog rejtinga i definicija neizvršavanja obveza kod svake VIPKR.

Poglavlje 2.

Pristup temeljen na internim rejting sustavima

(IRB pristup)

Odjeljak 1.

Opće odredbe

Članak 166.

(1) **Osnovni IRB pristup** (*engl. foundation internal ratings-based approach*; dalje: FIRB pristup) je oblik IRB pristupa u kojem investicijsko društvo koristi vlastite procjene PD-a te, od strane Agencije procjene, LGD-a, konverzijskih faktora i M.

(2) **Napredni IRB pristup** (*engl. advanced internal ratings-based approach*; dalje: AIRB pristup) je oblik IRB pristupa u kojem investicijsko društvo koristi vlastite procjene PD-a, LGD-a, konverzijskih faktora i, gdje je primjenjivo, M.

Članak 167.

(1) Investicijsko društvo ne može koristiti IRB pristup za izračun kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti bez prethodnog odobrenja Agencije.

(2) Agencija će odobriti korištenje IRB pristupa ako su sustav upravljanja kreditnim rizikom i proces dodjele rejtinga u investicijskom društvu zadovoljavajući, u cijelosti implementirani u poslovanje investicijskog društva te ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti:

1. interni rejting sustav investicijskog društva osigurava smislenu procjenu karakteristika dužnika i proizvoda, smislenu diferencijaciju rizika te točnu i dosljednu kvantifikaciju rizika;
2. interni rejtingi i procjene vjerojatnosti nastanka statusa neispunjavanja obveza i gubitka koji se koriste za izračun kapitalnih zahtjeva, kao i s njima povezani sustavi i procesi, imaju značajnu ulogu u upravljanju rizicima i u procesu odlučivanja te u procesu odobravanja plasmana, internog

- raspoređivanja kapitala i korporativnog upravljanja investicijskog društva;
3. investicijsko društvo ima organizacijsku jedinicu kontrole kreditnog rizika, odgovornu za interne rejting sustave koja je neovisna i slobodna od svih neprimjerenih utjecaja;
 4. investicijsko društvo prikuplja i pohranjuje sve relevantne podatke kako bi osiguralo efikasnu podršku procesu upravljanja i mjerenja kreditnog rizika, te adekvatno dokumentira rejting sustave koje primjenjuje, uključujući i razloge odabira njihovog dizajna, te osigurava i adekvatno dokumentira redovito provođenje validacije internih rejting sustava.

(3) Za potrebe ove Glave, pojam »odobravanje plasmana« uključuje odobravanje kredita, kao i odobravanje svih drugih izloženosti na temelju kojih je investicijsko društvo izloženo kreditnom riziku.

Članak 168.

(1) Prilikom podnošenja zahtjeva za korištenje IRB pristupa investicijsko društvo dužno je Agenciji dostaviti dokumentaciju kojom se dokazuje poštivanje minimalnih zahtjeva iz ovog Poglavlja, a ista mora sadržavati najmanje sljedeće:

1. plan implementacije IRB pristupa,
2. samoprocjenu spremnosti za primjenu IRB pristupa,
3. organizaciju kreditne funkcije i proces dodjele rejtinga,
4. metodologiju za kategorizaciju izloženosti,
5. popis svih internih rejting sustava i prikaz kategorija izloženosti za koje ih investicijsko društvo primjenjuje,
6. dokumentaciju rejting sustava - detaljan opis svih rejting modela te tehnika, metoda i rezultata njihove validacije,
7. definiciju statusa neispunjavanja obveza i gubitka,
8. procjenu rizičnih parametara,
9. tretman kolaterala,
10. stres testiranje,
11. IT implementaciju,
12. način izračuna kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti i kvantitativnu analizu učinka prijelaza na IRB pristup, na adekvatnost kapitala investicijskog društva.

(2) Agencija može zatražiti i druge informacije, kao i dodatnu dokumentaciju koju smatra potrebnom za odlučivanje o zahtjevu investicijskog društva.

Članak 169.

Prilikom podnošenja zahtjeva za primjenu IRB pristupa (AIRB pristupa za kategoriju izloženosti prema stanovništvu i FIRB pristupa za ostale kategorije izloženosti), investicijsko društvo dužno je dokazati Agenciji da za kategorije izloženosti za koje podnosi zahtjev, u procesu mjerenja i upravljanja rizicima minimalno tri godine primjenjuje interne rejting sustave i procjene rizičnih parametara koji su načelno u skladu s minimalnim zahtjevima, propisanim u Odjeljku 5. ovog Poglavlja.

Članak 170.

(1) Investicijsko društvo kojem je odobreno korištenje IRB pristupa za izračun kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti, može prijeći na korištenje standardiziranog pristupa samo iz opravdanog razloga i ako za to prethodno dobije odobrenje Agencije.

(2) Investicijsko društvo koje je dobilo odobrenje za korištenje AIRB pristupa, može prijeći na korištenje FIRB pristupa samo iz opravdanog razloga i ako za to prethodno dobije odobrenje Agencije.

Odjeljak 2.

Kategorije izloženosti

Članak 171.

(1) Za potrebe korištenja IRB pristupa, investicijsko društvo dužno je, u skladu s vlastitom metodologijom, koja mora biti prikladna i dosljedno primjenjivana, svaku izloženost rasporediti u jednu od sljedećih kategorija izloženosti:

1. izloženosti prema središnjim državama i središnjim bankama,
2. izloženosti prema institucijama,
3. izloženosti prema trgovačkim društvima,
4. izloženosti prema stanovništvu,
5. izloženosti po vlasničkim ulaganjima,
6. ostala imovina.

(2) Izloženosti koje ne podliježu kreditnom riziku raspoređuju se u kategoriju izloženosti iz stavka 1. točke 6. ovog članka, dok se svaka izloženost koja podliježe kreditnom riziku, a nije raspoređena u kategorije izloženosti koje su navedene u stavku 1. pod točkama 1, 2, 4. i 5. ovog članka, raspoređuje u kategoriju izloženosti prema trgovačkim društvima.

Članak 172.

(1) Izloženosti prema središnjoj državi i središnjim bankama uključuju i sljedeće vrste izloženosti:

1. izloženosti prema regionalnoj i lokalnoj samoupravi te javnim državnim tijelima, koje se tretiraju kao izloženosti prema središnjoj državi po standardiziranom pristupu;
2. izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama i međunarodnim organizacijama, kojima se po standardiziranom pristupu dodjeljuje ponder rizika od 0%.

(3) Izloženosti prema institucijama uključuju i sljedeće vrste izloženosti:

1. izloženosti prema regionalnoj i lokalnoj samoupravi, koje se ne tretiraju kao izloženosti prema središnjoj državi po standardiziranom pristupu;
2. izloženosti prema javnim državnim tijelima, koje se tretiraju kao izloženosti prema institucijama po standardiziranom pristupu;
3. izloženosti prema multilateralnim razvojnim bankama, kojima se po standardiziranom pristupu ne dodjeljuje ponder rizika od 0%.

Članak 173.

(1) Da bi se uključile u kategoriju izloženosti prema stanovništvu, izloženosti moraju kumulativno ispunjavati sljedeće kriterije:

1. radi se o izloženostima prema fizičkoj osobi ili osobama, ili prema MSD, s time da u slučaju MSD-a, ukupan iznos koji dužnik ili grupa povezanih osoba duguje investicijskom društvu, njegovim ovisnim društvima, njegovom matičnom društvu i njemu ovisnim društvima,

isključujući potraživanja ili potencijalna potraživanja osigurana stambenom nekretninom, ne smije prelaziti 7,5 milijuna kuna. Pritom je investicijsko društvo dužno poduzeti sve potrebne aktivnosti kako bi prikupilo informacije vezane uz utvrđivanje visine navedene izloženosti;

2. investicijsko društvo ih u procesu upravljanja rizicima tretira dosljedno i na sličan način;
3. tim izloženostima se ne upravlja na isti način kao izloženostima prema trgovačkim društvima;
4. svaka od njih predstavlja jednu od značajnog broja izloženosti kojima se upravlja na sličan način.

(2) Za potrebe stavka 1. točke 1. ovog članka, investicijsko društvo dužno je, u slučaju malih i srednjih društava, pratiti situacije kad dolazi do privremenog ili stalnog prekoračenja navedenog iznosa te postupiti na jedan od sljedećih načina:

1. izloženosti kod kojih se pojavljuje stalno prekoračenje - rasporediti u kategoriju izloženosti prema trgovačkim društvima;
2. izloženosti kod kojih se pojavljuje privremeno prekoračenje - internim procedurama detaljnije propisati način kategorizacije istih;
3. za izloženosti koje su inicijalno raspoređene u kategoriju izloženosti prema trgovačkim društvima a ispunjenjem obveze se smanje ispod iznosa od 7,5 milijuna kuna - ne može rasporediti u kategoriju izloženosti prema stanovništvu.

(3) Investicijsko društvo dužno je propisati kriterije za razlikovanje izloženosti prema fizičkim osobama od izloženosti prema malim ili srednjim društvima.

Članak 174.

Sljedeće izloženosti raspoređuju se u kategoriju izloženosti po vlasničkim ulaganjima:

1. nedužničke izloženosti koje predstavljaju ovisno, rezidualno pravo na imovinu ili prihod izdavatelja;
2. dužničke izloženosti čija je ekonomska bit slična izloženostima navedenima pod točkom 1. ovog članka.

Članak 175.

U okviru kategorije izloženosti prema trgovačkim društvima, investicijsko društvo dužno je posebno izdvojiti izloženosti u obliku specijaliziranog financiranja, a koje imaju sljedeće karakteristike:

1. izloženost je prema pravnoj osobi koja je osnovana isključivo za financiranje i/ili upravljanje materijalnom imovinom;
3. ugovorne odredbe daju investicijskom društvu značajnu razinu kontrole nad imovinom i prihodima koje ta imovina generira;
4. primarni izvor otplate obveze je prihod koji generira imovina koja je predmet financiranja, a ne neovisni novčani tokovi koje ta pravna osoba generira u svom poslovanju.

Odjeljak 3.

Opseg uporabe IRB pristupa

Članak 176.

(1) Opseg korištenja IRB pristupa obuhvaća:

1. FIRB pristup iz članka 166. stavka 1. ovog Pravilnika,

2. AIRB pristup iz članka 166. stavka 2. ovog Pravilnika, i
3. trajna izuzeća iz članka 177. ovog Pravilnika.

(2) Za kategoriju izloženosti prema stanovništvu, raspoloživ je samo AIRB pristup.

(3) Investicijsko društvo, kao oblik FIRB pristupa može, u skladu s odobrenjem Agencije, primjenjivati i sljedeće pristupe:

1. raspoređivanje izloženosti s osnove specijaliziranog financiranja u rizične kategorije, te dodjela rizičnih pondera u skladu sa člankom 258. ovog Pravilnika;
2. pristup jednostavnih pondera za izloženosti po vlasničkim ulaganjima u skladu s člankom 263. ovog Pravilnika.

(4) Investicijsko društvo, kao oblik AIRB pristupa može, u skladu s odobrenjem Agencije, primjenjivati pristup internih modela za izloženosti po vlasničkim ulaganjima iz članka 265. ovog Pravilnika

Članak 177.

(1) Ako investicijsko društvo želi primjenjivati standardizirani pristup za bilo koju od kategorija izloženosti iz stavka 2. ovog članka, dužno je to navesti pri podnošenju zahtjeva za korištenje IRB pristupa. Pritom je investicijsko društvo dužno dokazati da kategorije izloženosti navedene u zahtjevu, nisu materijalno značajne niti u smislu visine izloženosti niti po procijenjenom rizičnom profilu, te da bi za investicijsko društvo bio nepotreban teret razvijati interni rejting sustav za te kategorije izloženosti.

(2) Investicijsko društvo, odnosno grupa investicijskog društva može, u skladu s odobrenjem za primjenu IRB pristupa, za izračunavanje kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti i iznosa očekivanog gubitka primjenjivati standardizirani pristup za jednu ili više kategorija izloženosti navedenih u nastavku:

1. izloženosti prema središnjim državama i središnjim banaka, u slučajevima kada postoji ograničen broj značajnih klijenata u navedenoj kategoriji izloženosti, te bi za investicijsko društvo bilo nepotrebno opterećenje implementirati rejting sustav za te klijente;
2. izloženosti prema institucijama, u slučajevima kada postoji ograničen broj značajnih klijenata u navedenoj kategoriji izloženosti, te bi za investicijsko društvo bilo nepotrebno opterećenje implementirati rejting sustav za te klijente;
3. izloženosti u manje značajnim podružnicama i članovima grupe investicijskog društva kao i kategorije izloženosti koje nisu materijalno značajne u pogledu veličine i procijenjenog rizičnog profila;
4. izloženosti prema Republici Hrvatskoj (središnjoj državi) ili drugoj matičnoj državi članici te regionalnoj i lokalnoj samoupravi, kao i administrativnim tijelima u Republici Hrvatskoj ili u drugoj matičnoj državi članici, uz uvjet da:
 - ne postoji razlika u riziku između izloženosti prema središnjoj državi i ostalih navedenih izloženosti,
 - izloženosti prema središnjoj državi je dodijeljen ponder rizika 0% prema standardiziranom pristupu;
5. izloženosti investicijskog društva prema ostalim članicama grupe investicijskog društva kojem isto pripada;
6. izloženosti po vlasničkim ulaganjima u pravne osobe, čije kreditne obveze ispunjavaju uvjete za ponder rizika 0% prema standardiziranom pristupu (uključujući javna državna tijela na koja se primjenjuje ponder rizika od 0%);
7. izloženosti po vlasničkim ulaganjima, nastalim na temelju državnih potpora i poticaja s ciljem promoviranja pojedinih ekonomskih sektora, kada investicijsko društvo za takva ulaganja dobiva

značajne subvencije. Nad pravnom osobom u kojoj investicijsko društvo ima vlasnička ulaganja, mora postojati određeni oblik nadzora od strane države, koji uključuje i restrikcije kapitalnih ulaganja. Na navedene izloženosti može se primjenjivati standardizirani pristup, ako iste ne predstavljaju više od 10% kapitala investicijskog društva;

8. izloženosti osigurane garancijama države i garancijama za koje su izdane kontragarancije države, u skladu sa člankom 336. stavkom 2. ovog Pravilnika.

(3) Ako kategorija izloženosti po vlasničkim ulaganjima nije izuzeta iz IRB pristupa u skladu sa stavkom 2. točkama 6. i 7. ovog članka, investicijsko društvo koje koristi IRB pristup za bilo koju kategoriju izloženosti, u isto vrijeme dužno je koristiti IRB pristup i za kategoriju izloženosti po vlasničkim ulaganjima.

Članak 178.

(1) Pod podružnicom investicijskog društva u smislu članka 177. stavka 1. točke 3. i članka 179. ovog Pravilnika, podrazumijeva se entitet koji se temeljem svojih tehničko-operativnih, geografskih i organizacijskih karakteristika može razlikovati od ostatka investicijskog društva.

(2) U smislu članka 177. stavka 1. točke 6. ovog Pravilnika, kategorija izloženosti po vlasničkim ulaganjima investicijskog društva smatra se materijalno značajnom ako njezin ukupan iznos, isključujući izloženosti iz članka 177. stavaka 1. točke 7. ovog Pravilnika, prelazi u prosjeku 10% kapitala investicijskog društva tijekom prethodne godine. Ako je broj takvih izloženosti po vlasničkim ulaganjima manji od deset (10), prag materijalne značajnosti iznosi 5% kapitala investicijskog društva grupe investicijskog društva.

Odjeljak 4.

Postupno uvođenje IRB pristupa

Članak 179.

(1) Investicijsko društvo može, u skladu s odobrenjem, IRB pristup uvoditi postupno kroz različite kategorije izloženosti iz članka 171. ovog Pravilnika i to:

1. u jednoj i/ili u više podružnica investicijskog društva,
2. u jednoj članici i/ili u više članica grupe investicijskog društva,
3. za kategorije izloženosti prema trgovačkim društvima, institucijama te središnjim državama i središnjim bankama, investicijsko društvo može postupno prijeći s FIRB pristupa na korištenje AIRB pristupa,
4. za kategoriju izloženosti prema stanovništvu, uvođenje IRB pristupa može se provesti postupno kroz potkategorije izloženosti iz članka 173. ovog Pravilnika.

(2) Ako investicijsko društvo želi koristiti pristup iz stavka 1. ovog članka, dužno je to navesti i detaljno obrazložiti prilikom podnošenja zahtjeva za korištenje IRB pristupa. Plan implementacije koji se dostavlja uz zahtjev za odobrenje korištenja IRB pristupa, minimalno mora sadržavati vremenski okvir postupnog uvođenja, redoslijed uvođenja IRB pristupa po različitim kategorijama izloženosti te postotak pokrivenosti portfelja IRB pristupom.

(3) Investicijsko društvo, odnosno matično investicijsko društvo u grupi investicijskog društva, koje postupno uvodi IRB pristup, dužno je u trenutku implementacije IRB pristupa, istim pokriti minimalno 60% kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti na pojedinačnoj osnovi, odnosno minimalno 60% kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti na razini grupe, ako se radi o grupi investicijskog društva.

(4) Za potrebe izračuna postotka pokrivenosti iz stavka 3. ovog članka, investicijsko društvo dužno je, za izloženosti za koje koristi ili traži odobrenje za korištenje IRB pristupa, izračunati kreditnim rizikom ponderirane iznose izloženosti u skladu s odredbama ovog Poglavlja, a za ostale izloženosti u skladu s odredbama Poglavlja 1. Standardizirani pristup ove Glave.

(5) Postupno uvođenje IRB pristupa iz stavka 1. ovog članka provest, će se u razumnom vremenskom razdoblju, ali ne dužem od 3 godine od dana koji se definira kao dan početka uvođenja IRB pristupa. Odobrenje Agencije sadržavat će stroge uvjete za postupno uvođenje IRB pristupa, u svrhu sprječavanja selektivnog izbora kombinacija iz stavka 1. ovog članka, radi smanjenja minimalnih kapitalnih zahtjeva.

(6) Iznimno od stavaka 4. i 5. ovog članka, za grupu investicijskih društva sa značajnom internacionalnom aktivnošću, Agencija može uzeti u obzir pravila i ograničenja prema kojima članice grupe posluju u drugim državama, pri utvrđivanju poštivanja kriterija pokrivenosti portfelja IRB pristupom iz stavka 3. ovog članka, kao i kriterija maksimalnog trajanja postupnog uvođenja IRB pristupa iz stavka 5. ovog članka. U ovom slučaju investicijsko društvo dužno je osigurati da je značajan dio portfelja pokriven IRB pristupom.

Članak 180.

(1) Agencija će kontinuirano pratiti provođenje plana implementacije iz članka 179. ovog Pravilnika.

(2) Ako investicijsko društvo koje je dobilo odobrenje, ne uvodi IRB pristup u skladu s planom implementacije i uvjetima iz članka 179. stavaka 2. i 3. ovog Pravilnika, Agencija može oduzeti odobrenje ili poduzeti druge odgovarajuće nadzorne mjere.

(3) Investicijsko društvo dužno je obavijestiti Agenciju o postupnom uvođenju IRB pristupa na kategorije izloženosti u skladu s planom implementacije.

Odjeljak 5.

Minimalni zahtjevi za korištenje IRB pristupa

Pododjeljak 1.

Rejting sustav

Članak 181.

(1) Ako investicijsko društvo koristi više rejting sustava, dužno je dokumentirati kriterije za raspoređivanje dužnika ili proizvoda u rejting sustav te ih primjenjivati na način koji adekvatno odražava razinu rizika.

(2) Investicijsko društvo dužno je periodično provjeravati kriterije i procese za raspoređivanje u rejting kategorije ili skupove izloženosti, s ciljem utvrđivanja njihove prikladnosti s obzirom na postojeći portfelj investicijskog društva i vanjske okolnosti.

(3) Kada investicijsko društvo koristi izravne procjene rizičnih parametara, isti se mogu smatrati rezultatima rejting kategorija na kontinuiranoj rejting skali i kao takvi mogu se koristiti za izračun kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti.

(4) Izravne procjene rizičnih parametara su procjene koje investicijsko društvo dobiva izravno iz modela ili metode koju koristi za svakog dužnika ili proizvod pojedinačno.

Izloženosti prema trgovačkim društvima, institucijama, središnjim državama i središnjim bankama

Članak 182.

(1) Rejting sustav mora uzeti u obzir rizične karakteristike dužnika i proizvoda.

(2) Rejting sustav mora imati rejting skalu za dužnike koja odražava isključivo rizik neispunjavanja obveza dužnika. Rejting skala za dužnike mora imati najmanje sedam (7) kategorija za dužnike koji nisu u statusu neispunjavanja obveza i jednu kategoriju za dužnike u statusu neispunjavanja obveza.

(3) "Rejting kategorija dužnika" predstavlja kategoriju rizika unutar rejting skale za dužnike, za koju se izračunavaju procjene PD-a, a u koju se dužnici raspoređuju na temelju specifičnog i jasno prepoznatljivog skupa rejting kriterija. Investicijsko društvo dužno je detaljno dokumentirati odnos između pojedinih rejting kategorija dužnika, s obzirom na razinu rizika nastanka statusa neispunjavanja obveza, a koji je pridružen svakoj rejting kategoriji i s obzirom na kriterije koji se koriste za razlikovanje razine rizika nastanka statusa neispunjavanja obveza za tu rejting kategoriju od razine rizika neke druge rejting kategorije.

(4) Investicijsko društvo, čiji je portfelj koncentriran na određeni tržišni segment i na dužnike unutar određenog raspona PD-a, dužno je unutar tog raspona odrediti rejting kategorije za dužnike, kako bi se izbjegla prekomjerna koncentracija dužnika u pojedinoj rejting kategoriji. Ako postoje značajne koncentracije unutar pojedinačne rejting kategorije, investicijsko društvo dužno je raspolagati empirijskim dokazima da ta rejting kategorija dužnika pokriva razumno uzak PD raspon i da se rizik nastanka statusa neispunjavanja obveza svih dužnika u toj rejting kategoriji nalazi unutar tog raspona.

(5) Iznimno od stavka 2. ovog članka, investicijsko društvo koje koristi metode iz članka 258. ovog Pravilnika za ponderiranje izloženosti u obliku specijaliziranog financiranja, nije dužno imati rejting skalu za dužnike koja odražava isključivo kvantifikaciju rizika nastanka statusa neispunjavanja obveza za te izloženosti. Za navedene izloženosti investicijsko društvo dužno je imati najmanje četiri (4) kategorije za dužnike koji nisu u statusu neispunjavanja obveza i najmanje jednu kategoriju za dužnike u statusu neispunjavanja obveza.

(6) Investicijsko društvo će na zahtjev MSD ili drugih trgovačkih društava, podnositelja zahtjeva za kredit, u pismenom obliku objasniti svoje odluke o dodijeljenom im rejtingu pri čemu administrativni troškovi objašnjenja moraju odgovarati veličini kredita.

Članak 183.

(1) Za dobivanje odobrenja za korištenje AIRB pristupa, investicijsko društvo dužno je unutar rejting sustava imati zasebnu rejting skalu za proizvode koja odražava isključivo one karakteristike proizvoda koje su povezane s LGD-em.

(2) "Rejting kategorija" predstavlja kategoriju rizika unutar rejting skale, za koju se izračunavaju vlastite procjene LGD-a, a u koju se raspoređuju izloženosti na temelju specifičnog i jasno prepoznatljivog skupa rejting kriterija. Opis rejting kategorije mora uključivati postupke za raspoređivanje izloženosti u rejting kategorije, i kriterije za razlikovanje razine rizika te rejting kategorije u odnosu na druge rejting kategorije.

(3) Ako u pojedinoj rejting kategoriji postoje značajne koncentracije, investicijsko društvo dužno je

raspolagati uvjerljivim empirijskim dokazom da ta rejting kategorija pokriva razumno uzak LGD raspon i da se rizik svih izloženosti u rejting kategoriji nalazi unutar tog raspona.

Izloženosti prema stanovništvu

Članak 184.

(1) Rejting sustavi moraju odražavati i rizik dužnika i rizik proizvoda, te moraju obuhvatiti sve relevantne karakteristike dužnika i proizvoda.

(2) Razina diferencijacije rizika mora osigurati da je broj izloženosti u određenoj rejting kategoriji ili skupu izloženosti, dovoljan da osigura smislenu kvantifikaciju i validaciju karakteristika gubitka na razini rejting kategorije ili skupa izloženosti. Distribucija izloženosti i dužnika po rejting kategorijama ili skupovima izloženosti, mora biti takva da se izbjegne prevelika koncentracija u rejting kategorijama ili skupovima izloženosti.

Članak 185.

(1) Investicijsko društvo dužno je dokazati da proces raspoređivanja izloženosti u rejting kategorije ili skupove izloženosti, osigurava smislenu diferencijaciju rizika, grupiranje dovoljno homogenih izloženosti i omogućava točnu i dosljednu procjenu karakteristika gubitka na razini rejting kategorije ili skupa izloženosti.

(2) Investicijsko društvo dužno je prilikom raspoređivanja izloženosti u rejting kategorije ili skupove izloženosti uzeti u obzir sljedeće čimbenike rizika:

1. rizične karakteristike dužnika;
2. rizične karakteristike proizvoda, uključujući vrstu proizvoda i/ili kolaterala. Investicijsko društvo dužno je obratiti posebnu pažnju na slučajeve u kojima je više izloženosti osigurano istim kolateralom; i
3. neurednost u plaćanju, osim ako investicijsko društvo ne dokaže Agenciji da neurednost u plaćanju nije značajan čimbenik rizika za tu izloženost.

Raspoređivanje u rejting kategorije ili skupove izloženosti

Članak 186.

(1) Investicijsko društvo dužno je imati precizne definicije, procese i kriterije za raspoređivanje izloženosti u rejting kategorije ili skupove izloženosti:

1. definicije rejting kategorija ili skupova izloženosti, kao i kriteriji za raspoređivanje, moraju biti dovoljno detaljni kako bi svim osobama koje su u investicijskom društvu, odnosno u grupi investicijskog društva, a koje su zadužene za dodjeljivanje rejtinga, omogućili dosljedno raspoređivanje dužnika ili proizvoda sa sličnim rizikom u istu rejting kategoriju ili skup izloženosti;
2. dokumentacija rejting procesa mora omogućiti trećim stranama razumijevanje procesa raspoređivanja izloženosti u rejting kategorije ili skupove izloženosti, ponavljanje postupka raspoređivanja u rejting kategorije i skupove izloženosti te ocjenu prikladnosti raspoređivanja u rejting kategoriju ili skup izloženosti;
3. kriteriji moraju biti usklađeni sa standardima kreditiranja investicijskog društva i njegovom politikom postupanja s problematičnim dužnicima i izloženostima.

(2) Kod raspoređivanja dužnika i proizvoda u rejting kategorije ili skupove izloženosti, investicijsko društvo dužno je uzeti u obzir sve relevantne informacije. Informacije moraju biti ažurne te investicijskom društvu moraju omogućiti prognozu budućih performansi izloženosti. Što manje informacija investicijsko društvo ima, to mora biti konzervativnije pri raspoređivanju izloženosti u rejting kategorije dužnika i proizvoda, ili u skupove izloženosti. Ako investicijsko društvo koristi vanjski rejting kao primarni izvor kod utvrđivanja internog rejtinga, dužno je uzeti u obzir i druge relevantne informacije.

Raspoređivanje izloženosti prema trgovačkim društvima, institucijama, središnjim državama i središnjim bankama

Članak 187.

(1) Svaki dužnik u procesu odobravanja plasmana mora biti raspoređen u rejting kategoriju na rejting skale za dužnike.

(2) Investicijsko društvo koje koristi AIRB pristup, dužno je svaku izloženost u procesu odobravanja plasmana rasporediti u rejting kategoriju na rejting skali za proizvode.

(3) Investicijsko društvo koje koristi metode iz članka 258. ovog Pravilnika za ponderiranje izloženosti u obliku specijaliziranog financiranja, dužno je svaku od tih izloženosti rasporediti u rizične kategorije u skladu s člankom 182. stavkom 5. ovog Pravilnika.

Članak 188.

(1) Investicijsko društvo dužno je svakoj pojedinačnoj pravnoj osobi prema kojoj je izloženo dodijeliti zasebni rejting. Investicijsko društvo dužno je dokazati Agenciji da ima prihvatljive politike za tretman pojedinačnih klijenata i grupa povezanih osoba.

(2) Sve pojedinačne izloženosti prema istom dužniku raspoređuju se u istu rejting kategoriju dužnika, neovisno o razlikama između pojedinačnih proizvoda.

(3) Iznimno od stavka 2. ovog članka, pojedinačnim izloženostima prema istom dužniku može se dodijeliti različiti rejting dužnika samo u sljedećim slučajevima:

1. rizik države (*engl. country transfer risk*), ovisno o tome jesu li izloženosti nominirane u lokalnoj ili stranoj valuti;
2. kada se garancija povezana s izloženošću može priznati kroz prilagodbu rejting kategorije dužnika;
3. kada zaštita potrošača ili druga regulativa zabranjuju razmjenu podataka o klijentu.

Raspoređivanje izloženosti prema stanovništvu

Članak 189.

Investicijsko društvo dužno je u procesu odobravanja plasmana svaku izloženost rasporediti u rejting kategoriju ili skup izloženosti.

Korekcija dodijeljenog rejtinga (*engl. overrides*)

Članak 190.

Za potrebe raspoređivanja dužnika/izloženosti u rejting kategorije i skupove izloženosti, investicijsko društvo dužno je dokumentirati situacije u kojima ljudski faktor može izmijeniti ulazne podatke ili rezultat procesa raspoređivanja (promjena rejting kategorije ili skupa izloženosti), te imenovati djelatnike odgovorne za odobravanje takvih korekcija. Investicijsko društvo dužno je dokumentirati podatke o izvršenim korekcijama i djelatnicima odgovornim za odobravanje navedenih korekcija. Investicijsko društvo dužno je analizirati performanse izloženosti kod kojih je u procesu dodjele rejtinga izvršena korekcija. Navedena analiza mora uključivati analizu svih izloženosti koje je korigirao pojedini djelatnik, i to za svakog djelatnika koji je odgovoran za odobravanje korekcija.

Integritet procesa dodjele rejtinga za izloženosti prema trgovačkim društvima, institucijama, središnjim državama i središnjim bankama

Članak 191.

(1) Investicijsko društvo dužno je osigurati da dodjelu rejtinga i njegove periodične provjere obavlja ili odobrava nezavisna organizacijska jedinica koja nema izravne koristi od odluka o odobravanju plasmana.

(2) Investicijsko društvo dužno je obnoviti rejting najmanje jednom godišnje, a rejting visokorizičnih dužnika i problematičnih izloženosti provjeravati i češće. Investicijsko društvo dužno je internim politikama i procedurama propisati učestalost provjere rejtinga, kao i revidirati rejting čim joj nove, materijalno značajne informacije o dužniku ili izloženosti, postanu dostupne.

(3) Investicijsko društvo dužno je ustrojiti učinkovit proces za prikupljanje i ažuriranje relevantnih informacija o karakteristikama dužnika koje utječu na PD, i informacija o karakteristikama proizvoda koje utječu na LGD i/ili konverzijske faktore.

Integritet procesa dodjele rejtinga za izloženosti prema stanovništvu

Članak 192.

(1) Investicijsko društvo dužno je najmanje jednom godišnje obnoviti rejting dodijeljen dužnicima i proizvodima ili provjeriti karakteristike gubitka i neurednost u plaćanju za svaki skup izloženosti, ovisno o tome što je primjenjivo.

(2) Investicijsko društvo dužno je najmanje jednom godišnje, na temelju reprezentativnog uzorka za svaki skup izloženosti, provjeriti status pojedinačnih izloženosti iz uzorka, kako bi osiguralo ispravnost raspoređivanja izloženosti u odgovarajući skup izloženosti.

Korištenje modela

Članak 193.

Ako investicijsko društvo koristi statističke modele i druge mehaničke metode za raspoređivanje izloženosti u rejting kategorije dužnika i proizvoda ili skupove izloženosti, tada je dužno:

1. dokazati da model ima dobru sposobnost predviđanja i da njegovo korištenje ne iskrivljuje kapitalne zahtjeve. Ulazne varijable moraju predstavljati kvalitetnu osnovu za procjene koje su rezultat modela, pri čemu model ne smije imati značajnijih pristranosti;
2. imati ugrađen proces kontrole ulaznih podataka, što uključuje procjenu točnosti, potpunosti i prikladnosti podataka;

3. dokazati da su podaci na kojima je model razvijen reprezentativni, s obzirom na portfelj dužnika ili izloženosti investicijskog društva;
4. osigurati redovito provođenje validacije modela, što uključuje analizu učinkovitosti modela i njegove stabilnosti, provjeru specifikacija modela i uspoređivanje rezultata modela sa stvarnim ishodom; i
5. statistički model dopunjavati nadzorom i procjenom od strane stručnih djelatnika investicijskog društva, s ciljem provjere primjerenosti rejtinga dodijeljenog od strane modela te osiguravanja primjerenog korištenja modela. Procedure za provjeru moraju imati za cilj identifikaciju i ograničavanje grešaka povezanih sa slabostima modela. U okviru procjene stručnjaka, u obzir se moraju uzeti sve relevantne informacije koje nisu obuhvaćene modelom. Investicijsko društvo dužno je dokumentirati način na koji će se kombinirati procjena stručnjaka s rezultatima modela.

Dokumentacija rejting sustava

Članak 194.

(1) Investicijsko društvo dužno je dokumentirati dizajn i operativne detalje svojih rejting sustava. Dokumentacija mora dokazati usklađenost s minimalnim zahtjevima iz ovog Poglavlja, uključujući kategorizaciju izloženosti, rejting kriterije, odgovornosti djelatnika koji dodjeljuju rejting, učestalost provjere dodijeljenog rejtinga i nadzor uprave i menadžmenta nad rejting procesom.

(2) Investicijsko društvo dužno je dokumentirati razloge i popratnu analizu koji su bili temelj za izbor rejting kriterija. Organizacija dodjele rejtinga, uključujući proces dodjele rejtinga i strukturu interne kontrole, također mora biti dokumentirana. Investicijsko društvo dužno je dokumentirati sve značajne promjene vezane uz interne rejting sustave, kako bi se omogućila identifikacija promjena u internim rejting sustavima.

(3) Investicijsko društvo dužno je dokumentirati interno korištene definicije statusa neispunjavanja obveza i gubitka, i dokazati usklađenost istih s definicijama iz ovog Poglavlja.

Članak 195.

(1) Ako investicijsko društvo u rejting procesu koristi statističke modele, dužno je dokumentirati njihovu metodologiju. Navedena dokumentacija mora:

1. sadržavati detaljan prikaz teorije, pretpostavki i/ili matematičke i empirijske podloge za dodjelu procjena rizičnih parametara rejting kategorijama, individualnim dužnicima, izloženostima ili skupovima izloženosti, uključujući i izvore podataka korištenih pri razvoju modela i njegovoj uporabi;
2. uspostaviti jasan statistički postupak za validaciju modela, uključujući testiranje učinkovitosti modela na uzorku za validaciju (*engl. out-of-sample*) i na novim podacima (*engl. out-of-time*);
3. navesti sve okolnosti pod kojima model nije učinkovit.

(2) Korištenje modela nabavljenog od treće strane koja zadržava vlasnička prava na tehnologiju, ne predstavlja opravdan razlog za izuzimanje od zahtjeva za dokumentacijom ili bilo kojeg drugog zahtjeva, vezanog za rejting sustav.

Upravljanje podacima o internim rejting sustavima izloženosti prema trgovačkim društvima, institucijama, središnjim državama i središnjim bankama

Članak 196.

Investicijsko društvo dužno je prikupljati i pohranjivati informacije o internim rejting sustavima:

1. potpune povijesne podatke o rejtingu dužnika i davatelja garancije, priznatih u skladu s odredbama Poglavlja 3. Tehnike umanjenja kreditnog rizika ove Glave;
2. datume kada su rejtinzi dodijeljeni;
3. bitne podatke i metodologiju korištenu za utvrđivanje rejtinga;
4. imena osoba odgovornih za dodjelu rejtinga;
5. podatke o dužnicima i izloženostima koje su u statusu neispunjavanja obveza;
6. datume i okolnosti nastanka statusa neispunjavanja obveza;
7. podatke o PD-evima i stopama nastanka statusa neispunjavanja obveza (*engl. default rate*) povezanim s rejting kategorijama te podatke o migraciji među rejting kategorijama.

Članak 197.

(1) Investicijsko društvo koje koristi FIRB pristup, dužno je prikupljati i pohranjivati podatke o usporedbama realiziranih LGD-a u odnosu na vrijednosti iz članka 238. ovog Pravilnika, i realiziranih konverzijskih faktora u odnosu na vrijednosti iz članka 247. stavka 10. ovog Pravilnika.

(2) Investicijsko društvo koje koristi AIRB pristup dužno je, uz podatke iz članka 196. ovog Pravilnika, prikupljati i pohranjivati:

1. potpune povijesne podatke o rejtinzima proizvoda te procjenama LGD-a i konverzijskog faktora, a koje se odnose na svaku rejting kategoriju;
2. datume kada su rejtinzi dodijeljeni i napravljene procjene rizičnih parametara;
3. bitne podatke i metodologiju korištenu za utvrđivanje rejtinga proizvoda i procjenu LGD-a te konverzijskih faktora;
4. imena osoba odgovornih za dodjelu rejtinga proizvoda i procjenu LGD-a te konverzijskih faktora;
5. podatke o procijenjenim i realiziranim LGD-ima te konverzijskim faktorima, koji se odnose na svaku izloženost u statusu neispunjavanja obveza;
6. podatke o LGD-u određene izloženosti prije i poslije uključivanja efekata garancija ili kreditnih izvedenica, za ona investicijska društva koja iskazuju efekte umanjenja kreditnog rizika garancija ili kreditnih izvedenica kroz LGD; i
7. podatke o komponentama gubitka za svaku izloženost u statusu neispunjavanja obveza.

Upravljanje podacima o internim rejting sustavima o izloženosti prema stanovništvu

Članak 198.

Investicijsko društvo dužno je prikupljati i pohranjivati podatke o internim rejting sustavima:

1. podatke korištene u procesu raspoređivanja izloženosti u rejting kategorije ili skupove izloženosti;
2. podatke o procjenama PD-a, LGD-a i konverzijskih faktora koji se odnose na rejting kategorije ili skupove izloženosti;
3. podatke o dužnicima i izloženostima koje su u statusu neispunjavanja obveza;
4. za izloženosti u statusu neispunjavanja obveza, podatke o rejting kategorijama ili skupovima izloženosti u koje je izloženost bila raspoređena u razdoblju od godinu dana prije nastanka statusa neispunjavanja obveza, te realizirane vrijednosti LGD-a i konverzijskog faktora.

Stres testiranje

Članak 199.

(1) Investicijsko društvo dužno je ustrojiti odgovarajuće procese stres testiranja koje će koristiti prilikom procjene adekvatnosti kapitala. Procesi stres testiranja uključuju:

1. identificiranje mogućih događaja ili budućih promjena ekonomskih uvjeta koji bi mogli imati nepovoljan učinak na kreditne izloženosti investicijskog društva, i
2. procjenu sposobnosti investicijskog društva da izdrži takve promjene.

(2) Investicijsko društvo dužno je redovito provoditi stres testiranje kreditnog rizika radi procjene učinka specifičnih uvjeta na kapitalne zahtjeve za kreditni rizik. Testovi koji će se koristiti moraju biti smisleni, razumno konzervativni te obuhvatiti barem efekte blage ekonomske recesije. Investicijsko društvo dužno je u sklopu testiranja procijeniti i migraciju rejtinga u testnim scenarijima. Stres testiranje mora se provoditi na velikoj većini ukupne izloženosti investicijskog društva.

(3) Investicijsko društvo koje primjenjuje postupak iz članka 256. ovog Pravilnika, u sklopu procesa stres testiranja, dužno je razmotriti utjecaj pogoršanja kreditne kvalitete davatelja zaštite, a posebice utjecaj prestanka ispunjavanja kriterija priznavanja od strane davatelja zaštite.

(4) Investicijsko društvo dužno je provoditi stres testiranje iz stavaka 1. do 3. ovog članka, barem jednom godišnje, a rezultate prezentirati na zahtjev Agencije.

Pododjeljak 2.

Kvantifikacija rizika

Definicija statusa neispunjavanja obveza

Članak 200.

(1) Za izloženosti prema stanovništvu, investicijsko društvo koje primjenjuje pristup po proizvodima može primijeniti definiciju statusa neispunjavanja obveza na razini pojedinačne izloženosti.

(2) Status neispunjavanja obveza u smislu članka 282. stavka 2. ovog Pravilnika smatra se materijalno značajnim ako je ispunjen barem jedan od sljedećih uvjeta:

1. za dužnike iz kategorije izloženosti prema stanovništvu, ukupan iznos dospjele obveze prelazi 1750 kuna, ili
2. za dužnike iz kategorije izloženosti prema trgovačkim društvima, središnjim državama, središnjim bankama i institucijama, ukupan iznos dospjele obveze prelazi 1750 kuna i dospjeli iznos čini više od 2,5% ukupne izloženosti investicijskog društva prema pojedinom dužniku.

(3) Uz prag materijalnosti iz stavka 2. ovog članka, investicijsko društvo može uzeti u obzir i druge indikatore materijalnosti dospjelog duga koji su prikladni za dužnike i proizvode investicijskog društva, ili odgovaraju specifičnosti tržišta na kojem investicijsko društvo posluje.

(4) Ako investicijsko društvo želi postaviti interni prag materijalnosti iz stavka 3. ovog članka, dužno je napraviti analizu s ciljem utvrđivanja postotka dužnika koji se, bez intervencije investicijskog društva, iz statusa neispunjavanja obveza mogu vratiti u normalan status. Svrha navedene analize je izbjegavanje evidentiranja nastanka statusa neispunjavanja obveza koji se dogodio samo iz tehničkih razloga te time posljedično generiranje umjetno niskih LGD-a.

Članak 201.

Elementi koji ukazuju na vjerojatnost da dužnik neće otplatiti svoje obveze uključuju:

1. investicijsko društvo ne priznaje prihode po bilo kojem plasmanu određenog dužnika u računu dobiti i gubitka;
2. investicijsko društvo provodi ispravak vrijednosti zbog uočenog značajnog pada kreditne kvalitete dužnika, a koji je uslijedio nakon nastanka te izloženosti;
3. investicijsko društvo pristaje na restrukturiranje kreditne izloženosti koje će vjerojatno rezultirati umanjivanjem financijske obveze dužnika zbog materijalno značajnog oprosta ili odgode plaćanja glavnice, kamata ili naknada. U slučaju da se ponderi rizika za izloženosti po vlasničkim ulaganjima određuju korištenjem PD/LGD pristupa, navedeno uključuje i umanjenje (ispravak) vrijednosti samih vlasničkih ulaganja;
4. investicijsko društvo je podnijelo zahtjev za pokretanjem stečajnog postupka nad dužnikom ili sličan zahtjev vezano uz dužnikovu obvezu prema investicijskom društvu, njegovom matičnom društvu ili bilo kojem od njegovih ovisnih društava;
5. nad dužnikom je podnesen ili je dužnik sam podnio zahtjev za pokretanjem stečajnog postupka ili drugog odgovarajućeg postupka koji će dovesti do izbjegavanja ili odgode plaćanja obveze dužnika prema investicijskom društvu, njegovom matičnom društvu ili bilo kojem od njegovih ovisnih društava.

Članak 202.

(1) Izmjene originalnih uvjeta ugovora koje obuhvaćaju prolongiranje i obnavljanje plasmana, povećanje iznosa kreditnih linija i slično, ne predstavljaju nastanak statusa neispunjavanja obveza ako iste nisu posljedica pogoršanja kreditne kvalitete dužnika i ne dovode do gubitka za investicijsko društvo.

(2) Situacije iz stavka 1. ovog članka, investicijsko društvo dužno je detaljno dokumentirati u internim procedurama, a iste moraju sadržavati minimalno sljedeće:

1. osobe odgovorne za odobravanje takvih izmjena i način izvještavanja menadžmenta o izvršenim promjenama;
2. minimalnu dosadašnju duljinu trajanja izloženosti;
3. kašnjenje od strane dužnika;
4. najveći dopušteni broj izmjena po pojedinom plasmanu;
5. procjenu kreditne kvalitete dužnika.

(3) U slučajevima iz stavka 1. ovog članka, kada investicijsko društvo takvom izloženosti upravlja na isti način kao i izloženostima u statusu neispunjavanja obveza, smatra se da je navedena izloženost također stupila u status neispunjavanja obveza.

Članak 203.

(1) Investicijsko društvo koje koristi vanjske podatke koji nisu u skladu s definicijom statusa neispunjavanja obveza, dužno je dokazati Agenciji da je učinjena odgovarajuća prilagodba kako bi se postigla generalna usklađenost s definicijom statusa neispunjavanja obveza.

(2) Ako investicijsko društvo smatra da izloženost koja je prethodno bila u statusu neispunjavanja obveza, više ne ispunjava niti jedan od uvjeta iz definicije statusa neispunjavanja obveza, investicijsko društvo dužno je dodijeliti rejting dužniku ili proizvodu kao da se radi o izloženosti koja nije u statusu neispunjavanja obveza. Ako se naknadno ispuni neki od uvjeta iz definicije statusa neispunjavanja obveza, smatrat će se da je došlo do novog statusa neispunjavanja obveza.

Opći zahtjevi za procjenu rizičnih parametara

Članak 204.

(1) Vlastite procjene investicijskog društva koje se odnose na rizične parametre PD, LGD, konverzijske faktore i EL, moraju obuhvaćati sve relevantne podatke, informacije i metode. Procjene se moraju temeljiti na povijesnom iskustvu i empirijskim dokazima, a ne samo na subjektivnim prosudbama. Procjene moraju biti smislene, lako razumljive, temeljiti se na materijalno značajnim faktorima odgovarajućih rizičnih parametara i sadržavati odgovarajući stupanj konzervativnosti.

(2) Investicijsko društvo dužno je razdvojiti ostvarene gubitke na komponente u odnosu na učestalost nastanka statusa neispunjavanja obveza, LGD, konverzijske faktore, ili gubitak (ako se procjenjuje EL) na način da te komponente predstavljaju čimbenike koje smatra pokretačima rizičnih parametara koji se procjenjuju. Investicijsko društvo dužno je dokazati da njegove procjene odražavaju dugogodišnje iskustvo.

Članak 205.

(1) Investicijsko društvo dužno je uzeti u obzir svaku promjenu u procesu odobravanja plasmana ili procesu naplate potraživanja tijekom promatranih razdoblja iz članka 209, članka 211, članka 215, članka 216, stavaka 3. do 5, članka 219. i članka 220. stavaka 2. do 4. ovog Pravilnika. Procjene investicijskog društva moraju odražavati efekte tehničkih unaprjeđenja i novih podataka te drugih informacija, kako one postanu raspoložive. Investicijsko društvo dužno je provjeravati svoje procjene kada se pojave nove informacije, a najmanje na godišnjoj osnovi.

(2) Obilježja izloženosti u skupu podataka koji se koristi za procjenu rizičnih parametara, standardi odobravanja plasmana, važećih u trenutku nastanka podataka i druge relevantne karakteristike, moraju biti usporedive sa standardima i izloženostima investicijskog društva. Investicijsko društvo također je dužno dokazati da su ekonomski i tržišni uvjeti u kojima su podaci nastali, relevantni u odnosu na sadašnje i buduće uvjete. Broj izloženosti u uzorku i vremenska serija podataka korištena za kvantifikaciju, moraju biti dovoljni da osiguraju točnost i robusnost procjena investicijskog društva.

Članak 206.

(1) Investicijsko društvo dužno je svojim procjenama dodati interno procijenjeni stupanj konzervativnosti, ovisno o očekivanom rasponu grešaka procjena. Što su metode i podaci manje zadovoljavajući i očekivani raspon grešaka veći, marža konzervativnosti mora biti veća.

(2) Ako investicijsko društvo koristi različite procjene za izračun pondera rizika i za interne potrebe, dužno ih je dokumentirati i Agenciji dokazati opravdanost njihovog korištenja.

(3) Ako investicijsko društvo može dokazati Agenciji da su podaci prikupljeni prije datuma primjene ovog Pravilnika prilagođeni na odgovarajući način kako bi se postigla generalna usklađenost s definicijama statusa neispunjavanja obveza ili gubitka, Agencija može investicijskom društvu dozvoliti određenu fleksibilnost u primjeni zahtijevanih standarda koji se odnose na podatke.

Članak 207.

(1) Ako investicijsko društvo koristi podatke iz zajedničkog skupa podataka više investicijskih društava, dužno je dokazati:

1. da su rejting sustavi i kriteriji ostalih investicijskih društava u zajedničkom skupu podataka slični njegovim rejting sustavima i kriterijima;
2. da je zajednički skup podataka reprezentativan za portfelj za koji se koriste podaci iz zajedničkog

skupa podataka;

3. da dosljedno tijekom vremena koristi podatke iz zajedničkog skupa podataka za svoje procjene.

(2) Ako investicijsko društvo koristi podatke iz zajedničkog skupa podataka više investicijskih društava, ono ostaje odgovorno za integritet svojih rejting sustava. Investicijsko društvo dužno je dokazati Agenciji da dovoljno dobro poznaje rejting sustave koje koristi, te da može učinkovito obavljati nadzor i reviziju rejting procesa.

Posebni zahtjevi za procjenu PD-a za rejting kategoriju izloženosti prema trgovačkim društvima, institucijama, središnjim državama i središnjim bankama

Članak 208.

(1) Investicijsko društvo dužno je procjenjivati PD za svaku rejting kategoriju dužnika na temelju višegodišnjeg prosjeka jednogodišnjih stopa nastanka statusa neispunjavanja obveza.

(2) Investicijsko društvo može koristiti tehnike za procjenu PD-a samo uz adekvatnu popratnu analizu istih. Investicijsko društvo dužno je pridati odgovarajuću važnost prosudbi stručnjaka u postupcima kombiniranja rezultata različitih tehnika te kod prilagođavanja procjena zbog ograničenja korištenih tehnika i informacija.

(3) Ako investicijsko društvo koristi interne povijesne podatke o neispunjavanju obveza za procjenu PD-a, u svojoj analizi dužno je dokazati da procjene odražavaju njegove politike i procedure odobravanja plasmana i bilo koje razlike u rejting sustavu korištenom u razdoblju generiranja podataka, u odnosu na sadašnji rejting sustav. Ako je došlo do promjene u njegovoj politici i procedurama odobravanja plasmana ili rejting sustavima, investicijsko društvo mora na svoje procjene PD-a dodati prikladnu maržu konzervativnosti.

(4) Ako investicijsko društvo povezuje ili raspoređuje svoje interne rejting kategorije na rejting skalu koju koristi VIPKR ili slična organizacija, i potom pripisuje stope neispunjavanja obveza koje pripadaju rejting kategorijama VIPKR svojim rejting kategorijama, raspoređivanje se mora temeljiti na usporedbi internih rejting kriterija s kriterijima koje koristi VIPKR, te na usporedbi internih i vanjskih rejtinga bilo kojih zajedničkih dužnika. Pristranosti ili nedosljednosti u pristupu raspoređivanja ili u pripadajućim podacima, moraju se izbjegavati. Kriteriji VIPKR temeljem kojih su generirani podaci koji se koriste za kvantifikaciju, moraju biti usmjereni samo na rizik neispunjavanja obveza i ne smiju odražavati rizične karakteristike proizvoda. Investicijsko društvo dužno je analizom obuhvatiti i usporedbu korištenih definicija statusa neispunjavanja obveza u skladu s člankom 10. ovog Pravilnika i zahtjevima iz članaka 200. do 203. ovog Pravilnika. Investicijsko društvo dužno je dokumentirati osnovu za raspoređivanje internih rejting kategorija na rejting skali VIPKR.

(5) Ako investicijsko društvo koristi statističke modele za predviđanje nastanka statusa neispunjavanja obveza, tada može procjenjivati PD kao jednostavni prosjek procjena vjerojatnosti nastanka statusa neispunjavanja obveza pojedinačnih dužnika u određenoj rejting kategoriji. Korištenje takvih modela za predviđanje nastanka statusa neispunjavanja obveza mora biti u skladu sa standardima iz članka 195. ovog Pravilnika.

Članak 209.

(1) Bez obzira koristi li investicijsko društvo vlastite podatke ili podatke iz vanjskih izvora ili zajedničkih skupova podataka više investicijskih društava, ili neku od kombinacija izvora podataka za procjenu PD-a, vremenska serija povijesnih podataka iz barem jednog od izvora podataka mora obuhvaćati razdoblje od pet (5) godina. Ako raspoloživi podaci iz bilo kojeg izvora obuhvaćaju duže razdoblje i podaci su relevantni, investicijsko društvo dužno je koristiti to duže razdoblje.

(2) Iznimno od stavka 1. ovog članka, Agencija može dozvoliti investicijskom društvu da, u trenutku implementacije FIRB pristupa, relevantni podaci obuhvaćaju razdoblje od dvije (2) godine. Razdoblje koje podaci trebaju obuhvatiti povećavat će se za jednu godinu svake godine, sve dok relevantni podaci ne obuhvate razdoblje od pet (5) godina.

(3) Odredbe stavaka 1. i 2. ovog članka, odnose se i na PD/LGD pristup za izloženosti po vlasničkim ulaganjima.

Posebni zahtjevi za procjenu PD-a za rejting kategoriju izloženosti prema stanovništvu

Članak 210.

(1) Investicijsko društvo dužno je procjenjivati PD za svaku rejting kategoriju dužnika ili skup izloženosti na temelju višegodišnjih prosjeka jednogodišnjih stopa nastanka statusa neispunjavanja obveza.

(2) Iznimno od stavka 1. ovog članka, investicijsko društvo koje za izloženosti prema stanovništvu primjenjuje pristup po proizvodu, procjene PD-a i LGD-a za tu kategoriju izloženosti mogu biti izvedene iz ostvarenih gubitaka i odgovarajućih procjena LGD-a, odnosno PD-a.

(3) Investicijsko društvo dužno je, kao primarni izvor informacija za procjenu karakteristika gubitka uzimati interne podatke za raspoređivanje izloženosti u rejting kategorije ili skupove izloženosti.

(4) Investicijsko društvo može koristiti podatke iz vanjskih izvora, ili podatke iz zajedničkih skupova podataka za više investicijskih društava, ili eksterne statističke modele za kvantifikaciju, pod uvjetom da može dokazati da postoji čvrsta veza između:

1. procesa za raspoređivanje izloženosti u rejting kategorije ili skupove izloženosti investicijskog društva, i procesa kojeg koristi vanjski izvor podataka; i
2. internog rizičnog profila investicijskog društva i sadržaja podataka iz vanjskih izvora.

(5) Ako investicijsko društvo izračunava višegodišnje prosječne procjene PD-a i LGD-a za stanovništvo, na temelju procjene ukupnih gubitaka i odgovarajuće procjene PD-a ili LGD-a, proces za procjenu ukupnih gubitaka mora ispunjavati opće zahtjeve za procjenu PD-a i LGD-a iz članaka 204. do 207. ovog Pravilnika, a rezultat mora biti u skladu s konceptom LGD-a iz članka 212. ovog Pravilnika.

Članak 211.

(1) Bez obzira koristi li investicijsko društvo vlastite podatke, ili podatke iz vanjskih izvora ili zajedničkih skupova podataka više investicijskih društava, ili neku od kombinacija izvora podataka za procjenu karakteristika gubitka, vremenska serija povijesnih podataka iz barem jednog od izvora podataka mora obuhvaćati razdoblje od pet (5) godina. Ako raspoloživi podaci iz bilo kojeg izvora obuhvaćaju duže razdoblje, investicijsko društvo dužno je koristiti to duže razdoblje. Investicijsko društvo nije dužno pridavati jednaku važnost povijesnim podacima ako može uvjeriti Agenciju da noviji podaci bolje predviđaju stope gubitka.

(2) Iznimno od stavka 1. ovog članka, Agencija može dozvoliti investicijskom društvu da, u trenutku implementacije IRB pristupa, relevantni podaci obuhvaćaju razdoblje od dvije (2) godine. Razdoblje koje podaci trebaju obuhvatiti povećavat će se za jednu godinu svake godine, sve dok relevantni podaci ne obuhvate razdoblje od pet (5) godina.

(3) Investicijsko društvo dužno je identificirati i analizirati očekivane promjene u rizičnim parametrima za cijelo razdoblje trajanja kreditnih izloženosti (*engl. seasoning effects*).

Posebni zahtjevi za vlastite procjene LGD-a

Članak 212.

(1) Investicijsko društvo dužno je procjenjivati LGD po rejting kategoriji proizvoda ili po skupu izloženosti, na temelju prosječnog ostvarenog LGD-a po svakoj rejting kategoriji proizvoda ili skupa izloženosti, koristeći pri tom sve zabilježene statuse neispunjavanja obveza u izvorima podataka (prosjek ponderiran brojem statusa neispunjavanja obveza).

(2) Investicijsko društvo dužno je koristiti procjene LGD-a koje su primjerene ekonomskoj recesiji, ako su one konzervativnije od dugoročnog prosjeka.

(3) Investicijsko društvo dužno je korigirati svoje procjene rizičnih parametara po rejting kategoriji ili skupu izloženosti, kako bi se ograničio utjecaj ekonomske recesije na kapitalni zahtjev u onoj mjeri u kojoj se od rejting sustava očekuje da tijekom vremena daje konstantne realizirane LGD-e po rejting kategoriji ili skupu izloženosti.

Članak 213.

(1) Investicijsko društvo dužno je razmotriti postoji li ovisnost između rizika dužnika i rizika kolaterala ili davatelja kolaterala. Slučajevi kod kojih postoji značajna ovisnost moraju se tretirati na konzervativan način.

(2) Valutne neusklađenosti između kolaterala i izloženosti na koju se odnosi, moraju se u postupku vlastite procjene LGD-a tretirati na konzervativan način.

(3) Ako LGD procjene uzimaju u obzir postojanje kolaterala, navedene procjene ne smiju se temeljiti isključivo na procijenjenoj tržišnoj vrijednosti kolaterala, već moraju uzeti u obzir potencijalnu nemogućnost brzog preuzimanja i realizacije kolaterala. Pritom je investicijsko društvo dužno uspostaviti interne procedure za upravljanje kolateralom, ostvarivanje pravne zaštite i upravljanje rizicima koji su u skladu s odredbama Poglavlja 3. Tehnike umanjenja kreditnog rizika ove Glave.

Članak 214.

(1) Ako investicijsko društvo priznaje kolaterale za određivanje iznosa izloženosti za rizik druge ugovorne strane u skladu s Poglavljem 8. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za rizik namire i rizik druge ugovorne strane Glave II. Tržišni rizici ovog Pravilnika, bilo koji iznos za koji se očekuje da će biti naplaćen realizacijom kolaterala ne smije biti uzet u obzir u procjeni LGD-a.

(2) Za izloženosti koje su u statusu neispunjavanja obveza, investicijsko društvo dužno je kao LGD koristiti najbolju procjenu očekivanog gubitka (EL_{BE}) za svaku izloženost, uzevši u obzir postojeće ekonomske uvjete i status izloženosti, uvećanu za moguće dodatne neočekivane gubitke tijekom razdoblja naplate.

(3) Nenaplaćene naknade dodaju se izloženosti i gubitku, u onoj mjeri u kojoj su priznate kroz račun dobiti i gubitka

Posebni zahtjevi za vlastite procjene LGD-a za izloženosti prema trgovačkim društvima institucijama te središnjim državama i središnjim bankama

Članak 215.

Procjene LGD-a moraju se temeljiti na podacima za razdoblje od najmanje pet (5) godina. Razdoblje koje podaci trebaju obuhvatiti povećavat će se, od trenutka implementacije IRB pristupa, za jednu godinu svake godine, sve dok relevantni podaci ne obuhvate razdoblje od minimalno sedam (7) godina za barem jedan izvor podataka. Ako raspoloživi podaci iz bilo kojeg izvora obuhvaćaju duže razdoblje, a podaci su relevantni, investicijsko društvo dužno je koristiti to duže razdoblje.

Posebni zahtjevi za vlastite procjene LGD-a za izloženosti prema stanovništvu

Članak 216.

(1) Iznimno od članka 212. stavka 1. ovog Pravilnika, procjene LGD-a mogu biti izvedene iz ostvarenih gubitaka i odgovarajućih procjena PD-a.

(2) Procjene LGD-a moraju se temeljiti na podacima za razdoblje od najmanje pet (5) godina.

(3) Iznimno od članka 212. stavka 1. ovog Pravilnika, investicijsko društvo ne mora pridavati jednaku važnost povijesnim podacima, ako dokaže Agenciji da su noviji podaci bolja osnova za procjenu stopa gubitka.

(4) Iznimno od stavka 2. ovog članka, Agencija može dozvoliti investicijskom društvu da, u trenutku implementacije IRB pristupa, raspolaže relevantnim podacima koji pokrivaju razdoblje od dvije (2) godine. Razdoblje koje podaci trebaju obuhvatiti povećavat će se za jednu godinu svake godine, sve dok relevantni podaci ne obuhvate razdoblje od pet (5) godina.

Posebni zahtjevi za vlastite procjene konverzijskih faktora

Članak 217.

(1) Investicijsko društvo dužno je procjenjivati konverzijske faktore po rejting kategoriji proizvoda ili po skupu izloženosti na temelju prosječnih ostvarenih konverzijskih faktora po rejting kategoriji proizvoda ili po skupu izloženosti, koristeći pri tome sve zabilježene statuse neispunjavanja obveza u izvorima podataka (prosjeak ponderiran brojem statusa neispunjavanja obveza).

(2) Investicijsko društvo dužno je koristiti procjene konverzijskih faktora koje su primjerene ekonomskoj recesiji, ako su one konzervativnije od dugoročnog prosjeka. U onoj mjeri u kojoj se od rejting sustava očekuje da kroz vrijeme daje konstantne realizirane konverzijske faktore po rejting kategoriji ili po skupu izloženosti, investicijsko društvo dužno je korigirati svoje procjene rizičnih parametara po rejting kategoriji ili po skupu izloženosti, kako bi se ograničio utjecaj ekonomske recesije na kapitalni zahtjev.

Članak 218.

(1) Procjene konverzijskih faktora investicijska društva moraju odražavati mogućnost dodatnih povlačenja od strane dužnika do trenutka stupanja i nakon stupanja u status neispunjavanja obveza.

(2) Procjene konverzijskih faktora moraju uključiti veću maržu konzervativnosti tamo gdje je razumno očekivati jaču pozitivnu korelaciju između učestalosti statusa neispunjavanja obveza i visine

konverzijskog faktora.

(3) U postupku procjene konverzijskih faktora, investicijsko društvo dužno je uzeti u obzir interne politike i procedure koje se odnose na računovodstvenu evidenciju te praćenje naplate plasmana. Investicijsko društvo također je dužno razmotriti svoju sposobnost i spremnost da spriječi daljnja povlačenja sredstava, u slučajevima stupanja u status neispunjavanja obveza zbog drugih razloga osim neplaćanja, kao što su povrede ugovornih odredbi ili neki drugi događaji koji uzrokuju nastanak tehničkog statusa neispunjavanja obveza.

(4) Investicijsko društvo dužno je uspostaviti adekvatne politike i procedure praćenja iznosa izloženosti, iskorištenih iznosa u odnosu na odobreni iznos izloženosti te promjena u iskorištenim iznosima po dužniku i po rejting kategoriji. Investicijsko društvo mora dnevno biti u mogućnosti pratiti stanje iskorištenih iznosa izloženosti.

(5) Ako investicijsko društvo koristi različite procjene konverzijskih faktora za izračun rizikom ponderiranog iznosa izloženosti, od onih koje se koriste za interne potrebe, to mora biti dokumentirano, a opravdanost takvog postupka obrazložena Agenciji.

Posebni zahtjevi za vlastite procjene konverzijskih faktora za izloženosti prema trgovačkim društvima, institucijama, središnjim državama i središnjim bankama

Članak 219.

Procjene konverzijskih faktora moraju se temeljiti na podacima za razdoblje od najmanje pet (5) godina. Razdoblje koje podaci trebaju obuhvatiti povećavat će se, od trenutka implementacije IRB pristupa, za jednu godinu svake godine, sve dok relevantni podaci ne obuhvate razdoblje od minimalno sedam (7) godina za barem jedan izvor podataka. Ako raspoloživi podaci iz bilo kojeg izvora obuhvaćaju duže razdoblje, a podaci su relevantni, investicijsko društvo dužno je koristiti to duže razdoblje.

Posebni zahtjevi za vlastite procjene konverzijskih faktora za izloženosti prema stanovništvu

Članak 220.

(1) Iznimno od članka 218. stavaka 1. i 2. ovog Pravilnika, investicijsko društvo može iskazati buduća povlačenja sredstava po izvanbilančnim stavkama/potencijalnim potraživanjima ili u konverzijskim faktorima, ili u svojim procjenama LGD-a.

(2) Procjene konverzijskih faktora moraju se temeljiti na podacima za razdoblje od najmanje pet (5) godina.

(3) Iznimno od članka 217. stavka 1. ovog Pravilnika, investicijsko društvo ne mora pridavati jednaku važnost povijesnim podacima, ako dokaže Agenciji da su noviji podaci bolja osnova za procjenu povlačenja sredstava.

(4) Iznimno od stavka 2. ovog članka, Agencija može dozvoliti investicijskom društvu da, u trenutku implementacije IRB pristupa, raspolaze relevantnim podacima koji pokrivaju razdoblje od dvije (2) godine. Razdoblje koje podaci trebaju obuhvatiti povećavat će se za jednu godinu svake godine, sve dok relevantni podaci ne obuhvate razdoblje od pet (5) godina.

Minimalni zahtjevi za procjenu utjecaja garancija i kreditnih izvedenica za izloženosti prema trgovačkim društvima, institucijama, središnjim državama i središnjim bankama i za izloženosti prema stanovništvu, gdje se koriste vlastite procjene LGD-a

Članak 221.

(1) Zahtjevi iz stavka 2. ovog članka te članka 222. do 224. ovog Pravilnika, ne primjenjuju se za garancije koje daju institucije, središnje države i središnje banke, ako je investicijsko društvo dobilo odobrenje Agencije da primijeni odredbe Poglavlja 1. Standardizirani pristup ove Glave, za izloženosti prema takvim klijentima. U tom slučaju primjenjuju se odredbe Poglavlja 3. Tehnike umanjenja kreditnog rizika ove Glave.

(2) Za garancije dane za izloženosti prema stanovništvu, ovi zahtjevi se primjenjuju i na raspoređivanje izloženosti u rejting kategorije ili skupove izloženosti te pri procjeni PD-a.

Priznate garancije i davatelji garancije

Članak 222.

(1) Investicijsko društvo dužno je jasno specificirati karakteristike davatelja garancija, čije će garancije koristiti za izračun rizikom ponderiranih iznosa izloženosti.

(2) Na priznate davatelje garancije primjenjuju se ista pravila kao i za dužnike u skladu s člancima 186. do 192. ovog Pravilnika.

(3) Garancija mora biti: u pisanom obliku, neopoziva od strane davatelja garancije, važeća dok se obveza za koju se garantira u cijelosti ne ispuni i takva da se može tražiti ispunjenje od davatelja garancije u pravnim sustavima gdje davatelj garancije posjeduje imovinu nad kojom se može provesti ovrha.

(4) Garancije kod kojih su propisani uvjeti po kojima davatelj garancije nije dužan izvršiti obvezu (uvjetne garancije), mogu biti priznate u skladu s odobrenjem Agencije. Pritom je investicijsko društvo dužno dokazati da kriteriji raspoređivanja izloženosti, za koje je dana uvjetna garancija, u rejting kategorije ili skupove izloženosti, adekvatno odražavaju bilo koje potencijalno smanjenje u učinku umanjenja rizika. Investicijsko društvo koje zatraži priznavanje uvjetnih garancija, dužno je prethodno propisati jasne kriterije prihvaćanja i praćenja uvjetnih garancija koje želi koristiti za izračun rizikom ponderiranih iznosa izloženosti.

Kriteriji prilagodbe

Članak 223.

(1) Investicijsko društvo dužno je jasno specificirati kriterije za prilagodbu procjena rejting kategorija, skupova izloženosti ili LGD-a, te kod izloženosti prema stanovništvu proces raspoređivanja izloženosti u rejting kategorije ili skupove izloženosti, kako bi se iskazao utjecaj garancija na izračun rizikom ponderiranog iznosa izloženosti. Navedeni kriteriji moraju biti u skladu s minimalnim zahtjevima iz članka 186. do 192. ovog Pravilnika.

(2) Kriteriji moraju biti vjerodostojni i smisleni te odražavati:

1. sposobnost i volju davatelja garancije da ispuni obvezu iz garancije,
2. vjerojatnu vremensku dinamiku bilo kojih plaćanja od strane davatelja garancije,
3. stupanj u kojem je sposobnost davatelja garancije da ispuni obvezu iz garancije u korelaciji sa

- sposobnošću dužnika da plaća dug, te
4. mjeru u kojoj je rezidualni rizik još uvijek prisutan.

Kreditna izvedenica

Članak 224.

(1) Minimalni zahtjevi za garancije također se primjenjuju na kreditne izvedenice koji se odnose na jednog dužnika (*engl. single-name credit derivatives*). Ako postoji neusklađenost između izloženosti za koju je dana kreditna izvedenica i referentne obveze po kreditnoj izvedenici ili izloženosti koja se koristi za utvrđivanje je li se kreditni događaj dogodio, primjenjuju se uvjeti iz članka 339. ovog Pravilnika.

(2) Za izloženosti prema stanovništvu primjenjuje se članak 339. ovog Pravilnika na proces raspoređivanja u rejting kategorije ili skupove izloženosti.

(3) Kriteriji prilagodbe iz članka 223. stavka 1. ovog Pravilnika moraju uzeti u obzir način namire po kreditnoj izvedenici i konzervativno procijeniti utjecaj koji on ima na razinu i vremensku dinamiku naplate sredstava. Investicijsko društvo dužno je razmotriti razinu drugih oblika rezidualnog rizika koji mogu preostati.

Pododjeljak 3.

Validacija internih procjena

Članak 225.

(1) Investicijsko društvo dužno je implementirati robustan sustav u svrhu validacije točnosti i dosljednosti rejting sustava, procesa i procjene svih relevantnih rizičnih parametara. Investicijsko društvo dužno je dokazati Agenciji da njegov interni proces validacije omogućuje dosljednu i smislenu procjenu učinkovitosti sustava internog rejtinga i procjene rizika.

(2) Investicijsko društvo dužno je osigurati da osobe zadužene za validaciju budu potpuno neovisne od osoba koje su razvile rejting sustave. Investicijsko društvo dužno je osigurati da osobe zadužene za validaciju imaju znanje i kompetencije za provođenje validacije. Validacija može biti povjerena trećoj neovisnoj strani. Uprava i menadžment investicijskog društva dužni su osigurati da postupak validacije bude neovisan i učinkovit.

(3) Investicijsko društvo dužno je redovito uspoređivati ostvarene stope nastanka statusa neispunjavanja obveza s procijenjenim PD-ima za svaku rejting kategoriju, a u slučajevima kada su ostvarene stope nastanka statusa neispunjavanja obveza izvan očekivanih granica za tu rejting kategoriju, investicijsko društvo dužno je posebno analizirati razloge tog odstupanja. Investicijsko društvo koje koristi AIRB pristup, dužno je na isti način provoditi i analizu za LGD i konverzijske faktore. Investicijsko društvo dužno je za takve usporedbe koristiti povijesne podatke koji pokrivaju najduže moguće razdoblje. Investicijsko društvo dužno je dokumentirati metode i podatke koji su korišteni u takvim usporedbama. Navedene analize i dokumentacija moraju se ažurirati barem jednom godišnje.

(4) Investicijsko društvo dužno je koristiti i druge kvantitativne i kvalitativne tehnike validacije, kao i usporedbe s relevantnim vanjskim izvorima podataka. Analiza se mora temeljiti na podacima koji su prikladni za portfelj, koji su redovito ažurirani te pokrivaju relevantno razdoblje promatranja. Interna procjena performansi rejting sustava investicijskog društva mora se temeljiti na najdužem mogućem razdoblju.

(5) Investicijsko društvo dužno je dosljedno koristiti metode i podatke za kvantitativnu i kvalitativnu validaciju. Promjene u metodama validacije i podacima, te izvorima podataka i razdobljima koja podaci pokrivaju, moraju biti dokumentirane.

Članak 226.

(1) Investicijsko društvo dužno je imati adekvatne interne procedure za situacije kada su odstupanja ostvarenih rizičnih parametara (PD, LGD, konverzijski faktori te ukupni gubici i kad se procjenjuje EL) u odnosu na očekivane vrijednosti, dovoljno značajna da dovode u pitanje pouzdanost procjena. Navedene procedure moraju uzeti u obzir poslovni ciklus i slične promjene u gospodarskom okruženju koje su utjecale ostvarene vrijednosti rizičnih parametara.

(2) Ako su ostvarene vrijednosti iz stavka 1. ovog članka, kontinuirano veće od očekivanih, investicijsko društvo dužno je povećati procjene kako bi one odražavale ostvarene statuse neispunjavanja obveza i gubitke.

Pododjeljak 4.

Izračun rizikom ponderiranih iznosa izloženosti za kategoriju izloženosti po vlasničkim ulaganjima kod korištenja IRB pristupa

Kapitalni zahtjev i kvantifikacija rizika

Članak 227.

U svrhu izračuna kapitalnih zahtjeva za izloženosti po vlasničkim ulaganjima, investicijsko društvo dužno je zadovoljiti sljedeće uvjete:

1. procjene potencijalnih gubitaka moraju adekvatno obuhvaćati negativna tržišna kretanja koja su relevantna za dugoročni rizični profil vlasničkih ulaganja investicijskog društva;
2. podaci koji se koriste za prikaz distribucije povrata, moraju odražavati najduže razdoblje za koje su podaci raspoloživi i imati značaj u procjeni rizičnog profila vlasničkih ulaganja investicijskog društva. Podaci koji se koriste moraju biti dostatni kako bi osigurali konzervativne, statistički pouzdane i robusne procjene, koje nisu utemeljene isključivo na subjektivnim prosudbama;
3. dokazati Agenciji da nepovoljni događaji koji su korišteni u procjeni, osiguravaju konzervativnu procjenu potencijalnih gubitaka kroz relevantni dugoročni ekonomski ili poslovni ciklus;
4. kombinirati empirijsku analizu raspoloživih podataka s prilagodbama, utemeljenim na raznim čimbenicima, u cilju postizanja rezultata modela koji će biti konzervativni i uključivati aktualne informacije;
5. prilikom razvoja modela za procjenu rizičnosti vrijednosti (*engl. Value at Risk - VaR*) potencijalnih kvartalnih gubitaka, može koristiti kvartalne podatke ili konvertirati podatke za kraće vremenske intervale u kvartalne ekvivalente, koristeći odgovarajuće analitičke metode podržane empirijskim dokazima te kroz dobro razvijene i dokumentirane procese i analize. Takav pristup mora se primjenjivati konzervativno i dosljedno;
6. u slučajevima kada postoje ograničeni relevantni podaci dužno je dodati odgovarajuću maržu konzervativnosti;
7. modeli koji se koriste moraju adekvatno identificirati sve materijalne gubitke, sadržane u povratima na ulaganja, uključujući opći tržišni rizik i specifični rizik izloženosti u portfelju vlasničkih ulaganja investicijskog društva. Interni modeli moraju na adekvatan način objasniti povijesne promjene cijena, identificirati veličinu i promjene u strukturi potencijalnih koncentracija te adekvatno obuhvaćati nepovoljne tržišne uvjete. Interni model mora odgovarati rizičnom profilu

- i složenosti portfelja vlasničkih ulaganja investicijskog društva. Ako investicijsko društvo posjeduje materijalno značajna ulaganja koja su izrazito nelinearne prirode, interni modeli moraju biti dizajnirani na način da adekvatno odražavaju rizik koji nose takvi instrumenti;
8. uzorak rizičnih izloženosti zastupljen u podacima koji se koriste za procjenu, mora odgovarati ili barem biti usporediv s portfeljem vlasničkih ulaganja investicijskog društva;
 9. raspoređivanje individualnih pozicija na procjene, tržišne indekse i rizične faktore, mora biti smisljeno i temeljeno na iskustvu;
 10. kroz empirijske analize dokazati primjerenost rizičnih faktora, uključujući i njihovu sposobnost da pokriju opći i specifični rizik;
 11. procjene volatilnosti povrata na vlasnička ulaganja, moraju obuhvatiti relevantne i raspoložive podatke, informacije i metode. Pritom se moraju koristiti interni podaci koji su revidirani od strane neovisne jedinice ili podaci iz vanjskog izvora (uključujući i podatke iz zajedničkih skupova podataka);
 12. uspostaviti rigorozan i cjelovit program stres testiranja.

Proces i kontrole sustava upravljanja rizicima

Članak 228.

U pogledu razvoja i korištenja internih modela za izračun kapitalnih zahtjeva, investicijsko društvo dužno je implementirati politike, procedure i kontrolne mehanizme kako bi osiguralo integritet modela i procesa modeliranja, a isti uključuju sljedeće:

1. potpunu integraciju internih modela u cjelokupni sustav informiranja uprave i menadžmenta (*engl. Management Information System*) investicijskog društva te u upravljanje portfeljem vlasničkih ulaganja koji nisu u knjizi trgovanja. Smatra se da su interni modeli u potpunosti integrirani u proces upravljanja rizicima investicijskog društva, ako se koriste za mjerenje i procjenu performansi portfelja vlasničkih ulaganja (uključujući i rizikom prilagođenu profitabilnost), alokaciju ekonomskog kapitala za izloženosti po vlasničkim ulaganjima te procjenu cjelokupne adekvatnosti kapitala, kao i proces upravljanja investicijama;
2. uspostavu sustava upravljanja, procedura i kontrolnih funkcija, kako bi se osigurala periodična i neovisna revizija svih elemenata internog procesa modeliranja, uključujući odobravanje revizija modela, kontrolu pojedinih ulaznih podataka modela, kao i reviziju rezultata modela (npr. kroz izravnu verifikaciju izračuna rizika). Navedene revizije moraju utvrditi točnost, kompletnost i adekvatnost ulaznih podataka i rezultata modela te se koncentrirati na utvrđivanje i ograničavanje potencijalnih grešaka povezanih s poznatim slabostima modela, kao i identificiranje nepoznatih slabosti modela. Ovakve revizije može provoditi neovisna interna organizacijska jedinica ili neovisna vanjska treća strana;
3. adekvatan sustav i procedure praćenja limita ulaganja i rizičnih izloženosti po vlasničkim ulaganjima;
4. organizacijske jedinice odgovorne za izradu i primjenu modela moraju biti funkcionalno neovisne od organizacijskih jedinica za upravljanje pojedinim ulaganjima;
5. osobe odgovorne za bilo koji dio procesa modeliranja moraju biti adekvatno kvalificirane. Menadžment je dužan osigurati dostatno educirane i kompetentne resurse za funkciju modeliranja.

Validacija i dokumentacija

Članak 229.

(1) Investicijsko društvo dužno je imati sustav u svrhu validacije točnosti i dosljednosti svojih internih modela i procesa modeliranja. Svi bitni elementi internih modela i procesa modeliranja i validacije moraju biti dokumentirani.

(2) Investicijsko društvo dužno je koristiti proces interne validacije za procjenu performansi svojih internih modela i procesa, na dosljedan i smislen način.

(3) Metode i podaci koji se koriste za kvantitativnu i kvalitativnu validaciju, moraju se dosljedno koristiti. Izmjene procjena i metoda validacije te podataka (uključujući izvore i razdoblja pokrivena podacima) moraju biti dokumentirane.

Članak 230.

(1) Investicijsko društvo dužno je redovito uspoređivati ostvarene povrate na vlasnička ulaganja (izračunate korištenjem realiziranih i nerealiziranih dobitaka i gubitaka) s procjenama modela. U usporedbama se koriste povijesni podaci koji pokrivaju najduže moguće vremensko razdoblje. Investicijsko društvo dužno je dokumentirati metode i podatke koji se koriste u takvim usporedbama, te ažurirati analize i dokumentaciju barem jednom godišnje.

(2) Investicijsko društvo dužno je koristiti i druge metode kvantitativne i kvalitativne validacije, te usporedbe s vanjskim izvorima podataka. Ove analize moraju se temeljiti na podacima koji odgovaraju portfelju investicijskog društva, biti redovito ažurirani te pokrivati relevantno razdoblje promatranja. Interne procjene performansi modela investicijskog društva moraju se temeljiti na najdužem mogućem vremenskom razdoblju.

(3) Investicijsko društvo dužno je uspostaviti adekvatne interne standarde za situacije kada odstupanja ostvarenih povrata na vlasnička ulaganja od procjena modela, dovode u pitanje valjanost postojećih procjena, odnosno modela. Navedeni standardi moraju voditi računa o poslovnim ciklusima i sličnim promjenama u gospodarskom okruženju koje su utjecale na povrate na vlasnička ulaganja. Sve prilagodbe internih modela koje nastaju kao rezultat revizija modela, moraju biti dokumentirane i u skladu sa standardima revizije modela, usvojenim od strane investicijskog društva.

(4) Interni model i proces modeliranja moraju biti dokumentirani, što uključuje i odgovornosti svih osoba koje su zadužene za modeliranje, procese odobravanja i revizije modela.

Pododjeljak 5.

Korporativno upravljanje i nadzor

Korporativno upravljanje

Članak 231.

(1) Uprava investicijskog društva ili odgovarajući odbor imenovan od strane uprave i viši menadžment, dužni su odobriti sve važne karakteristike rejting procesa i procjene rizičnih parametara, poznavati i razumjeti funkcioniranje rejting sustava investicijskog društva te dobro razumjeti izvještaje koji uključuju informacije povezane s rejting sustavima.

(2) Viši menadžment dužan je izvještavati upravu investicijskog društva ili odgovarajući odbor, imenovan od strane uprave o svim važnim promjenama ili izuzećima od usvojenih politika, a koje će značajno utjecati na funkcioniranje rejting sustava investicijskog društva.

(3) Viši menadžment dužan je dobro poznavati dizajn i funkcioniranje rejting sustava, te osigurati da rejting sustav kontinuirano ispravno funkcionira. Organizacijske jedinice nadležne za kontrolu kreditnog rizika, dužne su redovito informirati viši menadžment o performansama rejting sustava, područjima koja zahtijevaju unaprjeđenje i statusu svih aktivnosti, poduzetih za otklanjanje prethodno identificiranih nedostataka.

Članak 232.

(1) Obvezni dio izvještavanja menadžmenta čine analize rizičnog profila investicijskog društva, temeljene na internim rejtingima, što minimalno uključuje:

1. rizični profil po rejting kategorijama;
2. migracije između rejting kategorija;
3. procjene relevantnih rizičnih parametara po rejting kategorijama;
4. usporedbe ostvarenih stopa nastanka statusa neispunjavanja obveza i, ako investicijsko društvo koristi AIRB pristup, ostvarenih LGD-eva i konverzijskih faktora s očekivanim vrijednostima;
5. rezultate stres testiranja.

(2) Učestalost izvješćivanja ovisi o važnosti i vrsti informacija te razini korisnika izvješća.

Kontrola kreditnog rizika

Članak 233.

(1) Organizacijska jedinica za kontrolu kreditnog rizika, mora biti neovisna od osoba i upravljačkih funkcija odgovornih za odobravanje ili obnavljanje plasmana, te odgovarati izravno višem menadžmentu. Navedena organizacijska jedinica je odgovorna za dizajn i odabir, primjenu, nadzor i funkcioniranje rejting sustava, te mora redovito izrađivati i analizirati izvješća vezana za rezultate rejting sustava.

(2) Odgovornosti organizacijske jedinice za kontrolu kreditnog rizika uključuju minimalno sljedeće:

1. testiranje i praćenje rejting kategorija i skupova izloženosti;
2. izradu i analizu sažetih izvješća vezanih za rejting sustav;
3. implementiranje procedura s ciljem utvrđivanja primjenjuju li se dosljedno definicije rejting kategorija i skupova izloženosti po svim organizacijskim dijelovima i geografskim područjima;
4. revidiranje i dokumentiranje svih promjena u procesu dodjele rejtinga, uključujući i razloge za promjenu;
5. revidiranje rejting kriterija kako bi se utvrdilo imaju li još uvijek sposobnost predviđanja rizika. Promjene rejting procesa, kriterija ili individualnih rejting parametara, moraju biti dokumentirane i adekvatno pohranjene;
6. aktivno sudjelovanje u dizajnu ili odabiru, implementaciji i validaciji modela koji se koriste u rejting procesu;
7. nadzor modela koji se koriste u rejting procesu;
8. kontinuiranu reviziju i izmjene modela koji se koriste u rejting procesu.

Članak 234.

(1) Iznimno od članka 233. ovog Pravilnika, investicijsko društvo, koje u skladu s člankom 207. ovog Pravilnika, koristi podatke iz zajedničkih skupova podataka, može eksternalizirati sljedeće zadatke:

1. izradu informacija relevantnih za testiranje i praćenje rejting kategorija i skupova izloženosti;

2. izradu sažetih izvješća vezanih za rejting sustav investicijskog društva;
3. izradu informacija relevantnih za reviziju rejting kriterija kako bi se utvrdilo jesu li isti još uvijek prediktivni;
4. dokumentiranje promjena u rejting procesu, kriterijima ili pojedinim rejting parametrima;
5. izradu informacija, relevantnih za kontinuiranu reviziju i izmjene modela koji se koriste u rejting procesu.

(2) Investicijsko društvo koje koristi način iz stavka 1. ovog članka dužno je Agenciji osigurati pristup svim relevantnim informacijama koje su potrebne za utvrđivanje usklađenosti s minimalnim zahtjevima, uključujući i obavljanje izravnog nadzora u istom obuhvatu u kojem bi se izravni nadzor obavio u investicijskom društvu.

Unutarnja revizija

Članak 235.

Unutarnja revizija investicijskog društva ili druga slična neovisna organizacijska jedinica za reviziju, dužna je najmanje jednom godišnje revidirati rejting sustav i njegovo funkcioniranje, uključujući i funkcioniranje procesa odobravanja plasmana te procjene PD-a, LGD-a, EL-a i konverzijskih faktora. Revizija mora uključivati poštivanje svih minimalnih zahtjeva.

Odjeljak 6.

Procjena rizičnih parametara

Pododjeljak 1.

PD, LGD i M

Članak 236.

Investicijsko društvo dužno je ulazne parametre PD, LGD i M za izračun kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti iz Odjeljka 7. ovog Poglavlja, i iznosa očekivanog gubitka iz Odjeljka 8. ovog Poglavlja, procjenjivati u skladu s odredbama ovog Odjeljka, poštujući pritom odredbe Odjeljka 5. ovog Poglavlja.

PD za izloženosti prema trgovačkim društvima, institucijama, središnjim državama i središnjim bankama

Članak 237.

(1) PD za izloženosti iz kategorije izloženosti prema trgovačkom društvu ili instituciji, iznosi najmanje 0,03%.

(2) Investicijsko društvo može koristiti nematerijalnu kreditnu zaštitu za prilagodbu PD-a u skladu s odredbama Poglavlja 3. Tehnike umanjenja kreditnog rizika ove Glave.

(3) Investicijsko društvo koje koristi AIRB pristup, može koristiti nematerijalnu kreditnu zaštitu prilagođavajući PD u skladu sa člankom 238. stavkom 3. ovog Pravilnika.

**LGD za izloženosti prema trgovačkim društvima, institucijama,
središnjim državama i središnjim bankama**

Članak 238.

(1) Investicijsko društvo koje primjenjuje FIRB pristup, dužno je koristiti sljedeće vrijednosti LGD-a:

1. nadređene izloženosti bez priznatih kolaterala: 45%,
2. podređene izloženosti bez priznatih kolaterala: 75%.

(2) Iznimno od stavka 1. ovog članka, investicijsko društvo može pokrivenim obveznicama, definiranim u članku 152. stavcima 4. do 7. i članku 153. stavcima 1. i 2. ovog Pravilnika, dodijeliti LGD u iznosu od 12,5%.

(3) Investicijsko društvo koje primjenjuje FIRB pristup, može priznavati:

1. nematerijalnu kreditnu zaštitu tako da prilagodi PD u skladu s odredbama Poglavlja 3. Tehnike umanjavanja kreditnog rizika ove Glave;
2. materijalnu kreditnu zaštitu tako da prilagodi LGD-a u skladu s odredbama Poglavlja 3. Tehnike umanjavanja kreditnog rizika ove Glave.

(4) Iznimno od stavaka 1. i 2. ovog članka, investicijsko društvo koje koristi AIRB pristup, a dobilo je odobrenje Agencije za korištenje vlastitih procjena LGD-a za kategorije izloženosti prema trgovačkim društvima, institucijama, središnjim državama i središnjim bankama, može koristiti nematerijalnu kreditnu zaštitu na način da prilagodi PD i/ili LGD, pri čemu će biti ispunjene odredbe Odjeljka 5. ovog Poglavlja. Investicijsko društvo ne smije izloženostima koje su osigurane garancijama, dodijeliti prilagođeni PD ili LGD takav da bi prilagođeni ponder rizika bio niži od onog za usporedivu, direktnu izloženost prema davatelju garancije.

(5) Iznimno od stavaka 1, 2, 3. i 4. ovog članka, za potrebe članka 256. ovog Pravilnika, LGD za usporedivu direktnu izloženost prema pružatelju zaštite je:

1. LGD neosigurane izloženosti prema davatelju garancije, ili
 2. LGD neosigurane izloženosti prema dužniku,
- pri čemu je investicijsko društvo dužno izabrati između ponuđenih opcija ovisno o tome očekuje li naplatu od davatelja garancije ili od dužnika, u slučaju da i dužnik i davatelj garancije dođu u status neispunjavanja obveza za vrijeme trajanja osigurane izloženosti.

**M za izloženosti prema trgovačkim društvima, institucijama,
središnjim državama i središnjim bankama**

Članak 239.

Investicijsko društvo koje primjenjuje FIRB pristup, dužno je dodijeliti izloženostima koje proizlaze iz repo ugovora, obratnih repo ugovora ili ugovora o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, M od 0,5 godina, a svim ostalim izloženostima M od 2,5 godine.

Članak 240.

(1) Iznimno od članka 239. ovog Pravilnika, investicijsko društvo koje je dobilo odobrenje za korištenje AIRB pristupa za kategorije izloženosti prema trgovačkim društvima, institucijama ili središnjim državama i središnjim bankama, dužno je izračunavati M za svaku od tih izloženosti na

način propisan ovim člankom, a uzimajući u obzir iznimke iz članka 241. ovog Pravilnika, s tim da ni u kom slučaju M ne može biti veći od 5 godina.

(2) Investicijsko društvo dužno je M izračunavati na sljedeće načine:

1. za instrument za koji je definirana otplatna tablica novčanih tokova, M će se izračunavati prema sljedećoj formuli:

$$M = \text{MAX} \left\{ 1; \text{MIN} \left\{ \frac{\sum_t t \cdot CF_t}{\sum_t CF_t}, 5 \right\} \right\}$$

gdje je:

CF_t - ugovorno određeni novčani tok (glavnica, kamate i naknade) koje je dužnik obavezan platiti u razdoblju t; gdje je t izražen u godinama;

2. za izvedenice iz standardiziranog ugovora o netiranju, M će biti ponderirani prosjek preostalog roka do dospeljeća izloženosti, ako je to više od godinu dana, odnosno postaviti M na jednu godinu ako je ponderirani prosjek preostalog roka do dospeljeća izloženosti manji od jedne godine. Kao ponder će se koristiti zamišljeni iznos svake izloženosti;
3. za izloženosti proizašle iz transakcija s potpuno ili gotovo potpuno osiguranim neuvrštenim izvedenim instrumentima i potpuno ili gotovo potpuno osiguranim maržnim transakcijama koje su predmet standardiziranog ugovora o netiranju, M će biti ponderirani prosjek preostalog roka do dospeljeća izloženosti, ako je to više od deset (10) dana, odnosno postaviti M na deset (10) dana, ako je ponderirani prosjek preostalog roka do dospeljeća izloženost manji od deset (10) dana. Kao ponder se koristi zamišljeni iznos svake izloženosti;
4. za repo ugovore, obratne repo ugovore i ugovore o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, koji su predmet standardiziranog ugovora o netiranju, M će biti ponderirani prosjek preostalog roka do dospeljeća izloženosti, ako je to više od pet (5) dana, odnosno postaviti M na pet (5) dana, ako je ponderirani prosjek preostalog roka do dospeljeća izloženost manji od pet (5) dana. Kao ponder se koristi zamišljeni iznos svake izloženosti;
5. za sve druge instrumente koji nisu navedeni u ovom stavku, ili kada investicijsko društvo nije u mogućnosti izračunati M na način propisan u točkama 1. do 4. ovog stavka, M postaviti na najduže preostalo vrijeme (u godinama) koje je dužniku određeno za ispunjenje njegovih ugovornih obveza, ali ne manje od jedne godine;
6. za investicijsko društvo koje za izračun iznosa izloženosti primjenjuje interne modele iz Poglavlja 8. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za rizik namire i rizik druge ugovorne strane Glave II. Tržišni rizici ovog Pravilnika. Za izloženosti za koje investicijsko društvo primjenjuje tu metodu i za koje je najduže dospeljeće ugovora koji pripada skupu za netiranje duže od jedne godine, M se izračunava prema sljedećoj formuli:

$$M = \text{MIN} \left(\frac{\sum_{k=1}^{dk \leq 1 \text{ year}} \text{Effective} EE_k \cdot \Delta t_k \cdot df_k + \sum_{dk > 1 \text{ year}}^{maturity} EE_k \cdot \Delta t_k \cdot df_k}{\sum_{k=1}^{tk \leq 1 \text{ year}} \text{Effective} EE_k \cdot \Delta t_k \cdot df_k}; 5 \right)$$

gdje je:

df = nerizični diskontni faktor za buduće vremensko razdoblje tk, a ostali simboli su definirani u Glavi II. Tržišni rizici ovog Pravilnika.

7. iznimno od propisanog točkom 6. ovog stavka, investicijsko društvo koje koristi interni model za izračunavanje tržišne procjene kreditnog rizika druge ugovorne strane (*engl. one-sided credit valuation adjustment*) može, u skladu s odobrenjem za IRB, kao M koristiti efektivno vrijeme

- trajanja (*engl. effective credit duration*) prema procjeni internog modela;
8. za skupove za netiranje u kojima svi ugovori imaju izvorni rok dospeljeća kraći od jedne godine, primjenjivat će se formula iz propisanog u točki 1. ovog stavka, osim za izloženosti iz članka 241. ovog Pravilnika;
 9. za potrebe članka 256. ovog Pravilnika, M za izloženosti jednak je M kreditne zaštite, s tim da M za izloženosti ne može biti manji od godinu dana.

Članak 241.

(1) Iznimno od članka 240. stavka 2. točaka 1, 2. i 5. ovog Pravilnika, ako je uređeno svakodnevno utvrđivanje maržnog iznosa, svakodnevno vrednovanje kolaterala i trenutačna namira putem kolaterala, u slučaju nastanka statusa neispunjenja obveze ili izostanka plaćanja maržnog iznosa, M iznosi najmanje jedan dan za:

1. potpuno ili gotovo potpuno osigurane neuvrštene izvedene instrumente;
2. potpuno ili gotovo potpuno osigurane maržne transakcije;
3. repo ugovore, obratne repo ugovore, ugovore o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane.

(2) Ročne neusklađenosti tretiraju se u skladu s Poglavljem 3. Tehnike umanjenja kreditnog rizika ove Glave.

PD za izloženosti prema stanovništvu

Članak 242.

- (1) PD za izloženost iz kategorije izloženosti prema stanovništvu, iznosi najmanje 0,03%.
- (2) PD za izloženosti iz kategorije izloženosti prema stanovništvu, kad se primjenjuje pristup po proizvodima, u statusu neispunjavanja obveza iznosi 100%.
- (3) Nematerijalna kreditna zaštita se može koristiti kroz prilagodbu PD-a u skladu sa člankom 243. stavkom 2. ovog Pravilnika.

LGD za izloženosti prema stanovništvu

Članak 243.

- (1) Investicijsko društvo koje ima odobrenje Agencije za korištenje AIRB pristupa, može utvrđivati vlastite procjene LGD-a u skladu s odredbama Odjeljka 5. ovog Poglavlja.
- (2) U skladu s odobrenjem Agencije, nematerijalna kreditna zaštita može se priznati kroz prilagodbu PD-a ili LGD-a, bilo za pojedinačnu izloženost ili za skup izloženosti, pri čemu moraju biti ispunjeni minimalni zahtjevi iz članka 222. stavaka 2, 3. i 4, članka 223. i članka 224. ovog Pravilnika. Investicijsko društvo ne smije izloženostima koje su osigurane garancijama, dodijeliti prilagođeni PD ili LGD takav da bi prilagođeni ponder rizika bio niži od onog za usporedivu, direktnu izloženost prema davatelju garancije.
- (3) Iznimno od stavka 2. ovog članka, za potrebe članka 261. stavka 1. ovog Pravilnika, LGD za usporedivu direktnu izloženost prema pružatelju zaštite je:
 1. LGD neosigurane izloženosti prema davatelju garancije ili

2. LGD neosigurane izloženosti prema dužniku,

pri čemu je investicijsko društvo dužno izabrati između opcija pod 1. i 2, ovisno o tome očekuje li naplatu od davatelja garancije ili od dužnika u slučaju da i dužnik i davatelj garancije dođu u status neispunjavanja obveza za vrijeme trajanja osigurane izloženosti.

PD za izloženosti po vlasničkim ulaganjima

Članak 244.

PD za izloženosti po vlasničkim ulaganjima za koje investicijsko društvo koristi PD/LGD pristup, utvrđuje se u skladu s metodama za izloženosti prema trgovačkim društvima. Minimalni PD-i su:

1. 0,09 % za izloženosti po vlasničkim ulaganjima kojima se trguje na uređenom tržištu, MTP-u ili priznatoj burzi, i predstavljaju dio dugoročnog poslovnog odnosa s klijentom;
2. 0,09 % za izloženosti po PE vlasničkim ulaganjima (*eng. Private Equity exposures*) kod kojih se povrati na ulaganja temelje na redovitim i periodičnim novčanim tokovima koji ne proizlaze iz kapitalnih dobitaka;
3. 0,40 % za izloženosti po vlasničkim ulaganjima kojima se trguje na uređenom tržištu, MTP-u ili priznatoj burzi, uključujući ostale kratke pozicije iz članka 263. stavka 3. ovog Pravilnika;
4. 1,25 % za sva ostala vlasnička ulaganja, uključujući ostale kratke pozicije iz članka 263. stavka 3. ovog Pravilnika.

LGD za izloženosti po vlasničkim ulaganjima

Članak 245.

(1) Izloženostima po vlasničkim ulaganjima kojima se ne trguje na uređenom tržištu, MTP-u ili priznatoj burzi, može se dodijeliti LGD od 65%, ako investicijsko društvo može dokazati da je njegov portfelj takvih vlasničkih ulaganja dovoljno diversificiran.

(2) Investicijsko društvo koje koristi PD/LGD pristup, dužno je ostalim izloženostima po vlasničkim ulaganjima dodijeliti LGD od 90%.

M za izloženosti po vlasničkim ulaganjima

Članak 246.

Svim izloženostima po vlasničkim ulaganjima dodjeljuje se M od 5 godina.

Pododjeljak 2.

Iznos izloženosti

**Iznos izloženosti prema trgovačkim društvima, institucijama,
središnjim državama i središnjim bankama te stanovništvu**

Članak 247.

(1) Ako ovim Poglavljem nije drukčije definirano, iznos izloženosti bilančnih pozicija iskazuje se u bruto iznosu.

(2) Za imovinu kupljenu uz diskont ili premiju, iznos izloženosti predstavlja nominalni iznos, bez korigiranja za iznos diskonta ili premije.

(3) Ako investicijsko društvo koristi standardizirani sporazum o netiranju za repo ugovore, obratne repo ugovore ili ugovore o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, iznos izloženosti izračunava se u skladu s odredbama Poglavlja 3. Tehnike umanjena kreditnog rizika ove Glave.

(4) Kada se za potrebe izračuna iznosa izloženosti prebijaju potraživanja i obveze, a koji su iskazani u bilanci investicijskog društva, primjenjuju se metode iz Poglavlja 3. Tehnike umanjena kreditnog rizika ove Glave.

(5) U slučaju neuvrštenih financijskih instrumenata, iznos izloženosti se utvrđuje u skladu s odredbama Glave II. Tržišni rizici ovog Pravilnika

(6) Ako je izloženost u obliku vrijednosnih papira ili robe koji su prodani, posuđeni od druge strane ili drugoj strani u repo ugovorima, obratnim repo ugovorima, ugovorima o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, transakcijama s dugim rokom namire i maržnim transakcijama, iznos izloženosti je vrijednost vrijednosnih papira ili robe, a koja je utvrđena u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja. Ako se koristi složena metoda umanjena kreditnog rizika, iznos izloženosti se povećava za korektivne faktore za vrijednosne papire ili robu, a koji su definirani u Poglavlju 3. Tehnike umanjena kreditnog rizika ove Glave. Iznos izloženosti za repo ugovore, obratne repo ugovore, ugovore o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, transakcije s dugim rokom namire i maržne transakcije utvrđuje se u skladu s Glavom II. Tržišni rizici ovog Pravilnika ili u skladu sa člancima 318. do 322. ovog Pravilnika.

(7) Iznimno od stavka 6. ovog članka, za izloženosti kreditnom riziku prema središnjoj drugoj ugovornoj strani, iznos izloženosti utvrđuje se u skladu sa člankom 83. stavkom 9. ovog Pravilnika.

(8) Za stavke navedene u točkama 1. i 2. ovog stavka, iznos izloženosti se izračunava kao odobreni, a neiskorišteni iznos pomnožen s konverzijskim faktorom. Investicijsko društvo dužno je koristiti sljedeće konverzijske faktore:

1. konverzijski faktor 0% - za preuzeta potencijalna potraživanja s osnove okvirnog ugovora o kreditu, a koje investicijsko društvo može bezuvjetno opozvati bez prethodne obavijesti dužnika ili koje automatski prestaje nastupom ugovorenih okolnosti vezanih uz pogoršanje kreditne sposobnosti dužnika. U slučaju primjene ovog konverzijskog faktora, investicijska društva moraju aktivno pratiti financijsko stanje dužnika te imati sustav interne kontrole koji je sposoban rano prepoznati pogoršavanja kreditne sposobnosti dužnika;
2. konverzijski faktor 20% - za kratkoročne akreditivne povezane s isporukom roba, i za instituciju koja je izdala i za instituciju koje je potvrdila akreditiv;
3. konverzijski faktor 75% - za ostale kreditne linije te potencijalne obveze s osnove provedbe ponude, odnosno prodaje financijskih instrumenata uz obvezu otkupa.

Članak 248.

(1) Investicijsko društvo koje zadovoljava minimalne zahtjeve za primjenu vlastitih procjena konverzijskih faktora iz Odjeljka 5. ovog Poglavlja, može, uz prethodno odobrenje Agencije, koristiti vlastite procjene konverzijskih faktora za instrumente iz članka 247. stavka 8. ovog Pravilnika.

(2) Ako se investicijsko društvo bezuvjetno obvezalo na preuzimanje novih potencijalnih potraživanja, dužno je primjenjivati niži od dva konverzijska faktora koji su primjenjivi za pojedinačna potencijalna potraživanja.

Članak 249.

(1) Za sve izvanbilančne stavke, osim onih iz članka 247. ovog Pravilnika, iznos izloženosti je sljedeći postotak njihove vrijednosti:

1. 100 % za izvanbilančne stavke visokog rizika,
2. 50 % za izvanbilančne stavke srednjeg rizika,
3. 20 % za izvanbilančne stavke nižeg srednjeg rizika, i
4. 0 % za izvanbilančne stavke niskog rizika.

(2) Za potrebe stavka 1. ovog članka, izvanbilančne stavke se svrstavaju u kategorije rizika u skladu sa člankom 128. stavkom 2. ovog Pravilnika.

Iznos izloženosti po vlasničkim ulaganjima

Članak 250.

Iznos izloženosti za kategoriju izloženosti po vlasničkim ulaganjima je vrijednost iskazana u bilanci, a ovisi o važećim zakonskim propisima i računovodstvenim politikama investicijskog društva.

Ostala imovina

Članak 251.

Iznos izloženosti za ostalu imovinu je vrijednost iskazana u bilanci investicijskog društva.

Odjeljak 7.

Izračun kreditnim rizikom ponderiranog iznosa izloženosti

Članak 252.

(1) Izračun kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti za kreditni rizik, temelji se na rizičnim parametrima: PD, LGD, M i iznos izloženosti koji se procjenjuju u skladu s Odjeljkom 6. ovog Poglavlja, ako ovim dijelom nije drukčije određeno.

(2) Iznimno od stavka 1. ovog članka, kreditnim rizikom ponderirani iznosi izloženosti za kategoriju izloženosti po vlasničkim ulaganjima izračunavaju se korištenjem pristupa iz članka 262. stavka 1. ovog Pravilnika. Agencija će odobriti investicijskom društvu korištenje pristupa iz članka 262. stavka 1. točke 3. ovog Pravilnika, samo ako investicijsko društvo zadovoljava minimalne zahtjeve iz članaka 227. do 230. ovog Pravilnika.

(3) Iznimno od stavka 1. ovog članka, investicijsko društvo može kreditnim rizikom ponderirane iznose izloženosti za izloženosti u obliku specijaliziranog financiranja, računati u skladu s člankom 258. ovog Pravilnika. Agencija može objaviti smjernice o načinu dodjeljivanja pondera rizika navedenim izloženostima u skladu s člankom 258. ovog Pravilnika, te odobravati metodologije investicijskog društva za raspoređivanje tih izloženosti u rizične kategorije.

Članak 253.

(1) Za kategorije izloženosti iz članka 171. stavka 1. točaka 1. do 4. ovog Pravilnika, investicijsko društvo samo procjenjuje PD, pri čemu je dužno ispunjavati minimalne uvjete iz članka 167. stavka 2. ovog Pravilnika i Odjeljka 5. ovog Poglavlja.

(2) Za kategoriju izloženosti prema stanovništvu, investicijsko društvo dužno je samo procjenjivati LGD i konverzijske faktore, pri čemu je mora ispunjavati minimalne uvjete iz članka 167. stavka 2. ovog Pravilnika i Odjeljka 5. ovog Poglavlja.

(3) Ako investicijsko društvo koristi FIRB pristup za kategorije izloženosti iz članka 288. stavka 1. točaka 1. do 3. ovog Pravilnika, dužno je koristiti vrijednosti LGD-a iz članka 238. ovog Pravilnika, i konverzijskih faktora iz članka 247. i članka 249. ovog Pravilnika.

(4) Ako investicijsko društvo koristi AIRB pristup za kategorije izloženosti iz članka 288. stavka 1. točaka 1. do 3. ovog Pravilnika, dužno je samo procjenjivati LGD i konverzijske faktore, pri čemu je mora ispunjavati minimalne uvjete iz članka 167. stavka 2. i Odjeljka 5. ovog Poglavlja.

Članak 254.

(1) U slučajevima kada izloženosti u obliku jedinica u subjektima za zajednička ulaganja zadovoljavaju kriterije iz članka 153. stavaka 4. i 5. ovog Pravilnika, i investicijsko društvo ima adekvatne informacije o cjelokupnom portfelju subjekta za zajednička ulaganja, investicijsko društvo će rizikom ponderirane iznose izloženosti i iznose očekivanog gubitka, izvesti iz portfelja izloženosti subjekta za zajednička ulaganja, a u skladu s metodama iz ovoga Poglavlja.

(2) Ako investicijsko društvo ne ispunjava uvjete za korištenje metoda iz ovoga Poglavlja, kreditnim rizikom ponderirani iznosi izloženosti i iznosi očekivanog gubitka za jedinice u subjektima za zajednička ulaganja, izračunavaju se na sljedeći način:

1. za temeljne izloženosti iz kategorije izloženosti po vlasničkim ulaganjima ovog Pravilnika primjenjuje se pristup iz članka 262. stavka 1. točke 1. ovog Pravilnika. Ako pritom investicijsko društvo nije u mogućnosti razlikovati vlasnička ulaganja kojima se trguje na uređenom tržištu, MTP-u ili priznatoj burzi, PE vlasnička ulaganja i ostale izloženosti po vlasničkim ulaganjima, sve će ovakve izloženosti tretirati kao ostale izloženosti po vlasničkim ulaganjima;
2. za sve ostale temeljne izloženosti, primjenjivat će se pristup iz Poglavlja 1. Standardizirani pristup ove Glave, a uz sljedeće prilagodbe:
 - izloženosti se raspoređuju u adekvatne kategorije izloženosti i dodjeljuje im se stupanj kreditne kvalitete za jedan stupanj lošiji od onog koji bi uobičajeno bio dodijeljen takvoj izloženosti,
 - izloženostima koje su raspoređene u lošije stupnjeve kreditne kvalitete, uz koju je uobičajeno povezan ponder rizika od 150%, dodijelit će se ponder rizika od 200%.

(3) U slučajevima kada izloženosti u obliku jedinica u subjektima za zajednička ulaganja, ne zadovoljavaju kriterije iz članka 153. stavaka 4. i 5. ovog Pravilnika, ili investicijsko društvo nema adekvatne informacije o cjelokupnom portfelju subjekta za zajednička ulaganja, investicijsko društvo će kreditnim rizikom ponderirane iznose izloženosti i iznose očekivanog gubitka, računati iz portfelja izloženosti subjekta za zajednička ulaganja (*engl. look-through approach*), a u skladu s pristupom iz članka 262. stavka 1. točke 1. ovog Pravilnika. Ako pritom investicijsko društvo nije u mogućnosti razlikovati vlasnička ulaganja kojima se trguje na uređenom tržištu, MTP-u ili priznatoj burzi, vlasnička ulaganja i ostale izloženosti po vlasničkim ulaganjima, sve će ovakve izloženosti tretirati kao ostale izloženosti po vlasničkim ulaganjima. U ovom slučaju, izloženosti iz portfelja subjekta za zajednička ulaganja koje nisu izloženosti po vlasničkim ulaganjima, raspoređuju se u jednu od kategorija iz članka 263. ovog Pravilnika, a nepoznate izloženosti se raspoređuju u kategoriju ostalih izloženosti po vlasničkim ulaganjima.

(4) Iznimno od stavka 3. ovog članka, investicijsko društvo može samo izračunavati ili se može osloniti na treće strane koje će, na temelju informacija o izloženostima iz portfelja izloženosti subjekata za zajednička ulaganja, izračunati i dati informaciju o prosječnim rizikom ponderiranim iznosima izloženosti u skladu s pristupima iz stavka 2. ovog članka, uz uvjet da je ispravnost izračuna i izvješća adekvatno osigurana.

Pododjeljak 1.

Kreditnim rizikom ponderirani iznosi izloženosti za kategorije izloženosti prema trgovačkim društvima, institucijama te središnjoj državi i središnjoj banci

Članak 255.

(1) Kreditnim rizikom ponderirani iznosi izloženosti za izloženosti prema trgovačkim društvima, institucijama te središnjoj državi i središnjoj banci, izračunavaju se primjenom sljedeće formule pondera rizika:

$$PONDER_RIZIKA = \left[LGD \cdot N \left(\frac{G(PD)}{\sqrt{1-R}} + \sqrt{\frac{R}{1-R}} \cdot G(0.999) \right) - PD \cdot LGD \right] \cdot \left(\frac{1 + (M - 2.5) \cdot b}{1 - 1.5 \cdot b} \right) \cdot 12.5 \cdot 1.06$$

gdje je:

$$Korelacija(R) = 0.12 \cdot \frac{1 - e^{-50 \cdot PD}}{1 - e^{-50}} + 0.24 \cdot \left(1 - \frac{1 - e^{-50 \cdot PD}}{1 - e^{-50}} \right)$$

korelacija za izloženosti iz kategorija izloženosti prema trgovačkim društvima, institucijama te središnjoj državi i središnjoj banci, a predstavlja mjeru sistemskog rizika;

Faktor(b) = $(0.11852 - 0.05478 \cdot \ln(PD))^2$ dio prilagodbe za ročnost koji odražava utjecaj PD-a;

N(x) - funkcija kumulativne distribucije standardne normalne slučajne varijable (tj. vjerojatnost da normalna slučajna varijabla s očekivanom vrijednošću 0 i varijancom 1, poprimi vrijednost manju ili jednaku x);

G(z) - inverzna funkcija kumulativne distribucije standardne normalne slučajne varijable (tj. tako da za vrijednost x vrijedi N(x) = z).

(2) Kreditnim rizikom ponderirani iznos izloženosti = ponder rizika * iznos izloženosti.

(3) Za PD = 0, ponder rizika iznosi 0.

(4) Za PD = 1:

1. za izloženosti u statusu neispunjavanja obveza, kada je investicijsko društvo na FIRB pristupu, ponder rizika iznosi 0; i
2. za izloženosti u statusu neispunjavanja obveza, kada investicijsko društvo koristi AIRB pristup, ponder rizika iznosi $\text{Max}\{0, 12,5 \cdot (LGD - ELBE)\}$; gdje ELBE predstavlja najbolju procjenu očekivanog gubitka za izloženosti u statusu neispunjavanja obveza iz članka 214. stavka 2. ovog Pravilnika.

Članak 256.

(1) Iznimno od članka 255. stavka 1. ovog Pravilnika, kreditnim rizikom ponderirani iznos izloženosti

za svaku izloženost koja zadovoljava uvjete iz članka 331. i 341. ovog Pravilnika, može se prilagoditi primjenom sljedeće formule:

Kreditnim rizikom ponderirani iznos izloženosti = ponder rizika*iznos izloženosti*(0,15 + 160*PD_{pp})

gdje je:

PD_{pp} - vjerojatnost neispunjavanja obveza pružatelja zaštite.

(2) Investicijsko društvo dužno je ponder rizika izračunavati primjenom relevantne formule za izračun pondera rizika iz članka 255. stavka 1. ovog Pravilnika. Pritom je kao ulazne parametre za izračun pondera rizika dužno koristiti PD dužnika i LGD usporedive direktne izloženosti prema pružatelju zaštite. Faktor prilagođavanja za ročnost (b) iz članka 255. ovog Pravilnik, izračunava se korištenjem nižeg PD-a između PD-a za dužnika i PD-a pružatelja zaštite.

Članak 257.

(1) Iznimno od članka 255. stavka 1. ovog Pravilnika, za izloženosti prema trgovačkim društvima kod kojih su ukupni godišnji poslovni prihodi na konsolidiranoj razini za grupu kojoj to trgovačko društvo pripada, manji od EUR 50 milijuna, investicijsko društvo može koristiti formulu korelacije iz stavka 2. ovog članka za izračun pondera rizika za izloženosti prema trgovačkim društvima. U navedenoj formuli S je izražen kao ukupni godišnji poslovni prihodi u milijunima eura, a može poprimiti vrijednosti iz sljedećeg intervala: EUR 5 milijuna ~ S ~ EUR 50 milijuna. Iskazani poslovni prihodi koji su manji od EUR 5 milijuna tretiraju se kao da iznose EUR 5 milijuna.

(2)

$$Korelacija(R) = 0.12 \cdot \frac{1 - e^{-50 \cdot PD}}{1 - e^{-50}} + 0.24 \cdot \left(1 - \frac{1 - e^{-50 \cdot PD}}{1 - e^{-50}} \right) - 0.04 \cdot \left(1 - \frac{(S - 5)}{45} \right)$$

(3) Investicijsko društvo može zamijeniti ukupne godišnje poslovne prihode na konsolidiranoj osnovi, ukupnom aktivom konsolidirane grupe u slučajevima kada je ukupna aktiva bolji indikator veličine društva od ukupnih godišnjih poslovnih prihoda.

Članak 258.

(1) Iznimno od članka 255. stavka 1. ovog Pravilnika, kod izloženosti u obliku specijaliziranog financiranja kod kojih investicijsko društvo ne može dokazati da njegove procjene PD-a zadovoljavaju minimalne zahtjeve iz ovog Poglavlja, ponderi rizika dodjeljuju se u skladu s Tablicom 24:

Tablica 24.

Preostali rok dospjeća	Kategorija 1	Kategorija 2	Kategorija 3	Kategorija 4	Kategorija 5
Manji od 2,5 godine	50 %	70 %	115 %	250 %	0 %
Jednak ili veći od 2,5 godine	70 %	90 %	115 %	250 %	0 %

gdje je kategorija 1 najbolja, a kategorija 4 najlošija rizična kategorija za dužnike koji nisu u statusu neispunjavanja obveza, dok kategorija 5 predstavlja rizičnu kategoriju za dužnike u statusu neispunjavanja obveza.

(2) Agencija može dozvoliti investicijskom društvu da dodjeljuje povoljnije pondere od 50% za izloženosti u kategoriji 1 i 70% za izloženosti u kategoriji 2, ako su procedure odobravanja i kriteriji koje investicijsko društvo primjenjuje pri raspoređivanju izloženosti u rizične kategorije, iznimno dobri za relevantnu kategoriju.

(3) Prilikom dodjele pondera rizika izloženostima iz segmenta specijaliziranog financiranja, investicijsko društvo dužno je uzimati u obzir minimalno sljedeće kriterije:

1. financijsku isplativost projekta i/ili imovine,
2. političko i zakonodavno okruženje,
3. karakteristike transakcije i/ili imovine,
4. financijsku snagu osoba uključenih u projekt, uključujući bilo koji vid novčanih tokova koji proizlaze iz javno privatnog partnerstva,
5. skup instrumenata koji služe kao osiguranje investicijskom društvu, a odnose se na provedbu, kontrolu i praćenje upravljanja imovinom, kolaterale i slično (*engl. security package*).

Članak 259.

(1) Iznimno od članka 255. stavka 1. ovog Pravilnika, kada institucija daje kreditnu zaštitu za određeni broj izloženosti, pod uvjetom da n-ti nastanak statusa neispunjavanja obveza u skupu izloženosti potiče plaćanje, te da taj kreditni događaj dovodi do prestanka ugovornog odnosa, ako proizvod nema vanjski rejting od strane prihvaćene VIPKR, ponder rizika za kreditnu zaštitu utvrđuje se na način da se zbroje ponderi rizika izloženosti koji su uključeni u košaricu, isključujući n-1 izloženosti.

(2) N-1 izloženosti koje se isključuju iz navedenog zbroja, utvrđuju se na način da isključene izloženosti nose nižu ponderiranu vrijednost od ponderirane vrijednosti bilo koje izloženosti uključene u zbroj. Utvrđeni zbroj pondera rizika mora biti takav da zadovoljava sljedeći uvjet: ukupan zbroj očekivanih gubitaka po svakoj izloženosti uključenoj u zbroj pomnožen sa 12,5 i ponderiranih vrijednosti izloženosti uključenih u zbroj neće prelaziti nominalni iznos zaštite u vidu kreditne izvedenice pomnožen sa 12,5.

Pododjeljak 2.

Kreditnim rizikom ponderirani iznosi izloženosti za izloženosti prema stanovništvu

Članak 260.

(1) Investicijsko društvo dužno je izračunavati kreditnim rizikom ponderirani iznos izloženosti za izloženosti prema stanovništvu primjenom sljedeće formule:

$$PONDER_RIZIKA = \left[LGD \cdot N \left(\frac{G(PD)}{\sqrt{1-R}} + \sqrt{\frac{R}{1-R}} \cdot G(0.999) \right) - PD \cdot LGD \right] \cdot 12.5 \cdot 1.06$$

gdje je:

$$Korelacija(R) = 0.03 \cdot \frac{1 - e^{-35 \cdot PD}}{1 - e^{-35}} + 0.16 \cdot \left(1 - \frac{1 - e^{-35 \cdot PD}}{1 - e^{-35}} \right)$$

korelacija za izloženosti iz kategorija izloženosti prema stanovništvu, a predstavlja mjeru sistemskog rizika;

$N(x)$ - funkcija kumulativne distribucije standardne normalne slučajne varijable (tj. vjerojatnost da normalna slučajna varijabla s očekivanom vrijednošću 0 i varijancom 1, poprima vrijednost manju ili jednaku x),

$G(z)$ - inverzna funkcija kumulativne distribucije standardne normalne slučajne varijable (tj. tako da za vrijednost x vrijedi $N(x) = z$).

(2) Kreditnim rizikom ponderirani iznos izloženosti = ponder rizika * iznos izloženosti.

(3) Kada je $PD = 1$ (izloženosti u statusu neispunjavanja obveza), ponder rizika iznosi $\text{Max}\{0, 12,5 * (LGD - ELBE)\}$, gdje ELBE predstavlja najbolju procjenu očekivanog gubitka za izloženosti u statusu neispunjavanja obveza iz članka 214. stavka 2. ovog Pravilnika.

Članak 261.

(1) Rizikom ponderirani iznos izloženosti za izloženosti prema MSD iz kategorije izloženosti prema stanovništvu, a koje zadovoljavaju zahtjeve iz članka 331. i 340. ovog Pravilnika, može se izračunavati u skladu sa člankom 256. ovog Pravilnika.

(2) Iznimno od članka 260. stavka 1. ovog Pravilnika, za izloženosti prema stanovništvu koje su osigurane stambenom nekretninom, korelacija (R) iznosi 0,15.

Pododjeljak 3.

Kreditnim rizikom ponderirani iznosi izloženosti za kategoriju izloženosti po vlasničkim ulaganjima

Članak 262.

(1) Za izračun kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti za kategoriju izloženosti po vlasničkim ulaganjima, investicijsko društvo može primijeniti jednu ili kombinaciju više sljedećih metoda:

1. jednostavan pristup ponderiranja (*engl. simple risk weight approach*),
2. PD/LGD pristup i
3. pristup temeljen na internim modelima.

(2) Iznimno od stavka 1. ovog članka, investicijsko društvo može, u skladu s odobrenjem za IRB pristup, istodobno primijeniti različite pristupe iz stavka 1. ovog članka na različite portfelje, ako i u samom procesu upravljanja rizicima koristi različite pristupe. Kada investicijsko društvo koristi različite pristupe, dužno je dokazati Agenciji da je odabir pristupa dosljedan te da nije utvrđen radi smanjenja minimalnih kapitalnih zahtjeva (regulatorna arbitraža).

(3) Iznimno od stavka 1. ovog članka, ponder rizika za izloženosti po vlasničkim ulaganjima u društvima za pomoćne usluge, investicijsko društvo može odrediti na isti način kao i za ostalu imovinu. Navedeni tretman može se primijeniti samo na izloženosti po vlasničkim ulaganjima u društvima koja pružaju pomoćne usluge na netržišnom principu samo investicijskom društvu ili grupi institucija kojoj pripada investicijsko društvo, a koje sve zajedno imaju potpuno vlasništvo nad društvom za pružanje pomoćnih usluga.

Jednostavan pristup ponderiranja

Članak 263.

- (1) Rizikom ponderirani iznosi izloženosti izračunavaju se primjenom sljedećih pondera rizika:
Ponder rizika (RW) = 190% za izloženosti po vlasničkim ulaganjima, u dovoljno diversificiranim portfeljima;
Ponder rizika (RW) = 290% za izloženosti po vlasničkim ulaganjima kojima se trguje na uređenom tržištu, MTP-u ili priznatoj burzi;
Ponder rizika (RW) = 370% za sve ostale izloženosti po vlasničkim ulaganjima.
- (2) Rizikom ponderirani iznos izloženosti = ponder rizika * iznos izloženosti.
- (3) Dozvoljeno je da kratke pozicije u spotu i izvedeni instrumenti iz knjige pozicija kojima se ne trguje, netiraju duge pozicije u istim vlasničkim ulaganjima, ako ti instrumenti izričito predstavljaju zaštitu određenog vlasničkog ulaganja te osiguravaju zaštitu istog, najmanje još godinu dana. Ostale kratke pozicije moraju se tretirati kao da su duge pozicije s primjerenim ponderom rizika koji se množi apsolutnom vrijednošću svake pojedine pozicije. U kontekstu ročne neusklađenosti pojedinih pozicija, koristi se metoda kao i za izloženosti prema trgovačkim društvima u skladu s člankom 241. ovog Pravilnika.
- (4) Investicijsko društvo može priznati nematerijalnu kreditnu zaštitu za izloženosti po vlasničkim ulaganjima u skladu s metodama iz Poglavlja 3. Tehnike umanjavanja kreditnog rizika ove Glave.

PD/LGD pristup

Članak 264.

- (1) Rizikom ponderirani iznos izloženosti izračunava se u skladu s formulama iz članka 255. ovog Pravilnika. Ako investicijsko društvo nema dovoljno informacija za uporabu definicije statusa neispunjavanja obveza iz članaka 200. do 203. ovog Pravilnika, ponder rizika iz članka 255. ovog Pravilnika, množi se faktorom prilagodbe od 1,5.
- (2) Na razini pojedinačne izloženosti zbroj očekivanog gubitka pomnožen s 12,5 i rizikom ponderiranog iznosa izloženosti, ne smije prijeći iznos izloženosti pomnožen s 12,5.
- (3) Investicijsko društvo može priznati nematerijalnu kreditnu zaštitu za izloženosti po vlasničkim ulaganjima u skladu s metodama iz Poglavlja 3. Tehnike umanjavanja kreditnog rizika ove Glave.
- (4) Za potrebe stavka 3. ovog članka, LGD za izloženost prema pružatelju zaštite iznosi 90%.
- (5) Iznimno od stavka 4. ovog članka, za izloženosti po vlasničkim ulaganjima u dovoljno diversificiranim portfeljima, može se koristiti LGD od 65%.
- (6) Za potrebe stavka 3. ovog članka, M iznosi 5 godina.

Pristup temeljen na internim modelima

Članak 265.

- (1) Kreditnim rizikom ponderirani iznos izloženosti predstavlja potencijalni gubitak po svim vlasničkim ulaganjima investicijskog društva, a koji je izračunat korištenjem internih VaR modela jednostranog intervala pouzdanosti od 99% za razlike između kvartalnih povrata i odgovarajuće nerizične stope izračunate na dugoročnom uzorku podataka, pomnožene s 12,5.

(2) Investicijsko društvo dužno je za sve izloženosti po vlasničkim ulaganjima, za koje izračunava kreditnim rizikom ponderirani iznos izloženosti korištenjem pristupa, temeljenog na internim modelima, paralelno računati i kreditnim rizikom ponderirani iznos izloženosti primjenom PD/LGD pristupa. Ako je kreditnim rizikom ponderirani iznos izloženosti na razini pojedinačne izloženosti izračunat primjenom internih modela, niži od zbroja minimalnih rizikom ponderiranih iznosa izloženosti koji se dobiju primjenom PD/LGD pristupa i odgovarajućeg iznosa očekivanog gubitka pomnoženog s 12,5, izračunatih na osnovi PD vrijednosti iz članka 244. točke 1. ovog Pravilnika, i odgovarajućih LGD vrijednosti iz članka 245. ovog Pravilnika, tada je investicijsko društvo dužno izdvajati kapitalni zahtjev u skladu s izračunom korištenjem PD/LGD pristupa.

(3) Investicijsko društvo može priznati nematerijalnu kreditnu zaštitu za izloženosti po vlasničkim ulaganjima.

Pododjeljak 4.

Kreditnim rizikom ponderirani iznos izloženosti za ostalu imovinu

Članak 266.

Rizikom ponderirani iznos izloženosti izračunavat će se primjenom sljedeće formule:

Kreditnim rizikom ponderirani iznos izloženosti = 100 % * iznos izloženosti

Odjeljak 8.

Izračun i tretman očekivanog gubitka

Članak 267.

(1) Iznosi očekivanog gubitka za izloženosti iz kategorija izloženosti iz članka 171. stavka 1. točaka 1. do 5. ovog Pravilnika, izračunavaju se u skladu s člancima 268. do 270. ovog Pravilnika. Pritom se za izračun iznosa očekivanog gubitka za svaku pojedinu izloženost, ako ovim odjeljkom nije drukčije propisano, kao ulazni parametri koriste isti iznosi PD-a, LGD-a i izloženosti, koji su korišteni za izračun kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti u skladu s Odjeljku 6. ovog Poglavlja.

(2) Iznosi očekivanog gubitka za izloženosti s osnove ostale imovine jednaki su nuli.

(3) Iznosi očekivanog gubitka za izloženosti u obliku jedinica u subjektima za zajednička ulaganja, izračunavaju se u skladu s člancima 268. do 270. ovog Pravilnika.

Izračun iznosa očekivanog gubitka

Članak 268.

(1) Iznos očekivanog gubitka za izloženosti prema trgovačkim društvima, institucijama, središnjim državama i središnjim bankama, te izloženostima prema stanovništvu, izračunava se primjenom sljedećih formula:

Očekivani gubitak (EL) = PD × LGD.

Iznos očekivanog gubitka = EL × iznos izloženosti.

(2) Za izloženosti u statusu neispunjavanja obveza (PD =1):

1. u slučajevima kada investicijsko društvo koristi FIRB pristup, EL je LGD izračunat u skladu s Odjeljkom 6. ovog Poglavlja,
2. u slučajevima kada investicijsko društvo koristi AIRB pristup, EL je ELBE, njena najbolja procjena očekivanog gubitka za izloženosti u statusu neispunjavanja obveza izračunata u skladu s člankom 214. stavkom 2. ovog Pravilnika.

(3) Za izloženosti na koje se primjenjuje članak 256. ovog Pravilnika, EL iznosi 0.

Članak 269.

(1) Za izloženosti u obliku specijaliziranog financiranja, u slučajevima kada investicijsko društvo za dodjelu pondera rizika koristi metodu iz članka 258. ovog Pravilnika, iznos očekivanog gubitka izračunava se primjenom postotaka navedenih u Tablici 25:

Tablica 25.

Preostali rok dospijeća	Kategorija 1	Kategorija 2	Kategorija 3	Kategorija 4	Kategorija 5
Manji od 2,5 godine	0 %	0,4 %	2,8 %	8 %	50 %
Jednak ili veći od 2,5 godine	0,4 %	0,8 %	2,8 %	8 %	50 %

(2) Ako je Agencija dozvolila investicijskom društvu da izloženostima s preostalim rokom dospijeća jednakim ili većim od 2,5 godine, dodjeljuje povoljnije pondere rizika od 50% za izloženosti u kategoriji 1 i 70 % za izloženosti u kategoriji 2, tada za iste izloženosti vrijednost EL-a za izloženosti u kategoriji 1 iznosi 0%, a za izloženosti u kategoriji 2 iznosi 0,4%.

Članak 270.

(1) Kada za izloženosti po vlasničkim ulaganjima, investicijsko društvo izračunava rizikom ponderirane iznose izloženosti primjenom jednostavne metode pondera, iznosi očekivanog gubitka izračunavaju se primjenom sljedeće formule:

$$\text{Iznos očekivanog gubitka} = \text{EL} \times \text{iznos izloženosti},$$

gdje su vrijednosti EL-a sljedeće:

EL = 0,8 % za izloženosti po PE vlasničkim ulaganjima u dovoljno diversificiranom portfelju,

EL = 0,8 % za izloženosti po vlasničkim ulaganjima kojima se trguje na uređenom tržištu, MTP-u ili priznatoj burzi,

EL = 2,4 % za ostale izloženosti po vlasničkim ulaganjima.

(2) Kada za izloženosti po vlasničkim ulaganjima, investicijsko društvo izračunava rizikom ponderirane iznose izloženosti primjenom PD/LGD pristupa, iznosi očekivanog gubitka izračunavaju se primjenom sljedećih formula:

$$\text{Očekivani gubitak (EL)} = \text{PD} \times \text{LGD}$$

Iznos očekivanog gubitka = EL × iznos izloženosti

(3) Kada za izloženosti po vlasničkim ulaganjima, investicijsko društvo izračunava rizikom ponderirane iznose izloženosti primjenom pristupa temeljenog na internim modelima, očekivani gubitak iznosi 0%.

Tretman očekivanog gubitka

Članak 271.

(1) Zbroj iznosa očekivanih gubitaka, izračunatih u skladu s člancima 268. i 270. ovog Pravilnika, oduzima se od zbroja iznosa ispravaka vrijednosti i rezerve koje se odnose na te izloženosti.

(2) Diskont vezan uz bilančne izloženosti, otkupljene u statusu neispunjavanja obveza u skladu s člankom 247. stavkom 2. ovog Pravilnika, tretira se kao ispravak vrijednosti.

Poglavlje 3.

Tehnike umanjenja kreditnog rizika

Odjeljak 1.

Opće odredbe

Članak 272.

(1) U ovom Poglavlju Pravilnika detaljno se propisuju minimalni zahtjevi za korištenje tehnika umanjenja kreditnog rizika, kojima je investicijsko društvo dužno udovoljavati, oblici i pružatelji kreditne zaštite, minimalni zahtjevi za priznavanje pojedine vrste kreditne zaštite te načini izračuna učinaka umanjenja kreditnog rizika i tretman pojedinih vrsta kreditne zaštite.

(2) Ako ovim Pravilnikom nije drukčije propisano, investicijsko društvo može, prilikom izračunavanja kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik iz članka 126. ovog Pravilnika, priznavati tehnike umanjenja kreditnog rizika u skladu s ovim Poglavljem, ako koristi standardizirani pristup iz Poglavlja 1. Standardizirani pristup ove Glave ili FIRB pristup iz Poglavlja 2. IRB pristup ove Glave.

(3) Umanjenje kreditnog rizika označava tehniku koju koristi investicijsko društvo za smanjivanje kreditnog rizika, povezanog s izloženošću ili izloženostima investicijskog društva.

Način primjene tehnika umanjenja kreditnog rizika

Članak 273.

(1) Investicijsko društvo može modificirati izračun kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti i, ako je primjenjivo, iznosa očekivanih gubitaka, primjenjujući izračun propisan za priznate oblike kreditne zaštite, samo ako su zadovoljeni svi zahtjevi propisani u ovom Poglavlju Pravilnika.

(2) Kreditnim rizikom ponderirani iznos izloženosti, modificiran korištenjem tehnika umanjenja kreditnog rizika, ne smije biti viši od kreditnim rizikom ponderiranog iznosa izloženosti, izračunatog

za isti plasman bez primjene tehnika umanjenja kreditnog rizika.

(3) Ako je kreditna zaštita već uzeta u obzir pri izračunu kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti u skladu sa standardiziranim pristupom iz Poglavlja 1. ili IRB pristupu iz Poglavlja 2. ove Glave, ne može se ponovno koristiti za modifikaciju kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti u skladu s ovim Poglavljem.

(4) Izračun velikih izloženosti prema osobi ili grupi povezanih osoba za potrebe izvještavanja, ne uključuje priznavanje umanjenja kreditnog rizika, osim u slučajevima repo ugovora, obratnih repo ugovora i ugovora o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane.

Primjena tehnika umanjenja kreditnog rizika kod postojanja više oblika kreditne zaštite

Članak 274.

(1) Investicijsko društvo koje primjenjuje standardizirani pristup iz Poglavlja 1. Standardizirani pristup ove Glave, može pri umanjenju kreditnog rizika za pokriće jedne izloženosti, koristiti više od jedne vrste priznate kreditne zaštite.

(2) U slučaju iz stavka 1. ovog članka, investicijsko društvo dužno je, pri izračunu kreditnim rizikom ponderiranog iznosa izloženosti, podijeliti izloženost na zasebne dijelove pokrivene pojedinom vrstom kreditne zaštite te izračunati kreditnim rizikom ponderirani iznos izloženosti za svaki dio zasebno, na načine propisane ovim Poglavljem.

Izračun kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti i iznosa očekivanih gubitaka u slučaju mješovitih skupova kolaterala

Članak 275.

(1) U slučajevima kada se za izračun kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti i iznosa očekivanih gubitaka, primjenjuje IRB pristup iz Poglavlja 2. ove Glave, a kada je izloženost uz financijski kolateral osigurana i drugim priznatim vrstama materijalne kreditne zaštite, LGD* za potrebe IRB pristupa iz Poglavlja 2. ove Glave, izračunava se u skladu sa stavkom 2. ovog članka.

(2) Investicijsko društvo mora podijeliti prilagođene vrijednosti izloženosti (tj. vrijednosti iz članka 296. ovog Pravilnika, nakon primjene korektivnih faktora) na način da svaki od dijelova bude pokriven samo jednom vrstom materijalne kreditne zaštite. Investicijsko društvo dužno je podijeliti izloženost na dio koji je pokriven financijskim kolateralom, dio pokriven potraživanjima, dijelove pokrivene poslovnom i/ili stambenom nekretninom, dio pokriven ostalim priznatim vrstama materijalne kreditne zaštite i na neosigurani dio izloženosti.

(3) Investicijsko društvo dužno je za svaki dio izloženosti zasebno, izračunavati LGD* u skladu s relevantnim odredbama ovog Pravilnika.

Vrste kreditne zaštite

Članak 276.

(1) Investicijsko društvo može za potrebe umanjenja kreditnog rizika na način propisan ovim Poglavljem koristiti sljedeće vrste kreditne zaštite:

1. materijalnu kreditnu zaštitu navedenu u Odjeljku 2. ovog Poglavlja,
2. nematerijalnu kreditnu zaštitu navedenu u Odjeljku 3. ovog Poglavlja.

(2) Ovisno o tome primjenjuje li standardizirani pristup iz Poglavlja 1. ove Glave ili IRB pristup iz Poglavlja 2. ove Glave Pravilnika, investicijsko društvo koristi materijalnu ili nematerijalnu kreditnu zaštitu na sljedeće načine:

	standardizirani pristup	IRB pristup
1. materijalna kreditna zaštita		
1.1. kolateral		
financijski kolateral	jednostavna ili složena metoda	složena metoda
nekretnina	-	
potraživanja	-	
ostala materijalna imovina	-	
1.2. bilančno netiranje	jednostavna ili složena metoda	složena metoda
1.3. standardizirani sporazum o netiranju	složena metoda ili interni modeli	složena metoda ili interni modeli
1.4. ostala materijalna kreditna zaštita		
gotovinski polozi kod treće institucije	kao nematerijalna kreditna zaštita	
polica životnog osiguranja		
instrumenti koji će na zahtjev biti otkupljeni		
2. nematerijalna kreditna zaštita		
2.1. garancije/jamstva i kontragarancije	zamjena pondera dužnika s ponderom pružatelja zaštite, uključujući upotrebu korektivnog faktora za valutnu i ročnu neusklađenost	
2.2. kreditne izvedenice		

(3) Uvjet za korištenje vrsta kreditne zaštite iz stavka 2. ovog članka je udovoljavanje minimalnim zahtjevima koji se u ovom Poglavlju navode posebno za svaku pojedinu vrstu kreditne zaštite, odnosno imovinu koja pripada pojedinoj vrsti kreditne zaštite.

Ročna neusklađenost izloženosti i kreditne zaštite

Članak 277.

(1) Investicijsko društvo dužno je pri izračunu kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti, uključiti utjecaj ročne neusklađenosti koja nastaje kada je preostalo dospijeće kreditne zaštite kraće od dospijeća zaštićene izloženosti.

(2) Iznimno od navedenog u prethodnom stavku, kod primjene jednostavne metode financijskog kolaterala za izračun kreditnim rizikom ponderiranog iznosa izloženosti za financijske kolaterale, navedene u člancima 293. i 294. ovog Pravilnika, ako postoji neusklađenost između dospijeća materijalne kreditne zaštite i dospijeća izloženosti, financijski kolateral se ne priznaje.

(3) Efektivno dospijeće osnovne izloženosti je najduže moguće preostalo razdoblje u kojem dužnik mora podmiriti svoje obveze, a pri izračunu neusklađenosti dospijeća koristi se razdoblje od najviše 5 godina. Pod dospijećem kreditne zaštite smatra se razdoblje do najranijeg datuma kada kreditna zaštita može biti prekinuta.

(4) Ako je kreditna zaštita ugovorena uz opciju prekida koja je diskrecijsko pravo pružatelja zaštite,

dospijećem zaštite smatra se razdoblje do najranijeg datuma kada pružatelj zaštite može iskoristiti ovo pravo.

(5) Kod kreditne zaštite ugovorene uz opciju prekida, koja je diskrecijsko pravo korisnika zaštite, a uvjeti ugovora predstavljaju poticaj investicijskom društvu da okonča transakciju prije ugovornog dospelja, dospijećem zaštite se smatra razdoblje do najranijeg datuma na koji se ova opcija može iskoristiti. U suprotnom, može se smatrati da takva opcija ne utječe na dospijeće zaštite.

(6) Kada je ugovor o kreditnoj izvedenici moguće raskinuti prije isteka razdoblja poćeka, dospijeće kreditne zaštite treba skratiti za navedeno razdoblje poćeka.

(7) Kreditna zaštita ne može se priznati u sljedećim slučajevima:

- ako je preostalo dospijeće kreditne zaštite kraće od tri mjeseca i kraće od dospelja temeljne izloženosti,
- ako postoji roćna neusklaćenost, a ugovoreni (izvorni) rok dospelja kreditne zaštite je kraći od jedne godine.

(8) Ako kreditna zaštita, dana od strane jednog pružatelja zaštite, ima različita dospelja, investicijsko društvo dužno je primjenjivati na istovjetan način odredbe članka 274. ovog Pravilnika.

Interni akti investicijskog društva i sustavi praćenja rizika kreditne zaštite

Članak 278.

(1) Investicijsko društvo dužno je implementirati interne akte kojima su propisane tehnike umanjena kreditnog rizika, te postupci i aktivnosti koje koristi za pribavljanje kreditne zaštite. Kreditna zaštita propisana internim aktima, mora imati pravni učinak i biti zakonski provediva u svim relevantnim jurisdikcijama.

(2) Investicijsko društvo dužno je uspostaviti adekvatne procese upravljanja rizicima, sustave koji će pravovremeno ukazivati na rizike povezane s korištenom kreditnom zaštitom, te osigurati učinkovitost kreditne zaštite.

Kreditni rizik izloženosti s priznatom kreditnom zaštitom

Članak 279.

(1) Bez obzira na priznato umanjena kreditnog rizika kod izračuna kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti te iznosa očekivanih gubitaka, investicijsko društvo dužno je, za izloženosti koje su predmet kreditne zaštite, kontinuirano provoditi potpunu procjenu kreditnog rizika.

(2) U slučaju repo ugovora, obratnih repo ugovora i ugovora o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, pod osnovnom izloženošću se za potrebe prethodnog članka podrazumijeva neto iznos izloženosti.

Odjeljak 2.

Materijalna kreditna zaštita

Članak 280.

(1) Investicijsko društvo može kao materijalnu kreditnu zaštitu priznavati samo onu imovinu koja je propisana u ovom Poglavlju.

(2) Materijalna kreditna zaštita se može priznati samo ako je imovina koja predstavlja kreditnu zaštitu dovoljno likvidna, a vrijednost imovine je stabilna tijekom vremena te pruža odgovarajuću sigurnost u razinu postignute kreditne zaštite, imajući u vidu odgovarajući pristup, korišten za izračun kreditnim rizikom ponderiranih izloženosti te dozvoljeni stupanj priznavanja.

(3) Investicijsko društvo dužno je ugovorom osigurati svoje pravo da bez odgode unovči ili zadrži imovinu koja predstavlja materijalnu kreditnu zaštitu, u slučaju nastanka statusa neispunjavanja obveza, nesolventnosti ili otvaranja stečajnog postupka nad dužnikom, odnosno osobom kod koje se nalazi materijalna kreditna zaštita, te u slučaju nastanka drugog kreditnog događaja, navedenog u dokumentaciji o transakciji.

(4) Stupanj korelacije između vrijednosti imovine koja predstavlja materijalnu kreditnu zaštitu i kreditne sposobnosti dužnika, ne smije biti previsok.

Članak 281.

(1) Materijalna kreditna zaštita može se priznati u sljedećim oblicima imovine:

1. kolateral
 - financijski kolateral
 - nekretnina
 - potraživanje
 - ostala materijalna imovina,
2. bilančno netiranje,
3. standardizirani sporazum o netiranju,
4. ostala materijalna kreditna zaštita
 - gotovinski polog kod treće institucije
 - polica životnog osiguranja,
 - instrumenti koji će na zahtjev biti otkupljeni.

(2) U smislu stavka 1. točke 1. ovog članka, za potrebe izračuna učinaka umanjenja kreditnog rizika, financijskim kolateralom smatraju se gotovina, vrijednosni papiri i roba, kupljeni, pozajmljeni ili primljeni na temelju repo ugovora, obratnih repo ugovora i ugovora o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne stane.

Pododjeljak 1.

Kolateral

Priznavanje

Članak 282.

(1) Ako na temelju kolaterala investicijsko društvo ima pravo prodati ili zadržati određenu imovinu, priznavanje u smislu umanjenja kreditnog rizika ovisi o tome:

1. izračunava li investicijsko društvo kreditnim rizikom ponderirane iznose izloženosti i ako je relevantno, očekivane gubitke prema standardiziranim pristupom iz Poglavlja 1. ove Glave, ili

- prema IRB pristupu iz Poglavlja 2. ove Glave Pravilnika;
2. koristi li investicijsko društvo jednostavnu metodu financijskog kolaterala iz članka 293. i 294. ovog Pravilnika, ili složenu metodu financijskog kolaterala iz članka 295. do 309. ovog Pravilnika.

(2) Osim uvjeta navedenih u stavku 1. ovog članka, kod repo ugovora, obratnih repo ugovora i ugovora o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, priznavanje također ovisi i o tome je li transakcija evidentirana u knjizi trgovanja ili knjizi pozicija kojima se ne trguje.

Priznavanje financijskog kolaterala prema svim pristupima i metodama

Članak 283.

(1) Financijski instrumenti koji se mogu priznati kao financijski kolateral prema svim pristupima i metodama su:

1. dužnički vrijednosni papiri središnjih država ili središnjih banaka, koji imaju kreditni rejting priznatih VIPKR ili AKI za koji je Agencija utvrdila da pripada najmanje 4. stupnju kreditne kvalitete prema pravilima za ponderiranje izloženosti prema središnjim državama i središnjim bankama u skladu s odredbama članka 133. i 134. ovog Pravilnika;
2. dužnički vrijednosni papiri institucija koji imaju kreditni rejting priznate VIPKR i za koji je Agencija utvrdila da pripada najmanje 3. stupnju kreditne kvalitete prema pravilima za ponderiranje izloženosti prema institucijama u skladu s odredbama članka 139. do 142. ovog Pravilnika;
3. dužnički vrijednosni papiri ostalih subjekata koji imaju kreditni rejting priznate VIPKR i za koji je Agencija utvrdila da pripada najmanje 3. stupnju kreditne kvalitete prema pravilima za ponderiranje izloženosti prema trgovačkim društvima u skladu s odredbama članka 143. ovog Pravilnika;
4. dužnički vrijednosni papiri koji imaju kratkoročni kreditni rejting priznate VIPKR i za koji je Agencija utvrdila da pripada najmanje 3. stupnju kreditne kvalitete prema pravilima za ponderiranje kratkoročnih izloženosti u skladu s odredbama članka 139. stavka 2, članka 140. stavka 2. i članka 142. stavka 3. ovog Pravilnika;
5. dionice ili konvertibilne obveznice uključene u glavni burzovni indeks.

(2) Ako dužnički vrijednosni papiri iz stavka 1. točaka 2. do 5. ovog članka, imaju dva kreditna rejtinga priznatih VIPKR, primjenjuje se manje povoljan rejting. U slučaju da vrijednosni papiri imaju tri ili više kreditnih rejtinga priznatih VIPKR, investicijsko društvo dužno je izdvojiti dva najpovoljnija kreditna rejtinga i primijeniti onaj koji je manje povoljan.

(3) Osim navedenog u stavku 1. točki 2. ovog članka, dužničkim vrijednosnim papirima središnjih država ili središnjih banaka, smatraju se i :

1. dužnički vrijednosni papiri javnih državnih tijela prema kojima se izloženost tretira kao izloženost prema državi u skladu s odredbama članka 136. stavaka 2. i 4. ovog Pravilnika;
2. dužnički vrijednosni papiri multilateralnih razvojnih banaka na koje se primjenjuje ponder rizika 0%, u skladu s odredbama članka 137. stavka 1. ovog Pravilnika;
3. dužnički vrijednosni papiri međunarodnih organizacija na koje se primjenjuje ponder rizika 0% u skladu s odredbama članka 138. ovog Pravilnika.

(4) Osim navedenog u stavku 1. točki 3. ovog članka, dužničkim vrijednosnim papirima institucija smatraju se i:

1. dužnički vrijednosni papiri jedinica lokalne i regionalne samouprave prema kojima se izloženost

- tretira kao izloženost prema institucijama u skladu s odredbama članka 135. ovog Pravilnika;
2. dužnički vrijednosni papiri javnih državnih tijela prema kojima se izloženost tretira kao izloženost prema institucijama u skladu s odredbama članka 136. stavaka 3. do 5. ovog Pravilnika;
 3. dužnički vrijednosni papiri multilateralnih razvojnih banaka, osim onih na koje se primjenjuje ponder 0%, prema kojima se izloženost tretira kao izloženost prema institucijama u skladu s odredbama članka 137. stavka 2. ovog Pravilnika.

Članak 284.

Osim navedenog u članku 283. stavku 1. točki 3. ovog Pravilnika, kao odgovarajući financijski kolateral mogu se priznati i dužnički vrijednosni papiri institucija koji nemaju kreditni rejting priznate VIPKR, ali samo ako udovoljavaju sljedećim kriterijima:

1. uvršteni su na uređeno tržište, MTP-u ili priznatu burzu;
2. smatraju se matičnim potraživanjem;
3. sva ostala izdanja istog ranga institucije izdavatelja imaju kreditni rejting priznate VIPKR za koji je Agencija utvrdila da pripada najmanje 3. stupnju kreditne kvalitete prema pravilima za ponderiranje izloženosti prema institucijama u skladu s odredbama članka 139. do 142. stavka 1, do 3. ovog Pravilnika ili pravilima za ponderiranje kratkoročnih izloženosti, u skladu s odredbama članka 139. stavka 2, članka 140. stavka 2. i članka 142. stavka 3. ovog Pravilnika;
4. investicijsko društvo nema informacija koje bi upućivale na kreditni rejting izdanja manje povoljan od onog navedenog u točki 3. ovog stavka;
5. investicijsko društvo mora biti sigurno da je instrument lako utrživ.

Članak 285.

(1) Jedinice u subjektima za zajednička ulaganja mogu se priznati kao financijski kolateral ako su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

1. cijena jedinice se objavljuje dnevno, i
2. subjekt za zajedničko ulaganje je ograničen na ulaganja u instrumente koji se mogu priznati u skladu s odredbama članka 283. i 284. ovog Pravilnika.

(2) Korištenje izvedenih instrumenata za zaštitu ulaganja subjekata za zajednička ulaganja, u skladu s odredbama stavka 1. točke 2. ovog članka, ne utječe na mogućnost priznavanja jedinica u takvim subjektima za zajednička ulaganja kao financijskog kolaterala.

Dodatno priznavanje financijskog kolaterala prema složenoj metodi

Članak 286.

(1) Ako investicijsko društvo koristi složenu metodu iz članka 295. do 309. ovog Pravilnika, osim financijskih kolaterala navedenih u člancima 283. do 285. ovog Pravilnika, kao financijski kolateral mogu se priznati i sljedeći financijski instrumenti:

1. dionice ili konvertibilne obveznice, koje nisu uključene u glavni burzovni indeks ali se njima trguje na uređenom tržištu, MTP-u ili priznatoj burzi;
2. jedinice u subjektima za zajedničko ulaganje, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - cijena jedinice se objavljuje dnevno, i
 - subjekt za zajedničko ulaganje je ograničen na ulaganja u instrumente koji se mogu priznati u skladu s odredbama članka 283. i 284. ovog Pravilnika, te u financijske instrumente navedene u točki 1. ovog stavka.

(2) Korištenje izvedenih instrumenata za zaštitu dozvoljenih ulaganja subjekata za zajedničko ulaganje, u skladu s odredbama točke 2. stavka 1. ovog članka, ne utječe na mogućnost priznavanja jedinice u takvom subjektu za zajedničko ulaganje kao financijskog kolaterala.

Dodatno priznavanje kolaterala za izračun prema IRB pristupu

Članak 287.

(1) Ako investicijsko društvo izračunava kreditnim rizikom ponderirane iznose izloženosti i iznose očekivanih gubitaka prema IRB pristupu u skladu s Poglavljem 2. IRB pristup ove glave Pravilnika, osim kolaterala navedenih u člancima 283. do 286. ovog Pravilnika, mogu se priznati i kolaterali iz stavaka 2. i 3. ovog članka.

(2) Kao kolateral investicijsko društvo može priznati stambenu nekretninu koja udovoljava kriterijima iz članka 146. stavaka 2, 3. i 4. točaka 1. i 2. ovog Pravilnika, i poslovnu nekretninu koja udovoljava uvjetima iz članka 146. stavka 4. točaka 1. i 2. ovog Pravilnika.

(3) Kao kolateral investicijsko društvo može priznati potraživanja s izvornim dospeljem kraćim ili jednakim 1 godini. Ne mogu se priznati potraživanja koja su povezana s kreditnim izvedenicama ili iznosima koje duguju osobe povezane s investicijskim društvom.

(4) Investicijsko društvo može, osim imovine iz stavka 2. ovog članka, kao kolateral priznati ostalu materijalnu imovinu kao što su motorna vozila, brodovi i slične pokretne, ako su zadovoljeni sljedeći uvjeti:

1. postoji likvidno tržište na kojem se navedena imovina može brzo i ekonomski učinkovito prodati;
2. postoje pouzdane javno dostupne tržišne cijene za ove kolaterale. Investicijsko društvo mora dokazati kako neto cijena koju će dobiti realizacijom kolaterala, neće značajno odstupati od tržišnih cijena.

Minimalni zahtjevi za priznavanje financijskog kolaterala prema svim pristupima i metodama

Članak 288.

Priznavanje financijskog kolaterala ovisi o ispunjavanju sljedećih uvjeta:

1. Niska korelacija

- kreditna sposobnost dužnika i vrijednost financijskog kolaterala ne smiju biti materijalno pozitivno korelirani;
- vrijednosni papiri dužnika ili bilo koje druge osobe iz grupe povezanih osoba s dužnikom, definiranih odredbama Zakona, ne mogu se priznati;
- vlastita izdanja pokrivenih obveznica dužnika koja udovoljavaju uvjetima propisanim člancima 151. i 152. ovog Pravilnika, mogu se priznati ako služe kao kolateral za repo ugovore, obratne repo ugovore i ugovore o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, uz ispunjenje odredbe navedene pod točkom 1. ovog stavka.

2. Pravna sigurnost

- investicijsko društvo mora ispuniti sve ugovorne i zakonske obveze te poduzeti sve potrebne aktivnosti u cilju osiguranja provedivosti sporazuma o financijskom kolateralu u skladu s propisima koji se primjenjuju na takve sporazume;
- investicijsko društvo dužno je osigurati pravno mišljenje kojim se potvrđuje provedivost

sporazuma o financijskom kolateralu u svim relevantnim jurisdikcijama te poduzeti sve potrebne aktivnosti kako bi se osigurala kontinuirana provedivost istih.

3. Operativni zahtjevi

- sporazumi o financijskom kolateralu moraju biti na odgovarajući način dokumentirani, uključujući i jasne procedure za pravovremenu realizaciju financijskog kolaterala;
- investicijsko društvo dužno je implementirati robusne procedure i procese za kontrolu svih rizika koji proizlaze iz korištenja financijskog kolaterala, uključujući i rizike neučinkovitosti i smanjene učinkovitosti kreditne zaštite, rizike vrednovanja, rizike povezane s prestankom kreditne zaštite, rizike koncentracije koji proizlaze iz korištenja financijskog kolaterala i njegove međuovisnosti sa sveukupnim rizičnim profilom investicijskog društva;
- investicijsko društvo je dužno usvojiti interne akte kojima definira vrste i iznose prihvatljivih financijskog kolaterala;
- investicijsko društvo dužno je utvrditi tržišnu vrijednost financijskog kolaterala te je usklađivati s tržišnom vrijednošću minimalno svakih šest mjeseci, odnosno češće ako raspolaže informacijama koje upućuju na značajno smanjenje tržišne vrijednosti kolaterala;
- ako je financijski kolateral u posjedu treće strane, investicijsko društvo dužno je poduzeti odgovarajuće aktivnosti koje osiguravaju da treća strana evidentira takve financijske kolaterale odvojeno od vlastite imovine.

Minimalni zahtjevi za priznavanje dodatnog kolaterala prema IRB pristupu

Članak 289.

Za priznavanje nekretnina iz članka 287. stavka 2. ovog Pravilnika, kao kolaterala moraju biti kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti:

1. Pravna sigurnost

- hipoteka ili fiducija moraju biti provedive u svim relevantnim jurisdikcijama te pravovremeno upisane u zemljišne knjige. Moraju biti ispunjeni svi pravni uvjeti za zasnivanje hipoteke ili fiducijarnog vlasništva na nekretnini. Ugovor o zaštiti i s njim povezan pravni postupak, moraju omogućavati investicijskom društvu realizaciju zaštite u razumnom roku.

2. Praćenje vrijednosti nekretnine

- investicijsko društvo dužno je kontinuirano pratiti vrijednost nekretnina i to za poslovne nekretnine minimalno jednom godišnje, a za stambene nekretnine jednom u tri godine. Investicijsko društvo dužno je provoditi češće praćenje vrijednosti nekretnina ako su tržišni uvjeti podložni značajnim promjenama. Za praćenje vrijednosti nekretnina i utvrđivanje potrebe ponovne procjene investicijsko društvo može koristiti statističke metode;
- ako na temelju praćenja investicijsko društvo utvrdi kako bi moglo doći do značajnog smanjenja vrijednosti nekretnine u odnosu na uobičajene tržišne cijene, neovisni procjenitelj mora provesti ponovnu procjenu vrijednosti. Za kredite koji čine više od 5% kapitala investicijskog društva ili prelaze iznos od 20 milijuna kuna (ovisno o tome što je niže), neovisni procjenitelj mora provesti procjenu vrijednosti nekretnine najmanje svake tri godine.

3. Dokumentacija

- investicijsko društvo dužno je jasno i precizno dokumentirati politiku odobravanja plasmana i vrste stambenih i poslovnih nekretnina koje se prihvaćaju kao kolateral u procesu odobravanja plasmana.

4. Osiguranje

- investicijsko društvo dužno je imati propisane procedure za praćenje i utvrđivanje je li nekretnina koja služi kao kolateral, adekvatno osigurana od štete.

Članak 290.

Za priznavanje potraživanja kao kolaterala moraju biti kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti:

1. Pravna sigurnost

- pravni mehanizam pod kojim je kolateral ugovoren mora biti učinkovit, kako bi se osigurala prava investicijskog društva na prihod od prodaje potraživanja;
- investicijsko društvo dužno je poduzeti sve potrebne korake za ispunjenje lokalnih zahtjeva u smislu ovršnosti nad kolateralom. Investicijsko društvo koje primjenjuje FIRB pristup kao kolateral može priznati potraživanja s prvenstvom u redoslijedu naplate, ako postoji zakonska odredba koja dopušta da se takva potraživanja mogu smatrati potraživanjima s pravom prvenstva u redoslijedu naplate;
- investicijsko društvo mora imati dovoljno pravnih dokaza o ovršnosti sporazuma o kolateralu u svim relevantnim jurisdikcijama;
- ugovor o kolateralu mora biti adekvatno dokumentiran te mora postojati jasna i robusna procedura za pravovremenu naplatu kolaterala. Investicijsko društvo dužno je svojim politikama i procedurama definirati način praćenja svih pravnih uvjeta koji se moraju ispuniti za proglašavanje nastanka statusa neispunjavanja obveza dužnika i pravovremenu naplatu kolaterala. U slučaju financijskih poteškoća dužnika ili nastanka statusa neispunjavanja obveza, investicijsko društvo mora imati pravnu mogućnost prodaje ili ustupanja potraživanja koja služe kao kolateral drugim stranama, bez suglasnosti krajnjeg dužnika po ovim potraživanjima.

2. Upravljanje rizicima

- investicijsko društvo mora imati adekvatne procedure kojima se utvrđuju rizici povezani s potraživanjima koja su založena kao kolateral. Takve procedure moraju, između ostalog, uključivati i analizu dužnikova poslovanja i industrije kojoj dužnik pripada te vrste klijenata s kojima dužnik posluje. Ako se investicijsko društvo oslanja na provjeru kreditnog rizika klijenata koju provodi dužnik, mora se uvjeriti u adekvatnost dužnikovih postupaka za odobravanje kredita;
- razlika između iznosa izloženosti i vrijednosti potraživanja mora odražavati sve odgovarajuće čimbenike. Navedeni čimbenici trebaju, između ostalog, uključivati trošak naplate, koncentraciju založenih potraživanja pojedinih dužnika u ukupnom skupu založenih potraživanja, te potencijalni rizik koncentracije istih u ukupnoj izloženosti investicijskog društva, a koji nije izravno definiran općom metodologijom investicijskog društva. Investicijsko društvo mora imati adekvatan kontinuirani proces nadzora potraživanja te njihove usklađenosti s odredbama ugovora o kreditu, ograničenja koja bi mogla onemogućiti prijenos potraživanja i ostalih zakonskih propisa;
- potraživanja koja je dužnik založio moraju biti diversificirana, a korelacija s dužnikom mora biti niska. Ako je utvrđena materijalna pozitivna korelacija, prilikom određivanja limita za cjelokupni skup kolaterala, moraju se uzeti u obzir s tim povezani rizici;
- potraživanja od grupe povezanih osoba s dužnikom (uključujući i društva kćeri i zaposlenike) ne priznaju se kao instrumenti umanjenja kreditnog rizika;
- investicijsko društvo mora imati propisanu proceduru za naplatu potraživanja u otežanim okolnostima. Moraju se utvrditi sva neophodna sredstva za naplatu potraživanja, čak i u slučaju kada investicijsko društvo u konačnici očekuje naplatu potraživanja od dužnika.

Članak 291.

Za priznavanje ostale materijalne imovine moraju biti kumulativno ispunjeni sljedeći uvjeti:

1. ugovaranje kolaterala mora imati pravni učinak i biti provediv u svim relevantnim jurisdikcijama

- te mora omogućiti investicijskom društvu pravovremenu realizaciju vrijednosti takve imovine;
2. investicijsko društvo mora imati pravo prvenstva naplate iz prodaje kolaterala;
 3. vrijednost imovine mora se kontinuirano pratiti, i to najmanje jednom godišnje. Učestalije praćenje potrebno je provoditi u slučaju kada su tržišni uvjeti podložni značajnim promjenama;
 4. ugovor o kreditu mora obuhvaćati detaljan opis kolaterala i detaljno razrađen način i učestalost revalorizacije;
 5. investicijsko društvo dužno je internim aktima jasno definirati vrste materijalne imovine koje prihvaća kao kolateral, kao i zahtijevani stupanj pokrivenosti izloženosti određenom vrstom kolaterala;
 6. s obzirom na vrstu plasmana, investicijsko društvo mora internim aktima definirati zahtjeve vezane uz pokrivenost izloženosti kolateralom, pravovremenu realizaciju kolaterala, način utvrđivanja cijene ili tržišne vrijednosti, učestalost utvrđivanja vrijednosti kolaterala (uključujući i profesionalnu procjenu ili validaciju) te promjenjivost ili procjenu promjenjivosti vrijednosti kolaterala;
 7. početna i ponovna procjena moraju u potpunosti uzeti u obzir svako pogoršanje kvalitete ili zastarijevanje kolaterala. Prilikom vrednovanja kolaterala, investicijsko društvo dužno je posebnu pozornost posvetiti učinku proteka vremena na kolaterale;
 8. investicijsko društvo dužno je internim aktima propisati način utvrđivanja i kontrole osiguranja kolaterala od štetnih događaja;
 9. interni akti investicijskog društva moraju sadržavati odredbe o načinu utvrđivanja i kontrole osiguranja kolaterala od štetnih događaja.

Izračun potpuno prilagođene vrijednosti izloženosti

Članak 292.

Za potrebe izračuna učinaka korištenja financijskog kolaterala, investicijsko društvo može koristiti:

1. jednostavnu metodu financijskog kolaterala, ili
2. složenu metodu financijskog kolaterala.

Jednostavna metoda financijskog kolaterala

Članak 293.

(1) Jednostavnu metodu financijskog kolaterala može primjenjivati samo investicijsko društvo koje kreditnim rizikom ponderirane iznose izloženosti izračunava prema standardiziranom pristupu, na način propisan u Poglavlju 1. Standardizirani pristup ove Glave.

(2) Prema jednostavnoj metodi, priznatom financijskom kolateralu dodjeljuje se vrijednost jednaka njegovoj tržišnoj vrijednosti, uz uvjete navedene u članku 288. ovog Pravilnika.

Članak 294.

(1) Dijelu izloženosti koji je osiguran do visine tržišne vrijednosti priznatog financijskog kolaterala, dodjeljuje se ponder rizika koji bi investicijsko društvo dodijelilo prema standardiziranom pristupu kada bi imala direktnu izloženost prema kolateralu.

(2) Na osigurani dio izloženosti primjenjuje se ponder rizika od minimalno 20%, osim u slučajevima navedenim u stavcima 3. do 7. ovog članka. Neosiguranom dijelu izloženosti dodjeljuje se ponder rizika dužnika na način kako je to propisano u Poglavlju 1. Standardizirani pristup ove Glave.

(3) Investicijsko društvo primjenjuje ponder rizika 0% na osigurani dio izloženosti koja proizlazi iz transakcija koje ispunjavaju kriterije navedene u članku 307. ovog Pravilnika. Ako druga strana u transakciji ne udovoljava kriteriju navedenom u članku 307. točki 8. ovog Pravilnika, a ispunjeni su svi ostali uvjeti iz članka 307. ovog Pravilnika, investicijsko društvo primjenjuje ponder rizika 10%.

(4) Ponder rizika 0% primjenjuje se do iznosa pokrivenog kolateralom, na vrijednosti izloženosti i koje su utvrđene u skladu s Poglavljem 8. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za rizik namire i rizik druge ugovorne strane Glave II. Tržišni rizici ovog Pravilnika za neuvrštene izvedene instrumente, a čija se tržišna cijena dnevno iskazuje i koji su osigurani gotovinom ili instrumentom koji se može smatrati gotovinom, te ako ne postoji valutna neusklađenost. Ponder rizika 10% primjenjuje se do iznosa pokrivenog kolateralom, na vrijednosti izloženosti takvih transakcija, osiguranih dužničkim vrijednosnim papirima koje je izdala središnja država ili središnja banka, a koje se u skladu sa standardiziranim pristupom iz Poglavlja 1. ove Glave, ponderiraju s ponderom rizika 0%.

(5) Za potrebe stavka 4. ovog članka, smatra se da dužnički vrijednosni papiri koje je izdala središnja država ili središnja banka uključuju i:

1. dužničke vrijednosne papire koje su izdale multilateralne razvojne banke, na koje se primjenjuje ponder rizika 0% u skladu sa standardiziranim pristupom iz Poglavlja 1. ove Glave;
2. dužničke vrijednosne papire koje su izdale međunarodne organizacije kojima je dodijeljen ponder rizika 0% u skladu sa standardiziranim pristupom iz Poglavlja 1. ove Glave.

(6) Investicijsko društvo primjenjuje ponder rizika 0%, ako su izloženost i financijski kolateral nominirani u istoj valuti i ako je:

1. financijski kolateral gotovinski polog ili instrument s karakteristikama gotovine, ili
2. financijski kolateral u obliku dužničkih vrijednosnih papira središnjih država ili središnjih banaka na koje se primjenjuje ponder rizika 0% u skladu sa člankom 133. stavcima 2. do 4. i člankom 134. ovog Pravilnika, pri čemu odnos osiguranog dijela osnovne izloženosti i tržišne vrijednosti kolaterala iznosi 1:1,20.

(7) Za potrebe stavka 6. ovog članka, dužnički vrijednosni papiri središnje države ili središnje banke uključuju i instrumente navedene u stavku 5. ovog članka.

Složena metoda financijskog kolaterala

Članak 295.

(1) Prilikom vrednovanja financijskog kolaterala za potrebe složene metode, investicijsko društvo dužno je primijeniti korektivni faktor na tržišnu vrijednost financijskog kolaterala, u skladu s odredbama članaka 297. do 307. ovog Pravilnika.

(2) Kod transakcija neuvrštenim izvedenim instrumentima koje su predmet sporazuma o netiranju, a koji su priznati u skladu s Glavom II. Tržišni rizici ovog Pravilnika, ako je financijski kolateral nominiran u valuti različitoj od valute namire ili od valute u kojoj je nominirana osnovna izloženost, uz korektivni faktor za financijski kolateral, utvrđen u skladu s člancima 297. do 307. ovog Pravilnika, investicijsko društvo dužno je primijeniti i korektivni faktor za valutni rizik propisan u Tablici 29. iz članka 298. ovog Pravilnika.

(3) Kada je u transakcije iz prethodnog stavka uključeno više valuta, investicijsko društvo primjenjuje samo jedan korektivni faktor za valutni rizik.

(4) U slučaju nekretnina koje su priznate u skladu sa člankom 287. stavkom 2. ovog Pravilnika, kao vrijednost kolaterala, investicijsko društvo koristi tržišnu vrijednost ili hipotekarnu vrijednost, koje je

dužna umanjiti za rezultate dobivene praćenjem vrijednosti nekretnina koje se zahtijeva u skladu sa člankom 289. ovog Pravilnika. Osim navedenog, vrijednost nekretnine mora odražavati redoslijed naplate investicijskog društva po toj nekretnini.

(5) Vrijednost nekretnine, procijenjena od strane neovisnog procjenitelja, ne može biti veća od tržišne vrijednosti nekretnine. U onim zemljama članicama EU koje su statutarnim ili regulatornim odredbama propisale stroge kriterije procjene hipotekarne vrijednosti, procjena vrijednosti nekretnine koju daje neovisni procjenitelj može biti jednaka ili niža od hipotekarne vrijednosti.

(6) U slučaju priznate ostale materijalne imovine kao kolaterala, imovina se vrednuje po tržišnoj vrijednosti.

(7) U slučaju priznatih potraživanja kao kolaterala, vrijednost potraživanja jednaka je iznosu založenog potraživanja.

Izračun prilagođene vrijednosti

Članak 296.

(1) Potpuno prilagođena vrijednost izloženosti računa se na sljedeći način:

$$E^* = \max\{0, [E_{VA} - C_{VAM}]\}$$

gdje je:

E* - u potpunosti prilagođena vrijednost izloženosti, uzimajući u obzir promjenjivost vrijednosti materijalne kreditne zaštite i njezine učinke na smanjenje kreditnog rizika;

EVA - iznos izloženosti, korigiran korektivnim faktorom;

CVA - vrijednost kolaterala, korigirana korektivnim faktorom;

CVAM - dodatno prilagođenu **CVA** za bilo koju neusklađenost dospijeća, u skladu s jednadžbom navedenom u članku 309. ovog Pravilnika.

(2) Vrijednost izloženosti korigirana korektivnim faktorom, za potrebe izračuna iz stavka 1. ovog članka računa se na sljedeći način:

$$EVA = E \times (1 + HE)$$

a u slučaju OTC izvedenih transakcija $EVA = E$

gdje je :

E - vrijednost neosigurane izloženosti, utvrđene prema standardiziranom pristupu iz Poglavlja 1. ove Glave, ili prema IRB pristupu iz Poglavlja 2. ove Glave. Za potrebe ovog izračuna, investicijsko društvo koje utvrđuje kreditnim rizikom ponderirane iznose izloženosti prema standardiziranom pristupu iz Poglavlja 1. ove Glave, dužno je koristiti 100%-tnu vrijednost izloženosti izvanbilančnih stavki, navedenih u članku 128. stavku 2. ovog Pravilnika, a investicijsko društvo koje navedene iznose utvrđuje prema IRB pristupu iz Poglavlja 2. ove Glave, dužno je vrijednost izloženosti stavki, navedenih u članku 247. stavku 8, člancima 248. i 249. ovog Pravilnika, utvrđivati korištenjem konverzijskog faktora od 100%;

HE - korektivni faktor za vrste izloženosti (E), utvrđen u skladu s odredbama članaka 297. do 307. ovog Pravilnika.

(3) Vrijednost kolaterala korigirana korektivnim faktorom, za potrebe jednadžbe iz stavka 1. ovog članka, računa se na sljedeći način:

$$CVA = C \times (1 - HC - HFX)$$

gdje je:

C - tržišna ili hipotekarna vrijednost kolaterala prije primjene korektivnih faktora;

HC - korektivni faktor za kolateral, utvrđen u skladu s odredbama članaka 297. do 307. ovog Pravilnika;

HFX -korektivni faktor za valutnu neusklađenost, utvrđen u skladu s odredbama članaka 297. do 307. ovog Pravilnika.

(4) Iznimno od stavaka 1, 2. i 3. ovog članka, na transakcije koje su predmet priznatog standardiziranog sporazuma o netiranju, primjenjuju se odredbe navedene u člancima 311. do 323. ovog Pravilnika.

Utvrđivanje korektivnih faktora

Članak 297.

(1) Investicijsko društvo može utvrđivati korektivne faktore na dva načina:

- korištenjem korektivnih faktora, ili
- primjenom vlastitih procjena korektivnih faktora.

(2) Za primjenu vlastitih procjena korektivnih faktora, investicijsko društvo dužno je pribaviti prethodno odobrenje Agencije.

(3) Investicijsko društvo može odabrati primjenu korektivnih faktora ili vlastitih procjena korektivnih faktora, neovisno o tome koristi li za izračun kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti standardizirani pristup iz Poglavlja 1. ove Glave, ili IRB pristup iz Poglavlja 2. ove Glave

(4) Investicijsko društvo koje dobije odobrenje za primjenu vlastitih procjena korektivnih faktora iz stavka 2. ovog članka, dužno je vlastite procjene korektivnih faktora koristiti za sve vrste instrumenata.

(5) Iznimno od prethodnog stavka, investicijsko društvo može za portfelje od manjeg materijalnog značaja, koristiti korektivne faktore.

(6) Ako se vrijednost kolaterala za jednu izloženost sastoji od većeg broja priznatih kolaterala, korektivni faktor će biti:

$$H = \sum_i a_i H_i$$

gdje je:

ai - udio pojedinog kolaterala u kolateralu kao cjelini, i

Hi - korektivni faktor primjenjiv za pojedini kolateral.

Korektivni faktori

Članak 298.

Investicijsko društvo koje koristi korektivne faktore pod uvjetom da vrijednost izloženosti, odnosno kolaterala utvrđuje na dnevnoj osnovi, dužno je primjenjivati korektivne faktore propisane u Tablicama 26. do 29.

Tablica 26. Korektivni faktori za dužničke vrijednosne papire iz članka 283. stavka 1. točaka 2, 3. i 4. ovog Pravilnika

Stupanj kreditne kvalitete pridružen kreditnom rejtingu dužničkog vrijednosnog papira	Preostalo dospijeće	Korektivni faktori za dužničke vrijednosne papire subjekata navedenih u članku 283. stavku 1. točki 2.			Korektivni faktori za dužničke vrijednosne papire subjekata navedenih u članku 283. stavku 1. točkama 3. i 4.		
		razdoblje realizacije 20 dana (%)	razdoblje realizacije 10 dana (%)	razdoblje realizacije 5 dana (%)	razdoblje realizacije 20 dana (%)	razdoblje realizacije 10 dana (%)	razdoblje realizacije 5 dana (%)
1	≤1 godine	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707
	> 1 ≤ 5 godina	2,828	2	1,414	5,657	4	2,828
	> 5 godina	5,657	4	2,828	11,314	8	5,657
2-3	≤1 godine	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414
	> 1 ≤ 5 godina	4,243	3	2,121	8,485	6	4,243
	> 5 godina	8,485	6	4,243	16,971	12	8,485
4	≤1 godine	21,213	15	10,607	N/A	N/A	N/A
	> 1 ≤ 5 godina	21,213	15	10,607	N/A	N/A	N/A
	> 5 godina	21,213	15	10,607	N/A	N/A	N/A

Tablica 27. Korektivni faktori za dužničke vrijednosne papire iz članka 283. stavka 1. točaka 2, 3. i 4. ovog Pravilnika, s kratkoročnim kreditnim rejtingom

Stupanj kreditne kvalitete pridružen kreditnom rejtingu kratkoročnog dužničkog vrijednosnog papira	Korektivni faktori za dužničke vrijednosne papire subjekata navedenih u članku 283. stavku 1. točki 2, s kratkoročnim kreditnim rejtingom			Korektivni faktori za dužničke vrijednosne papire subjekata navedenih u članku 283. stavku 1. točkama 3. i 4, s kratkoročnim kreditnim rejtingom		
	razdoblje realizacije 20 dana (%)	razdoblje realizacije 10 dana (%)	razdoblje realizacije 5 dana (%)	razdoblje realizacije 20 dana (%)	razdoblje realizacije 10 dana (%)	razdoblje realizacije 5 dana (%)
1	0,707	0,5	0,354	1,414	1	0,707
2-3	1,414	1	0,707	2,828	2	1,414

Tablica 28. Korektivni faktori za ostale kolaterale i vrste izloženosti

Ostali kolaterali ili vrste izloženosti	Razdoblje realizacije 20 dana (%)	Razdoblje realizacije 10 dana (%)	Razdoblje realizacije 5 dana (%)
Dionice i konvertibilne obveznice, uključene u glavni burzovni indeks	21,213	15	10,607
Ostale dionice ili konvertibilne obveznice kojima se trguje na uređenom tržištu, MTP-u ili priznatoj burzi	35,355	25	17,678
Gotovina	0	0	0

Tablica 29. Korektivni faktori za valutnu neusklađenost

Razdoblje realizacije 20 dana (%)	Razdoblje realizacije 10 dana (%)	Razdoblje realizacije 5 dana (%)
11,314	8	5,657

Članak 299.

Za potrebe ovog Poglavlja smatra se da je razdoblje realizacije kako slijedi:

- 20 radnih dana za transakcije osigurane kolateralom (*engl. secured lending transactions*),
- 5 radnih dana za repo ugovore i obratne repo ugovore, osim ako takve transakcije uključuju transfer robe ili zajamčenih prava vezanih uz pravo na robu te za ugovore o pozajmljivanju vrijednosnih papira drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane,
- 10 radnih dana za ostale transakcije na tržištu kapitala.

Članak 300.

(1) Na jedinice u subjektima za zajednička ulaganja koji se priznaju kao financijski kolateral u skladu s kriterijima iz članaka 285. i 286. ovog Pravilnika, investicijsko društvo dužno je primijeniti ponderirani prosječni korektivni faktor koji bi se primijenio na imovinu u koju fond ulaže. Pri tome je investicijsko društvo dužno voditi računa o razdoblju realizacije transakcija, kako je navedeno u članku 299. ovog Pravilnika.

(2) Ako investicijsko društvo nema informacije o imovini u koju je fond uložio, dužno je na jedinice u subjektima za zajednička ulaganja primijeniti najviši korektivni faktor koji bi se primijenio na imovinu u koju fond ima pravo ulagati.

Članak 301.

(1) Na dužničke vrijednosne papire institucija koji nemaju kreditni rejting, a koji udovoljavaju kriterijima za priznavanje iz članka 284. ovog Pravilnika, investicijsko društvo dužno je primijeniti isti korektivni faktor koji se primjenjuje na vrijednosne papire institucija ili trgovačkih društava koji imaju kreditni rejting priznate VIPKR i čiji su kreditni rejtingi raspoređeni u 2. ili 3. stupanj kreditne kvalitete.

(2) Na dužničke vrijednosne papire koji ne ispunjavaju uvjete za primjenu tehnika umanjavanja kreditnog rizika, kao i na robu danu u zajam ili prodanu temeljem repo ugovora, obratnih repo ugovora i ugovora o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, investicijsko društvo dužno je primijeniti isti korektivni faktor koji se primjenjuje i na dionice koje nisu uključene u glavni burzovni indeks, a kojima se trguje na uređenom tržištu, MTP-u ili priznatoj burzi.

(3) Stupanj kreditne kvalitete kojem je pridružen kreditni rejting dužničkog vrijednosnog papira, a koji se navodi u Tablicama 26. i 27. članka 298. ovog Pravilnika, te u odredbama stavka 1. ovog članka, predstavlja onaj stupanj kreditne kvalitete koji je utvrdila Agencija prilikom raspoređivanja konkretnih kreditnih rejtinga priznatih VIPKR, u skladu s odredbama Odjeljka 4. ovog Poglavlja.

(4) U smislu stavka 3. ovog članka, na odgovarajući način primjenjuju se odredbe članka 283. stavka 2. ovog Pravilnika.

Vlastite procjene korektivnih faktora

Članak 302.

(1) Investicijskom društvu koje udovoljava zahtjevima navedenim u člancima 303. do 305. ovog Pravilnika, Agencija će dozvoliti korištenje vlastitih procjena za izračun korektivnih faktora koje će primjenjivati na kolaterale i izloženosti.

(2) Ako dužnički vrijednosni papiri imaju kreditni rejting priznate VIPKR, jednak ili bolji od investicijskog ranga (najmanje BBB-, odnosno najmanje stupanj kreditne kvalitete 3), investicijsko društvo može izračunavati korektivne faktore za svaku kategoriju dužničkih vrijednosnih papira.

(3) Prilikom definiranja relevantnih kategorija iz prethodnog stavka ovog članka, investicijsko društvo dužno je uzeti u obzir vrstu izdavatelja vrijednosnih papira, kreditni rejting priznate VIPKR, preostalo dospijeće i njihovo modificirano trajanje (*engl. modified duration*).

(4) Vlastite procjene investicijskog društva moraju biti reprezentativne za većinu vrijednosnih papira uključenih u pojedinu kategoriju iz prethodnog stavka ovog članka.

(5) Ako dužnički vrijednosni papiri imaju kreditni rejting priznate VIPKR lošiji od investicijskog ranga (najviše BB+, odnosno najviše stupanj kreditne kvalitete 4), kao i u slučaju ostalih priznatih kolaterala, investicijsko društvo dužno je izračunavati korektivni faktor za svaki pojedini instrument.

(6) Investicijsko društvo koje koristi vlastite procjene prilikom izračuna korektivnih faktora za kolateral ili valutnu neusklađenost, ne uzima u obzir moguću ovisnost između neosigurane izloženosti, kolaterala i/ili valutnih tečajeva.

(7) Ako investicijsko društvo koristi vlastite procjene korektivnih faktora za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za rizik druge ugovorne strane, dužna je za financijske instrumente i robu iz članka 83. stavak 11. ovog Pravilnika korektivne faktore izračunavati za svaku pojedinu stavku.

Članak 303.

(1) Investicijsko društvo dužno je prilikom izračuna korektivnih faktora koristiti jednostrani interval pouzdanosti od 99%.

(2) Za potrebe ovog članka, pod razdobljima realizacije smatraju se razdoblja realizacije navedena u članku 299. ovog Pravilnika.

(3) Investicijsko društvo može koristiti korektivne faktore izračunate prema kraćem ili dužem relevantnom razdoblju realizacije (T_M), i prilagođene (na više ili niže) na razdoblja realizacije (T_N) za pojedine vrste transakcija, a koji su navedena u članku 299. ovog Pravilnika. Za prilagođavanje relevantnih razdoblja realizacije (T_M) na razdoblja realizacije (T_N) iz članka 299. ovog Pravilnika, investicijsko društvo koristi drugi korijen jednadžbe:

$$H M = H N \sqrt{T_M / T_N}$$

gdje je:

TM - relevantno razdoblje realizacije,

HM - korektivni faktor izračunat prema relevantnom razdoblju realizacije,

HN - korektivni faktor temeljen na razdoblju realizacije **TN** (korektivni faktor),

TN - razdoblje realizacije iz članka 299. ovog Pravilnika.

Članak 304.

(1) Investicijsko društvo dužno je uzeti u obzir umanjenu likvidnost imovine slabije kvalitete i u skladu s time prilagoditi razdoblje realizacije.

(2) Investicijsko društvo dužno je identificirati i slučajeve kada povijesni podaci mogu podcijeniti potencijalnu promjenjivost vrijednosti kolaterala te iste obraditi u okviru stres scenarija.

(3) Za potrebe izračuna korektivnih faktora, razdoblje povijesnog promatranja je najmanje jedna godina.

(4) Investicijsko društvo koje koristi shemu ponderiranja ili druge metode za razdoblje povijesnog promatranja, dužno je koristiti efektivno razdoblje promatranja od najmanje jedne godine, pri čemu ponderirani prosječni vremenski pomak individualnih promatranja, ne smije biti kraći od 6 mjeseci.

(5) U slučaju značajnog povećanja cijena ili učestalosti promjenjivosti cijena kolaterala, Agencija može zahtijevati od investicijskog društva da izračunava korektivne faktore koristeći kraće razdoblje promatranja.

(6) Investicijsko društvo dužno je ažurirati svoje serije podataka prilikom svake materijalno značajne promjene tržišnih cijena, a najmanje svaka tri mjeseca, što znači da se izračun korektivnih faktora mora provoditi najmanje svaka tri mjeseca.

Članak 305.

(1) Investicijsko društvo dužno je, u svakodnevnom procesu upravljanja rizicima, koristiti vlastite procjene korektivnih faktora i iste uzimati u obzir prilikom utvrđivanja internih limita izloženosti.

(2) Investicijsko društvo koje za pojedine transakcije koristi duža razdoblja realizacije od onih navedenih u članku 299. ovog Pravilnika, dužno je korektivne faktore utvrđivati na način naveden u članku 303. stavku 3. ovog Pravilnika.

(3) Investicijsko društvo dužno je uspostaviti procedure za nadzor i osiguranje usklađenosti s internim aktima i kontrolama rada vlastitog sustava za procjenu korektivnih faktora te za integraciju takvih procjena u proces upravljanja rizicima.

(4) Investicijsko društvo dužno je redovito provoditi neovisne revizije sustava za procjenu korektivnih faktora u okviru procesa unutarnje revizije.

(5) Investicijsko društvo dužno je reviziju iz prethodnog stavka ovog članka provoditi najmanje jednom godišnje, a ista mora posebno obuhvaćati:

1. uključivanje procijenjenih korektivnih faktora u dnevno upravljanje rizicima;
2. validaciju svake značajne promjene u procesu za procjenu korektivnih faktora;
3. verifikaciju dosljednosti, pravovremenosti i pouzdanosti izvora podataka koji se koriste za funkcioniranje sustava za procjenu korektivnih faktora, uključujući i neovisnost takvih izvora podataka;
4. točnost i primjerenost pretpostavki promjenjivosti.

Prilagođavanje korektivnih faktora

Članak 306.

(1) Korektivni faktori se primjenjuju u slučaju dnevne revalorizacije vrijednosti izloženosti, odnosno kolaterala. Kada investicijsko društvo koristi vlastite procjene korektivnih faktora, dužno je iste računati prvenstveno na temelju dnevne revalorizacije.

(2) Investicijsko društvo koje koristi korektivne faktore iz članaka 298. do 301. ovog Pravilnika, ili vlastite procjene korektivnih faktora iz članaka 302. do 305. ovog Pravilnika, dužno je primijeniti veće korektivne faktore ako se revalorizacija ne provodi svakodnevno. U navedenom, slučaju korektivni faktori se računaju prilagođavanjem dnevne revalorizacije korektivnih faktora, i to na sljedeći način:

$$H = H_M \sqrt{\frac{N_R + (T_M - 1)}{T_M}}$$

gdje je:

H - prilagođeni korektivni faktor koji će se primijeniti;

HM - korektivni faktor u slučaju dnevne revalorizacije utvrđen na način propisan člancima 298. do 301, odnosno člancima 302. do 305. ovog Pravilnika;

NR - stvarni broj radnih dana između revalorizacija;

TM - relevantno razdoblje realizacije za određenu vrstu transakcije.

Uvjeti za primjenu korektivnog faktora od 0%

Članak 307.

(1) Investicijsko društvo koje koristi korektivne faktore utvrđene na način propisan člancima 298. do 306. ovog Pravilnika može, umjesto primjene navedenih korektivnih faktora na repo ugovore, obratne

repo ugovore i ugovore o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, primijeniti korektivni faktor od 0%, ako su zadovoljeni svi sljedeći uvjeti:

1. izloženost i kolateral su u obliku gotovine ili dužničkih vrijednosnih papira središnjih država ili središnjih banaka, navedenih u članku 283. stavku 1. točki 2. ovog Pravilnika, a kojima se u skladu sa člancima 133. i 134. ovog Pravilnika, dodjeljuje ponder od 0%;
2. izloženost i kolateral su nominirani u istoj valuti;
3. dospijeće transakcije nije duže od jednog dana ili vrijednost izloženosti i vrijednost kolaterala usklađuju se s tržišnom vrijednošću dnevno, odnosno dnevno se nadoknađuje razlika do tržišne cijene (*engl. daily remargining*);
4. razdoblje između zadnjeg usklađivanja s tržišnom vrijednošću, a prije neizvršenja uplate razlike do tržišne vrijednosti, koju je dužna izvršiti druga strana, i realizacije kolaterala, ne može biti duže od četiri radna dana;
5. namirenje transakcije izvršeno je putem sustava namire koji je dozvoljen za takve vrste transakcija;
6. dokumentacija koja pokriva sporazum je standardna dokumentacija na tržištu koja se koristi za repo ugovore, obratne repo ugovore i ugovore o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane;
7. sporazumom je utvrđeno pravo jedne ugovorne strane da u trenutku nastanka statusa neispunjavanja obveza, druge ugovorne strane može odmah raskinuti transakciju;
8. druga ugovorna strana u sporazumu mora biti sudionik primarnog tržišta, a pod istima se podrazumijevaju sljedeći subjekti:
 - središnje države ili središnje banke, prema kojima se izloženosti ponderiraju ponderom 0% u skladu sa člancima 133. i 134. ovog Pravilnika,
 - institucije,
 - ostale financijske institucije (uključujući i osiguravajuća društva), čije se izloženosti ponderiraju ponderom 20% , u skladu s odredbama članka 142. stavka 1. ovog Pravilnika, ili koje, u slučaju kada investicijsko društvo izračunava kreditnim rizikom ponderirane iznose izloženosti i iznose očekivanog gubitka prema IRB pristupu iz Poglavlja 2. ove Glave, nemaju kreditni rejting priznate VIPKR i koje su interno rangirane na način da njihov PD prema internom rejtingu odgovara kreditnom rejtingu priznate VIPKR za koju je Agencija utvrdila da pripada najmanje 2. stupnju kreditne kvalitete, u skladu s pravilima za ponderiranje izloženosti prema trgovačkim društvima u skladu s odredbama članka 143. ovog Pravilnika,
 - regulirani subjekti za zajednička ulaganja koji podliježu kapitalnim zahtjevima ili zahtjevima solventnosti,
 - regulirani mirovinski fondovi,
 - ovlaštene klirinške organizacije.

(2) Tretman propisan u ovom članku nije dozvoljen investicijskim društvima koje za repo ugovore, obratne repo ugovore, ugovore o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, te ostale transakcije na tržištu kapitala koje su predmet standardiziranog sporazuma o netiranju, koriste interne modele navedene u člancima 318. do 322. ovog Pravilnika.

(3) Investicijsko društvo može tretman, propisan u stavku 1. ovog članka, primijeniti i u slučaju repo ugovora, obratnih repo ugovora i ugovora o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane drugih država zemalja članica Europske unije, ako nadležna tijela tih država dozvoljavaju investicijskim društvima osnovanim u njihovoj jurisdikciji isti tretman takvih vrijednosnih papira.

Izračun kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti i iznosa očekivanog gubitka

Članak 308.

(1) E* utvrđen u skladu s odredbama članka 296. ovog Pravilnika, predstavlja vrijednost izloženosti za potrebe izračuna kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti na način propisan u Poglavlju 1. Standardizirani pristup ove Glave.

(2) Kod izvanbilančnih stavki iz članka 128. stavka 2. ovog Pravilnika, E* predstavlja vrijednost na koju se primjenjuju konverzijski faktori propisani u članku 128. stavku 1. ovog Pravilnika, te ponderi rizika propisani u Odjeljku 2. Poglavlja 1. Standardizirani pristup ove Glave.

(3) LGD* (prilagođeni LGD) se izračunava prema dolje navedenoj formuli i koristi se kao LGD za potrebe Poglavlja 2. IRB pristup ove Glave:

$$LGD^* = LGD \times (E^* / E)$$

gdje je:

LGD - onaj LGD koji bi se primijenio na izloženosti prema IRB pristupu, ako izloženost ne bi bila osigurana,

E - iznos izloženosti,

E* - koji se izračunava prema odredbama članka 296. ovog Pravilnika.

(4) Kao LGD za potrebe IRB pristupa iz Poglavlja 2. ove Glave, uzima se LGD* koji se izračunava u skladu s odredbama ovog članka.

(5) U slučajevima kada je odnos vrijednosti kolaterala (C) i izloženosti (E), manji od najmanjeg iznosa C* (zahtijevana minimalna razina kolateraliziranosti izloženosti) iz Tablice 30, investicijsko društvo dužno je primijeniti LGD* koji je jednak LGD-u iz Poglavlja 2. IRB pristup ove Glave za neosigurane izloženosti prema drugoj ugovornoj strani.

(6) U slučajevima kada omjer vrijednosti kolaterala (C) u odnosu na izloženosti (E) premašuje drugi, viši minimalni iznos C** (zahtijevana razina kolateraliziranosti izloženosti kako bi se postiglo potpuno priznavanje LGD-a) koji je prikazan u Tablici 30, investicijsko društvo dužno je primijeniti LGD* iz Tablice 30.

(7) Ako nije postignuta zahtijevana minimalna razina kolateraliziranosti C** za izloženost kao cjelinu, izloženost se onda promatra kao dvije izloženosti - dio za koji je postignuta zahtijevana razina kolateraliziranosti C** i preostali dio za koji taj uvjet nije postignut.

(8) U Tablici 30. prikazane su zahtijevane minimalne razine kolateraliziranosti za osigurani dio izloženosti i s njima povezani LGD* koje je investicijsko društvo dužno primjenjivati.

Tablica 30. Minimalni LGD za osigurani dio izloženosti

Vrsta kolaterala	Zahtijevana minimalna razina kolateralizacije izloženosti (C*)	Zahtijevana viša minimalna razina kolateralizacije izloženosti (C**)	LGD* za matična potraživanja i potencijalna potraživanja	LGD* za ovisna potraživanja i potencijalna potraživanja
Potraživanja	0%	125%	35%	65%
Stambena/poslovna nekretnina	30%	140%	35%	65%

Ostali kolaterali	30%	140%	40%	70%
-------------------	-----	------	-----	-----

Ročne neusklađenosti

Članak 309.

Dospijeće kreditne zaštite i izloženosti mora se odražavati u prilagođenoj vrijednosti kolaterala u skladu sa sljedećom jednadžbom:

$$CVAM = CVA \times (t - t^*) / (T - t^*)$$

gdje je:

CVA - prilagođena vrijednost kolaterala kako je navedeno u članku 296. stavku 3. ovog Pravilnika, ili prilagođena vrijednost izloženosti, ovisno o tome što je niže,

t - preostali broj godina do datuma dospelja kreditne zaštite, utvrđen u skladu sa člankom 277. stavcima 3. do 6. ovog Pravilnika, ili vrijednost T, ovisno o tome što je niže,

T - preostali broj godina do datuma dospelja izloženosti, utvrđen u skladu sa člankom 277. stavcima 3. do 6. ovog Pravilnika, ili 5 godina, ovisno o tome što je niže, i

t* - 0,25.

CVAM je CVA dodatno usklađen za ročnu neusklađenost koja će biti uključena u jednadžbu za izračun potpuno prilagođene vrijednosti izloženosti (E*), propisanu u članku 296. stavku 1. ovog Pravilnika.

Bilančno netiranje

Članak 310.

(1) Investicijsko društvo može, u smislu umanjivanja kreditnog rizika, priznati bilančno netiranje međusobnih novčanih potraživanja i obveza s drugom ugovornom stranom.

(2) Pod novčanim potraživanjima i obvezama s drugom ugovornom stranom, smatraju se isključivo krediti i depoziti investicijskog društva.

(3) Investicijsko društvo može, u smislu umanjivanja kreditnog rizika, priznati ugovor o bilančnom netiranju, ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

1. ugovori o bilančnom netiranju moraju imati pravni učinak i biti provedivi prema mjerodavnom pravu, uključujući i slučajeve insolventnosti, likvidacije ili stečaja druge ugovorne strane,
2. investicijsko društvo mora biti u mogućnosti u svakom trenutku utvrditi novčana potraživanja i obveze koji su predmet ugovora o netiranju,
3. investicijsko društvo dužno je nadzirati i kontrolirati rizike povezane s prestankom kreditne zaštite, i
4. investicijsko društvo dužno je nadzirati i kontrolirati odgovarajuće izloženosti na neto osnovi.

(4) Za potrebe izračuna potpuno prilagođene vrijednosti izloženosti, krediti i depoziti investicijskog društva, koji su predmet bilančnog netiranja, tretiraju se kao gotovinski kolateral.

(5) Ako postoji ročna neusklađenost između kredita i depozita iz stavka 2. ovog članka, investicijsko društvo dužno je, pri izračunu potpuno prilagođene vrijednosti izloženosti, primijeniti složenu metodu financijskoga kolaterala iz članka 295. do članka 309. ovog Pravilnika.

(6) Ako ne postoji ročna neusklađenost između kredita i depozita iz stavka 2. ovog članka, investicijsko društvo koje iznose izloženosti ponderirane kreditnim rizikom izračunava primjenom standardiziranog pristupa i koje za izračun prilagođene vrijednosti izloženosti za sve ostale financijske kolaterale primjenjuje isključivo jednostavnu metodu financijskoga kolaterala, može za izračun potpuno prilagođene vrijednosti izloženosti kredita i depozita, koji su predmet bilančnog netiranja, primjenjivati jednostavnu metodu financijskoga kolaterala iz članaka 293. i 294. ovog Pravilnika.

(7) Ovisno o načinu na koji investicijsko društvo izračunava iznose izloženosti ponderirane kreditnim rizikom, na utvrđenu potpuno prilagođenu vrijednost izloženosti primjenjuju se odgovarajući ponderi rizika iz Poglavlja 1. Standardizirani pristup ove Glave, ili se ona uključuje u izračun kapitalnog zahtjeva iz Poglavlja 2. IRB pristup ove Glave.

Pododjeljak 2.

Standardizirani sporazumi o netiranju koji pokrivaju repo ugovore, obratne repo ugovore, ugovore o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne stane te ostale transakcije na tržištu kapitala

Priznavanje

Članak 311.

(1) Standardizirani sporazum o netiranju koji pokriva repo ugovore, obratne repo ugovore, ugovore o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne stane te ostale transakcije na tržištu kapitala, u svrhu umanjavanja kreditnog rizika može koristiti samo investicijsko društvo koje primjenjuje složenu metodu financijskog kolaterala.

(2) Investicijsko društvo priznaje učinke netiranja repo ugovora, obratnih repo ugovora, ugovora o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne stane te ostalih transakcija na tržištu kapitala, a koje su predmetom standardiziranog sporazuma o netiranju, ako vrijednosni papiri ili roba, danih ili primljenih u zajam temeljem takvog sporazuma, udovoljavaju uvjetima navedenim u člancima 283. do 286. ovog Pravilnika.

(3) Odredbe navedene u stavku 2. ovog članka, ne isključuju obvezu investicijskog društva da udovoljava odredbama Poglavlja 8. Izračunavanje kapitalnog zahtjeva za rizik namire i rizik druge ugovorne strane Glave II. Tržišni rizici ovog Pravilnika.

Minimalni zahtjevi

Članak 312.

(1) Standardizirani sporazum o netiranju kojim su pokriveni repo ugovori, obratni repo ugovori, ugovori o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne stane i ostale transakcije na tržištu kapitala, može se priznati u svrhu umanjavanja kreditnog rizika, ako isti udovoljava svim sljedećim zahtjevima:

1. ima pravni učinak i zakonski je provediv u svim relevantnim jurisdikcijama, uključujući i slučajeve nesolventnosti, likvidacije ili stečaja druge strane u sporazumu;

2. daje pravo strani u sporazumu koja nije u statusu neizvršavanja obveza da u kratkom roku raskine ugovor i izvrši netiranje transakcije nastale temeljem sporazuma u slučaju neplaćanja, uključujući i slučajeve nesolventnosti, likvidacije ili stečaja druge strane u sporazumu;
3. po zatvorenim svim transakcijama, nakon netiranja dobitaka i gubitaka temeljem takvog sporazuma, jedna ugovorna strana duuguje drugoj tako utvrđeni neto iznos.

(2) Osim zahtjeva iz stavka 1. ovog članka, standardizirani sporazum o netiranju mora udovoljavati i minimalnim zahtjevima za priznavanje financijskog kolaterala, navedenim u članku 283. ovog Pravilnika.

Izračun potpuno prilagođene vrijednosti izloženosti

Korektivni faktori i vlastite procjene korektivnih faktora

Članak 313.

(1) Investicijsko društvo dužno je pri izračunu potpuno prilagođene vrijednosti izloženosti (E^*), za transakcije pokrivene standardiziranim sporazumom o netiranju, primjenjivati korektivne faktore utvrđene korištenjem pristupa korektivnih faktora ili vlastitih procjena korektivnih faktora, na način propisan člancima 298. do 307. ovog Pravilnika.

(2) Investicijsko društvo dužno je, za korištenje vlastitih procjena korektivnih faktora, primjenjivati iste uvjete i zahtjeve koji se primjenjuju za složenu metodu financijskog kolaterala.

(3) Iznimno od odredbi stavka 1. ovog članka, investicijsko društvo koje ima odobrenje za korištenje internog modela iz članaka 318. do 322. ovog Pravilnika, može isti koristiti za utvrđivanje potpuno prilagođene vrijednosti izloženosti.

(4) Investicijsko društvo koje za utvrđivanje potpuno prilagođene vrijednosti koristi Pristup internih modela isti može koristiti i za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za rizik druge ugovorne strane za pozicije u knjizi trgovanja.

Članak 314.

Potpuno prilagođena vrijednost izloženosti (E^*) računa se na sljedeći način:

$$E^* = \max \{0, [(\sum (E) - \sum (C)) + \sum |\text{neto pozicija u svakom vrijed. papiru}| \times HSEC + (\sum |EFX| \times H_{FX})]\}$$

Ako investicijsko društvo kreditnim rizikom ponderirane iznose izloženosti računa u skladu s odredbama Poglavlja 1. Standardizirani pristup ove Glave, E je vrijednost izloženosti koja bi se u nedostatku kreditne zaštite primijenila za svaku pojedinačnu izloženost iz sporazuma.

Ako investicijsko društvo kreditnim rizikom ponderirane iznose izloženosti i iznose očekivanih gubitaka računa u skladu s odredbama Poglavlja 2. IRB pristup ove Glave, E je vrijednost izloženosti koja bi se u nedostatku kreditne zaštite primijenila za svaku pojedinačnu izloženost iz sporazuma.

C je vrijednost uzetih u zajam, kupljenih ili primljenih vrijednosnih papira ili robe ili gotovine uzete u zajam ili primljene s obzirom na svaku takvu izloženost.

$\sum (E)$ je zbroj svih E , temeljem sporazuma.

$\sum (C)$ je zbroj svih C , temeljem sporazuma.

EFX je neto pozicija (pozitivna ili negativna) u danoj valuti, različitoj od valute namirenja iz sporazuma, a koja je utvrđena u skladu s odredbama članka 316. ovog Pravilnika.

HSEC je korektivni faktor odgovarajući za svaku vrstu vrijednosnog papira.

HFX je korektivni faktor valute.

Članak 315.

(1) Investicijsko društvo dužno je izračunavati neto poziciju svake vrste vrijednosnog papira ili robe, kao razliku između aktivnih stavki (ukupna vrijednost vrijednosnih papira ili robe iste vrste, a koji dani u zajam, prodani ili dani temeljem standardiziranog sporazuma o netiranju) i pasivnih stavki (ukupna vrijednost vrijednosnih papira ili robe iste vrste uzetih u zajam, a koji su kupljeni ili primljeni temeljem standardiziranog sporazuma o netiranju).

(2) Za potrebe stavka 1. ovog članka, pod jednom vrstom vrijednosnog papira podrazumijevaju se vrijednosni papiri izdani od strane istog izdavatelja, koji imaju isti datum izdavanja, isti rok dospeljeća i podložni su istim uvjetima te imaju isto razdoblje realizacije kako je navedeno u člancima 298. do 307. ovog Pravilnika.

Članak 316.

Investicijsko društvo dužno je neto poziciju u svakoj valuti, različitoj od valute namire standardiziranog sporazuma o netiranju, izračunavati kao razliku između aktivnih stavki (ukupna vrijednost vrijednosnih papira, nominiranih u toj valuti, danih u zajam, prodanih ili danih temeljem standardiziranog sporazuma o netiranju, uključivo i iznos gotovine u toj valuti koji je dan u zajam ili transferiran temeljem navedenog sporazuma) i pasivnih stavki (ukupna vrijednost vrijednosnih papira u toj valuti uzetih u zajam, kupljenih ili primljenih temeljem standardiziranog sporazuma o netiranju, uključivo i iznos gotovine u toj valuti posuđen ili primljen temeljem navedenog sporazuma).

Članak 317.

(1) Investicijsko društvo dužno je korektivni faktor, odgovarajući za svaku vrstu vrijednosnog papira ili pozicije u gotovini, primijeniti na apsolutni iznos pozitivne ili negativne neto pozicije u vrijednosnim papirima te vrste.

(2) Investicijsko društvo dužno je korektivni faktor valutnog rizika (HFX) primijeniti na apsolutni iznos pozitivne ili negativne neto pozicije u svakoj valuti, različitoj od valute namirenja standardiziranog sporazuma o netiranju.

Pristup internih modela

Članak 318.

(1) Investicijsko društvo može koristiti interni model za izračun potpuno prilagođene vrijednosti izloženosti samo ako je prethodno dobilo odobrenje od Agencije.

(2) Pristup internih modela može koristiti investicijsko društvo koje je dobilo odobrenje za korištenje internih modela za izračun kapitalnih zahtjeva za tržišne rizike.

(3) Investicijsko društvo koje nije dobilo odobrenje za korištenje internih modela za izračun kapitalnih

zahtjeva za tržišne rizike, može Agenciji podnijeti zahtjev za korištenje internog modela iz stavka 1. ovog članka.

(4) Investicijsko društvo može koristiti pristup internih modela, neovisno o tome koristi li standardizirani pristup ili IRB pristup za izračun ponderiranih iznosa izloženosti.

Članak 319.

(1) Investicijsko društvo može koristiti pristup temeljen na internim modelima za izračun potpuno prilagođene vrijednosti izloženosti (E^*), koja proizlazi iz primjene priznatog standardiziranog sporazuma o netiranju, ako takav model uzima u obzir učinke korelacije pozicija u vrijednosnim papirima, a koje su predmet standardiziranog sporazuma o netiranju, kao i likvidnost takvih instrumenata.

(2) Interni model iz stavka 1. ovog članka, mora osigurati procjene potencijalne promjene u vrijednosti neosiguranog iznosa izloženosti ($\Sigma E - \Sigma C$).

(3) Investicijsko društvo koje je od Agencije dobilo odobrenje za korištenje internog modela, može isti koristiti i za maržne transakcije (*engl. margin lending transactions*), ako su takve transakcije pokrivene bilateralnim standardiziranim sporazumom o netiranju koji udovoljava uvjetima propisanim člancima 101. do 106. ovog Pravilnika.

(4) Ako investicijsko društvo koristi pristup internih modela, dužno je isti koristiti za sve klijente i sve vrijednosne papire, isključujući portfelje manjeg materijalnog značaja, kod kojih može koristiti korektivne faktore ili vlastite procjene korektivnih faktora na način propisan člancima 298. do 307. ovog Pravilnika.

Članak 320.

(1) Odobrenje za korištenje internog modela iz članka 318. stavak 1. ovog Pravilnika, Agencija izdaje investicijskom društvu koje ima pouzdan i u potpunosti implementiran sustav za upravljanje rizicima koji proizlaze iz transakcija pokrivenih standardiziranim sporazumima o netiranju, te koji udovoljava svim sljedećim kvalitativnim standardima:

1. interni model za mjerenje rizika koji investicijsko društvo koristi za izračun potencijalne promjenjivosti cijena za takve transakcije, integriran je u dnevni proces upravljanja rizicima investicijskog društva i služi kao osnova za izvješćivanje o rizičnim izloženostima višim rukovoditeljima investicijskog društva;
2. investicijsko društvo ima organizacijsku jedinicu za kontrolu rizika koja je neovisna od organizacijskih dijelova trgovanja i izravno izvještava više rukovoditelje. Navedena jedinica mora biti odgovorna za kreiranje i implementaciju sustava za upravljanje rizicima investicijskog društva te mora izrađivati i analizirati dnevne izvještaje o izlaznim rezultatima modela za mjerenje rizika te predlagati odgovarajuće mjere u vezi s limitom pozicija;
3. dnevna izvješća koja izrađuje organizacijska jedinica za kontrolu rizika, pregledava razina rukovoditelja koja ima dovoljno ovlasti da smanji pozicije i opću rizičnu izloženost;
4. u organizacijskoj jedinici za kontrolu rizika zaposleno je dovoljno stručnog osoblja koje zna koristiti napredne modele;
5. investicijsko društvo ima procedure za nadzor i osiguranje usklađenosti s internim aktima i kontrolama koje se odnose na opće funkcioniranje sustava za mjerenje rizika;
6. modeli investicijskog društva sadrže informacije koje dokazuju pouzdanu razinu mjerenja rizika, potvrđenu kroz retroaktivno testiranje izlaznih rezultata temeljem podataka od najmanje jedne godine;
7. investicijsko društvo redovito provodi stroge programe testiranja na stres (*engl. stress testing*),

čije rezultate pregledavaju viši rukovoditelji te se isti odražavaju u internim aktima i limitima koje ono postavlja;

8. investicijsko društvo dužno je, kao dio redovitog procesa unutarnje revizije, provoditi neovisne revizije svog sustava za mjerenje rizika. Navedene revizije moraju uključivati i aktivnosti organizacijskih dijelova trgovanja i aktivnosti neovisne jedinice za kontrolu rizika;
9. investicijsko društvo dužno je, najmanje jednom godišnje, provesti reviziju svog sustava za upravljanje rizicima;
10. interni model za mjerenje rizika mora udovoljiti zahtjevima iz članka 99. stavaka 4. i 5. i članka 100. ovog Pravilnika.

(2) Interni model za mjerenje rizika mora obuhvaćati dovoljan broj rizičnih faktora kako bi se obuhvatili svi materijalno značajni cjenovni rizici.

Članak 321.

(1) Izračun potencijalne promjene vrijednosti iz članka 320. stavka 1. točke 1, mora ispunjavati sve sljedeće minimalne standarde:

1. najmanje dnevni izračun potencijalne promjene vrijednosti,
2. jednostrani interval pouzdanosti od 99%,
3. 5-dnevno razdoblje realizacije, osim u slučaju transakcija različitih od repo ugovora, obratnih repo ugovora s vrijednosnim papirima i ugovora o pozajmljivanju vrijednosnih papira ili robe drugoj ugovornoj strani ili od druge ugovorne strane, gdje se mora koristiti 10-dnevno razdoblje realizacije,
4. efektivno razdoblje povijesnog promatranja od najmanje jedne godine, osim kada je kraće razdoblje promatranja opravdano značajnim povećanjem volatilnosti cijena,
5. tromjesečno ažuriranje serije podataka.

(2) Investicijsko društvo može koristiti empirijske korelacije unutar kategorija rizika i između kategorija rizika, ako je njegov sustav za mjerenje korelacija pouzdan i u potpunosti primijenjen.

Članak 322.

(1) Investicijsko društvo koje koristi pristup internih modela, dužno je potpuno prilagođenu vrijednost izloženosti (E^*) računati na sljedeći način:

$$E^* = \max\{0, [(\Sigma E - \Sigma C) + (VaR \text{ rezultat internog modela})]\}$$

gdje je:

C - vrijednost uzetih u zajam, kupljenih ili primljenih vrijednosnih papira ili gotovine uzete u zajam ili primljene s obzirom na svaku takvu izloženost.

$\Sigma (\mathbf{E})$ - zbroj svih E, temeljem sporazuma.

$\Sigma (\mathbf{C})$ - zbroj svih C, temeljem sporazuma.

(2) Ako investicijsko društvo računa kreditnim rizikom ponderirane iznose izloženosti prema standardiziranom pristupu, E je vrijednost izloženosti za svaku pojedinačnu izloženost temeljem standardiziranog sporazuma o netiranju koja bi se primijenila u nedostatku kreditne zaštite.

(3) Ako investicijsko društvo računa kreditnim rizikom ponderirane iznose izloženosti i iznose očekivanih gubitaka prema IRB pristupu, E je vrijednost izloženosti za svaku pojedinačnu izloženost temeljem standardiziranog sporazuma o netiranju koja bi se primijenila u nedostatku kreditne zaštite.

(4) Investicijsko društvo dužno je, prilikom izračuna kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti korištenjem internih modela, koristiti izlazne rezultate modela od prethodnog radnog dana.

Izračun kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti i iznosa očekivanog gubitka

Članak 323.

(1) Investicijsko društvo koje izračunava kreditnim rizikom ponderirane iznose izloženosti prema standardiziranom pristupu, dužno je prilikom utvrđivanja istih, potpuno prilagođenu vrijednost izloženosti (E^*), utvrđenu na način propisan člancima 314. do 322. ovog Pravilnika, uzimati kao vrijednost izloženosti koja proizlazi iz transakcija pokrivenih standardiziranim sporazumom o netiranju.

(2) Investicijsko društvo koje izračunava kreditnim rizikom ponderirane iznose izloženosti i iznose očekivanih gubitaka prema IRB pristupu, dužno je prilikom utvrđivanja istih, potpuno prilagođenu vrijednost izloženosti (E^*), utvrđenu na način propisan člancima 314. do 322. ovog Pravilnika, uzimati kao vrijednost izloženosti koja proizlazi iz transakcija pokrivenih standardiziranim sporazumom o netiranju.

Pododjeljak 3.

Ostali instrumenti materijalne kreditne zaštite

Članak 324.

Investicijsko društvo može, u smislu umanjivanja kreditnog rizika, kao materijalnu kreditnu zaštitu, priznati i sljedeće instrumente:

1. gotovinske pologe ili instrumente koji se mogu smatrati gotovinom, deponirane kod treće institucije, koja nije jedna od ugovornih strana, i dane kao jamstvo investicijskom društvu;
2. police životnog osiguranja založene u korist investicijskog društva;
3. instrumente investicijskih društava koji će na zahtjev biti otkupljeni.

Članak 325.

(1) Investicijsko društvo može koristiti materijalnu zaštitu iz članka 324. točke 1. ovog Pravilnika, ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

1. dužnikovo potraživanje od treće strane (investicijskog društva) mora biti dano kao jamstvo ili preneseno na investicijsko društvo. Nad takvim zalogom ili prijenosom mora postojati mogućnost ovrhe provedive u svim relevantnim jurisdikcijama;
2. treća strana (investicijsko društvo) mora biti obaviještena o zalogu ili prijenosu;
3. temeljem navedene obavijesti, treća strana (investicijsko društvo) može vršiti plaćanja samo prema investicijskom društvu ili prema drugim stranama, uz suglasnost investicijskog društva;
4. zalog ili prijenos je bezuvjetan i neopoziv.

(2) Investicijsko društvo može koristiti materijalnu zaštitu iz članka 324. točke 2. ovog Pravilnika, ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

1. osiguravajuće društvo mora biti priznato kao pružatelj kreditne zaštite u skladu sa člankom 330. ovog Pravilnika;

2. polica životnog osiguranja je založena kod ili vinkulirana na investicijsko društvo;
3. osiguravajuće društvo obaviješteno je o zalogu ili vinkulaciji te na temelju toga ne smije vršiti isplate temeljem ugovora o osiguranju, bez suglasnosti investicijskog društva;
4. otkupna vrijednost police osiguranja ne može biti umanjena;
5. investicijsko društvo mora imati pravo otkazati policu osiguranja u slučaju neplaćanja dužnika i pravovremeno naplatiti otkupnu vrijednost police;
6. investicijsko društvo mora biti obaviješteno o svakom neplaćanju osiguranika po polici osiguranja;
7. kreditna zaštita mora trajati do dospeljeća kredita. Kada to nije moguće zato što polica osiguranja istječe prije no što završava kreditni odnos, investicijsko društvo mora osigurati da iznos dobiven nakon isteka police osiguranja služi kao zaštita do završetka kreditnog odnosa;
8. zalog ili vinkulacija mora imati snagu ovršne isprave i mora biti provediva u svim relevantnim jurisdikcijama u vrijeme sklapanja ugovora o kreditu.

(3) Investicijsko društvo može koristiti materijalnu kreditnu zaštitu iz članka 324. točke 3. ovog Pravilnika, ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

1. institucija koja je izdala instrumente mora imati kreditnu procjenu VIPKR za koju je Agencija utvrdila da pripada najmanje 1. stupnju kreditne kvalitete prema pravilima za ponderiranje izloženosti prema institucijama temeljem odredbi članaka 139. i 141. ovog Pravilnika;
2. institucija koja je izdala instrumente mora dokazati da su instrumenti likvidni.

Članak 326.

(1) Investicijsko društvo može tretirati kreditnu zaštitu navedenu u članku 324. točka 1. ovog Pravilnika kao garanciju/jamstvo institucije – treće strane, na način definiran u odjeljku 3. ovog Poglavlja i po uvjetima iz članka 325. stavak 1. ovog Pravilnika.

(2) Investicijsko društvo može tretirati kreditnu zaštitu navedenu u članku 324. točki 2. ovog Pravilnika, kao garanciju osiguravajućeg društva za životno osiguranje, na način i po uvjetima iz članka 325. stavka 2. ovog Pravilnika.

(3) Vrijednost priznate kreditne zaštite iz članka 324. točke 2. ovog Pravilnika, je otkupna vrijednost police životnog osiguranja.

(4) Investicijsko društvo može tretirati kreditnu zaštitu navedenu u članku 324. točki 3. ovog Pravilnika, kao garanciju/jamstvo institucije koja ga je izdala, na način definiran u Odjeljku 3. ovog Poglavlja i u skladu s uvjetima iz članka 325. stavka 3. ovog Pravilnika.

(5) Vrijednost priznate kreditne zaštite iz članka 324. točke 3. ovog Pravilnika je:

1. nominalni iznos, u slučajevima kada se instrument otkupljuje po nominalnoj vrijednosti;
2. vrijednost instrumenta koja se izračunava na isti način kao i za dužničke vrijednosne papire koji su navedeni u članku 284. ovog Pravilnika, u slučajevima kada se instrument otkupljuje po tržišnoj cijeni.

Odjeljak 3.

Nematerijalna kreditna zaštita

Članak 327.

(1) Investicijsko društvo može, kao nematerijalnu kreditnu zaštitu, priznavati samo one pružatelje i vrste zaštite propisane u ovom Poglavlju Pravilnika.

(2) Nematerijalna kreditna zaštita se može priznati samo ako je strana koja pruža zaštitu, dovoljno pouzdana, a ugovor o zaštiti zakonski provediv u svim relevantnim jurisdikcijama te pruža odgovarajuću sigurnost u razinu postignute kreditne zaštite, imajući u vidu odgovarajući pristup korišten za izračun kreditnim rizikom ponderiranih izloženosti i dozvoljeni stupanj priznavanja.

(3) Nematerijalna kreditna zaštita može se pojaviti u sljedećim oblicima:

1. garancije/jamstva i kontra-garancije, te
2. kreditne izvedenice.

Pododjeljak 1.

Priznavanje

Članak 328.

(1) Investicijsko društvo koje standardizirani pristup iz Poglavlja 1. ove Glave, koristi za izračun kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti, može garancije/jamstva iz članka 327. stavka 3. točke 1. ovog Pravilnika, koristiti kao oblik nematerijalne kreditne zaštite, samo ako su najmanje ispunjeni uvjeti za priznavanje pružatelja nematerijalne kreditne zaštite iz članka 330. stavka 1. ovog Pravilnika, minimalni zahtjevi za garancije/jamstva i kontragarancije iz članka 334. i članka 335. ovog Pravilnika, i dodatni zahtjevi za garancije/jamstva iz članka 336. ovog Pravilnika.

(2) Investicijsko društvo koje IRB pristup iz Poglavlja 2. ove Glave, koristi za izračun kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti i iznosa očekivanog gubitka, može garancije/jamstva iz članka 327. stavka 3. točke 1. ovog Pravilnika, koristiti kao oblik nematerijalne kreditne zaštite, samo ako su uz uvjete iz prethodnog stavka ovog članka ispunjeni i uvjeti za priznavanje pružatelja nematerijalne kreditne zaštite iz članka 330. stava 3. i članka 331. ovog Pravilnika, te zahtjevi za priznavanje iz članka 340. ovog Pravilnika.

Članak 329.

(1) Investicijsko društvo koje za izračun kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti koristi standardizirani pristup iz Poglavlja 1. ovog Pravilnika, može kreditne izvedenice iz članka 327. stavka 3. točke 2. ovog Pravilnika, koristiti kao oblik nematerijalne kreditne zaštite, samo ako su najmanje ispunjeni uvjeti za priznavanje pružatelja nematerijalne kreditne zaštite iz članka 330. stavka 1. ovog Pravilnika, minimalni zahtjevi za kreditne izvedenice iz članka 334. ovog Pravilnika, i dodatni zahtjevi za kreditne izvedenice iz članka 337. stavka 2. do 339. ovog Pravilnika.

(2) Investicijsko društvo koje za izračun kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti i iznosa očekivanog gubitka koristi IRB pristup iz Poglavlja 2. ove Glave, može kreditne izvedenice iz članka 327. stavka 3. točke 2. ovog Pravilnika, koristiti kao oblik nematerijalne kreditne zaštite, samo ako su, uz uvjete iz prethodnog stavka, ispunjeni i uvjeti za priznavanje pružatelja nematerijalne kreditne zaštite iz članka 330. stavka 3. i članka 331. ovog Pravilnika, te dodatni zahtjevi za priznavanje kreditnih izvedenica iz članka 340. ovog Pravilnika.

Pružatelji nematerijalne kreditne zaštite prema svim pristupima

Članak 330.

(1) Kao pružatelji nematerijalne kreditne zaštite prema svim pristupima, priznaju se sljedeći subjekti:

1. središnje države i središnje banke,
2. jedinice regionalne i lokalne samouprave,
3. multilateralne razvojne banke,
4. međunarodne organizacije čijim izloženostima se, u skladu s odredbama članka 138. ovog Pravilnika, dodjeljuje ponder 0%,
5. javna državna tijela iz Poglavlja 1. Standardizirani pristup ove Glave, koja imaju tretman "središnje države",
6. institucije,
7. ostala trgovačka društva, uključujući i matično, ovisna i pridružena trgovačka društva investicijskog društva, pod uvjetom da:
 - imaju kreditni rejting priznate VIPKR za koju je Agencija utvrdila da pripada najmanje 2. stupnju kreditne kvalitete prema pravilima za ponderiranje izloženosti prema trgovačkim društvima u skladu s odredbama članka 143. ovog Pravilnika, i
 - nemaju kreditni rejting priznate VIPKR, ali koje interno rangira investicijsko društvo koje kreditnim rizikom ponderirane iznose izloženosti i iznose očekivanog gubitka izračunava primjenom osnovnog IRB pristupa iz članka 166. stavka 1. ovog Pravilnika.

(2) Investicijsko društvo može interni rejting iz stavka 1. točke 7. alineje 2. ovog članka, primijeniti samo ako konkretan interni rejting ima PD koji odgovara kreditnom rejtingu priznate VIPKR za koju je Agencija utvrdila da pripada najmanje 2. stupnju kreditne kvalitete prema pravilima za ponderiranje izloženosti prema trgovačkim društvima u skladu s odredbama članka 143. ovog Pravilnika.

(3) Ako investicijsko društvo izračunava kreditnim rizikom ponderirane iznose izloženosti i iznose očekivanog gubitka prema odredbama IRB pristupa iz Poglavlja 2. ove Glave, dužno je u svrhu priznavanja, pružatelje zaštite interno rangirati u skladu s odredbama Odjeljka 5. Poglavlja 2. ove Glave.

Priznavanje pružatelja zaštite prema IRB pristupu

Članak 331.

(1) Institucije, osiguravajuća i reosiguravajuća društva te izvozne kreditne agencije priznaju se kao pružatelji nematerijalne kreditne zaštite na koje se može primijeniti tretman iz članka 256. ovog Pravilnika, ako ispunjavaju sljedeće uvjete:

1. pružatelj zaštite ima dovoljno iskustva u pružanju nematerijalne kreditne zaštite;
2. pružatelj zaštite primjenjuje bonitetnu regulativu ili u trenutku pružanja kreditne zaštite ima kreditni rejting priznate VIPKR za koju je Agencija utvrdila da pripada najmanje 3. stupnju kreditne kvalitete u skladu s pravilima za ponderiranje izloženosti prema trgovačkim društvima prema standardiziranom pristupu;
3. pružatelj kreditne zaštite u trenutku pružanja kreditne zaštite ili u bilo kojem razdoblju nakon toga, ima interni rejting s PD koji je jednak ili niži (bolji) od onoga koji se povezuje s 2. stupnjem kreditne kvalitete u skladu s pravilima za ponderiranje izloženosti prema trgovačkim društvima prema standardiziranom pristupu;
4. pružatelj kreditne zaštite ima interni rejting s PD koji je jednak ili niži (bolji) od onoga koji se povezuje s 3. stupnjem kreditne kvalitete u skladu s pravilima za ponderiranje izloženosti prema trgovačkim društvima prema standardiziranom pristupu.

(2) Za potrebe stavka 1. ovog članka, nematerijalna kreditna zaštita koju pruža izvozna kreditna agencija neće biti pokrivena bilo kakvom eksplicitnom kontragarancijom središnje države.

Kreditne izvedenice

Članak 332.

(1) U skladu s odredbama ovog Poglavlja, investicijsko društvo može, kao oblik nematerijalne kreditne zaštite, priznati sljedeće kreditne izvedenice:

1. CDS,
2. TRS,
3. kreditni zapis do iznosa do kojeg su pokrivena izvorima u gotovini.

(2) Osim kreditnih izvedenica iz stavka 1. ovog članka, investicijsko društvo može priznati i druge instrumente koji su sastavljeni od takvih kreditnih izvedenica ili instrumente čiji su ekonomski učinci slični kreditnim izvedenicama koje su navedene u stavku 1. ovog članka.

(3) Iznimno od stavka 1. točke 2. ovog članka, kreditna zaštita se neće priznati ako investicijsko društvo kupuje kreditnu zaštitu kroz TRS i evidentira neto plaćanja primljena na temelju tog ugovora kao neto prihod, ali ne evidentira smanjenje vrijednosti imovine koja je zaštićena (ili kroz umanjivanje fer vrijednosti ili izdvajanjem dodatnih rezervi).

Interna zaštita

Članak 333.

(1) Ako investicijsko društvo provodi internu zaštitu (*engl. hedge*) koristeći kreditne izvedenice, takva izvedenica se, u smislu ovog Poglavlja Pravilnika, može priznati kao kreditna zaštita, samo u slučaju kada je kreditni rizik koji je prenesen u knjigu trgovanja, prenesen na treće strane.

(2) Ako su ispunjeni uvjeti iz stavka 1. ovog članka, pri čemu prijenos rizika udovoljava zahtjevima za priznavanje tehnike umanjivanja kreditnog rizika iz ovog Poglavlja Pravilnika, izračun kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti i iznosa očekivanih gubitaka provodi se na način propisan u člancima 348. i 349. ovog Pravilnika.

(3) Ako kreditna izvedenica uključena u knjigu trgovanja predstavlja dio interne zaštite i ako je kreditna zaštita priznata u skladu s odredbama ovog Poglavlja Pravilnika, smatra se kako za navedenu poziciju po kreditnoj izvedenici ne postoji rizik druge ugovorne strane te za takvu izvedenicu investicijsko društvo nije dužno izračunavati kapitalni zahtjev za rizik druge ugovorne strane.

Pododjeljak 2.

Minimalni zahtjevi

Minimalni zahtjevi zajednički garancijama/jamstvima i kreditnim izvedenicama

Članak 334.

(1) Kako bi se priznala kreditna zaštita koja proizlazi iz garancije/jamstva ili kreditne izvedenice, moraju se ispuniti svi sljedeći uvjeti:

1. kreditna zaštita je izravna;
2. opseg kreditne zaštite jasno je definiran i nepobitan;
3. ugovor o kreditnoj zaštiti ne sadrži nikakvu klauzulu čije ispunjavanje je izvan izravne kontrole vjerovnika, a koja bi:

- omogućila pružatelju zaštite jednostrano otkazivanje zaštite,
 - povećala efektivni trošak zaštite uslijed pogoršanja kreditne kvalitete zaštićene izloženosti,
 - mogla spriječiti da pružatelj zaštite pravodobno izvršiti isplatu u slučaju da izvorni dužnik ne izvrši bilo koja dospjela plaćanja, ili
 - mogla omogućiti da pružatelj zaštite smanji dospijeće kreditne zaštite;
4. kreditna zaštita mora biti pravno učinkovita i provediva u svim jurisdikcijama koje su relevantne u trenutku zaključenja ugovora o kreditu.

(2) Osim udovoljavanja odredbama iz stavka 1. ovog članka, investicijsko društvo dužno je svoju strategiju korištenja garancija/jamstva i kreditnih izvedenica, integrirati u procese upravljanja cjelokupnim profilom rizičnosti i uspostaviti sustave za upravljanje potencijalnom koncentracijom rizika koji proizlazi iz korištenja garancija/jamstava i kreditnih izvedenica.

Minimalni zahtjevi za kontragarancije države i drugih subjekata iz javnog sektora

Članak 335.

(1) Ako je izloženost zaštićena garancijom/jamstvom za koju postoji kontragarancija središnje države, središnje banke i javnih državnih tijela, a čija potraživanja, u skladu s odredbama članka 136. stavaka 2. i 4. ovog Pravilnika, imaju tretman kao potraživanja od središnje države; ili za koju postoji kontragarancija multilateralnih banaka ili međunarodne organizacije, kojima je dodijeljen ponder rizika 0%, u skladu s odredbama članka 137. stavka 1. i članka 138. ovog Pravilnika; ili za koju postoji kontragarancija javnih državnih tijela, a čija potraživanja, u skladu s odredbama članka 136. stavaka 3, 4. i 5. ovog Pravilnika, imaju tretman kao potraživanja od investicijskih društava, takva izloženost se može tretirati kao da je zaštićena garancijom/jamstvom navedenih subjekata, pod uvjetom da su kumulativno zadovoljeni sljedeći uvjeti:

1. kontragarancija pokriva sve elemente kreditnog rizika potraživanja;
2. izvorna garancija/jamstvo i kontragarancija udovoljavaju zahtjevima koji se odnose na garancije/jamstva navedene u članku 334. ovog Pravilnika, i dodatne zahtjeve za garancije/jamstva iz članka 336. ovog Pravilnika, osim što kontragarancija ne mora biti izravna (članak 334. stavak 1. točka 1.);
3. pokriće je pouzdano i ne postoje povijesni podaci koji bi ukazivali da je pokriće kontragarancije manje od pokrića garancije u vezi s kojom je izdana kontragarancija.

(2) Investicijsko društvo može isti tretman primijeniti i na izloženost za koju postoji kontragarancija drugih subjekata osim navedenih u stavku 1. ovog članka, ali pod uvjetom da je ista pod izravnom garancijom nekoga od subjekata iz stavka 1. ovog članka, i da su zadovoljeni svi uvjeti iz stavka 1. ovog članka.

Dodatni zahtjevi za garancije/jamstva

Članak 336.

(1) Osim zahtjeva iz članka 334. ovog Pravilnika, kako bi se garancija/jamstvo priznala kao prihvatljiv oblik nematerijalne kreditne zaštite, moraju se zadovoljiti i sljedeći uvjeti:

1. u slučaju nepodmirivanja preuzetih obveza i/ili neplaćanja druge ugovorne strane, investicijsko društvo vjerovnik ima pravo u razumnom roku zahtijevati od davatelja garancije/jamstva plaćanje bilo kojeg dospjelog novčanog iznosa u vezi s potraživanjem za koje je pribavljena zaštita. Plaćanje davatelja garancije/jamstva nije uvjetovano obvezom da investicijsko društvo vjerovnik prethodno zatraži podmirivanje obveza od strane dužnika;

3. u slučaju nematerijalne kreditne zaštite koja pokriva stambene kredite, obveza udovoljavanja zahtjevima iz članka 334. stavka 1. točke 3. podtočke (c) ovog Pravilnika, i točke 1. ovog stavka, ograničena je na 24 mjeseca, odnosno u slučaju neizmirivanja obveza i/ili neplaćanja druge ugovorne strane, investicijsko društvo ima mogućnost da svoje potraživanje naplati iz kolaterala, a ukoliko to ne uspije realizirati, najkasnije u roku od najviše 24 mjeseca, obvezno je aktivirati garanciju/jamstvo, odnosno zatražiti plaćanje od davatelja garancije/jamstva;
4. garancija/jamstvo je precizno dokumentirana obveza koju je preuzeo davatelj garancije/jamstva;
5. garancija/jamstvo pokriva sve vrste plaćanja za koja se očekuje da će ih dužnik izvršiti s obzirom na potraživanje. Iznimno, u slučaju da su neke vrste plaćanja izostavljene iz garancije/jamstva, priznata vrijednost garancije/jamstva se mora prilagoditi na način da odražava takvo ograničeno pokriće.

(2) Ako se radi o garancijama/jamstvima ili kontragarancijama koje su izdali subjekti iz članka 335. ovog Pravilnika, smatra se da je udovoljeno zahtjevima iz stavka 1. točke 1. ovog članka, ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:

1. investicijsko društvo vjerovnik ima pravo od davatelja garancije/jamstva pravodobno primiti privremeno plaćanje koje predstavlja adekvatnu procjenu iznosa ekonomskog gubitka, uključujući gubitke koji proizlaze iz neplaćanja kamata i ostalih vrsta plaćanja, koja je dužnik obavezan izvršiti, a koje će investicijsko društvo vjerojatno pretrpjeti razmjerno pokriću garancije/jamstva; ili
2. investicijsko društvo vjerovnik može dokazati da se realizacijom garancije/jamstva pokrivaju svi gubici na koje se garancija/jamstvo odnosi (uključujući gubitke koji proizlaze iz neplaćanja kamata i ostalih vrsta plaćanja koja je dužnik obavezan izvršiti).

Dodatni zahtjevi za kreditne izvedenice

Članak 337.

(1) Osim zahtjeva iz članka 334. ovog Pravilnika, za priznavanje kreditnih izvedenica kao prihvatljivog oblika nematerijalne kreditne zaštite, moraju se zadovoljiti i dodatni zahtjevi.

(2) Kreditni događaji ugovoreni kreditnim izvedenicom iz članka 332. ovog Pravilnika, uključuju najmanje:

1. neplaćanje dospjelih iznosa prema uvjetima temeljne obveze, koji vrijede u trenutku kad dođe do neplaćanja (uz razdoblje počeka koji je usklađen s počekom temeljne obveze ili kraći od njega);
2. nesolventnost, likvidaciju ili stečaj ili pisanu izjavu o nemogućnosti podmirivanja dospjelih obveza i slični događaji, i
3. restrukturiranje temeljne obveze, što uključuje otpust ili odgodu plaćanja glavnice, kamata ili naknada, koje dovode do gubitka po kreditu (npr. ispravka vrijednosti ili drugog sličnog terećenja u računu dobiti i gubitka).

(3) Ako kreditni događaji ugovoreni kreditnom izvedenicom ne uključuju restrukturiranje temeljne obveze kako je opisano u stavku 1. točki 3. ovog članka, kreditna se zaštita može priznati, ali pod uvjetom da se umanju priznata vrijednost kako je utvrđeno u članku 342. točki 1. ovog Pravilnika.

Članak 338.

(1) U ugovoru o kreditnoj zaštiti mora se jasno definirati ugovorna strana koja utvrđuju nastanak kreditnog događaja, pri čemu se mora voditi računa da odgovornost za utvrđivanje kreditnog događaja ne smije biti samo na pružatelju kreditne zaštite.

(2) Korisnik zaštite mora imati pravo i mogućnost da pružatelja zaštite obavijesti o pojavi kreditnog

događaja.

(3) Ako se radi o kreditnim izvedenicama koje omogućuju gotovinsku namiru, mora postojati opsežan proces vrednovanja u cilju pouzdane procjene gubitka, što uključuje i jasno utvrđeno razdoblje za validaciju temeljne obveze nakon kreditnog događaja.

(4) U slučaju da je za namiru potrebno pravo i mogućnost korisnika zaštite da temeljnu obvezu prenese na pružatelja zaštite, uvjeti temeljne obveze moraju osiguravati da se bilo koja potrebna suglasnost za taj prijenos ne može uskratiti.

Članak 339.

Neusklađenost između temeljne i referentne obveze ugovorene kreditnom izvedenicom (tj. obveze koja se upotrebljava za utvrđivanje vrijednosti gotovinske namire ili isporučive obveze), ili neusklađenost između temeljne obveze i obveze koja se upotrebljava za utvrđivanje nastanka kreditnog događaja, dopuštena je samo ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

1. referentna obveza ili obveza koja se upotrebljava za utvrđivanje nastanka kreditnog događaja, ovisno o slučaju, ima jednako pravo prvenstva naplate ili je po prioritetu plaćanja podređena u odnosu na temeljnu obvezu, i
2. temeljna obveza i referentna obveza ili obveza koja se upotrebljava za utvrđivanje nastanka kreditnog događaja, ovisno o slučaju, imaju istog dužnika (tj. istu pravnu osobu) i postoje pravno ugovorne odredbe prema kojima je posljedica stupanja u status neispunjavanja po jednoj obvezi, nastup statusa neispunjavanja svih obveza (*engl. cross-default* odnosno *cross-acceleration*).

Članak 340.

Kako bi se kreditna zaštita, koja proizlazi iz garancije/jamstva ili kreditne izvedenice, mogla priznati za primjenu odredbi iz članka 256. ovog Pravilnika, iste moraju ispunjavati sljedeće uvjete:

1. temeljna obveza je:
 - izloženost prema trgovačkim društvima, kako je definirano člankom 171. stavkom 1. točkom 3. ovog Pravilnika, isključujući društva za osiguranje i reosiguranje;
 - izloženost prema regionalnoj i lokalnoj samoupravi ili javnim državnim tijelima, a koja se ne smatra izloženošću prema središnjoj državi ili središnjim bankama u skladu sa člankom 172. stavkom 1. točkom 1. ovog Pravilnika;
 - izloženost prema MSD-u koja je klasificirana kao kategorija izloženosti prema stanovništvu u skladu sa članku 173. ovog Pravilnika;
2. dužnici po temeljnoj obvezi ne smiju biti članovi grupe povezanih osoba kojoj pripada pružatelj zaštite;
3. izloženost je zaštićena jednim od sljedećih instrumenata:
 - nematerijalnim kreditnim izvedenicama kod kojih je referentni subjekt jedna osoba ili garancijama/jamstvima kod kojih je referentni subjekt jedna osoba,
 - kreditnom izvedenicom na osnovi nastanka prvog statusa neispunjavanja obveza - tretman se primjenjuje na onu imovinu unutar košarice koja ima najniži kreditnim rizikom ponderirani iznos izloženosti,
 - kreditnom izvedenicom na osnovi nastanka n-tog statusa neispunjavanja obveza - dobivena (postignuta) zaštita se priznaje prema ovom okviru ako je također dobivena priznata (n-1)-ta zaštita od neispunjenja obveza ili u slučaju da je kod (n-1) imovine unutar košarice već nastupilo neispunjenje obveza;
4. kreditna zaštita udovoljava uvjetima iz članka 334. i članaka 336. do 339. ovog Pravilnika;
5. ponder rizika koji je povezan s izloženošću prije primjene odredbi članka 256. ovog Pravilnika,

- nije prethodno prilagođen kreditnom zaštitom;
6. investicijsko društvo ima pravo i očekuje primitak plaćanja od pružatelja zaštite bez poduzimanja bilo kakvih pravnih radnji kojima bi prisilila drugu ugovornu stranu na plaćanje. Investicijsko društvo, u mjeri u kojoj je to moguće, mora poduzeti aktivnosti kako bi se uvjerilo da će pružatelj zaštite biti voljan izvršiti plaćanje ako se dogodi kreditni događaj;
 7. kupljena kreditna zaštita mora pokriti sve kreditne gubitke koji nastanu u zaštićenom dijelu izloženosti, a koji proizlaze iz nastanka kreditnog događaja definiranog ugovorom;
 8. ako struktura plaćanja podrazumijeva fizičku namiru, mora postojati pravna sigurnost vezana uz isporuku kredita, obveznice ili potencijalna potraživanja. Ako investicijsko društvo ima namjeru isporučiti neku drugu imovinu, a ne onu na kojoj je zasnovana zaštita, mora osigurati da ta druga imovina koju će isporučiti bude dovoljno likvidna kao bi je investicijsko društvo moglo kupiti radi namire u skladu s ugovorom;
 9. pojmovi i odredbe ugovora o kreditnoj zaštiti moraju biti pravno potvrđeni u pismenom obliku i od strane pružatelja zaštite i od investicijskog društva;
 10. investicijsko društvo mora uspostaviti proces kojim će moći utvrditi prekomjernu korelaciju između kreditne sposobnosti pružatelja zaštite i dužnika po temeljnoj izloženosti, koja nastaje uslijed ovisnosti njihovog poslovanja o zajedničkim (sličnim) faktorima, a koji nisu sistemski faktori rizika;

Pododjeljak 3.

Vrednovanje nematerijalne kreditne zaštite

Članak 341.

(1) Vrijednost nematerijalne kreditne zaštite (G) predstavlja iznos koji se pružatelj zaštite obvezao platiti u slučaju neispunjavanja obveza ili neplaćanja dužnika ili u slučaju nastanka drugih ugovorenih kreditnih događaja.

(2) CLN koje je izdala kreditna institucija, a koje je investicijsko društvo naknadno dobilo za kreditnu zaštitu, tretiraju se kao gotovina te se njihovo vrednovanje i izračunavanje vrijednosti provodi u skladu s odredbama članka 292 do 309. ovog Pravilnika.

Članak 342.

Investicijsko društvo može kao nematerijalnu kreditnu zaštitu priznati kreditne izvedenice koje kao kreditni događaj ne uključuju restrukturiranje temeljne obveze u obliku otpusta ili odgode plaćanja glavnice, kamata ili naknada zbog kojih dolazi do nastanka kreditnoga gubitka (npr. usklađivanje vrijednosti, formiranje ispravaka vrijednosti ili slično terećenje računa dobiti i gubitka). Iznos takvih kreditnih izvedenica prilagođuje na sljedeći način:

1. kada iznos za koji se pružatelj zaštite obvezao platiti, nije veći od iznosa izloženosti, vrijednost kreditne zaštite (G) umanjuje se za 40 %, ili
2. kada je iznos za koji se pružatelj zaštite obvezao platiti veći od iznosa izloženosti, vrijednost kreditne zaštite (G) može iznositi najviše 60 % iznosa izloženosti.

Članak 343.

(1) Kada je nematerijalna kreditna zaštita nominirana u valuti različitoj od valute izloženosti, investicijsko društvo izračunava potpuno prilagođenu vrijednost kreditne zaštite (G*) prema sljedećoj formuli:

$$G^* = G \times (1 - HFX)$$

gdje je:

G - nominalni iznos kreditne zaštite,

G* - G prilagođen za bilo koji valutni rizik, i

HFX - korektivni faktor za bilo koju valutnu neusklađenost između kreditne zaštite i temeljne obveze.

Ako ne postoji valutna neusklađenost, tada je $G^* = G$.

(2) Korektivni faktori koji se primjenjuju na bilo koju valutnu neusklađenost mogu se izračunavati temeljem korištenja korektivnih faktora ili temeljem vlastitih procjena korektivnih faktora, kako je navedeno u člancima 298. do 307. ovog Pravilnika.

Pododjeljak 4.

Izračun kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti i iznosa očekivanog gubitka

Potpuna zaštita- standardizirani pristup

Članak 344.

Kod izračuna kreditnim rizikom ponderiranih iznosa izloženosti, **g** je ponder rizika koji se dodjeljuje izloženosti (**E**) koja je potpuno zaštićena nematerijalnom kreditnom zaštitom (**G_A**),

gdje je:

g - ponder rizika za izloženost prema pružatelju zaštite utvrđen u skladu s odredbama Poglavlja 1. ovog Pravilnika, i

GA - vrijednost G^* kako je izračunata na temelju članka 343. ovog Pravilnika, dodatno prilagođena za bilo koju ročnu neusklađenost kako je utvrđeno u članku 346. ovog Pravilnika.

Djelomična zaštita- standardizirani pristup

Članak 345.

(1) Kada je zaštićeni dio manji od iznosa izloženosti, a zaštićeni i nezaštićeni dio imaju jednako pravo u redosljedu naplate - tj. investicijsko društvo i pružatelj zaštite dijele gubitke na proporcionalnoj osnovi, dopuštena je proporcionalna olakšica u smislu kapitalnog zahtjeva.

(2) Kreditnim rizikom ponderirani iznosi izloženosti izračunavaju se u skladu sa sljedećom formulom:

$$(E - GA) \times r + GA \times g$$

gdje je:

E - iznos izloženosti,

GA - vrijednost G^* izračunata na temelju članka 343. ovog Pravilnika, dodatno prilagođena za bilo koju ročnu neusklađenost kako je utvrđeno u članku 346. ovog Pravilnika,

r- ponder rizika za izloženost prema dužniku, u skladu s odredbama Poglavlja 1. Standardizirani pristup ove Glave, i

g -ponder izloženosti prema pružatelju zaštite, u skladu s odredbama Poglavlja 1. Standardizirani pristup ove Glave.

(3) Za potrebe izračuna iz ovog članka i članka 344. ovog Pravilnika, kod izloženosti ili dijelova izloženosti koje su pokrivene garancijom/jamstvom središnje države ili središnje banke i kada je takva garancija/jamstvo nominirana u domaćoj valuti dužnika, a ujedno je i izloženost nominirana u toj valuti, $g = 0\%$.

Ročna neusklađenost

Članak 346.

U slučaju ročne neusklađenosti između nematerijalne kreditne zaštite i izloženosti, prilagođena vrijednost kreditne zaštite izračunava se u skladu sa sljedećom formulom:

$$GA = G^* \times (t - t^*) / (T - t^*)$$

gdje je:

G * - iznos zaštite prilagođene za bilo koju valutnu neusklađenost,

GA - G^* prilagođen za bilo koju ročnu neusklađenost,

t - broj godina preostalih do datuma dospeljeća kreditne zaštite, a koji je izračunat u skladu s odredbama članka 334. stavcima 3. do 6. ovog Pravilnika, ili vrijednost **T**, ovisno o tome što je niže;

T - broj godina preostalih do datuma dospeljeća izloženosti, a koji je izračunat u skladu s odredbama članka 334. stavcima 3. do 6. ovog Pravilnika, ili 5 godina, ovisno o tome što je niže, i

t* - 0,25.

GA predstavlja vrijednost zaštite koja se uzima prilikom izračuna kreditnim rizikom ponderiranog iznosa izloženosti za potrebe članka 344, 345. i 347. ovog Pravilnika.

Potpuna i djelomična zaštita - IRB pristup

Članak 347.

(1) Za pokriveni dio izloženosti (na temelju ispravka vrijednosti kreditne zaštite (G_A)), vjerojatnost nastanka statusa neispunjenja obveza (PD), koji se primjenjuje kod IRB pristupa iz Poglavlja 2. ove Glave, može biti PD pružatelja zaštite ili PD između PD-a dužnika i PD-a pružatelja zaštite, ako se smatra da potpuna supstitucija nije opravdana. U slučaju ovisnih izloženosti i neovisne nematerijalne zaštite, gubitak zbog neispunjenja obveza (LGD), koji se primjenjuje kod IRB pristupa iz Poglavlja 2. ove Glave, može biti onaj koji je povezan s potraživanjima s većim pravom prvenstva naplate.

(2) Za sve nepokrivene dijelove izloženosti kao PD se upotrebljava PD dužnika, dok se kao LGD upotrebljava LGD temeljne izloženosti.

(3) G_A je vrijednost G^* izračunata na temelju članka 343. ovog Pravilnika, dodatno prilagođena za bilo koju ročnu neusklađenost, kako je utvrđeno u članku 346. ovog Pravilnika.

Odjeljak 4.

Tehnike umanjjenja kreditnog rizika za košaricu izloženosti

Članak 348.

Kada investicijsko društvo prima kreditnu zaštitu za više izloženosti, pod uvjetom da će prvi status neispunjenja obveza među izloženostima aktivirati plaćanje, i da će ovaj kreditni događaj okončati ugovor, investicijsko društvo može modificirati izračun kreditnim rizikom ponderiranog iznosa izloženosti i, ako je relevantno, iznosa očekivanog gubitka koji bi u nedostatku kreditne zaštite producirao najniži ponderirani iznos izloženosti, u skladu s odredbama Poglavlja 1. Standardizirani pristup ove Glave, ili u skladu s odredbama Poglavlja 2. IRB pristup ove Glave, imajući u vidu odredbe ovog Pravilnika, ali samo ako je vrijednost izloženosti manja ili jednaka vrijednosti kreditne zaštite.

Članak 349.

U slučaju kada n-ti status neispunjenja obveza među izloženostima aktivira plaćanje temeljem kreditne zaštite, investicijsko društvo koje je kupilo kreditnu zaštitu može priznati zaštitu samo za izračun iznosa kreditnim rizikom ponderirane izloženosti i, ako je relevantno, iznosa očekivanog gubitka, ako je zaštita pribavljena i za statuse neispunjenja obveza 1 do n-1 ili kada se n-1 statusa neispunjenja obveza već dogodilo. U takvim slučajevima metodologija mora pratiti metodologiju iz članka 348. ovog Pravilnika za kreditne izvedenice na osnovu nastanka prvog statusa neispunjavanja obveza, uz odgovarajuće modifikacije za kreditne izvedenice na osnovu nastanka n-tog statusa neispunjavanja obveza.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 350.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom objave u „Narodnim novinama“, a početak primjene je od 01. srpnja 2009.

Klasa: 011-02/09-04/37

Ur. broj: 326-01-09-1

Zagreb, 26. ožujka 2009.

ČLAN UPRAVE:

Ivo Šulenta